Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

Digitized by Google

061-5462

01 2123 9859 UB AMSTERDAM

Digitized by Google

Digitized by Google

FRANSCHE LETTERKONST,

Zeer bequaam, om in korten tydt, en met weynigh moeite, volkomentlyk de

FRANSCHE TAAL

te leeren leezen, verſtaan, ſpreeken en ſchryven.

t' zaamgheſteldt

door

THOMAS LA GRUE,

der Philoſophie, en Medicynen Doctor.

Hier zyn noch by gevoegt vier Samenſpraaken in 't Franſch en Duitſch, met een kleen Woordtboekje, te zamen in order gheſteldt door den zelfden.

t' AMSTERDAM,

Voor ABRAHAM WOLFGANCK, Boekverkooper, by het opgaen van de Beurs, by de Beurs-toorn, in 't Geloof.

Digitized by Google

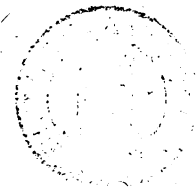

Digitized by Google

A

TRES-NOBLE, ET TRES-VERTUEUX SEIGNEUR, MONSIEUR JACOB DE GRAEF.

MONSIEUR

L'honneur, dont vous m'avez favorisé en me jugeant capable de vous pouvoir rendre quelque service, m'a contraint insensiblement a vous offrir les principes d'une langue, qui se voit au jourdhui receuë dans toutes les cours de l'Europe d'un œil si favorable, qu'il semble que tous les Seigneurs, & personnes de qualité prennent plaisir a mespriser leur langue naturelle pour se servir de la françoise, dont la grace est si peu commune selon leur opinion, qu'ils se persuadent avec beaucoup de raison, qu'elle possede en soy dans un tres haut degré toutes les gentilesses, & toutes les delicatesses, qui se peuvent souhaitter dans une langue: & c'est pour ce sujet, a mon

Digitized by Google

advis, que vous la cheriſſez ſi uniquement, que vous vous deſrobez la plus part de vos heures de recreation pour y vaquer avec tant de plaiſir, qu'il eſt comme impoſſible que vous, n'en communiquiez a ceux, qui ſont pour lors avecque vous. Je veux bien advouer, que ce n'eſt pas une petite vertu que de dompter par cet innocent employ le monſtre le plus hydeux, qui ſoit dans le monde, je veux dire l'oyſiveté, puiſqu'elle eſt la ſource de tous les maux, qui s'y rencontrent: mais j'oſe dire neanmoins que ce n'eſt qu'un bien petit eſchantillon de toutes les autres vertus & perfections, qui ſe rencontrent en vous, comme en leur vray domicile, & qui devroient eſguillonner toute la jeuneſſe (au moins celle, qui les voit reluire tous les jours) a ſe conſiderer en vous comme dans un miroir, & a ſe corriger des defauts, dont elle ſe trouveroit defigurée: & ſi elle vouloit prendre la peine de les vouloir regarder en detail, elle y verroit une treſ grande modeſtie jointe a une converſation toute pure, & toute innocente; mais accompagnée d'une gravité, & d'une vivacité d'eſprit admirable: elle y verroit

Digitized by Google

roit de plus une deligence extraordinaire, qui ſçait ajuſter, & compaſſer tellement le temps, qu'il n'y a heure au jour, qui ne ſe trouve deſtinée a quelque honneſte employ : elle y verroit encor avec eſtonnement une prudence incomparable, & une affabilité ſi attrayante, qu'elle ſe verroit contrainte d'avouer qu'elle eſt capable de rendre traitables les eſprits les plus farouches, & d'obliger inſenſiblement tout le monde a la reſpecter : en un mot elle y verroit une vie tout a faict exemplaire, & qui donne juſtement de l'admiration a tous ceux, qui ont l'honneur de vous connoiſtre, mais encor pluſtoſt a ceux, qui ne vous connoiſſent pas, & qui ne ſçavent pas que vous eſtes né d'un pere, qui a toutes ces perfections dans un ſouverain degré, & qui ſans doute vous les a communiquées en quelque façon avec l'eſtre : d'un pere, disje, dont l'eſprit eſt ſi relevé, qu'il ſe voit au jourdhuy admiré de tout le monde, & dont les ſages & prudents conſeils ſont receus, & ſuivis comme des oracles, & qui pour ce ſujet eſt reconnu comme le gouvernail, & l'appuy de la plus puiſſante, plus redoutable, & plus floriſſante Republi-

Digitized by Google

que, qui ſoit dans l'Univers: la quelle, quoyque de petite eſtendue, donne de la terreur aux puiſſances les plus eſloignées, & de l'envie ou de la jalouſie aux plus prochaines, je pourrois beaucoup m'eſtendre ſur ce ſujet, & dire des veritez, qui ſembleroient d'abord preſque incroyables; mais ſachant que les louanges vous ſont a contre-cœur, & qu'elles vous deplaiſent pluſtoſt qu'elles ne vous plaiſent: Je vous conjureray ſeulement d'agreer ce petit œuvre: l'amour, que vous portez naturellement au peuple, pour le bien du quel il eſt compoſé, me fait eſperer toute ſorte de bon ſuccez: Ce qui m'obligera dautant plus de prendre la hardieſſe de me dire, & d'eſtre en verité.

MONSIEUR

Voſtre tres-humble, tres-obeiſſant,
& tres-fidelle ſerviteur.

THOMAS LA GRUE.

FRAN-

Digitized by Google

FRANSCHE LETTERKONST.

Van de Letteren, en der zelver Uitſpraak.

DE Franſche ghebruiken ghemeenlyk de vier en twintigh vólghende letteren: *a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, l, m, n, o, p, q, r, ſ, t, u, v, x, y, z.* Maar alzo 'er eenighe zwaarigheden in de uitſpraak zyn: Eerſtelyk, dat'er eenighe Letteren zyn, die niet uitgheſproken worden, en evenwel om verwarring voor te komen, gheſchreeven moeten worden, (wat ook zommighe nieuwe Schryvers daar tegen mooghen zegghen): Ten tweden, dat'er eenighe zyn, die niet uitgheſproken worden, en in 't ſchryven ook after ghelaaten konnen worden: Ten derden, eyndelyk, dat'er zommighe zyn, die harder, zommighe, die zafter moeten uitgheſproken worden: zo zal ik de kraftighſte middelen, die my mooghlyk zullen zyn, by brengen, om die zwaarigheden wegh te neemen.

Wat de uitſpraak belangt, niemandt twyffelt, of zy is, 't gheen in alle Taalen het meeſt vereyſcht wordt; wyl'er niets is, dat een ſpraak onanghenaamer maakt, als een quaade uitſpraak, als de zelve van alle fierlykheidt, en aartigheidt ontblootende: En ſchoon zy door de ommeghang met die ghene, welke in die taal wel ervaaren zyn, bekomen kan worden; zo kunnen'er niet te min Regelen ghegeeven worden, die 't gheheughen niet weynigh te baat zullen

Digitized by Google

komen; en die, by gheleeghendheidt zullen gheleezen, en van buiten gheleerdt konnen worden.

Van de Deeling der Letteren.

Vocalen. De Letteren worden ghedeelt in *Klinkletters*, dat is, letters die door zich zelven, zonder toedoen van andere, uitghesproken konnen worden, als a, e, i, o, u, y : en *Medeklinkletters*, dat is, letters, die van haar zelven geen gheluidt gheeven, maar alleen met de *klinkletters* ghevoeght zynde, als zyn deze, b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

Consonanten.

Van de Klinkletters, ghemeenlyk, Vocaalen *ghenoemt.*

A.

De Franſche ſpreeken haar, *a*, uit, ghelyk de andere volken de haare. Niettemin laat het ghebruik toe, dat zy ghemeenlyk uitgheſproken wordt, als, *e*; ghelyk *erres*, pandt, *caterre*, zinking, voor *arres*, *catarre*.

A wordt niet uitgheſproken in, *aouſt*, Auguſtus, ofte Oeſtmaandt, *ſaoul*, zat, *ſaouler*, verzaden, *tahon*, hommel.

Indien'er twe, *a*, after een volgen, welk zelden voorvalt, worden zy uitgheſproken als een; maar de *Lettergreep* moet langzaamer uitgheſproken worden (welk ook overal moet waarghenomen worden, daar een letter gheſchreeven is, die niet uitgheſproken moet worden;) als, *aage*, ouderdom, *baailler*, gaapen.

Syllabe.

Van

Van deze Regel worden uitghezondert zommighe Hebreeuwſche, en Chaldeeuwſche naamen; als *Baal*, *Galaad*, *Naaſſon*, &c. De naam *Iſaac* nóchtans, en *Aaron* vólgen de ghemeene Regel.

Wanneer een van deze dry woordtjes, *il*, *elle*, *on*, vólgt na een *Werkwoordt*, welk op *a* eindigt; dan wordt in 't ſpreeken, en ook dikwyls in 't ſchryven, een *t* tuſſchen beyden gheſtelt, als *voſtre pere viendra t-il?* zal uw vader komen? *voſtre mere ſera t-elle avec luy?* zal uwe moeder by hem zyn? *que leur preſentera t-on?* wat zal men haar anbieden? Verbum.

Het *Ghebiedende*, *va*, ga, gheſtelt voor de woordekens *y*, óft, *en* neemt een *s* an, als *vas y*, ga'er na toe: *vas en querir*, ga'er wat van haalen. Deze Regel kan alghemeenlyk ghebruikt worden, in alle *Gebiedende Werkwoorden*, die de letter *s* op 't eindt niet hebben, als, *crois-en ce que tu voudras*, gheloof 'er van, 't ghene ghy wilt, *fais-en a ton plaiſir*, doet'er uw wil mede, *adjoutes-y quelque choſe*, doet'er wat by. Imperatif. Verbes Imperatifs.

E.

Tegens 't ghemeene ghevoelen van de Letterkonſtenaars zyn'er in de Franſche taal vierderleye *e*, en derhalven ook vier verſcheyde wyzen van de zelve uit te ſpreeken: de eerſte wordt ghenoemt *mannelyk*, en wordt met een ſtreepken ghetekent, en moet helder en klaar uitghe-ſproken worden, als *bonté*, goedtheidt, *chaſteté*, kuiſcheidt, *divinité*, góddelykheidt. Maſculin.

De twede is *vrouwelyk*, om dat zy zaftelyk uitgheſproken wordt, en wordt zonder ſtreepken gheſchreeven, als, *homme*, menſch, *femme*, vrouw. Evenwel nochtans in zommighe wyzen Femi-nin.

Digitized by Google

pronom. van ſpreeken, in welke de *Voornaam je* ommid-
verbe. delyk gheſtelt wordt after een *werkwoordt* eindi-
Feminin gende op *e*, die *vrouwelyk* is, vereiſcht die *e* een
Maſculin helderer gheluidt, hellende na de *mannelyke*, *e*, als *cherche-je voſtre dommage?* zoek ik uw ſchade? om welke oorzaak zommighe ze met een ſtreepje ghetekent hebben, aldus *cherché-je*.

De derde wordt *de Franſche* ghenoemt, en wordt met een gaapende mondt uitgheſproken, als, *mes*, myne, *tes*, dyne, *ſes*, zyne.

De vierde is eyndelyk, wanneer zy bykans, als *eu*, uitgheſproken wordt; Dit is zeer licht te
Eenſyl- merken in de *eenlettergreepighe* woorden, als *de*,
labighe. *me*, *te* &c.

Syllabe. *E* voor *n*, ende voor *n*, in de zelfde *letter-greep* komende, wordt uitgheſproken als *a*, als *emporter*, weghdraaghen, *entendre*, verſtaan: ten zy daar onmiddelyk *ne* aftervolght, als *prenne*, neem. ofte *i* voorghaat, als *mien*, myn, *tien*, dyn. ofte datze komt in eighe naamen op 't einde, als *Jeruſalem*, *Harlem*. &c.

I wordt uitgheſproken, als by de Duitſche, behalven als zy voor *ll* in 't midden van een woordt, en voor een *l* op het einde komt; dan wordt zy by na niet uitgheſproken, maar maakt, dat de twe *ll*, ofte de eene *l* vochtighlyk uitgheſproken worden, en als of 'er een *i* volghde, als *tailler*, ſnyen, *oreille*, oor, *ſommeil*, ſlaap, &c.

Van dezen regel worden uitgheſondert, *ville*, ſtadt, *mille*, duizendt, *ſubtil*, ſcherpzinnigh, *civil*, beleefdt, *viril*, mannelyk, *ſervil*, ſlaafſch, *eſtoille*, ſtar, *pupille*, wees, *diſtiller*, diſtilleeren, *toille*, linnen, en zommighe andere, die door 't ghebruik gheleert konnen worden.

i, en

i, en *l*, worden niet uitgheſproken in *pouil*, luis.

i wordt uitgheſproken, als *e*, in 't midden van 't woordt *crucifix*.

O.

O wordt gheſproken, als in duitſch: maar verzweghen in *paon*, paauw, *faon*, &c. Indien de *o* dubbeldt ghevonden wordt in zommighe, wordt zy alleen wat langer uitgheſproken, als *roole*, rol.

U.

U wordt gheſproken, als in duitſch: als *aigu*, ſcherp.

U na *g* komende, èn voor de *e*, *i*, ofte *y*, wordt wel niet uitgheſproken, maar maakt dat de *g* een harder gheluidt heeft, als anders, gelyk in *guerir*, geneezen, *guerre*, oorlogh, *guider*, leiden. &c.

Uitghenomen *arguër*, beriſpen, *aiguïſer*, ſlypen, *aiguë*, ſcherpe, &c. in welke de *u* en *e* twee *lettergreepen* maaken. Syllaben.

U na de *q* en wordt niet uitgheſproken, maar maakt, dat de *q* de kracht heeft van de *k*, als *qualité*, hoedaanigheidt, *queſtion*, vraagh, &c.

U komende achter *v* met een andere *klinkletter*, wordt niet uitgheſproken, als *vuider*, leeghmaaken, *vuide*, leegh, &c. Vocaal.

Y.

Y wordt uitgheſproken, eveneens als *i*; maar heeft verſcheide ghebruik:

1. Wordt zy ghebruikt in woorden uit het Griekſch afgheleidt, als *hypocriſie*, gheveinſtheidt, *tyrannie*, dwinglandy, *myſtere*, verborghenheidt, *ſymbole*, waarteken, &c.

2. Wordt zy tuſſchen twee *Klinkletters* ghe- Vocaſtelt, als *ypvroye*, onkruidt, *playe*, wondt, *joye*, len. vreughdt, &c.

Digitized by Google

3. Wordt zy ook gheſchreeven op 't einde van de woorden, als *foy*, gheloof, *Roy*, koning, *loy*, wet, &c.

Van de Meêklinkletters, ghemeenlyk Conſonanten *ghenoemt.*

In 't ghemeen is in deze Letteren an te merken, dat wanneer een *Meêkinkletter* komt op 't einde van eenigh woordt, en 't vólgende van een *Meêklinkletter* begint, de zelve verzweeghen moet worden: maar indien 't van een *klinkletter* begint, wordt zy, ghelyk als van 't woordt, daar zy toebehoort, afgheſcheiden, en by 't vólgende ghevoegt, indien zy uitgheſproken moet worden, als, *la vertu eſt aimée des hommes craignants Dieu*, moet aldus uitgheſproken worden, *la vertu es taimée de ſhomme craignan Dieu*, de Deught wordt bemint van de menſchen, die Gódt vreezen, &c.

Vocaal.

Conſonant.

Dóch wanneer 't ghebeurt, dat'er veel *Meêklinkletters* op 't einde komen, dan worden zy alle verzweegen, uitghenomen die, welke om het woordt te verſtaan, vereiſcht worden; en dan moet die *lettergreep* langzaamer uitgheſproken worden, om het *meervoudt* van *'t eenvoudt* te onderſcheiden, en te kennen, dat'er een ófte meêr *Meêklinkletters* afghelaaten zyn; als *les corps morts donnent ordinairement de la frayeur*, de doode lichaamen baaren ghewoonlyk ſchrik.

Syllabe.
Singulier.
Plurier.

Plurier.

In de derde perſoon in 't *meervoudt* uitgaande op *ent*, en de zin van de reden eindigende, óft voor een *Meêklinkletter* komende, wordt *nt* niet uitgheſproken: als *mes freres me doivent de l'argent*, myn broeders zyn my geldt ſchuldigh:

Conſonant.

Maar

Digitized by Google

Maar voor een *Klinkletter* komende, wordt de *n* verzwegen, en *t* uitgheſproken met de *Klinkletter*, van 't vólgende woordt, als, *ils aiment a boire*, zy drinken gaeren. Vocaal.

B.

B wordt by de Franſchen uitgheſproken, als by de Duitſchen: maar verzweegen voor *t*, als *febve*, boon, *debvoir*, plicht &c.

C.

C voor *e*, *i*, *y* wordt gheſproken, als de *ſ*, met gheſis, als *ceſſer*, ophouden, *cinq*, vyf, *cypres*, cipreſſeboom: maar voor alle de andere letteren klinktze, als de *k*, als, *car*, want, *corps*, lichaam, *curieux*, nieuwſgierigh, *clair*, claar, *crainte*, vrees, &c. ten zy zy onder an met een haakje gheſchreeven wordt, als *façon*, manier, *leçon*, les, &c.

C in 't eindt van de woorden, en *lettergreepen* wordt altoos uitgheſproken, als, *bec*, bek, *ſac*, zak, *action*, doening, &c. uitghenomen *avec*, met, *ſuccer*, zuigen, *accorder*, overeenkoomen, *occaſion*, gheleegendheidt, *practique*, oeffening. Syllabe.

C in de woorden *ſecond*, twede, en *Claude*, Claudius, wordt uitgheſproken, als de *g*.

D.

D wordt in 't eindt van 't woordt voor een *Klinkletter*, óft de *h*, die verzwegen wordt, uitgheſproken als *t*; als *grand homme*, groot man, *grand amy*, groot vriendt: maar in 't eindt van een *lettergreep* voor een *meêklinkletter*, wordt zy ghezweegen, als, *adjuger*, toewyzen, *advis*, oordeel, *advocat*, voorſpraak, &c. uitghenomen, in *admettre*, begaan, *admirer*, bewonderen, *adverbe*, bywoordt, *advers aire*, teghenparty, *adjouter*, bydoen, en in zommighe dierghelyke. Vocaal. Syllabe. Conſonant.

Digitized by Google

D, wordt nimmermeer, zelfs ook voor een
Vocaal. *Klinkletter* niet uitgheſproken, in *bled*, koorn, *crud*, raauw, *gand*, handtſchoen, *nuid*, mudde, *nud*, naakt, *nœud*, knoop, *nid*, neſt, *pied*, voet, *rond*, rondt, *gond*, duim, *bond*, ſprong, *vagabond*, landtlooper, als *le bled eſt fort cher cette année*, het koorn is zeer duur dit jaar.

Inſghelyx wordt zy verzweeghen in *vindrent*, zy zyn ghekomen, en *tindrent*, zy hebben ghehouden.

F.

F, wordt uitgheſproken, als in Duitſch, welverſtaande in 't beghin der woorden; als ook op 't eindt, uitghenomen in *baillif*, landtvooghdt, *clef*, ſleutel: en in 't *meervoudt* van de *Naamwoorden*, die op *œuf*, eindigen, als, *bœufs*, oſſen, *œufs*, eyeren.
Nomen. Plurier.

F voor *v* in 't midden der woorden koomende wordt verzweeghen, als, *vefve*, weduw, *griefve*, moeylyke, als ook in de t'zamengheſtelde woorden *chefdœuvre*, meeſterſtuk, *couvrechef*, vrouwenhoofdtdoek.

F wordt verandert in *v*, in 't woordt *neuf*,
Vocaal. neghen, wanneer'er een *Klinkletter*, ofte doove *H* volght, als *neuf hommes*, neghen mannen, *neuf anges*, neghen engelen: alwaar men dus moet zegghen, *neu vhommes*, *neu vanges*.

G.

G voor *e*, *i*, en *y* wordt uitgheſproken, als *j*, ghelyk in *gelée*, vróſt, *gibet*, galg, *gyrouette*, weerhaan.

Maar voor de andere letteren, wordt zy uitgheſproken, als in duitſch, als *gaſter*, bederven, *goſier*, keel, *glace*, ys, &c. En alzo wordt zy ook uitgheſproken, voor de *e*, *i*, en *y*, als'er een *u* tuſ-

Digitized by Google

tuſſchen beyden ſtaat, ghelyk in *guerre*, oorlog, *guigner*, ſcheel zien, &c. Uitghenomen, in *aiguiſer*, ſlypen, *arguer*, beriſpen, *ambiguité*, dubbelzinnigheidt, *aiguille*, naaldt, *aiguillette*, veter, *Guiſe*, de ſtadt Guize, en nóch andere hier af ſpruitende.

Maar indien de *g* voor *a*, en *o* zaftelyk moet uitgheſproken worden, zo wordt'er een *e* tuſſchen beiden gheſtelt, als in *mangea*, heeft ghegeeten, *mangeons*, laat ons eeten. &c.

G wordt verzweeghen in *cognoiſtre*, kennen, *ſignifier*, te kennen geeven, *prognoſtiquer*, voor zeggen, *regnard*, vós.

G voor *t* op 't eindt van 't woordt, wordt niet uitgheſproken, als *doigt*, vinger, *vingt*, twintigh.

G op 't eindt van 't woordt voor een *Klinklet-* Vocaal.
ter wordt uitgheſproken, ghelyk *c*, als, *il a du ſang aux veines*, hy heeft bloedt in zyn aderen.

H.

H is altydt een teken van gheblaas, by de Duitſchen, maar niet by de Franſchen: want zy wordt noit uitgheſproken, als alleen in de woorden, die oprecht Franſch zyn, als *honte*, ſchaamte, *hardy*, ſtout, *hors*, buiten, &c. maar in de woorden, die van 't Latyn komen, wordt zy verzweegen, als in *honneur*, eer, *homme*, man, *humble*, nederigh: &c.

H wordt ghewoonlyk in 't midden van een *Lettergreep* uitgheſproken, als *charité*, liefde, Syllabe.
changer, veranderen, *charger*, belaaden, &c. ten zy in zommighe, die van 't Griekſch affſpruiten, als *Chriſt*, Chriſtus, *archange*, aarts engel, &c.

H in 't midden van een woordt, en een *letter-* Syllabe.
greep beginnende, wordt altemets uitgheſpro-

Digitized by Google

ken, als *souhait*, wensch, *apprehender*, vreezen, *trahir*, verraaden, &c.

J.

De J wordt by de Franschen uitgheſproken ten naaſten by, als *ſi*, als, *jardin*, tuin, *jambon*, ham, *joyeux*, vroolyk, &c. welcke aldus uitgheſproken worden, *ſiardin*, *ſiambon*, &c.

K.

De Letter K is by de Franſchen niet ghebruikelyk, maar wordt in des zelfs plaats, *qu*, ófte *c* gheſtelt.

L.

Syllabe. De *l* op 't eindt der woorden, en *Lettergreepen* wordt uitgheſproken, als in Duitſch, als *ſoldat*, ſóldaat, *poltron*, bloodaart, *mal*, quaadt, *vol*, dieffstal, &c. Maar inde woorden *col*, hals, *licol*, ſtrik, *fol*, zot, *mol*, zaft, moet zy gheſproken worden, als de *u*. En in zommighe woorden wordt zy verzweegen, als in *fuſil*, vuurſlagh, *ſourcil*, winkbraauw, *ſaoul*, zat, &c. Dóch in 't woordt *gentilhomme*, edelman, heeft zy een waterachtighe klank in 't *eenvoudt*, maer in 't *meervoudt gentilshommes*, wordt zy verzweegen.

Singulier. Plurier.

M.

M, voor *b*, *p*, *n*, en *m*, wordt gheſproken, als *n*, als *ſemblable*, ghelyk, *damné*, verdoemdt, &c. maar houdt haar uitſpraak in *indamniſer*, vryſpreeken, *calomnier*, laſteren, *hymne*, lófzang.

M op 't eindt van zommighe woorden, wordt uitgheſproken als *n*, als in *faim*, honger, *nom*, naam, *renom*, gherucht.

N.

Eenſylabighe. Vocaal. *N* in *eenletterghreepighe* woorden, als 'er een *K*linkletter vólgt, wordt verdubbelt in 't uitſpree-

Digitized by Google

ſpreeken, zo dat de twede an de vólgende *klinkletter* gevoeght wordt, als *mon ame*, myn ziel, leeſtmen *mon name*: Maar, als'er een *Meê-klinkletter* vólgt, wordt zy zaftelyk uitgheſproken, als *mon frere*, myn broeder. Vocaal. Conſonant.

P.

P wordt niet uitgheſproken in *Baptiſer*, doopen, *compte*, rekening, *corps*, lichaam, *exempter*, uitzonderen, *loup*, wolf, *niepce*, nicht, *nopces*, bruidtlóft, *promptitudo*, vaerdigheidt, *pſeaume*, pſalm, *ptiſane*, garſtenwater, *ſept*, ſeven, *temps*, tydt.

De *p* wordt uitgheſproken op 't eindt van de woorden en *lettergreepen*, gelyk op duitſch, als *coup*, ſlagh, *drap*, laken, *ſyrop*, ſiroop, *ſoupçon*, achterdacht, *adopter*, tot kindt anneemen, &c. Syllabe.

Q.

Q met een *u* voor een *klinkletter* komende moet uitgheſproken worden, als de *k*, ghelyk in de letter *u* ghezeidt is. Vocaal.

R.

R in 't begin, en dubbeldt in 't midden van een woordt komende, moet hardt uitgheſproken worden, als *rendre*, wedergeeven, *terre*, aard; maar op 't eindt, en in 't midden tuſſchen twe *Klinkletters*, zaftelyk, als in *Paris*, Parys, *farine*, meel, *valeur*, waerdy, *aimer*, beminnen. &c. Vocaal.

Ghemeenlyk wordt voor *chaire*, ſtoel, *chaiſe* en voor *Mercredy*, Woenſdagh, *mecredy* ghezeidt.

S.

De *ſ* in 't begin, en dubbeldt in 't midden van een woordt komende, wordt hart uitgheſproken, als *ſage*, wys, *ſouvent*, dikwyls, *poiſſon*, viſch, &c. Maar enkeldt tuſſchen twe *Klinkletters*, zaftelyk, als Vocaal.

Digitized by Google

als *ç*, ghelyk in *maiſon*, huis, *poiſon*, vergift, *raſer*, ſcheeren, &c. Ten zy in de t' zaamghezette woorden, want dan behoudt zy haar eerſte kracht, als *reſembler*, ghelyken, *reſentir*, weer ghevoelen, &c.

Conſonant. *S* met een andere *Meêklinker* in 't midden van 't woordt, brengt ghewoonlyk groote moeylykheidt an, vermits zy ſomtydts uitgheſproken, ſomtydts verzweeghen moet worden: weſhalven ik, om deze moeyelykheidt wegh te neemen, hier beknoptelyk alle de woorden nae de orde van 't *a b c* zal op tellen, in welke zy uitgheſproken moet worden;

Lyſte der woorden, waar in de S *uitgheſproken moet worden.*

A.

Abſtenir, onthouden.
Abſtinence, onthouding.
Accoſter, ghenaaken; maar wordt niet uitgheſproken in *coſté*, zyde.
Adminiſtrer, bedienen.
Agreſte, boerſch.
Ajuſter, oppronken.
Alchimiſte, alchimiſt.
Apoſtille, kanttekening.
Apoſtat, afvallighe.
Apoſtaſie, afval.
Apoſtolat, Apóſtelſchap.
Apoſtolique, Apóſtelyk; maar in *Apoſtre* Apóſtel, wordt zy verzweeghen.
Apoſtrophe, uitlaating.
Apoſtume, etterghezwel.
Apoſter, toemaaken.
Artiſtement, konſtighlyk.
Aſſiſter, byſtaan.
Aſperges, ſparsjes.
Aſpect, anzien.
Aſpic, ſlang.
Aſpirer, naſtaan.
Aſtre, ſtar.
Aſtrologie, ſtarrekykery.
Aſtrologue, ſtarrekyker.
Aſtronome, ſtarrekenner.
Aſtronomie, ſtarrekunde.

Aſtrein-

Digitized by Google

Aſtreindre, toedwingen.
Aſtuce, ſlimheidt.
Atheiſte, Godtlooche-naar.
Atteſter, ghetuighen.
Attriſter, bedroeven.
Auſtere, wrang.
Auſterité, wrangheidt.
Auſtraſie, ooſtenryk.

B.

Baptiſtere, doopſeel.
Baſtille, ghevangenhuis.
Baſtion, bólwerk.
Baſtant, ghenoeghzaam.
Baſtonnade, ſtókſlagh, maar in *Baſton*, ſtok, word de *ſ* verzwegē.
Beſtiole, beesje, maar in *beſte*, beeſt, wordt zy niet uitgheſproken.
Bimeſtre, twemaandigh.
Biſcuit, tweebak.
Blaſphemer, gódtlaſterē.
Bruſque, wuft.

C.

Cameriſte, kamerbewaarder.
Caſque, helm.
Caſtille, Kaſtilien.
Caſtor, kaſtoor.
Cataſtrophe, eindt van 't ſpel.
Celeſte, heemelſch.
Chaſte, kuiſch.
Chaſteté, kuiſcheidt.
Chriſtianiſme, Chriſtendom.
Chriſt, wanneer 't met de naam *Jeſus* niet ghevoeght is.
Circumſpect, omzichtig.
Circonſtance, omſtandigheidt.
Ciſtre, Cyter.
Clandeſtin, verborghen.
Clyſtere, kliſterie.
Clauſtral, kloóſterſch, maar in *cloiſtre*, kloóſter wordt zy niet uitgheſproken.
Combuſtion, verbranding
Confiſquer, verbeurt maaken.
Conſiſter, beſtaan.
Conſiſtoire, kerkenraadt.
Conſpirer, t'zamen zweeren.
Conſtant, ſtandtvaſtigh.
Conſtance, ſtandtvaſtigheidt.
Conteſter, by zyn meening blyven.
Conſtipé, hardtlyvigh.
Conſtituer, ſtellen.
Conſtruire, overzetten.
Contriſter, bedroeven.
Conſtellation, geſternte.
Contreſcarpe, bólwerk.
Correſpondre, over een komen: maar in *reſpon-*

Digitized by Google

Spondre, antwoorden, wordt zy niet uitgheſproken.
Coſmographe, weereldtbeſchryver.
Coſmographie, weereldtbeſchryving.
Crepuſcule, ſcheemering.
Croteſque, ſnaakerigh.
Criſtal, Kriſtal.
Crouſtiller, korſten eeten.
Cuſtode, Ciborie.

D.

Damaſquiner, bloemwerck maaken.
Debuſquer, uitjaaghen.
Demaſquer, ontmommen.
Demonſtration, betooging, maar in *demonſtrer*, betooghen, wordt zy verzweegen.
Deſaſtre, ongheluk.
Deſcription, beſchryving, maar in *deſcrire*, beſchryven, moet zy niet uitgheſproken worden.
Deſeſperer, wanhoopen.
Deſiſter, ophouden.
Deſtiner, beſcheeren.
Deſtituer, verlaaten.
Deſtruction, verwoeſting, maar in *deſtruire*, verwoeſten, wordt zy verzwegen.
Deteſter, vervloeken.
Digeſtion, verduwing.
Diſcontinuer, ophouden.
Diſcorder, oneens zyn.
Diſcourir, praaten.
Diſgrace, onghenade.
Diſparoir, óft,
Diſparoiſtre, verdwynen.
Diſpenſer, vryhouden.
Diſpercer, verſpreiden.
Diſpoſer, ſchikken.
Diſputer, twiſtredenen.
Diſtance, tuſſchenwydte.
Diſtiller, afdruipen.
Diſtinguer, onderſcheiden.
Diſtribuer, uitdeelen.
Domeſticque, huiſghenoot.

E.

Eccleſiaſte, preediker.
Eccleſiaſticque, kerkelyk.
Embuſcade, laagh.
Eſcabeau, voetbank.
Eſcadron, bende.
Eſcarpin, dunne ſchoen.
Eſcarcelle, aaſzak.
Eſclandre, ſchand.
Eſclave, ſlaaf.
Eſcopette, handtroer.
Eſcorte, gheley van kryghſluy.
Eſcrimer, ſchermen.

Eſpace,

Digitized by Google

Eſpace, ruimte.
Eſpagnol, Spanjaart.
Eſpece, ſlagh, ſoorte.
Eſperer, hoopen.
Eſprit, geeſt.
Eſtaffier, ſtalknecht.
Eſtimer, achten.
Eſtoccade, ſtokkade.
Eſtomach, maagh.
Eſtropier, verlammen.
Eſtrappade, wipping.
Evangeliſte, Evangeliſt.
Eſcalader, beladderen.
Eſcalier, trap.
Eſcarre, ruimbaan.
Eſcroquer, ontneemen.
Eſpadon, ſlaghſwaardt.
Eſtame, ſayet.

F.

Fantaſticque, byzinnigh.
Feſtin, gaſtery.
Fiſtule, loopend gat.
Flaſque, verſlenſt.
Frontiſpice, gevel.
Fruſtrer, te loor ſtellen.
Funeſte, onghelukkigh.
Fuſtiger, kaſtyden.

G.

Gaſcon, Gaſkonjer.
Gaſpiller, verquiſten.
Geſte, ghebaerd.
Gouſpiller, verſpillen.
Groteſque, ſnaakſch.

H.

Hiſtoire, hiſtorie.
Holocauſte, offerhande.
Hoſpitalite, herbergzaamheidt; maar in *hoſpital*, gaſthuis, wordt zy verzweegen.
Hoſtie, ouwel, zeeghoffer.
Hoſtilité, vyandlykheidt.
Horoſcope, gheboortſtar.

I.

Illuſtre, doorluchtigh.
Impoſteur, bedrieger.
Inceſte, bloedtſchand.
Inconſtant, onſtandtvaſtigh.
Indiſcret, onbeſcheiden.
Induſtrie, gaauwigheidt.
Indigeſtion, raauwheidt.
Indiſpoſition, qualyk gheſteldheidt.
Injuſte, onrechtvaardigh.
Inſcrire, inſchryven.
Inſpirer, inblaazen.
Inſtaller, inhulden.
Inſtance, anhouwdingh.
Inſiſter, volhardeu.
Inſtinct, ingheeving.
Inſtituer, onderwyzen.
Inſtruire, leeren.
Inſtrument, werktuigh.
Inteſtins, ghedarmte.
Inveſtir, omringen, maar

in

Digitized by Google

in *Veſtir*, kleeden, wordt zy verzweegen.

J.

Jaſmin, Jaſmyn.
Jaſpe, Jaſpis.
Juriſconſulte, rechtgheleerde.
Juriſprudence, rechtgheleerdtheidt.
Juſque, tot daar en toe.
Juſte, rechtvaerdigh.

L.

Legiſlateur, wetgeever.
Leſte, braaf.
Liſte, lyſt.
Luſtre, luiſter, glans.

M.

Magiſtrat, overigheidt.
Maiſtre de Camp, veldtoverſte.
Majeſté, majeſteit.
Manifeſte, openbaar.
Maſculin, mannelyk, maar in *maſle*, mannetje, moet zy verzweeghen worden.
Maſque, momanzicht.
Maſtique, maſtik.
Miniſtre, dienaar.
Myſtere, verborghendheidt.
Modeſte, zedigh.
Moleſter, moeylyk zyn.
Monaſtere, Klooſter.
Moſquee, de Kerk van Mahomet.
Mouſquet, roer.
Mouſtache, knevel.
Muſcade, moſchaat.
Muſcle, ſpier.

O.

Obſcurcir, verduiſteren.
Obſtacle, hinderpaal.
Obſtiné, hardtnekkigh.
Offuſquer, verblinden.
Oſtentation, opgheblaazendheidt.
Oveſt, weſt.

P.

Paſqual, paaſchelyk, maar in *paſque* paaſch moet zy niet uitgheſproken worden.
Paſtenades, pinxternakelen.
Paſteur, herders, maar in *Paſture*, voedtſel, wordt zy niet gehoordt.
Perſiſter, anhouden.
Perſpective, verghezicht.
Perſpicuitè, doorzichtigh.
Peſte, peſt.
Piſte, ſpoor.
Phantaſque, byzinnigh.
Piſtole, piſtolet.
Piſtolet, piſtool.

Pla-

Digitized by Google

Plaſtron, helm.
Poſte, póſt.
Poſterité, nakomeling-ſchap.
Poſtillon, poſt.
Poſtpoſer, achterſtellen.
Predeſtiner, voorſchikken.
Preſcrire, voorſchryven: maar in *eſcrire*, ſchryven, wordt zy verzweghen.
Preſque, bykans.
Prognoſtiquer, voorzeghen.
Proteſter, wederſpreeken, zweeren.
Puſtule, blaar.

Q.

Quëstion, vraagh: maar in *enqueſter*, onderzoeken, wordt zy niet gheſproken.

R.

Reſiſter, teghenſtaan.
Reſpect, anzien.
Reſpecter, eeren.
Reſpirer, heraaſſemen.
Reſtaurer, wederoprechten.
Reſte, overſchot.
Reſtituer, wedergheven.
Reſponſable, verandtwoordelyk: maar in *reſpondre*, antwoorden, wordt zy verzweeghen.
Reſtriction, uitneeming.
Robuſt, ſterk.
Ruſtique, boerſch:
Ruſtre, boer, lomp.
Ruſteau, plompert.

S.

Sacriſtie, de Kerkelyke kleêrkamer.
Satisfaire, voldoen.
Schiſme, ſcheuring.
Scholaſtique, ſchoolſch.
Seneſtre, ſlinkſch.
Sequeſtrer, verblyven.
Siniſtre, teghenſpoedigh.
Subſiſter, beſtaan.
Suſtenter, onderſtutten.
Subſtituer, in de plaats ſtellen.
Superſtition, overgeloof.

T.

Tempeſtueux, onweerachtigh: maar in *tempeſte*, onweer, wordt zy niet gehoordt.
Terreſtre, aardſch.
Teſtament, uitterſte wil.
Teſticule, kloot.
Teſtifier, betuighen.
Tranſcrire, overſchryven.

Digitized by Google

Triſte, droevigh.
Triſteſſe, droefheidt.

V.

Vaſte, wydt en ghroot.
Veſtale, baghyn.
Veſtige, voetſtap.
Viſcoſité, lymachtigheidt, enz.

S wordt in 't woordt *ains*, maar, altydt uitgheſproken.

T.

T wordt in de woorden, die van 't Latyn oorſpronkelyk zyn uitgheſproken, als een dubbele *ſſ* als *patience*, lydzaamheidt, *devotieux*, gódtſdienſtigh, *mention*, ghewagh, enz.

Conſonant.

T in 't midden van de t'zaamgheſtelde woorden, wanneer 't laatſte woordt van een *meêklinker*, begint, wordt niet uitgheſproken, als *avantcoureur*, voorlooper, *pontlevis*, valbrugh. enz.

T voor *ſ* komende op 't endt van 't woordt, wordt niet uitgheſprooken, als *crochets*, haaken, *brochets*, ſnoeken, enz.

Inde Talwoorden van het twe en twintighſte, tot het dartichſte toe, moet de *t* uitgheſproken worden, ſchoon'er een *meeklinkletter*, navólght.

Conjunctio. Verbum.

T wordt nimmermeer uitgheſproken in 't *koppelwoordeken*, *&*, ende, nocht in het *werkwoordt poſtpoſer*, achterſtellen.

V.

V wordt gebruikt by de Franſchen, ghelyk by de Duitſchen, als *variable*, veranderlyk, *verité*, waarheidt, *vray*, waar, enz.

X.

X wordt in 't beghin van gheenighe Franſche woorden ghevonden, maar alleen in zommighe vreemden, als *Xanthus*, de revier Xantus, *Xenophon*, Xenophon, enz. en in deze eighen naamen, *xainte*, *xaintonge*, in welke *x* wordt gheſproken, als *ſ*.

X heeft

Digitized by Google

X heeft tweederleye klank: voor *e*, *au*, en *o* wordt zy zoetlyk uitgheſproken, als *gſ*, als *exemple*, voorbeeldt, *exaucer*, verhooren, *exorde*, inleyding, maar voor de andere *Klinkletters*, en *meêklinkletters*, wordt zy harder, als *cſ* uitgheſproken, ghelyk als *Alexandre*, Alexander, *extravagant*, uitſpoorigh: maar *examen*, onderzoek, *exiler*, bannen, en *exil* ballingſchap, volghen de eerſte reghel. Vocalen. Conſonanten.

X op 't eindt der woorden wordt uitgheſproken, als *ſ*, ghelyk *doux*, zoet, *heureux*, gheluckigh: uitghenomen, *Phenix*, Fenix, *fix*, vaſt, *prefix*, opgheſteldt, *perplex*, verſteldt, in welke zy uitgheſproken wordt als *cſ*.

X wordt gheſproken, als *ſ*, in *excuſer*, verſchoonen, *expliquer*, uitlegghen, *excommunier*, verbannen, *exquis*, uitghezocht, *excrement*, uitwerpſel, en in andere hier van afkomſtigh.

X wordt somtydts uitgheſproken als de dubbele *ſ*, als in *ſoixante*, ſeſtig, *Auxerre*, *lexive*, loogh, *Bruxelles*, Bruſſel.

X wordt verſweeghen in *ſextier*, een ſeſte deel, *fauxbourg*, voorſtadt.

Z.

Z wordt uitgheſproken, als *ſ*, ghelyk in *zele*, yver, enz.

Van de Tweeklanken, ghemeenlyk Diphthongen *ghenoemt.*

Au, wordt ghemeenlyk uitgheſproken, als *oo*, ghelyk *chaud*, warm, *haut*, hoogh.

Eu wordt uitgheſproken, als in duitſch, als *fleur*, bloem, *chaleur*, warmte: maar in sommighe *naamwoorden*, *lydende deelwoorden*, en in de *een-* Nomina Participes paſſifs.

Digitized by Google

Perfect. mpleſ. *eenvoudighe volmaakte tyden*, in welke zy gevonden wordt, heeft zy de klank van *u*, als, *heureux*, ghelukkigh, *veue*, ghezicht, *fleute*, fluit, *laveure*, waepeling, *leveure*, ryzing, *conneu*, ghekent, *conceu*, begreepen: *j'eus*, ik heb ghehadt, *je creus*, ik heb ghelooft, en in de tyden, hier van afgheleidt, als *j'euſſe*, ik zoude hebben, *je creuſſe*, ik zoude ghelooven, enz.

Oi wordt ghemeenlyk gheſproken, als *oë*, ghelyk *apperceVoir*, zien *boire*, drinken, *poire*, peer, enz. maar in de *onvolmaakte tydt* der *Werkwoorden*, heeft zy de klank van de gaapende *e*, als *je voulois*, ik wilde, *je voudrois*, ik zoude willen: het zelve moet waarghenomen worden in *connoiſtre*, kennen, *parroiſtre*, verſchynen, *adroit*, handigh, *droit*, recht, *froid*, koudt, *courtois*, beleeft, *Francois*, Franſman, enz.

Imperfect. Verbum.

Maar *droit*, recht, wanneer het de wetten der rechtvaerdigheidt beteekent, wordt aldus *droët* uitgheſproken.

Nettoyer, ſchoonmaaken, wordt ghemeenlyk uitgheſproken *nettayer*.

Ou wordt uitgheſprooken, als in duitſch *oe*, ghelyk, *doux*, zoet, *doex*, enz.

Van de Dryklanken, gemeenlyk Triphthongen *ghenoemt.*

Aou, wordt uitgheſproken, als in duitſch *oe*, gelyk, *Aouſt*, Auguſtus, oft Oeſtmaandt, *ſaouler*, verzadighen.

Eau, wordt uitgheſproken als *o*, ghelyk *chapeau*, hoedt, *manteau*, mantel, enz.

Eui wordt uitgheſproken als *eu*, maar vochtiglyk, zo er een *l* navolght, als *deüil*, rouw.

Ieu

Digitized by Google

Ieu wordt in een *lettergreep*, uitgheſproken; als *Dieu*, Gódt, *lieu*, plaats: maar als twe in de *Byvoeghlyke Naamwoorden*, die op *ieu* eindigen, als *devotieux*, godtſdienſtigh, *audacieux*, ſtout, en in de *Naamwoorden*, die van *werkwoorden* in *ier* uitgaande, ghemaakt worden, als *crieur*, roeper, *prieur*, bidder, van *crier*, roepen, en *prier*, bidden. Noms Adjectifs. Noms. Verbes.

Oei wordt uitgheſproken, als *eui*, ghelyk *oeil*, oogh.

Œu, wordt uitgheſproken, als *eu*, ghelyk *cœur*, hart.

Oui, wordt uitgheſproken, als by de Duitſchen, *oei*, als *mouiller*, natmaaken.

Van de Teikens.

De Franſche ghebruiken dry Tekens,

Het eerſte wordt ghenoemt *ſcherp*, en wordt, aldus (') ghemaakt, en ghetekent boven de *mannelyke é*, als *bonté*, goedtheidt, *amitié*, vriendtſchap, enz. Maſculin.

Het twede wordt ghenoemt *zwaar*, en ghemaakt op deze (`) wys, en gheſtelt boven de *bywoorden* van plaats, om ze te onderſcheiden van de *ledekens*, en *koppelwoorden*: als, *où*, maar, *là*, daar, ook boven het woordeken *à*, wanneer 't gheen *werkwoordt* is. Adverbes Articles. Conjunctions. Verbe.

Het derde wordt *omgheboogh*en ghenoemt, en op deze (^) wys ghemaakt, en gheſchreeven boven de lange lettergreepen; daar een letter uitghelaaten is, als *âge*, ouderdom, *bâiller*, geeuwen, *bâtir*, bouwen.

Digitized by Google

Van de Letteruitlaating, *Apoſtrophus ghenoemt.*

Vocaal. Letteruitlaating is een teken van een weghgheworpen *K*linkletter, om een *K*linkletter die 'er vólght.

Eenſyllabige. Alle *een*lettergrepighe woorden, die de vrouwelyke *e* op 't einde hebben, lyden de letteruitlaating, zo 't volghende woordt begint van een *K*linkletter, oft een *h*, die niet uitgheſproken wordt: als *l'animal*, het dier, *l'homme*, de man.

Article feminin. Het *vrouwelyk ledeken la*, de, als *l'ame*, de ziel, *l'hoſteſſe*, de waardinne.

Pronom. relatif. De *betrekkelyke voornaam la*, ze, als *il l'a aymée*, hy heeft ze bemint, uitghenomen in een ghebiedingh, als *faites la entrer*, doet ze binnen komen: Maar het plaatſelyke *bywoordt*, *là*, daar, lydt gheen uitlaating van letters.

Abverbe

Het woordeken *ſi*, indien, als *il*, hy, oft *ils* zy volght, als *s'il aime*, indien hy bemindt.

Veelſyllabige. De *veellettergreepighe* woorden op de vrouwelyke *e* uitgaande, laaten wel de laatſte letter uit in 't ſpreeken, maar niet in 't ſchryven, als *belle eſpée*, ſchoone deghen, enz.

Van de Ledekens, Articulen ghenoemt.

Noms. De *Ledekens* zyn woordekens, welke voor ghemeene, en eighe *naamwoorden* pleeghen gheſtelt te worden. De zelve zyn twe, bepaaldt, en onbepaaldt. Het bepaalde *ledeken* is óft *mannelyk* óft *vrouwelyk*, óft *ghemeen*.

Article. Maſculin Feminin. Commun.

Een-

Digitized by Google

Eenvoudt.

Singulier

Noemer. en Anklaager.	*le.*	*la.*	*l'.*
Baarer. en Afneemer.	*du.*	*de la.*	*de l'.*
Gheever.	*au.*	*a la.*	*a l'.*

Nomin. Accuſat. Genitif. Ablatif. Datif.

Hier is waar te neemen, dat het ghemeene ledeken, alleen voor *naamwoorden* moet geſtelt worden, die van een *Klinkletter*, óft *h*, die verzweghen wordt, beginnen.

Noms. Vocaal.

Meervoudt.

Plurier.

Noem. en Anklaag.	*les.*	Nomin. Accuſat.
Baar. en Afneem.	*des.*	Genitif. Ablatif.
Geever.	*aux.*	Datif.

Het onbepaalde *ledeken* heeft gheen *noomer*, nocht in eenvoudt, nocht in't meervoudt: maar in de *Baarer*, en *Afneemer* van beyde de ghetallen, *de*, en in de *Geever*, *a*.

Article. Genitif. Ablatif. Datif.

Van 't ghebruik dezer Ledekens.

Vooreerſt ſtaat te letten, dat het bepaalde *Ledeken* de woorden tót iets byzonders bepaalt: en het onbepaalde ze in haar eighen uitſtrekkingh laat: zo dat het eerſte by een byzonderlyk bepaalde zaak, en het twede by een ghemeene, en onbepaalde gheſtelt wordt: als by voorbeeldt, het woordt *koning*, zo 't ghenomen wordt van een Franſman voor de zyne, óft voor eenigh ander bepaaldt koning, moet by zich hebben het bepaalende *ledeken*, en men moet zegghen, *il eſt fils du Roy de France*, hy is de Koning van Vrankryks zoon: maar indien het zo niet bepaaldt

Article. Article.

Digitized by Google

paaldt wordt, dan moet men het onbepaalde ledeken ghebruiken en zegghen, *il eſt fils de Roy*, hy is eens Konings zoon.

Wanneer de Daaden, en oeffeninghen byzonderlyk, bepaaldt worden, ghebruiktmen het bepaalde *ledeken*, als *il ayme le jeu de la paume*, hy ſpeeldt gaern in de kaatſbaan: maar uitdrukkende de wys, de plaats, óft het werktuigh van die oeffeninghen, ghebruiktmen het onbepaalde, als, *il ayme un jeu de paume*, hy houdt veel van den kaatſbaan. Article.

De eighene naamen worden ghebooghen met het onbepaaldt *ledeken*, als *le livre de Pierre*, Pieters boek, *la mere de Catherine*, Katryns moeder. Article.

Article. Inſghelyks wordt het onbepaalde *ledeken* ook gheſtelt by alle *voornaamen*, als, *j'ay receu de mon pere*, *de ton frere*, *de ſa main*, *de ce garçon*, *de celuy la*, enz. ik heb ontfangen van myn vader, van dyn broeder, van zyne handt, van die jongen, van hem, enz. Pronoms.

Noms. Adverb. Article. De *Naamwoorden*, en *Bywoorden* van veelheidt óft grootheidt vereiſchen after zich een onbepaaldt *ledeken*, als *donnez moy beaucoup de vin*, & *un peu d'eau*, gheeft my veel wyn, en weinigh water, *donnez moy un verre de bierre*, gheeft my een glas bier, enz. maar zo het woordeken *peu*, in duitſch, *eens* betekent, en bidden der wyze ghebruikt wordt, ghebruikt men het bepaalde *ledeken*, als *donnez moy un peu du vin*, gheeft my eens wyn. Inghelyks als de zaak byzonderlyk angheweezen wordt, als, *donnez moy un peu de la viande*, *qui eſt devant vous*, gheeft my wat van de ſpys, die voor u ſtaat. Article.

Van

Digitized by Google

Van de Naamwoorden.

Naamwoordt is een Woord, welk voorneemelyk een zaak zonder tydt beteekent, als, *l'homme* de man, *la femme*, de vrouw, *grand*, groot, *bon*, goedt, enz. Nom.

De *naamwoorden* zyn twederley, *Zelfftandighe* en *Byvoeghlyke*. Subſtantif. Adjectif.

Een *zelfftandigh naamwoordt* is, welk by een *Werkwoordt* gevoeght zynde een volkomen zin maakt, als *la table*, de tafel, *le livre* het boek, enz. Verbe.

Een *Byvoeglyk* is, welk by een *werkwoordt* gheveeght zynde geen volkomen zin maakt; maar altydt in de reden by een uitghedrukt oft verzweeghen *zelfftandigh naamwoordt* ghevoeght wordt, als *docte*, geleerdt, *beau*, ſchoon, enz. Adjectif. Verbum.

Van 't Gheſlacht der Naamwoorden, *en eerſt van* 't mannelyk.

Genre des Noms. Maſculin

Van 't *mannelyk* gheſlacht zyn

1. De eighe naamen der valſche Góden, Engelen, Mannen, Duivelen, enz. als *Jupiter*, *Mercure*, *Gabriel*, *Antoine*, *Belzebut*, enz.

2. De naamen van ampten, en ſtaaten, den mannen toebehoorende, als *Advocat*, voorſpraak, *conſeiller*, raadtsheer, enz.

3. De naamen van maanden, en daghen, als *Janvier*, Januarius, oft Louwmaandt, *Feburier*, Februarius, oft ſprokkelmaandt, *lundy*, maandagh, *mardy*, dingſdagh, enz.

4. De naamen van Boomen, als *pommier*, appelboom, *poirier*, peereboom. enz.

5. De naamen van gheldt, als *franc*, gulden, *ſou*,

Digitized by Google

ſou, ſtuiver, enz. Uitghenomen *piſtole*, piſtolet, *maille*, myte, *pite*.

6. De naamen van ſteden, als *Paris*, Parys, *Rouen*, Rowaanen, enz. uitghenomen zommige, welke altydt met het ledeken gheſtelt worden, als *la Rochelle*, Rochel, *la Chapelle*, Kapel.

Noms. 7. De *naamwoorden*, welcke op eenighe van deze letteren eindighen, *b*, *c*, *d*, *f*, *g*, *y*, *l*, *m*, *n*, *p*, *r*, *s*, *t*, *u*, *x*, *z*, als *plomb*, loot, *bec*, ſnep, *gand*, handtſchoen, *œuf*, ey, *ſang*, bloedt, *fourmy*, mier, *œil*, oogh, *nom*, naam, *charbon*, kool, *drap*, laken, *miroir*, ſpieghel, *proces*, pleidooy, *rempart*, bolwerk, *feſtu*, ſtrootje, *faix*, laſt, *accez*, bykomſt, enz.

Maar van de letter *f* worden uitghezondert, *clef*, ſleutel, *nef*, ſchip, *ſoif*, dorſt. Van de letter *y*, *foy*, gheloof, *loy*, wet, *paroy*, wandt. Van de letter *m*, *faim*, honger, Van de letter *n*, alle de

Noms verbaux. *werkwoordighe naamwoorden* in *ion*, als *action*, daadt, *application*, toepaſſing, enz. als ook de volghende, *maiſon*, huis, *boiſſon*, drank, *façon*, wys, *foiſon*, meenigte, *moiſſon*, beſt, *priſon*, gevankenis, *raiſon*, reden, *toiſon*, vlies, *rançon*, loſgheldt, *ſaiſon*, tydt, *venaiſon*, wildtbraadt, *main*, hand, *fin*, eindt. Van de letter *r*, alle de woorden, die op *eur*, eindighen, als *longeur*, lengte, enz. als ook *Chair* vleiſch, *mer*, zee, *cueiller*, lepel, *cour*, hof, *tour*, toorn. Van de letter *t*, *dent*, tandt, *mort*, doodt, *foreſt*, boſch, *nuict*, nacht, *part*, deel. Van de letter *u*, *vertu*, deught, *tribu*, ſtam, *peau*, vel, *eau*, water. Van de letter *x*, *chaux*, kalk, *croix*, kruis, *voix*, ſtem, *poix*, pek, *paix*, vrede, *toux*, hoeſt;

Genre feminin. welke alle van 't *vrouwelyk gheſlacht*.

Van

Digitized by Google

Van 't Vrouwelyk Gheslacht.

Van 't *vrouwelyk gheslacht* zyn Genre feminin.

1. De eighe naamen van vrouwen, Godinnen, Nimfen, Zanggodinnen, als *Marie*, *Junon*, enz.

2. De naamen van ampten en staaten, den vrouwen toebehoorende, als, *Reyne*, Koningin, *nourrice*, min.

3. De naamen van Vruchten, als *poire*, peer, *pomme*, appel, enz. Uitghenomen *abricot*, abrikot, *citron*, citroen, *limon*, limoen, *marron*, groote kastanie, *raisin*, rasyn, *coin*, queepeer, *melon*, meloen, *concombre*, komkommer, *poivre*, peper, *gingembre*, gengber, *genevre*, jeneverbessen, *glan*, aker, welcke van *'t mannelyk gheslacht* zyn. Genre masculin

4. De eighe naamen van Koningryken, en landtschappen, als, *la France*, Vrankryk, *la Hollande*, Hollandt, enz. uitghenomen, *le Dennemarck*, Deenemarken, *le Japon*, *le Perigors*, *le Pitou*, *le Lenguedoc*, en zommighe andere, die 't ghebruik zal leeren.

5. De naamen der Deughden, als *force*, sterkte, *prudence*, voorzichtigheidt, *temperance*, maatigheidt.

6. De naamen der Maanden in de samenstelling, als *la my-aoust*, half Augustus, enz.

7. De *naamwoorden*, welke in *é*, mannelyk zynde, uitgaan, als *moitié*, helft, *pitié*, barmhartigheidt, uitghenomen, *clergé*, klerezy, *congé*, verlof, *pasté*, pastey, *costé*, zyde. Nom.

Van

Digitized by Google

Van de Verandering der woorden, uit het mannelyk in't vrouwelyk geslacht.

Genre Masculin feminin.

Ghemeenlyk worden de woorden uit het *mannelyk gheslacht* ghebracht tot het *vrouwelyk*, met *e* daar by te voeghen, als *marchand*, koopman, *marchande*, koopvrouw, *grand*, groot, *grande*, groote. enz.

Maar de woorden, welke in *eau*, eindighen, veranderen de *eau*, in, *elle*, als *maquereau*, koppelaar, *maquerelle*, koppelaarster, *beau*, schoon, *belle*, schoone, enz.

De woorden, die in *c* eindighen, veranderen de *c* in *que*, als *public*, openbaar, *publique*, openbaare. Uitghenomen *blanc*, wit, *franc*, vry, *sec*, droogh, welke *he* aenneemen, als *blanche*, *franche*, *seche*.

Noms. adjectifs.

De *Byvoeghlycke naamwoorden*, die op *e*, vrouwelyk zynde uitghaan, worden niet verandert, als, *honneste*, eerlyk, *facile*, lichtdoenlyk, enz.

Die op *x* eindighen veranderen die in *se*, en die op *f* uitgaan in *ve*, als *perilleux*, ghevaarlyk, *perilleuse*, ghevaarlyke, *vif*, levendigh, *vive*, levendighe, enz.

Die op *as*, *en*, *ol*, *on*, *os*, *ot*, uitgaan, verdubbelen haar laatste letter, en neemen dan de *e* aan, als *gras*, vet, *grasse*, vette, *payen*, heidensch, *payenne*, heidensche, *fol*, zot, *folle*, zotte, *bon*, goedt, *bonne*, goede, *gros*, dik, *grosse*, dikke, *sot*, zot, *sotte*, zótte, enz. Uitghenomen, *dispos*, luchtigh, *dispose*, luchtighe.

Courtaut, kortachtigh, *lourdaut*, boerschachtigh, *noiraut*, zwartachtigh, *rustaut*, boersch, *sourdaut*, doofachtigh, hebben in *'t vrouwelyk* ghe-

Genre feminin.

Digitized by Google

gheslacht, courtaude, lourdaude, enz.

De Teltallen, uitghenomen *un*, een, welk heeft *une*, eene, hebben gheen verandering in *'t vrouwelyk gheslacht.* Genre feminin.

Van de Buygingh der Naamwoorden. Declinatie. Noms.

De *Naamwoorden* worden gheboghen óft door het bepaaldt oft onbepaaldt *ledeken*: door het onbepaaldt ledeken worden gheboghen alle de eighe naamen; en alle de andere *naamwoorden* door het bepaaldt ledeken. Noms. Article.

Voorbeeldt van de *buigingh* der eighe naamen, zo wel die van een *Klinkletter*, als *meê-klinkletter* beginnen. Vocaal. Consonant.

			Nomin.
Noem. en Anklaag.	*Pierre.*	*Catherine.*	Accusat.
Baar. en Afneem.	*de Piere.*	*de Catherine.*	Genitif.
Geever.	*a Pierre.*	*a Catherine.*	Ablatif. Datif.

Noem. en Anklaag.	*Anthoine.*	*Anne.*
Baar. en Afneem.	*d' Anthoine.*	*d' Anne.*
Geever.	*a Anthoine.*	*a Anne.*

Voorbeeldt van de *Buigiugh* der *mannelyke naamwoorden*, beginnende van een *Meêklinker* door het bepaaldt *ledeken*. Declinatie. Noms masc. Confon. Article.

Noem. en Anklaag.	*le cheval.*	het paerdt.
Baar. en Afneem.	*du cheval.*	
Geever.	*au cheval.*	

Voorbeeldt der *buiging* van de *vrouwelyke naamwoorden* beginnende van een *Meêklinker* door het bepaaldt *ledeken*. Noms feminius. Confon. Article.

			Nomin.
Noem. en Anklaag.	*la femme.*	de vrouw.	Accusat.
Baar. en Afneem.	*de la femme.*		Genitif.
Geever.	*a la femme.*		Ablatif. Datif.

Voor-

Digitized by Google

Declinatie. Voorbeelden van de *buigingh* der *naamwoorden* zo wel *mannelyke*, als *vrouwelyke*, welcke van een *K*linkletter oft doove *h* beginnen.

Noms. masculin Femenin. Vocaal.

Noem. en Ankl. *l'homme*, de man, *l'ame* de ziel.
Baar. en Afn. *de l'homme.* *de l'ame.*
Geever. *a l'homme.* *a l'ame.*

Plurier.

Van de maakingh van 't meêrvoudigh Ghetal.

Plurier. Noms. Singulier

Het *Meervoudt* van alle *naamwoorden* wordt ghemeenlyk ghemaakt van 't *eenvoudt* met *s* daar after an te voeghen, als *arbre*, boom, *arbres*, boomen, *homme*, man, *hommes*, mannen, *bon*, goedt, *bons*, goede. enz.

Masculin

Maar die op de *mannelyke é* uitgaan, neemen in plaats van de *s* een *z*, als *bonté*, goedtheidt, *bonez*, goedtheden, *liberalité*, mildtheidt, *libéralitez*, mildtheden, enz.

Plurier.

Die in *al* en *ail* eindighen hebben ghemeenlyk in *meervoudt aux*, als *Cardinal*, Cardinaal, *Cardinaux*, Cardinaalen: *mal*, quaadt, *maux*, quaaden. enz. uitgenomen *bocal*, boschachtigh, *attirail*, sleep, *mail*, maliebaan, *naval*, scheepsch, *bal*, dans, *cal*, eeldt, *poitrail*, borst, welke de gemeene regel volgen, als *bocals*, enz.

Singulier

Insghelyks zyn de vólgende in acht te neemen, *ciel*, hemel, *cieux*, hemelen, *genouil*, knie, *genoux*, knien, *verrouil*, grendel, *verroux*, grendelen, *œil*, oogh, *yeux*, ooghen, *viel*, oudt, *vieux*, oude, welk ook in 't *eenvoudt* ghebruikt wordt, en ghemeenlyk voor een woordt dat van een *meêklinkletter* begint ghesteldt wordt, als *vieux soldat*, oudt soldaat.

Consón.

Voor-

Digitized by Google

Voorbeeldt van de Buigingh des Meervoudts.

Declinatie. Plurier.

Noem. en Ankl.	*les Arbres*, de bomē,	*les livres*, de boekē.	Nomin. Accusat.
Baar. en Afn.	*des Arbres*,	*des livres.*	Genitif.
Geever.	*aux Arbres*,	*aux livres.*	Ablatif. Datif.

Van de maaking van de verghelykende, en overtreffende trappen.

Compa-ratif. Super-latif.

De *verghelykende* trap wordt ghemeenlyk ghemaakt van de *ſtellende*, met daar voor te ſtellen het woordeken *plus*, meer, en de *overtreffende* van de zelve, door het woordeken *tres*, zeer, als *grand*, groot, *plus grand*, grooter, *tres grand*, grootſt. Poſitif. Superla-tif.

Uitghenomen, *bon*, goedt, *meilleur*, beter, *mauvais*, quaadt, *pire*, ſlimmer, *petit*, klein, *moindre*, minder, en *plus petit*, kleener, *bien*, wel, *mieux*, beter, *mal*, quaalyk, *pis*, ſlimmer, *peu*, weinigh, *moins*, min, *bien*, veel, *plus*, en *d'avantage*, meer.

De Franſche ghebruiken de *overtreffende* trap, wanneer men eenvoudighlyk, zonder eenighe *vergelycking* met een andere de zaak pryſt, als, *il eſt treſdocte*, hy is zeer gheleert: maar als wy eene zaak met de andre verghelyken, en de eene voor de andere ſtellen, ghebruiken zy de *verghelykende* trap, daar voor ſtellende het bepaalde *ledeken*, als *il eſt le plus diligent de tous ſes freres*, hy is de naerſtigſte van alle zyne broeders. Super-latif. Compa-ratif. Article.

Van

Digitized by Google

Van de Voornaamen.

Pronoms. Personel Possessif. Relatif. Adjectif. Absolut. Article. Verbe.

Om kort te zyn zullen wy slechts spreeken van dryderhande *voornaamen*, te weten van de *persoonlyke*, *bezittende*, en *betrekkighe*.

De *persoonlyke voornamen*, zyn oft *byvoeglyke* ofte *volstrekte*: de *byvoeglyke* worden geboogen zonder *ledeken*: de *volstrekte* met het onbepaalde, ten zy zy after de *Werkwoorden* gheſtelt worden.

Pronoms Adjectifs

Voorbeeldt van de Byvoeglyke voornaamen *der Eerſte perſoon.*

Nomin. Datif. Accuſat.

Eenvoudt	Noem.	*je*,	ik.
	Geev. en Anklaag.	*me*,	my.
Meervoudt	Noem. Geever en Anklaag.	*nous*,	wy.

Der Twede Perſoon.

Eenv.	Noem.	*tu*,	du.
	Geev. en Anklaag.	*te*,	dy.
Meerv.	Noem. Geev. en Anklaag.	*vous*.	ghy.

Der Derde Perſoon.

Eenv.	Noemer.	*il*, *elle*.	hy, zy.
	Geev.	*luy*.	hem, haar.
	Accuſ.	*le*, *la*.	
Meerv.	Noem.	*ils*, *elles*.	zy.
	Geev.	*leur*.	haar.
	Anklaag.	*les*.	haar.

Voor-

Digitized by Google

Voorbeeldt van de volſtrekte voornaamen *der eerſte Perſoon.*

Pronoms abſolats. Singulier.

Eenv.	Noemer en Anklaag.	*moy*, ik.	Nomin.
	Baar. en Afneem.	*de moy.*	Accuſat.
	Geev.	*a moy.*	Genitif.
			Ablatif.
Meerv.	Noem. en Anklaag.	*nous*, wy.	Datif.
	Baar. en Afneem.	*de nous.*	Plurier.
	Geev.	*a nous.*	

Der Twede Perſoon.

Eenv.	Noemer en Anklaag.	*Toy*, du.
	Baar. en Afneem.	*de Toy.*
	Geever.	*a Toy.*
Meerv.	Noem. en Anklaag.	*vous*, ghy.
	Baar. en Afneem.	*de vous.*
	Geev.	*a vous.*

Der Derde Perſoon.

Eenv.	Noem. en Anklaag.	*luy*, *elle*, hy, zy.
	Baar. en Afneem.	*de luy*, *d'elle.*
	Geev.	*a luy*, *a elle.*
Meerv.	Noem. en Ankl.	*eux*, *elles*, zy.
	Baar. en Afneem.	*d'eux*, *d'elles.*
	Geev.	*a eux*, *a elles.*

De *bezittende voornaamen* zyn zommighe *byvoeghlyke*, zommighe, *volſtrekte*: *Byvoeghlyke* zyn, welke het ghezelſchap van een *Zelfſtandigh naamwoordt* altydt vereiſſchen, en de *volſtrekte*, welke zonder *Zelfſtandigh naamwoordt* ghebruikt worden: de eerſte worden gheboogen met

Pronoms poſſeſſifs. Adjectif. Abſolus. Nom ſubſtantif.

Digitized by Google

Article. met het onbepaalde *ledeken*, de laatſte met het bepaalde, als blykt.

Pronoms poſſeſſifs Adjectifi. Declinat.

Voorbeeldt van der Byvoeghlyke Bezittende voornaamen Buiging.

Singulier

Eenvoudt.

Nomin. Accuſat.	Noem. en Ank. *mon*, myn, *ton*, dyn, *ſon*, zyn:	*ma*, *ta*, *ſa*
Genitif.	Baar. en Afn. *de mon*, enz.	*de ma*, enz.
Ablatif. Datif.	Geever. *a mon*, enz.	*a ma*, enz.

Plurier.

Meervoudt.

Noem. en Anklaag.	*mes*,	*tes*,	*ſes.*
Baar. en Afneem.	*de mes*,	*de tes*,	*de ſes.*
Geev.	*a mes*,	*a tes*,	*a ſes.*

Eenvoudt.

Noem. en Ankl.	*noſtre*, onze,	*voſtre*, uwe,	*leur*, haar.
Baar. en Afn.	*de noſtre*,	*de voſtre*,	*de leur.*
Geev.	*a noſtre*,	*a voſtre*,	*a leur.*

Meervoudt.

Noem. en Anklaag.	*nos*,	*vos*,	*leurs.*
Baar. en Afneem.	*de nos*,	*de vos*,	*de leurs.*
Geev.	*a nos*,	*a vos*,	*a leurs.*

Declinat. Pronoms abſoluts.

Voorbeeldt der Buigingh *der* volſtrekte Voornaamen.

Eenvoudt.

Nomin. Accuſat.	Noem. en Ankl. *le mien*,	*la mienne*, de myne.
Genitif.	Baar. en Afn.	*du mien, de la mienne.*
Ablatif. Datif.	Geever.	*au mien, a la mienne.*

Meer-

Digitized by Google

Meervoudt.

Noem. en Anklaag. *les miens*, *les miennes*.
Baar. en Afneem. *des miens*, *des miennes*.
Geev. *aux miens*, *aux miennes*.

Tien, dyn, en *sien*, zyn, met haar *vrowelyke gheslachten* worden al eveneens gheboogen. Genre feminin.

Eenvoudt. Singulier

Noem. en Ankl. *le nostre*, *la nostre*, de onze.
Baar. en Afn. *du nostre*, *de la nostre*.
Geev. *au nostre*, *a la nostre*.

Meervoudt. Plurier.

Noem. en Anklaag. *les nostres*.
Baar. en Afneem. *des nostres*.
Geev. *aux nostres*.

Vostre, uw, en *leur*, haar, worden op de zelfde wys gheboogen.

Van de Betrekkighe Voornaamen.

Van de *Betrekkighe Voornaamen*, die in 't Fransch ghebruikelyk zyn, zullen wy alleen de volgende, als die alleen zwaarigheidt hebben, voorstellen. Pronoms Relatifs.

Le, hem, *la*, haar, *les*, haar, worden ommiddelyk voor, oft after het *werkwoordt* ghestelt, als *donnez moy mon livre*, *je vous le donneray*, geef my myn boek, ik zal het u gheeven: *rendez moy ma plume*, *je vous la rendray*, geeft my myn pen weer, ik zal ze u geeven. *prenez vos souliers*, *je les prendray*, neem uw schoenen, ik zal ze neemen: *la vertu est honorable*, *suivons la*, de deugdt is eerlyk, laat ons ze volgen. Verbe.

Qui, wie oft welke, wordt gemeenlyk voor

Digitized by Google

Nominatif. Accusatif. alle *noemers*, en *que*, voor alle *anklaagers* gebruikt, als *l'homme, qui eſt icy*, de man die hier is: *les valets, qui vous ſervent*, de knechten, die u dienen: *la femme, que vous voyez*, de vrouw die ghy ziet, enz.

Accusatif. *Qui* wordt, als men vraaght, en een perſoon betekent, in de *Anklaager* ghebruikt, als *qui cherchez vous*, wie zoekt ghy, enz.

Genitif. Pronom relatif. Singulier Pluriel. *Dont* wordt ghebruikt voor de *baarers*, van alle de *betrekkighe voornaamen*, zo wel in 't *een-voudt*, als in 't *meervoudt*, en ziet zo wel op de perſoon als zaak, ghelyk als, *le marchand, dont vous m'avez parlé*, de koopman waar van ghy my gheſproken hebt: *l'eſpée, dont vous m'avez bleſſé*, de deghen daar ghy my mede ghequetſt hebt, enz.

Relatifs. ## *Van de Betrekkighe Woordekens*, y, *en* en.

Datif. Y wordt gheſtelt voor woorden, die in de *geevers* moeſten ſtaan, en herhaaldt worden, als *les hommes ſont beaucoup de pechez, parce qu'ils y ſont enclins de nature*, dat is *aux pechez*, de menſchen beghaan veele zonden, om dat zy daar toe van natuure gheneeghen zyn. enz.

Het wordt ook ghebruikt voor de plaats, waar in wy zyn, en waar na toe wy gaan, als, *Monſieur, eſt il au logis? ouy il y eſt*: Myn heer, is hy t' huys? ja hy is t' huis: *voſtre mere, eſt elle allée au marché? ouy, elle y eſt allée*, uw moeder, is zy na de marckt ghegaan? ja zy is'er ghegaan.

En wordt gheſtelt voor de zaak, en perſoon, waar van men gheſprooken heeft, en ook voor de plaats, waar van daan men komt, als *avez vous parlé a mon pere, de voſtre affaire? ouy, je luy*

Digitized by Google

huy en ay parlé, hebt ghy myn vader van uwe zaak angheſproken? ja, ik heb hem 'er af gheſprooken: *qu'avez vous appris aujourd'huy de voſtre maiſtre? j'en ay appris quelque choſe de bon*, wat hebt ghy van daagh van uw meeſter gheleerdt? ik heb van hem wat goedts gheleerdt, *avez vous eſté a l'egliſe? ouy, j'en viens*, hebt ghy in de kerk gheweeſt? ja, ik kom 'er van daan.

Van de Helpwoorden.

De *Helpwoorden*, worden alzo ghenoemdt, om dat door haar behulp alle de *werkwoorden* vervoeght, en verandert worden. En de zelve zyn twe *avoir*, hebben, en *eſtre*, zyn: van welke het eerſte bedient de *bedryvende* ofte die een bedryving beteekenen: het twede de *lydende*, de *weerkeerighe*, en *gheenerleye werkwoorden*.

Verbes Auxiliaires Verbes. Actif. Paſſif. Reflexif. Neutre.

Vervoegingh van 't Helpwoordt. Avoir, *hebben.*

Conjugatie.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Temps preſent.

Eenvoudt { *J'ay*, ik heb. / *Tu as*, du hebſt. / *Il a*, hy heeft. } Singulier

Meervoudt { *Nous avons*, wy hebben. / *Vous avez*, ghy hebt. / *Ils ont*, zy hebben. } Plurier.

Digitized by Google

Temps imperfect.

Onvolmaakte Tydt.

Singulier Eenvoudt { *J'avois*, ik had. / *Tu avois*, du hadſt. / *Il avoit*, hy hadt.

Plurier. Meervoudt { *Nous avions*, wy hadden. / *Vous aviez*, ghy hadt. / *Ils avoient*, zy hadden.

Perfect ſimple.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt { *J'eus*, ik heb / *Tu eus*, du hebſt / *Il eut*, hy heeft } ghehadt.

Meerv. { *Nous euſmes*, wy hebben / *Vous euſtes*, ghy hebt / *Ils eurent*, zy hebben } ghehadt.

Perfect compoſé

T' zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenv. { *J'ay eu*, ik heb / *Tu as eu*, du hebſt / *Il a eu*, hy heeft } ghehadt.

Meerv. { *Nous avons eu*, wy hebben / *Vous avez eu*, ghy hebt / *Ils ont eu*, zy hebben } ghehadt.

Plus quam perfect.

Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. { *J'avois eu*, ik had / *Tu avois eu*, du hadſt / *Il avoit eu*, hy hadt } ghehadt.

Meerv. { *Nous avions eu*, wy hadden / *Vous aviez eu*, ghy hadt / *Ils avoient eu*, zy hadden } ghehadt.

Toe-

Digitized by Google

Toekomstighe Tydt. Temps futur.

Eenv. { *J'auray*, ik zal / *Tu auras*, du zulst / *Il aura*, ghy sult } hebben. Singulier

Meerv. { *Nous aurons*, wy zullen / *Vous aurez*, ghy zult / *Ils auront*, zy zullen } hebben. Plurier.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. { *Ayes*, heb. / *Qu'il ait*, oft *aye*, dat hy hebbe.

Meervoudt { *Ayons*, hebben wy. / *Ayez*, heb ghy. / *Qu'ils ayent*, dat zy hebben.

Wenschende wys. Optatif.

Teghenwoordighe Tydt. Presens.

Eenv. { *J'aye*, ik hebbe. / *Tu ayes*, du hebbest. / *Il aye*, hy hebbe.

Meerv. { *Nous ayons*, wy hebben. / *Vous ayez*, ghy hebbet. / *Ils ayent*, zy hebben.

Eerste Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenv. { *J'eusse*, ik hadde. / *Tu eusses*, du haddest. / *Il eust*, hy hadde.

Meerv. { *Nous eussions*, wy hadden. / *Vous eussiez*, ghy haddet. / *Ils eussent*, zy hadden.

Digitized by Google

Twede Onvolmaakte Tydt.

Singulier. Eenv. *J'aurois*, ik zoude / *Tu aurois*, du zoudeſt / *Il auroit*, hy zoude } hebben.

Plurier. Meerv. *Nous aurions*, wy zouden / *Vous auriez*, ghy zoudet / *Ils auroient*, zy zouden } hebben.

Perfect. Volmaakte Tydt.

Eenv. *J'aye eu*, ik hebbe / *Tu ayes eu*, du hebbeſt / *Il aye eu*, hy hebbe } ghehadt.

Meerv. *Nous ayons eu*, wy hebben / *Vous ayez eu*, ghy hebbet / *Ils ayent eu*, zy hebben } ghehadt.

Pluſquam perfect. Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. *J'euſſe eu*, ik hadde / *Tu euſſes eu*, du haddeſt / *Il euſt eu*, hy hadde } ghehadt.

Meerv. *Nous euſſions eu*, wy hadden / *Vous euſſiez eu*, ghy haddet / *Ils euſſent eu*, zy hadden } gehadt.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. *J'aurois eu*, ik zoude / *Tu aurois eu*, du zoudeſt / *Ils auroit eu*, hy zoude } ghehadt hebben.

Meerv. *Nous aurions eu*, wy zouden / *Vous auriez eu*, ghy zoudet / *Ils auroient eu*, zy zouden } ghehadt hebben.

Toe-

Digitized by Google

Toekomstighe Tydt. — Futur.

Eenv. *I'auray eu*, ik zal / *Tu auras eu*, du zulst / *Il aura eu*, hy zal } gehadt hebben. — Singulier.

Meerv. *Nous aurons eu*, wy zullen / *Vous aurez eu*, ghy zult / *Ils auront eu*, zy zullen } ghehadt hebben. — Plurier.

Onbepaalde Wys. — Infinitif. Presens & Imperfect.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Avoir, hebben.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt. — Perfect, & plusquam perfect.
Avoir eu, ghehadt hebben.

Deelwoorden. — Participes.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Ayant, hebbende.

Volmaakte, en Meêr als volmaakte Tydt.
Ayant eu, ghehadt hebben.

Lydend Deelwoordt. — Participe passif.
Eu, ghehadt.

Vervoeginghe van 't Helpwoordt. — Conjugatie Verbe auxiliaire.

Estre, *zyn.*

Toonende Wys. — Indicatif

Teghenwoordighe Tydt. — Presens.

Eenv. *Ie suis*, ik ben / *Tu es*, du bist. / *Il est*, hy is.

Meerv. *Nous sommes*, wy zyn. / *Vous estes*, ghy zyt. / *Ils sont*, zy zyn.

Digitized by Google

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Singulier Eenv.
I'eſtois, ik was.
Tu eſtois, du waarſt.
Il eſtoit, hy was.

Plurier. Meerv.
Nous eſtions, wy waaren.
Vous eſtiez, ghy waart.
Ils eſtoient, zy waaren.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenv.
Ie fus, ik heb
Tu fus, du hebſt } gheweeſt.
Il fut, hy heeft

Meerv.
Nous fuſmes, wy hebben
Vous fuſtes, ghy hebt } gheweeſt.
Ils furent, zy hebben

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenv.
I'ay eſté, ik heb
Tu as eſté, du hebſt } gheweeſt.
Il a eſté, hy heeft

Meerv.
Nous avons eſté, wy hebben
Vous avez eſté, ghy hebt } geweeſt.
Ils ont eſté, zy hebben

Pluſquam perfect. Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv.
I'avois eſté, ik had
Tu avois eſté, du hadſt } gheweeſt.
Il avoit eſté, hy had

Meerv.
Nous avions eſté, wy hadden
Vous aviez eſté, ghy hadt } geweeſt.
Ils avoient eſté, zy hadden

Toe-

Digitized by Google

Toekomstighe Tydt. Futur.

Eenv. { *Ie seray*, ik zal / *Tu seras*, du zulst / *Ie sera*, hy zal } zyn. Singulier

Meerv. { *Nous serons*, wy zullen / *Vous serez*, ghy zult / *Ils seront*, zy zullen } zyn. Plurier.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. { *Sois*, wees. / *Qu'il soit*, dat hy zy.

Meerv. { *Soyons*, zyn wy. / *Soyez*, weest oft zyt. / *Qu'ils soyent*, dat zy zyn.

Wenschende Wys. Optatif.

Teghenwoordighe Tydt. Present.

Eenv. { *Ie sois*, ik zy. / *Tu sois*, du zytst. / *Il soit*, hy zy.

Meerv. { *Nous soyons*, wy zyn. / *Vous soyez*, ghy zyt. / *Ils soyent*, zy zyn.

Eerste Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenv. { *Ie fusse*, ik waar. / *Tu fusses*, du waarest. / *Il fust*, hy waare.

Meerv. { *Nous fussions*, wy waaren. / *Vous fussiez*, ghy waaret. / *Ils fussent*, zy waaren.

Twede

Digitized by Google

Twede Onvolmaakte Tydt.

Singulier Eenv. { *Ie ſerois*, ik zoude / *Tu ſerois*, du zoudeſt / *Il ſeroit*, hy zoude } zyn.

Plurier. Meerv. { *Nous ſerions*, wy zouden / *Vous ſeriez*, ghy zoudet / *Ils ſeroient*, zy zouden } zyn.

Perfect. **Volmaakte Tydt.**

Eenv. { *I'aye eſté*, ik hebbe / *Tu ayes eſté*, du hebbeſt / *Il ait*, oft *aye eſté*, hy hebbe } gheweeſt.

Meerv. { *Nous ayons eſté*, wy hebben / *Vous ayez eſté*, ghy hebbet / *Ils ayent eſté*, zy hebben } geweeſt.

Plusquam perfect. **Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt.**

Eenv. { *I'euſſe eſté*, ik hadde. / *Tu euſſes eſté*, du haddeſt / *Ils euſt eſté*, hy hadde. } gheweeſt.

Meerv. { *Nous euſſions eſté*, wy hadden / *Vous euſſiez eſté*, ghy haddet / *Ils euſſent eſté*, zy hadden } geweeſt.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. { *I'aurois eſté*, ik zoude / *Tu aurois eſté*, du zoudeſt / *Il auroit eſté*, hy zoude } gheweeſt hebben.

Meerv. { *Nous aurions eſté*, wy zouden / *Vous auriez eſté*, ghy zoudet / *Ils auroient eſté*, zy zouden } geweeſt hebben.

Digitized by Google

Toekomstighe Tydt. Futur.

Eenv. { *I'auray eſté*, ik zal / *Tu auras eſté*, du zulſt / *Il aura eſté*, hy zal } geweeſt hebben. Singulier.

Meerv. { *Nous aurons eſté*, wy zullen / *Vous aurez eſté*, ghy zult / *Ils auront eſté*, zy zullen } gheweeſt hebben. Plurier.

Onbepaalde Wys. Infinitif.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent Imperfect.
Eſtre, zyn oft weezen.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt. Perfect Pluſquam perfect.
Avoir eſté, gheweeſt hebben.

Deelwoorden. Participes

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent Imperfect.
Eſtant, zynde, oft weezende.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt. Perfect Pluſquam perfect.
Ayant eſté, gheweeſt hebbende.

Lydend Deelwoordt. Participe paſſif.
Eſté, gheweeſt.

Van't Getal, en de orde der Vervoeginghen, Gemeenlyk Conjugatien *genaamt.*

De Franſchen hebben vier *Vervoeginghen*, welke uit de verſcheidene uitganghen inde *onbepaalde wys*, onderkent worden. Conjugatie. Infinitif.

De eerſte heeft in de *onbepaalde wys*, *er*, als *aimer*, beminnen: de twede, *ir*, als *baſtir*, bouwen; de derde, *oir*, als *concevoir*, begrijpen: de vierde endelyk, *re*, als *rendre*, wedergheêven.

Van

Digitized by Google

Conjugatie. Van de maaking der Tyden zeggen wy niets, alzo die uit de voorbeelden der *vervoeginghen*, die hier volgen, zeer lichtelyk konnen geleerdt worden.

Conjugatie. *Voorbeeldt der Eerſte Vervoeging.*

Indicatif Toonende Wys.

Preſent. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *J'aime*, ik min.
Tu aimez, du minſt.
Il aime, hy mint.

Plurier. Meerv. *Nous aimons*, wy minnen.
Vous aimez, ghy mint.
Ils aiment, zy minnen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *I'aimois*, ik minde.
Tu aimois, du mindeſt.
Il aimoit, hy minde.

Meerv. *Nous aimions*, wy minden.
Vous aimiez, ghy minde.
Ils aimoient, zy minden.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenv. *I'aimay*, ik heb
Tu aimas, du hebſt } ghemindt.
Il aima, hy heeft

Meerv. *Nous aimames*, wy hebben
Vous aimates, ghy hebt } gemindt.
Ils aimerent, zy hebben

T'zamen-

Digitized by Google

T'zamengheſtelde Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv. { *I'ay aimé*, ik heb / *Tu as aimé*, du hebſt / *Il a aimé*, hy heeft } ghemindt. Singulier.

Meerv. { *Nous avons aimé*, wy hebben / *Vous avez aimé*, ghy hebt / *Ils ont aimé*, zy hebben } gemindt. Plurier.

Meer als Volmaakte Tydt. Plus-quam perfect.

Eenv. { *I'avois aimé*, ik had / *Tu avois aimé*, du hadſt / *Il avoit aimé*, hy had } ghemindt.

Meerv. { *Nous avions aimé*, wy hadden / *Vous aviez aimé*, ghy hadt / *Ils avoient aimé*, zy hadden } gemint.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv. { *I'aimeray*, ik zal / *Tu aimeras*, du zulſt / *Il aimera*, hy zal } minnen.

Meerv. { *Nous aimerons*, wy zullen / *Vous aimerez*, ghy zult / *Ils aimeront*, zy zullen } minnen.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. { *Aimes*, min. / *Qu'il aime*, dat hy minne. }

Meerv. { *Aimons*, minnen wy. / *Aimez*, mint ghy. / *Qu'ils aiment*, dat zy minnen. }

Wen-

Digitized by Google

Optatif. Wenſchende Wys.

Preſent. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier. Eenv.
J'aime, ik minne.
Tu aimes, du minneſt.
Il aime, hy minne.

Plurier. Meerv.
Nous aimions, wy minnen.
Vous aimiez, ghy minnet.
Ils aiment, zy minnen.

Imperfect. Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenv.
J'aimaſſe, ik minde.
Tu aimaſſes, du mindeſt.
Il aimaſt, hy minde.

Meerv.
Nous aimaſſions, wy minden.
Vous aimaſſiez, ghy mindet.
Ils aimaſſent, zy minden.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenv.
I'aimerois, ik zoude
Tu aimerois, du zoudeſt } minnen.
Il aimeroit, hy zoude

Meerv.
Nous aimerions, wy zouden
Vous aimeriez, ghy zoudet } minnen.
Ils aimeroient, zy zouden

Perfect. Volmaakte Tydt.

Eenv.
J'aye aimé, ik hebbe
Tu ayes aimé, du hebbeſt } ghemindt.
Il ait aimé, hy hebbe

Meerv.
Nous ayons aimé, wy hebben
Vous ayez aimé, ghy hebbet } gemindt.
Ils ayent aimé, zy hebben

Eer-

Digitized by Google

Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt. Pluſ-quam perfect.

Eenv. { *J'euſſe aimé*, ik hadde / *Tu euſſes aimé*, du haddeſt / *Il euſt aimé*, hy hadde } ghemindt. Singulier

Meerv. { *Nous euſſions aimé*, wy hadden / *Vous euſſiez aimé*, ghy haddet / *Ils euſſent aimé*, zy hadden } gemint. Plurier.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. { *J'aurois aimé*, ik zoude / *Tu aurois aimé*, du zoudeſt / *Il auroit aimé*, hy zoude } gemindt hebben.

Meerv. { *Nous aurions aimé*, wy zouden / *Vous auriez aimé*, ghy zoudet / *Ils auroient aimé*, zy zouden } gemint hebben

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv. { *J'auray aimé*, ik zal / *Tu auras aimé*, du zulſt / *Il aura aimé*, hy zal } gemindt hebben.

Meerv. { *Nous aurons aimé*, wy zullen / *Vous aurez aimé*, ghy zult / *Ils auront aimé*, zy zullen } gemindt hebben.

Onbepaalde Wys. Infinitif.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent. Imperfect.
Aimer, minnen.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt. Perfect. Pluſquam perfect.
Avoir aimé, gemindt hebben.

Digitized by Google

Participes. Deelwoorden.

Present. Imperfect. Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Aimant, beminnende.

Perfect. Plusquam perfect. Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Ayant aimé, bemindt hebbende.

Participe passif. Lydend Deelwoordt.
Aimé, bemindt.

Conjugatie. *Voorbeeldt der Twede Vervoevingh.*

Indicatif Toonende Wys.

Present. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Je finis*, ik eindigh.
Tu finis, du eindighst.
Il finit, hy eindight.

Plurier. Meerv. *Nous finissons*, wy eindighen.
Vous finissez, ghy eindight.
Ils finissent, zy eindighen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Ie finissois*, ik eindighde.
Tu finissois, du eindighdest.
Il finissoit, hy eindighde.

Meerv. *Nous finissions*, wy eindighden.
Vous finissiez, ghy eindighde.
Ils finissoient, zy eindighden.

Een-

Digitized by Google

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv. { *Je finis*, ik heb / *Tu finis*, du hebst / *Il finit*, hy heeft } gheeindight. Singulier.

Meerv. { *Nous finimes*, wy hebben / *Vous finites*, ghy hebt / *Ils finirent*, zy hebben } geeindight. Plurier.

T' zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenv. { *J'ay finy*, ik heb / *Tu as finy*, du hebst / *Il a finy*, hy heeft } gheeindight.

Meerv. { *Nous avons finy*, wy hebben / *Vous avez finy*, ghy hebt / *Ils ont finy*, zy hebben } geeindigt.

Meêr als Volmaakte Tydt. Plus-quam perfect.

Eenv. { *J'avois finy*, ik had / *Tu avois finy*, du hadst / *Il avoit finy*, hy had } gheeindight.

Meerv. { *Nous avions finy*, wy hadden / *Vous aviez finy*, ghy hadt / *Ils avoient finy*, zy hadden } gheeindigt.

Toekomstighe Tydt. Futur.

Eenv. { *Je finiray*, ik zal / *Tu finiras*, du zulst / *Il finira*, hy zal } eindighen.

Meerv. { *Nous finirons*, wy zullen / *Vous finerez*, ghy zult / *Ils finiront*, zy zullen } eindighen.

Digitized by Google

Imperatif. **Ghebiedende Wys.**

Singulier. Eenv. *Finis*, eindigh.
Qu'il finisse, dat hy eindighe.

Plurier. Meerv. *Finissons*, eindigen wy.
Finissez, eindight ghy.
Qu'ils finissent, dat zy eindigen.

Optatif. **Wenschende Wys.**

Present. Imperfect. Tegenwoordige, en Eerste onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Je finisse*, ik eindighe.
Tu finisses, du eindigest.
Il finisse, hy eindighe.

Meerv. *Nous finissions*, wy eindigen.
Vous finissiez, ghy eindiget.
Ils finissent, zy eindigen.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Je finirois*, ik zoude
Tu finirois, du zoudest } eindigen.
Il finiroit, hy zoude

Meerv. *Nous finirions*, wy zouden
Vous finiriez, ghy zoudet } eindigen.
Ils finiroient, zy zouden

Perfect. Volmaakte Tydt.

Eenv. *J'aye finy*, ik hebbe
Tu ayes finy, du hebbest } geeindight.
Il ait finy, hy hebbe

Meerv. *Nous ayons finy*, wy hebben
Vous ayez finy, ghy hebbet } geeindigt.
Ils ayent finy, zy hebben

Eerste

Digitized by Google

Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt. Pluſquam perfect.

Eenv. *J'euſſe finy*, ik hadde / *Tu euſſes finy*, du haddeſt / *Il euſt finy*, hy hadde } geeindight. Singulier.

Meerv. *Nous euſſions finy*, wy hadden / *Vous euſſiez finy*, ghy haddet / *Ils euſſent finy*, zy hadden } geeindigt. Plurier.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv, *J'aurois finy*, ik zoude / *Tu aurois finy*, du zoudeſt / *Il auroit finy*, hy zoude } geeindight hebben.

Meerv. *Nous aurions finy*, wy zoudē / *Vous auriez finy*, ghy zoudet / *Ils auroient finy*, zy zouden } geeindigt hebben.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv. *J'auray finy*, ik zal / *Tu auras finy*, du zulſt / *Il aura finy*, hy zal } geindight hebben.

Meerv. *Nous aurons finy*, wy zullē / *Vous aurez finy*, ghy zult / *Ils auront finy*, zy zullen } geeindight hebben.

Onbepaalde Wys. Infinitif.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent Imperfect.
Finir, eindigen.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt. Perfect, Pluſquam perfect.
Avoir finy, gheeindight hebben.

Digitized by Google

Participes. Deelwoorden.

Presens. Imperfect. Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Finissant, eindighende.

Perfect. Plusquam perfect. Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Ayant finy, geeindight hebbende.

Participe passif. Lydend Deelwoordt.
Finy, gheindight.

Conjugatie. *Voorbeeldt van de Derde Vervoeging.*

Indicatif Toonende Wys.

Presens. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv.
Ie conçois, ik begryp.
Tu conçois, du begrypst.
Il conçoit, hy begrypt.

Plurier. Meerv.
Nous conçevons, wy begrypen.
Vous conçevez, ghy begrypt.
Ils conçoivent, zy begrypen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenv.
Ie concevois, ik begreep.
Tu concevois, du begreepst.
Il concevoit, hy begreep.

Meerv.
Nous concevions, wy begreepen.
Vous conceviez, ghy begreept.
Ils concevoient, zy begreepen.

Een-

Digitized by Google

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv. *Je conceus*, ik heb / *Tu conceus*, du hebst / *Il conceut*, hy heeft } begreepen. Singulier

Meerv. *Nous conceumes*, wy hebben / *Vous conceutes*, ghy hebt / *Ils conceurent*, zy hebben } begreepen. Plurier.

T'zamenghezette Volmaakte Tydt.

Eenv. *I'ay conceu*, ik heb / *Tu as conceu*, du hebst / *Il a conceu*, hy heeft } begreepen.

Meerv. *Nous avons conceu*, wy hebben / *Vous avez conceu*, ghy hebt / *Ils ont conceu*, zy hebben } begreepen.

Meer als Volmaakte Tydt. Plusquam perfect.

Eenv. *I'avois conceu*, ik had / *Tu avois conceu*, du hadst / *Il avoit conceu*, hy had } begreepen.

Meerv. *Nous avions conceu*, wy hadden / *Vous aviez conceu*, ghy hadt / *Ils avoient conceu*, zy hadden } begreepen.

Toekomstighe Tydt. Futur.

Eenv. *Ie concevray*, ik zal / *Tu concevras*, du zulst / *Il concevra*, hy zal } begrypen.

Meerv. *Nous concevrons*, wy zullen / *Vous concevrez*, ghy zult / *Ils concevront*, zy zullen } begrypen.

Digitized by Google

Ghebiedende Wys.

Imperatif.

Singulier Eenv. { *Conçois*; begryp. / *Qu'il concoive*, dat hy begrype.

Plurier. Meerv. { *Concevons*, begrypen wy. / *Concevez*, begrypt ghy. / *Qu'ils concoivent*, dat zy begrypen.

Wenschende Wys.

Optatif.

Teghenwoordighe Tydt.

Preſent.

Eenv. { *Ie conçoive*, ik begrype. / *Tu conçoives*, du begrypeſt. / *Il conçoive*, hy begrype.

Meerv. { *Nous concevions*, wy begrypen. / *Vous conceviez*, ghy begrypet. / *Ils conçoivent*, zy begrypen.

Onvolmaakte Tydt.

Imperfect.

Eenv. { *Ie conceuſſe*, ik begreepe. / *Tu conceuſſes*, du begreepeſt. / *Il conceuſt*, hy begreepe.

Meerv. { *Nous conceuſſions*, wy begreepen. / *Vous conceuſſiez*, ghy begreepet. / *Ils conceuſſent*, zy begreepen.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenv. { *Ie concevrois*, ik zoude / *Tu concevrois*, du zoudeſt / *Il concevroit*, hy zoude } begrypen.

Meerv. { *Nous concevrions*, wy zouden / *Vous concevriez*, ghy zoudet / *Ils concevroient*, zy zouden } begrypen.

Vol-

Digitized by Google

Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv. { *I'aye conceu*, ik hebbe / *Tu ayes conceu*, du hebbeſt / *Il ait conceu*, hy hebbe } begreepen. Singulier

Meerv. { *Nous ayons conceu*, wy hebben / *Vous ayez conceu*, ghy hebbet / *Ils ayent conceu*, zy hebben } begreepen. Plurier.

Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt. Plusquam perfect.

Eenv. { *I'euſſe conceu*, ik hadde / *Tu euſſes conceu*, du haddeſt / *Il euſt conceu*, hy hadde } begreepen.

Meerv. { *Nous euſſions conceu*, wy hadden / *Vous euſſiez conceu*, ghy haddet / *Ils euſſent conceu*, zy hadden } begreepen.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv. { *I'aurois conceu*, ik zoude / *Tu aurois conceu*, du zoudeſt / *Il auroit conceu*, hy zoude } begreepen hebben.

Meerv. { *Nous aurions conceu*, wy zoudē / *Vous auriez conceu*, gy zoudet / *Ils auroient conceu*, zy zouden } begreepen hebben.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv. { *I'auray conceu*, ik zal / *Tu auras conceu*, du zulſt / *Il aura conceu*, hy zal } begreepen hebben.

Meerv. { *Nous aurons conceu*, wy zullen / *Vous aurez conceu*, ghy zult / *Ils auront conceu*, zy zullen } begreepen hebben.

Digitized by Google

Infinitif. Onbepaalde Wys.

Preſent. Impet-fect. Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Concevoir, Begrypen.

Perfect Pluſ-quam perfect. Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Avoir conceu, begreepen hebben.

Partici-pes. Deelwoorden.

Preſent. Impet-fect. Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Concevant, begrypende.

Perfect. Pluſ-quam perfect. Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Ayant conceu, begreepen hebbende.

Participe paſſif. Lydend Deelwoordt.
Conceu, begreepen.

Conjú-gatie. *Voorbeeldt der Vierde Vervoeging.*

Indicatif Toonende Wys.

Preſent. Teghenwoordighe Tydt.

Plurier. Eenv. *Ie rends*, ik geef weêr.
Tu rends, du geefſt weêr.
Il rend, hy geeft weêr.

Singulier Meerv. *Nous rendons*, wy gheeven weêr.
Vous rendez, ghy gheeft weêr.
Ils rendent, zy gheeven weêr.

Imper-fect. Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Ie rendois*, ik gaf weêr.
Tu rendois, du gafſt weêr.
Il rendoit, hy gaf weêr.

Meerv. *Nous rendions*, wy gaven weêr.
Vous rendiez, ghy gaft weêr.
Ils rendoient, zy gaven weêr.

Een-

Digitized by Google

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv. { *Ie rendis*, ik heb / *Tu rendis*, du hebst / *Il rendit*, hy heeft } weêrghegheeven. Plurier.

Meerv. { *Nous rendimes*, wy hebben / *Vous rendites*, ghy hebt / *Ils rendirent*, zy hebben } weêrghegheeven. Singulier

T'zaamgheze tte Volmaakte Tydt.

Eenv. { *I'ay rendu*, ik heb / *Tu as rendu*, du hebst / *Il a rendu*, hy heeft } weêrgegeeven.

Meerv. { *Nous avons rendu*, wy hebben / *Vous avez rendu*, ghy hebt / *Ils ont rendu*, zy hebben } weêrgegeeven.

Meêr als Volmaakte Tydt. Pluſquam perfect.

Eenv. { *I'avois rendu*, ik had / *Tu avois rendu*, du hadst / *Il avoit rendu*, hy had } weêrghegheeven.

Meerv. { *Nous avions rendu*, wy hadden / *Vous aviez rendu*, ghy hadt / *Ils avoient rendu*, zy hadden } weêrgegeeven.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv. { *Ie rendray*, ik zal / *Tu rendras*, du zulst / *Il rendra*, hy zal } weêrgheeven.

Meerv. { *Nous rendrons*, wy zullen / *Vous rendrez*, ghy zult / *Ils rendront*, zy zullen } weêrgeeven.

Ghe-

Digitized by Google

Imperatif. **Ghebiedende Wys.**

Singulier. Eenv. *Rends*, geef weêr. / *Qu'il rende*, dat hy wedergheve.

Plurier. Meerv. *Rendons*, geeven wy weêr. / *Rendez*, geeft ghy weêr. / *Qu'ils rendent*, dat zy wedergheven.

Optatif. **Wenschende Wys.**

Present **Tegenwoordighe Tydt.**

Eenv. *Je rende*, ik geeve weêr. / *Tu rendes*, du geeveſt weêr. / *Il rende*, hy geeve weêr.

Meerv. *Nous rendions*, wy geeven weêr. / *Vous rendiez*, ghy geevet weêr. / *Ils rendent*, zy geeven weêr.

Imperfect. **Eerſte Onvolmaakte Tydt.**

Eenv. *Ie rendiſſe*, ik gave weêr. / *Tu rendiſſes*, du gaveſt weêr. / *Il rendiſt*, hy gave weêr.

Meerv. *Nous rendiſſions*, wy gaven weêr. / *Vous rendiſſiez*, ghy gavet weêr. / *Ils rendiſſent*, zy gaven weêr.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Ie rendrois*, ik zoude / *Tu rendrois*, du zoudeſt / *Il rendroit*, hy zoude } weêrgeeven.

Meerv. *Nous rendrions*, wy zouden / *Vous rendriez*, ghy zoudet / *Ils rendroient*, zy zouden } weêrgeegeven.

Vol-

Digitized by Google

Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenv.
I'aye rendu, ik hebbe
Tu ayes rendu, du hebbeſt
Il ait rendu, hy hebbe
} weêrgegeeven. Singulier.

Meerv.
Nous ayons rendu, wy hebben
Vous ayez rendu, ghy hebbet
Ils ayent rendu, zy hebben.
} weêrgeeven. Plurier.

Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt. Pluſquam perfect.

Eenv.
I'euſſe rendu, ik hadde
Tu euſſes rendu, du haddeſt
Il euſt rendu, hy hadde
} weêrgegeeven.

Meerv.
Nous euſſions rendu, wy hadden
Vous euſſiez rendu, ghy haddet
Ils euſſent rendu, zy hadden
} weêrgegeeven.

Twede Meêr als Volmaakte Tydt.

Eenv.
I'aurois rendu, ik zoude
Tu aurois rendu, du zoudeſt
Il auroit rendu, hy zoude
} weêrgegeeven hebben.

Meerv.
Nous aurions rendu, wy zoudē
Vous auriez rendu, ghy zoudet
Ils auroient rendu, zy zouden
} weêrgeeven hebben.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenv.
I'auray rendu, ik zal
Tu auras rendu, du zulſt
Il aura rendu, hy zal
} weêrgegeeven hebben.

Meerv.
Nous aurons rendu, wy zullen
Vous aurez rendu, ghy zult
Ils auront rendu, zy zullen
} weêrgeeven hebben.

On-

Digitized by Google

Infinitif.

Preſent.

Imperfect.

Perfect.

Pluſquam perfect.

Participes.

Preſent. Imperfect.

Perfect. Pluſquam perfect.

Participe. paſſif.

Verbe paſſif.

Participe paſſif.

Conjugatie.

Verbes Reflexifs.

Verbes actifs.

Onbepaalde Wys.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Rendre, weêrgheeven.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Avoir rendu, weêrgegheeven hebben.

Deelwoorden.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Rendant, wedergeevende.

Volmaakte, en Meêr als Volmaakte Tydt.
Ayant rendu, weêrghegeeven hebbende.

Lydend Deelwoordt.

Rendu, weêrghegeeven.

Van 't Lydend Werkwoordt.

De *Lydende Werkwoorden*, worden ghemaakt by de Franſchen van het *Lydend Deelwoordt*, en het helpwoordt, *eſtre*, zyn, als, *je ſuis aimé*, ik wordt bemindt, *tu es aimé*, du wordſt bemindt, en zo voort in alle de wyzen en tyden, volgens de *vervoeging* van 't hier boven geſtelde helpwoordt, *eſtre*, zyn.

Van de Weêrkeerighe Werkwoorden.

De *weêrkeerighe werkwoorden* zyn, welkers werk wederkeerdt tot den werker, en worden gemaakt van de *bedryvende werkwoorden*, met daar voor te ſtellen: *me*, my, *te*, dy, *ſe*, zich, *nous*, ons, *vous*, u, als *je m'aime*, ik bemin me, enz.

Van

Digitized by Google

Van de Gheenerleye Werkwoorden.

Verbes Neutres.

De *Gheenerleye Werkwoorden*, worden vervoeght als *Bedryvende*, behalven dat in plaats van 't Helpwoordt, *avoir*, hebben, by haar gestelt wordt het Helpwoordt, *estre*, zyn, als *je suis tombé*, ik ben gevallen, *je suis venu*, ik ben gekoomen: en niet *j'ay tombé*, *j'ay venu*, enz. Actifs.

Van de Onpersoonelyke Werkwoorden.

Verbes Impersonels.

Zommige *Onpersoonlyke Werkwoorden* zyn zodaanigh uit haar natuur, als, *il faut*, het behoordt, *il pleut*, het regent, *il gresle*, het hagelt, *il neige*, het sneeuwt, enz. Zommige niet maar worden gemaakt van de derde Persoon van 't *een voudt*, voor welke indien het woordeken, Singulier *il*, het, gestelt wordt, zyn zy van een bedryvende beteekening, als *il ennuye*, het verdriet, maar indien 'er *On*, 'er, oft men, voorgestelt wordt, zyn zy van een lydende betekening, *on aime*, 'er wordt bemindt, oft men bemindt, enz.

Voorbeeldt van de Bedryvende Onpersoonlyke Werkwoorden.

Verbes Impersonels Actifs.

Toonende Wys.

Indicatif

Tegenwoordige Tydt, *il faut*, het behoordt. Presens.
Onvolmaakte Tydt, *il faloit*, het behoorde. Imperfect.
Eenvoudige Volmaakte Tydt, *il falut*, het heeft behoordt. Perfect.
T'zaamgezette Volmaakte Tydt, *il a falu*, het heeft behoordt.

Meer

Plusquam perfect. Meêr als Volmaakte Tydt, *il avoit falu*, het had behoordt.

Futur. Toekomstighe Tydt, *il faudra*, het zal behooren, en zo voort.

Verbes Impersonels Passifs.

Voorbeeldt van de Lydende Onperſoonlyke Werkwoorden.

Indicatif

Toonende Wys.

Presént. Tegenwoordighe Tydt, *on aime*, men bemint.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt, *on aimoit*, men beminde.

Perfect Eenvoudighe Volmaakte Tydt, *on aima*, men heeft bemindt.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt, *on a aimé*, men heeft bemindt.

Plusquam perfect. Meêr als Volmaakte Tydt, *on avoit aimé*, men had bemindt.

Futur. Toekomstighe Tydt, *on aimera*, men zal beminnen, enz.

Actif. Passif. Verbe Impersonel. Conjugatie. De andere wyſen zo van het *bedryvende*, als *lydende onperſoonlyk werkwoordt*, worden ghebruikt volgens de *vervoeginghe* van de *bedryvende werkwoorden*, alleen neemende de derde Perſoon van elke tydt.

Verbes Actifs.

Van de Uitreeghelighe Werkwoorden.

Verbes Irreguliers. In 't verhandelen der *Uitreeghelighe Werkwoorden*, moet men letten, dat alle de Tyden, welke in de zelfde hier niet uitghedrukt worden, ghemaakt worden volgens de ghemeene reghel, en dat wy die alleen, die van de zelve afwyken, voor zullen ſtellen. Inſghelyx ook, dat wy van de t'zaamghevoegde Tyden de eerſte maar zullen uitdrukken, waar na alle de andere te maaken zyn.

Van

Digitized by Google

Irregu-liers. Conju-gatie.

Van de Uitreegelige der Eerſte Vervoeging.

Participe paſſif.

POLLÛER, bezoedelen, heeft in 't *lydend Deelwoordt*, *pollu*, bezoedelt.

TISSER, borduuren, heeft *tiſſu*, geborduurt.

ALLER, Gaan.

Indicatif

Toonende Wys.

Preſent.

Teghenwoordighe Tydt.

Plurier.

Eenv. *Je vay*, ik ga.
Tu vas, du gaatſt.
Il va, hy gaat.

Singulier

Meerv. *Nous allons*, wy gaan.
Vous allez, ghy gaat.
Ils vont, zy gaan.

Perfect.

T'zamenghezette Volmaakte Tydt.

Ie ſuis allé, ik heb ghegaan, enz.

Futur.

Toekomſtighe Tydt.

Eenv. *I'iray*, ik zal
Tu iras, du zulſt } gaan.
Il ira, hy zal

Meerv. *Nous irons*, wy zullen
Vous irez, ghy zult } gaan.
Ils iront, zy zullen

Impera-tif.

Ghebiedende Wys.

Eenv. *Va*, ga.
Qu'il aille, dat hy ga.

Meerv. *Allons*, gaan wy.
Allez, gaat ghy.
Qu'ils Aillent, dat zy gaan.

Digitized by Google

Optatif. Wenschende Wys.

Presens. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *I'aille*, ik ga.
Tu ailles, du gaatst.
Il aille, hy ga.

Plurier. Meerv. *Nous allions*, wy gaan.
Vous alliez, ghy gaat.
Ils aillent, zy gaan.

Imperfect. Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *I'irois*, ik zoude
Tu irois, du zoudest } gaan.
Il iroit, hy zoude

Meerv. *Nous irions*, wy zouden
Vous iriez, ghy zoudet } gaan.
Ils iroient, zy zouden

Anomales. Conjugatie. *Van de Uitreegelige der Tweede Verwoeging.*

BOUILLIR, Kooken.

Indicatif Toonende Wys.

Presens. Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie bouls*, ik kook.
Tu bouls, du kookst.
Il boult, hy kookt.

Meerv. *Nous bouillons*, wy kooken.
Vous bouillez, ghy kookt.
Ils bouillent, zy kooken.

On-

Digitized by Google

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenv. *Ie bouillois*, ik kookte. *Tu bouillois*, du kookteſt. *Il bouilloit*, hy kookte. Singulier.

Meerv. *Nous bouillions*, wy kookten. *Vous bouilliez*, ghy kookte. *Ils bouilloient*, zy kookten. Plurier.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent. & Imperfect.

Bouillant, kookende.

COURIR, Loopen.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenv. *Je cours*, ik loop. *Tu cours*, du loopſt. *Il court*, hy loopt.

Meerv. *Nous courons*, wy loopen. *Vous courez*, ghy loopt. *Ils courent*, zy loopen.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenv. *Je courois*, ik liep. *Tu courois*, du liepſt. *Il couroit*, hy liep.

Meerv. *Nous courions*, wy liepen. *Vous couriez*, ghy liept. *Ils couroient*, zy liepen.

Digitized by Google

Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Singulier Eenv. { *Je courus*, ik heb / *Tu courus*, du hebst } gheloopen. / *Il courut*, hy heeft }

Plurier. Meerv. { *Nous courumes*, wy hebben / *Vous courutes*, ghy hebt } geloopen. / *Ils coururent*, zy hebben }

T' zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *J'ay couru*, ik heb gheloopen, enz.

Futur. Toekomſtighe Tydt.

Eenvoudt, *Je courray*, ik zal loopen, enz.

Impe-ratif. Ghebiedende Wys.

Eenv. { *Cours*, loop. / *Qu'il coure*, dat hy loope. }

Meerv. { *Courons*, loopen wy. / *Courez*, loopt ghy. / *Qu'ils courent*, dat zy loopen. }

Optatif. Wenſchende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ié coure*, ik loope, enz.

Imper-fect. Eerſte Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie couruſſe*, ik liepe, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie courrois*, ik zoude loopen, enz.

Partici-pes. Deelwoorden.

Preſent. Imper-fect. Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. *Courant*, loopende.

Vol-

Digitized by Google

Volmaakte, en Meêr als volmaakte Tydt. — Perfect. & Pluſquam-perfect.
Ayant couru, gheloopen hebbende.

Lydend Deelwoordt. — Participe paſſif.
Couru, gheloopen.

COUVRIR, dekken.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.
Eenvoudt, *Ie couvre*, ik dek, enz.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.
Eenvoudt, *Ie couvrois*, ik dekte, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt. — Perfect.
Eenvoudt, *I'ay couvert*, ik heb ghedekt, enz.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.
Eenvoudt, *Couvre*, dek, *qu'il couvre*, enz.

Wenſchende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.
Eenvoudt, *Ie couvre*, ik dekke, enz.

Deelwoorden. — Participes.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Preſent, & Imperfect.
Couvrant, dekkende.

CUEILLIR, verzaamelen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.
Eenvoudt, *Ie cueille*, ik verzaamel, enz.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.
Eenvoudt, *Ie cueilloit*, ik verzaamelde, enz.

Digitized by Google

DORMIR, Slaapen.

Indicatif Toonende Wys.

Presens. Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie dors*, ik slaap. *Tu dors*, du slaapst. *Il dort*, hy slaapt.

Plurier. Meerv. *Nous dormons*, wy slaapen. *Vous dormez*, ghy slaapt. *Ils dorment*, zy slaapen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie dormois*, ik sliep, enz.

Participes. Presens. & Imperfect. Deelwoorden.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. *Dormant*, slaapende.

FAILLIR, in ghebreke blyven.

Indicatif Toonende Wys.

Presens. Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie fauls*, ik blyf *Tu fauls*, du blyfst *Il fault*, hy blyft } in ghebreke.

Meerv. *Nous faillons*, wy blyven *Vous faillez*, ghy blyft *Ils faillent*, zy blyven } in gebreke.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie faillois*, ik bleef in ghebreke, enz.

Participes. Presens. Imperfect. Deelwoorden.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. *Faillant*, in ghebreeke blyvende.

FRE-

Digitized by Google

FERIR, ſlaan, is alleen in gebruik in duſdaanighe wys van ſpreeken, *ſans coup ferir*, zonder ſlagh oft ſtoot.

HAÏR, Haaten.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenv. *Ie hay*, ik haat. *Tu haïs*, du haatſt. *Il haït*, hy haat. — Singulier

Meerv. *Nous haïſſons*, wy haaten. *Vous haïſſez*, ghy haat. *Ils haïſſent*, zy haaten. — Plurier.

ISSIR, ſpruiten, heeft alleen in 't ghebruik *iſſu*, gheſprooten.

MENTIR, Lieghen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenv. *Ie ments*, ik liegh. *Tu ments*, du liegſt. *Il ment*, hy lieght.

Meerv. *Nous mentons*, wy liegen. *Vous mentez*, ghy lieght. *Ils mentent*, zy liegen.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie mentois*, ik loogh, enz.

Deelwoorden. — Preſent. & Imperfect.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. *Mentant*, liegende.

Digitized by Google

MOURIR, Sterven.

Toonende Wys.

Indicatif

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie meurs*, ik ſterf.
Tu meurs, du ſterfſt.
Il meurt, hy ſterft.

Plurier. Meerv. *Nous mourons*, wy ſterven.
Vous mourez, ghy ſterft.
Ils meurent, zy ſterven.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie Mourois*, ik ſtierf, enz.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie mourus*, ik ben gheſtorven, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie ſuis mort*, ik ben geſtorven, enz.

Futur. Toekomſtighe Tydt.
Eenvoudt, *Ie mourray*, ik zal ſterven, enz.

Ghebiedende Wys.

Imperatif.

Eenv. *Meurs*, ſterf.
Qu'il meure, dat hy ſterve.

Meerv. *Mourons*, ſterven wy.
Mourez, ſterft ghy.
Qu'ils meurent, dat zy ſterven.

Wenſchende Wys.

Optatif.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie meure*, ik ſterve.
Tu meures, du ſterveſt.
Il meure, hy ſterve.

Meerv. *Nous mourions*, wy ſterven.
Vous mouriez, ghy ſtervet.
Ils meurent, zy ſterven.

Eerſte

Digitized by Google

Eerſte Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie mourusſe*, ik ſtierve, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie mourrois*, ik zoude ſterven, enz.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent. & Imperfect.

Mourant, ſtervende.

OCCIR, dooden, heeft alleen *Occis*, ghedoodt, in 't ghebruik.

OFFRIR, anbieden, werdt vervoeght, als *couvrir*, ziet boven.

OUVRIR, openen, wordt ook als *couvrir*, vervoeght.

PARTIR, Vertrekken.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenv. *Ie pars*, ik vertrek. *Tu pars*, du vertrekſt. *Il part*, hy vertrekt. Singulier

Meerv. *Nous partons*, wy vertrekken. *Vous partez*, ghy vertrekt. *Ils partent*, zy vertrekken. Plurier.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie partois*, ik vertrok, enz.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent, & Imperfect.

Partant, vertrekkende.

Digitized by Google

PUIR, Stinken.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie pus*, ik ſtink. *Tu pus*, du ſtinkſt. *Il put*, hy ſtinkt.

Plurier. Meerv. *Nous puons*, wy ſtinken. *Vous puez*, ghy ſtinkt. *Ils puent*, zy ſtinken.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie puois*, ik ſtonk, enz.

Futur. — Toekomſtighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie pueray*, ik zal ſtinken, enz.

Imperatif. — Ghebiedende Wys.

Eenv. *Pue*, ſtink. *Qu'il pue*, dat hy ſtinke.

Meerv. *Puons*, ſtinken wy. *Puez*, ſtinkt ghy. *Qu'ils puent*, dat zy ſtinken.

Optatif. — Wenſchende Wys.

Imperfect. — Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie puerois*, ik zoude ſtinken, enz.

Participes. — Deelwoorden.

Preſent. & Imperfect. — Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Puant, Stinkende.

Infinitif. — De overighe Tyden, als oock de *onbepaalde Wys*, zyn niet in 't ghebruik.

Querir, haalen, is alleen in ghebruik.

SE

Digitized by Google

SE REPENTIR, berouw hebben.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Presens.

Eenv. *Ie me repens*, ik heb / *Tu te repens*, du hebst / *Il se repent*, hy heeft } berouw. Singulier

Meerv. *Nous nous repentons*, wy hebbē / *Vous vous repentez*, ghy hebt / *Ils se repentent*, zy hebben } berouw Plurier.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie me repentois*, ik hadde berouw, enz.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Presens. & Imperfect.

Se repentant, berouw hebbende.

SENTIR, Ghevoelen, oft ruiken.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Presens.

Eenv. *Ie sens*, ik ghevoel. / *Tu sens*, du ghevoelst. / *Il sent*, hy ghevoelt.

Meerv. *Nous sentons*, wy ghevoelen. / *Vous sentez*, ghy ghevoelt. / *Ils sentent*, zy ghevoelen.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie sentois*, ik ghevoelde, enz.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Presens. & Imperfect.

Sentant, ghevoelende.

SER-

Digitized by Google

SERVIR, Dienen.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Je ſers*, ik dien. *Tu ſers*, du dienſt. *Il ſert*, hy dient.

Plurier. Meerv. *Nous ſervons*, wy dienen. *Vous ſervez*, ghy dient. *Ils ſervent*, zy dienen.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Je ſervois*, ik diende, enz.

Participes. Preſent & Imperfect. — Deelwoorden.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Servant, dienende.

SORTIR, Uitgaan.

Indicatif Preſent — Toonende Wys. Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Je ſors*, ik gaa uit. *Tu ſors*, du gaatſt uit. *Il ſort*, hy gaat uit.

Meerv. *Nous ſortons*, wy gaan uit. *Vous ſortez*, ghy gaat uit. *Ils ſortent*, zy gaan uit.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Je ſortois*, ik gingh uit, enz.

Participes. Preſent. & Imperfect. — Deelwoorden. Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Sortant, uitgaande.

SOUF-

Digitized by Google

SOUFFRIR, lyden, wordt vervoeght, als *offrir*, ziet boven.

TENIR, houden.

Toonende Wys. — Indicatif Presenr. & Imperfect.

Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Je tiens*, ik houd. — Singulier
Tu tiens, du houst.
Il tient, hy houdt.

Meerv. *Nous tenons*, wy houden. — Plurier.
Vous tenez, ghy houdt.
Ils tienent, zy houden.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Je tenois*, ik hield, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *Je tins*, ik heb ghehouden, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *J'ay tenu*, ik heb ghehouden, enz.

Toekomſtighe Tydt. — Futur.

Eenvoudt, *Je tiendray*, ik zal houden, enz.

Ghebiedende Wys.

Eenv. *Tiens*, hou.
Qu'il tienne, dat hy houde.

Meerv. *Tenons*, houden wy.
Tenez, houdt ghy.
Qu'il tiennent, dat zy houden.

Wenſchende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenv. *Je tienne*, ik houde.
Tu tiennes, du houdeſt.
Il tienne, hy houde.

Meerv. *Nous tenions*, wy houden.
Vous teniez, ghy houdet.
Ils tiennent, zy houden.

Eerſte

Digitized by Google

Imperfect.

Eerste Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie tinſſe*, ik hielde, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie tiendrois*, ik zoude houden, enz.

Participes. Presens, & Imperfect.

Deelwoorden.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Tenant, houdende.

Verbe Neutre.

VENIR, komen, wordt vervoegt, als *tenir*, uitghenomen de t'zaamgheſtelde tyden, om dat het een *geenerley werkwoordt* is.

VESTIR, Kleeden.

Indicatif

Toonende Wys.

Presens.

Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie veſts*, ik kleed.
Tu veſts, du kleedſt.
Il veſt, hy kleedt.

Meerv. *Nous veſtons*, wy kleeden.
Vous veſtez, ghy kleedt.
Ils veſtent, zy kleeden.

Imperfect.

Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie veſtois*, ik kleede, enz.

Perfect.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay veſtu*, ik heb gekleedt, enz.

Imperatif.

Ghebiedende Wys.

Eenv. *Veſts*, kleê.
Qu'il veſte, dat hy kleede.

Meerv. *Veſtons*, kleeden wy.
Veſtez, kleedt ghy.
Qu'ils veſtent, dat zy kleeden.

Wen-

Digitized by Google

Wenſchende Wys. Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenv. *Ie veſte*, ik kleede. *Tu veſtes*, du kleedeſt. *Il veſte*, hy kleede. Singulier

Meerv. *Nous veſtions*, wy kleeden. *Vous veſtiez*, ghy kleedet. *Ils veſtent*, zy kleeden. Plurier.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent, & Imperfect.

Veſtant, kleedende.

Van de Uitreegelighe der Derde Vervoeging. Irregulliers.

CHEOIR, vallen, is niet zeer ghebruikelyk, in welkers plaats men *Tomber* ghebruikt. Conjugatie.

MOUVOIR, Beweeghen.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenv. *Ie meus*, ik beweegh. *Tu meus*, du beweeghſt. *Il meut*, hy beweeght.

Meerv. *Nous mouvons*, wy beweegen. *Vous mouvez*, gy beweeght. *Ils meuvent*, zy beweegen.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie mouvois*, ik bewoegh, enz.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenvoudt, *Ie mouvray*, ik zal beweegen, enz.

De overige Tyden zyn niet zeer in gebruik.

POU-

Digitized by Google

POUVOIR, Konnen.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie peux*, en *Ie puis*, ik kan.
Tu peux, du kanſt.
Il peut, hy kan.

Plurier. Meerv. *Nous pouvons*, wy konnen.
Vous pouvez, ghy kont.
Ils peuvent, zy konnen.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie peus*, ik heb ghekoſt, enz.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay peu*, ik heb ghekoſt, enz.

Futur. — Toekomſtighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie pourray*, ik zal konnen, enz.

Optatif. — Wenſchende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie puiſſe*, ik konne, enz.

Imperfect. — Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie peuſſe*, ik koſte, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie pourrois*, ik zoude konnen, enz.

SÇAVOIR, Weeten.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie ſçay*, ik weet.
Tu ſçais, du weetſt.
Il ſçait, hy weet.

Meerv. *Nous ſçavons*, wy weeten.
Vous ſçavez, ghy weet.
Ils ſçavent, zy weeten.

Een-

Digitized by Google

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Petfect.

Eenvoudt, *Ie ſçeus*, ik heb gheweeten, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay ſçeu*, ik heb gheweeten, enz.

Toekomſtighe Tydt. Futur.

Eenvoudt, *Ie ſçauray*, ik zal weeten, enz.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenvoudt, *ſçaches*, weet, enz.

Wenſchende Wys. Optatif.

Teghenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenvoudt, *Ie ſçache*, ik weete, enz.

Eerſte Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie ſçeuſſe*, ik wiſte, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie ſçaurois*, ik zoude weeten, enz.

Deelwoorden. Participe

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent, & Imperfect.

Sçachant, weetende.

SEOIR, zitten, is een *weêrkeerigh Werkwoordt*, welkers Tyden niet zeer in gebruik zyn. Verbe reflexif.

SOULOIR, pleegen, is niet in 't ghebruik, als in de *Onvolmaakte Tydt*, *Ie ſoulois*, ik plagh, enz. Imperfect.

Digitized by Google

VALOIR, waerdigh zyn.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. { *Ie vaux*, ik ben / *Tu vaux*, du biſt / *Il vaut*, hy is } waerdigh.

Plurier. Meerv. { *Nous valons*, wy zyn / *Vous valez*, ghy zyt / *Ils valent*, zy zyn } waerdigh.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie valus*, ik ben waerdig geweeſt, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay valu*, ik ben waerdig geweeſt, enz.

Futur. — Toekomſtighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie vaudray*, ik zal waerdigh zyn, enz.

Imperatif. — Ghebiedende Wys.

Eenv. { *Vailles*, zyt waerdigh. / *Qu'il vaille*, dat hy waerdigh zy. }

Meerv { *Valons*, zyn wy waerdigh. / *Valez*, zyt waerdigh. / *Qu'ils vaillent*, dat zy waerdigh zyn. }

Optatif. — Wenſchende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie vaille*, ik zy waerdigh, enz.

Imperfect. — Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie valuſſe*, ik waare waerdigh.

Tweede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie vaudrois*, ik zoude waerdig zyn, enz.

Digitized by Google

VOIR, Zien.

Toonende Wys.

Tegenwoordighe Tydt. — Indicatif Presens.

Eenv. *Ie voy*, ik zie. *Tu vois*, du ziest. *Il voit*, hy ziet. — Singulier

Meerv. *Nous voyons*, wy zien. *Vous voyez*, ghy ziet. *Ils voyent*, zy zien. — Plurier.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie voyois*, ik zagh, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *Ie vis*, ik heb ghezien, enz.

T'zaamgheftelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay veu*, ik heb ghezien, enz.

Toekomftighe Tydt. — Futur.

Eenvoudt, *Ie verray*, ik zal zien.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.

Voy, zie, enz.

Wenfchende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Presens.

Eenvoudt, *Ie voye*, ik zie, enz.

Eerfte Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie viffe*, ik zaghe, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie verrois*, ik zoude zien, enz.

Deelwoordt.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Participe Presens, & Imperfect.

Voyant, ziende.

Digitized by Google

VOULOIR, Willen.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Teghenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv.
Ie veux, ik wil.
Tu veux, du wilſt.
Il veut, hy wil.

Plurier. Meerv.
Nous voulons, wy willen.
Vous voulez, ghy wilt.
Ils veulent, zy willen.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie voulus*, ik heb ghewilt, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *I'ay voulu*, ik heb ghewilt, enz.

Futur. — Toekomſtighe Tydt.
Eenvoudt, *Ie voudray*, ik zal willen, enz.

Imperatif. — Ghebiedende Wys.

Eenv.
Veuilles, wil.
Qu'il veuille, dat hy wille.

Meerv.
Voulons, willen wy.
Voulez, wilt ghy.
Qu'ils veuillent, dat zy willen.

Optatif. — Wenſchende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Eenv.
Ie veuille, ik wille.
Tu veuilles, du willeſt.
Il veuille, hy wille,

Meerv.
Nous voulions, wy willen.
Vous vouliez, ghy willet.
Ils veuillent, zy willen.

Eerſte

Digitized by Google

Eerſte Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie vouluſſe*, ik wilde, enz.

Twede Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie voudrois*, ik zoude willen, enz.

Van de Uitreegelighe der Vierde Vervoeging. Irregulier. Conjugatie.

ARDRE, branden, heeft alleen *ardant*, brandende, in 't ghebruik.

BOIRE, Drinken.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Preſent.

Eenv. *Ie bois*, ik drink. *Tu bois*, du drinkſt. *Il boit*, hy drinkt. Singulier

Meerv. *Nous beuvons*, wy drinken. *Vous beuvez*, ghy drinkt. *Ils boivent*, zy drinken. Plurier.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie beuvois*, ik dronk, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenvoudt, *Ie beus*, ik heb gedronken, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay beu*, ik heb ghedronken, enz.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. *Bois*, drink. *Qu'il boive*, dat hy drinke.

Meerv. *Beuvons*, drinken wy. *Beuvez*, drinkt ghy. *Qu'ils boivent*, dat zy drinken.

Digitized by Google

Optatif. Wenſchende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie boive*, ik drinke.
Tu boives, du drinkeſt.
Il boive, hy drinke.

Plurier. Meerv. *Nous beuvions*, wy drinken.
Vous beuviez, ghy drinket.
Ils boivent, zy drinken.

Imperfect. Eerſte Onvolmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie beuſſe*, ik dronke, enz.

Participe Deelwoorden.

Preſent, & Imperfect. Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Beuvant, drinkende.

CLORRE, ſluiten, is naauwlyks in ghebruik.

CONCLURRE, beſluiten.

Indicatif Toonende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.
Eenvoudt, *Ie concluds*, ik beſluit, enz.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Ie conclus*, ik heb beſlooten, enz.
T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *I'ay conclu*, ik heb beſlooten, enz.

CONFIRRE, Confyten.

Indicatif Toonende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.
Eenvoudt, *Ie confis*, ik confyt, enz.

Perfect. T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *I'ay confit*, ik heb gheconfyt, enz.

Cou-

Digitized by Google

COUDRE, Naayen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenv. *Ie couds*, ik naay. — Singulier
Tu couds, du naayſt.
Il coud, hy naayt.

Meerv. *Nous couſons*, wy naayen. — Pluriel,
Vous couſez, ghy naayt.
Ils couſent, zy naayen.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie couſois*, ik naayde, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie couſus*, ik heb ghenaayt, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay couſu*, ik heb ghenaayt, enz.

Ghebiedende Wys. — Impera-tif.

Eenv. *Cous*, naay.
Qu'il couſe, dat hy naaye.

Meerv. *Couſons*, naayen wy.
Couſez, naayt ghy.
Qu'ils couſent, dat zy naayen.

Wenſchende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenvoudt, *Ie couſe*, ik naaye, enz.

Eerſte Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie couſuſſe*, ik heb ghenaayt, enz.

Deelwoorden. — Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Prefent, & Imperfect.

Couſant, naayende.

Digitized by Google

CROIRE, Ghelooven.

Indicatif — Toonende Wys.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie creus*, ik heb ghelooft, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay creu*, ik heb ghelooft, enz.

Optatif. — Wenſchende Wys.

Imperfect. — Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie çreuſſe*, ik hebbe ghelooft, enz.

DIRE, Zeggen.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv.
- *Ie dis*, ik zegh.
- *Tu dis*, du zegſt.
- *Il dit*, hy zeght.

Plurier. Meerv:
- *Nous diſons*, wy zeggen.
- *Vous dites*, ghy zeght.
- *Ils diſent*, zy zeggen.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie diſois*, ik zeide, enz.

Perfect. — T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay dit*, ik heb ghezeidt, enz.

Participes. — Deelwoorden.

Preſent. Imperfect. — Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Diſant, zeggende.

ESPARDRE, verſpreyen, heeft alleen *Eſpars*, verſpreydt, in ghebruik.

Digitized by Google

ESCRIRE, Schryven.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenv. *I'eſcris*, ik ſchryf. — Singulier
Tu eſcris, du ſchryfſt.
Il eſcrit, hy ſchryft.

Meerv. *Nous eſcrivons*, wy ſchryven. — Plurier.
Vous eſcrivez, ghy ſchryft.
Ils eſcrivent, zy ſchryven.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *I'eſcrivois*, ik ſchreef, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'eſcrivis*, ik heb gheſchreeven, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *I'ay eſcrit*, ik heb geſchreeven, enz.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.

Eenv. *Eſcris*, ſchryf.
Qu'il eſcrive, dat hy ſchryve.

Meerv. *Eſcrivons*, ſchryven wy.
Eſcrivez, ſchryft ghy.
Qu'ils eſcrivent, dat zy ſchryven.

Wenſchende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Preſent.

Eenvoudt, *I'eſcrive*, ik ſchryve, enz.

Eerſte Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *I'eſcriviſſe*, ik ſchreeve, enz.

Deelwoorden. — Participes.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Preſent. & Imperfect.
Eſcrivant, ſchryvende.

Digitized by Google

FRIRE, fruiten, is naauwlyks in 't ghebruik.

FAIRE, doen, maaken.

Indicatif

Toonende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie fais*, ik doe. *Tu fais*, du doeſt. *Il fait*, hy doet.

Plurier. Meerv. *Nous faiſons*, wy doen. *Vous faites*, ghy doet. *Ils font*, zy doen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie faiſois*, ik deede, enz.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie fis*, ik heb ghedaan, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay fait*, ik heb ghedaan, enz.

Imperatif. Ghebiedende Wys.

Eenv. *Fais*, doe. *Qu'il faſſe*, dat hy doe.

Meerv. *Faiſons*, doen wy. *Faites*, doet ghy. *Qu'ils faſſent*, dat zy doen.

Optatif. Wenſchende Wys.

Preſent. Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie faſſe*, ik doe.

Imperfect. Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie fiſſe*, ik deede, enz.

Deel-

Digitized by Google

Deelwoorden. — Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Presens. & Imperfect.

Faisant, doende.

LIRE, Leezen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Presens.

Eenv. — Singulier
- *Ie lis*, ik lees.
- *Tu lis*, du leeft.
- *Il lit*, hy leeft.

Meerv. — Plurier.
- *Nous lisons*, wy leezen.
- *Vous lisez*, ghy leeft.
- *Ils lisent*, zy leezen.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie lisois*, ik las, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *Ie leus*, ik heb gheleezen, enz.

T'zaamgheftelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay leu*, ik heb gheleezen, enz.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.

Eenv.
- *Lis*, lees,
- *Qu'il lise*, dat hy leeze.

Meerv.
- *Lisons*, leezen wy.
- *Lisez*, leeft ghy.
- *Qu'ils lisent*, dat zy leezen.

Wenschende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Presens.

Eenvoudt, *Ie lise*, ik leeze, enz.

Eerfte Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie leusse*, ik laze, enz.

Deel-

Digitized by Google

Participes. Deelwoorden.

Present, & Imperfect. Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.
Lisant, leezende.

MOUDRE, Maalen.

Indicatif Toonende Wys.

Present. Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Je mouds*, ik maal.
Tu mouds, du maalst.
Il moud, hy maalt.

Plurier. Meerv. *Nous moulons*, wy maalen.
Vous moulez, ghy maalt.
Ils meulent, zy maalen.

Imperfect. Onvolmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Je moulois*, ik maalde, enz.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Je moulus*, ik heb ghemaalen, enz.

T'zaamghestelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *J'ay moulu*, ik heb ghemaalen, enz.

METTRE, Stellen.

Indicatif Toonende Wys.

Perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Je mis*, ik heb ghestelt, enz.

T'zaamghestelde Volmaakte Tydt.
Eenvoudt, *J'ay mis*, ik heb ghestelt, enz.

Optatif. Wenschende Wys.

Imperfect. Eerste Onvolmaakte Tydt.
Eenvoudt, *Je misse*, ik stelde, enz.

NAI-

Digitized by Google

NAISTRE, Ghebooren worden.

Toonende Wys. Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. Presént.

Eenv. { *Je nais*, ik wordt / *Tu nais*, du wordst / *Il naist*, hy wordt } ghebooren. Singulier.

Meerv. { *Nous naissons*, wy worden / *Vous naissez*, ghy wordt / *Ils naissent*, zy worden } gebooren. Plurier.

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Je naissois*, ik wierdt ghebooren, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenvoudt, *Je nacquis*, ik ben ghebooren, enz.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Je fuis né*, ik ben ghebooren, enz.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. { *Nais*, werd ghebooren. / *Qu'il naisse*, dat hy ghebooren werde. }

Meerv. { *Naissons*, werden wy ghebooren. / *Naissez*, werdt ghy ghebooren. / *Qu'ils naissent*, dat zy gebooren werden. }

Wenschende Wys. Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. Presént.

Eenvoudt, *Ie naisse*, ik werde ghebooren, enz.

Eerste Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Je nacquisse*, ik wierde ghebooren.

Deelwoorden. Participes.

Teghenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Presént & Imperfect.

Naissant, ghebooren-wordende.

PLAI-

Digitized by Google

PLAIRE, behaagen.

Indicatif — Toonende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv.
Ie plais, ik behaagh.
Tu plais, du behaagſt.
Il plaiſt, hy behaaght.

Plurier. Meerv.
Nous plaiſons, wy behaagen.
Vous plaiſez, ghy behaaght.
Ils plaiſent, zy behaagen.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie plaiſois*, ik behaagde, enz.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie pleus*, ik heb behaaght, enz.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay pleu*, ik heb behaaght, enz.

Imperatif. — Ghebiedende Wys.

Eenv.
Plais, behaagh.
Qu'il plaiſe, dat hy behaagh.

Meerv.
Plaiſons, behaagen wy.
Plaiſez, behaaght ghy.
Qu'ils plaiſent, dat zy behaagen.

Optatif. — Wenſchende Wys.

Preſent. — Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie plaiſe*, ik behaaghe, enz.

Imperfect. — Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie pleuſſe*, ik behaaghde, enz.

Participes. Preſent. & Imperfect. — Deelwoorden.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Plaiſant, behaagende.

PLAIN-

Digitized by Google

PLAINDRE, Beklaagen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Presens.

Eenv. *Ie plains*, ik beklaagh. — Singulier
Tu plains, du beklaagst.
Il plaint, hy beklaaght.

Meerv. *Nous plaignons*, wy beklaagen. — Plurier.
Vous plaignez, ghy beklaaght.
Ils plaignent, zy beklaagen

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie plaignois*, ik beklaagde, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *Ie plaignis*, ik heb beklaaght.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay plaint*, ik heb beklaaght, enz.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.

Eenv. *Plains*, beklaagh.
Qu'il plaigne, dat hy beklaaghe.

Meerv. *Plaignons*, beklaagen wy.
Plaignez, beklaaght ghy.
Qu'ils plaignent, dat zy beklaagen.

Wenschende Wys.

Tegenwoordighe Tydt. — Optatif. Present.

Eenvoudt, *Ie plaigne*, ik beklaaghe, enz.

Eerste Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie plaignisse*, ik beklaagde, enz.

Deelwoorden. — Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Present, & Imperfect.
Plaignant, beklaagende.

PON-

Digitized by Google

PONDRE, Leggen.

Indicatif — Toonende Wys.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Je ponnus*, ik heb gheleght, enz.

Optatif. — Wenschende Wys.

Imperfect. — Eerste Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Je ponnusse*, ik leide, enz.

PRENDRE, Neemen.

Indicatif — Toonende Wys.

Present — Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Je prens*, ik neem. *Tu prens*, du neemst. *Il prend*, hy neemt.

Plurier. Meerv. *Nous prenons*, wy neemen. *Vous prenez*, ghy neemt. *Ils prennent*, zy neemen.

Imperfect. — Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie prenois*, ik nam, enz.

Perfect. — Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie pris*, ik heb ghenomen, enz.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay pris*, ik heb ghenomen, enz.

Impératif. — Ghebiedende Wys.

Eenv. *Prens*, neem. *Qu'il prenne*, dat hy neeme.

Meerv. *Prenons*, neemen wy. *Prenez*, neemt ghy. *Qu'ils prennent*, dat zy neemen.

Wen-

Digitized by Google

Wenschende Wys. — Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. — Present.

Eenvoudt, *Ie prenne*, ik neeme, enz.

Eerste Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie prisse*, ik name, enz.

Deelwoorden. — Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. — Present. & Imperfect.

Prenant, neemende.

Rire, Lacchen.

Toonende Wys. — Indicatif

Tegenwoordighe Tydt. — Present.

Eenv. — Singulier
- *Ie ris*, ik lach.
- *Tu ris*, du lachst.
- *Il rit*, hy lacht.

Meerv. — Plurier.
- *Nous rions*, wy lacchen.
- *Vous riez*, ghy lacht.
- *Ils rient*, zy lacchen.

Onvolmaakte Tydt. — Imperfect.

Eenvoudt, *Ie riois*, ik lachte, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. — Perfect.

Eenvoudt, *Ie ris*, ik heb ghelacchen.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay rit*, ik heb ghelacchen.

Ghebiedende Wys. — Imperatif.

Eenv.
- *Ris*, lach.
- *Qu'il rie*, dat hy lacche.

Meerv.
- *Rions*, laccben wy.
- *Riez*, lacht ghy.
- *Qu'ils rient*, dat zy lacchen.

Digitized by Google

Optatif. **Wenschende Wys.**

Presens. Tegenwoordighe Tydt.

Eenvoudt, *Ie rie*, ik lacche, enz.

Imperfect. Eerste Onvolmaakte Tydt.

Eenvoudt, *Ie risse*, ik lachte, enz.

Participes. Deelwoorden.

Presens. & Imperfect. Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt.

Riant, lacchende.

SOUDRE, oplossen, is alleen in ghebruik, als in deze spreekwys, *soudre une difficulté*, een zwaarigheidt oplossen.

SUIVRE, Volgen.

Indicatif **Toonende Wys.**

Presens, Tegenwoordighe Tydt.

Singulier Eenv. *Ie suy*, ik volgh. *Tu suis*, du volgst. *Il suit*, hy volght.

Plurier. Meerv. *Nous suivons*, wy volgen. *Vous suivez*, ghy volght. *Ils suivent*, zy volgen.

T'zaamghestelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay suivy*, ik heb ghevolght, enz.

TAIRE, Zwygen.

Indicatif **Toonende Wys.**

Presens. Tegenwoordighe Tydt.

Eenv. *Ie Tais*, ik zwygh. *Tu tais*, du zwygst. *Il taist*, hy zwyght.

Meerv. *Nous taisons*, wy zwygen. *Vous taisez*, ghy zwyght. *Ils taisent*, zy zwygen.

On-

Digitized by Google

Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie taisois*, ik zweegh, enz.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenvoudt, *Ie teus*, ik heb ghezweegen, enz.

T'zamengheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay teu*, ik heb ghezweegen, enz.

Ghebiedende Wys. Imperatif.

Eenv. *Tais*, zwygh. Singulier
Qu'il taiſe, dat hy zwyghe.

Meerv. *Taiſons*, zwygen wy.
Taiſez, zwyght ghy. Plurier.
Qu'ils taiſent, dat zy zwygen.

Wenſchende Wys. Optatif.

Tegenwoordighe Tydt. Preſent,

Eenvoudt, *Ie taiſe*, ik zwyghe, enz.

Eerſte Onvolmaakte Tydt. Imperfect.

Eenvoudt, *Ie teuſſe*, ik zweeghe, enz.

Deelwoorden. Participes.

Tegenwoordighe, en Onvolmaakte Tydt. Preſent, & Imperfect.

Taiſant, zwygende.

VAINCRE, Overwinnen.

De *Tegenwoordighe*, en *Onvolmaakte* Tydt, zyn niet zeer in ghebruik.

Eenvoudighe Volmaakte Tydt. Perfect.

Eenvoudt, *Ie vainquis*, ik heb overwonnen.

T'zaamgheſtelde Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay vaincu*, ik heb overwonnen.

Digitized by Google

VIVRE, Leeven.

Toonende Wys.

Indicatif perfect. Eenvoudighe Volmaakte Tydt.

Eenv. *Ie veſquis*, oft *veſcus*, ik heb geleeft, enz.

T'zaamghezette Volmaakte Tydt.

Eenvoudt, *I'ay veſcu*, ik heb gheleeft, enz.

Optatif. Wenſchende Wys.

Imperfect. Eerſte Onvolmaakte Tydt.

Eenv. *Ie veſquiſſe*, oft *veſcuſſe*, ik leefde, enz.

Van 't ghebruik der Tyden.

Vooreerſt is waar te neemen, dat het woordedeken, *ſi*, indien, after zich wil hebben een Indicatif Praſent, Imperfect. Pluſquam perfect. Optatif. *Toonende Wys*, voorneemelyk zo de Tydt, die het zelfde volght, zy de *Tegenwoordighe*, oft *Onvolmaakte* Tydt: Maar zo die tydt zy de *Meêr als Volmaakte*, zo kan oock de *Eerſte Meêr als Volmaakte Tydt*, van de *Wenſchende Wys* ghebruikt worden: als, *ſi j'ay*, *ſi j'avois*, *ſi j'avois eu*, oft *ſi j'euſſe eu*. Indien ik heb, indien ik hadde, indien ik ghehadt hadde.

Perfect. Daar na moet men letten, dat de Enkele, oft Eenvoudighe *Volmaakte Tydt*, alleen ghebruikt wordt, wanneer de Omſtandigheidt der Tydt, die in de redenen vermeldt wordt, teenemaal voorby ghegaan is, als *je vis hier*, ik heb giſteren ghezien: *je parlay l'année paſſée*, ik heb het voorleden jaar gheſprooken. Want indien 'er geenighe Omſtandigheidt van tydt uitghedrukt wordt, oft dat die, welke uitghedrukt wordt, noch ganſchelyk niet voorby is, moet men de T'zaam-

Digitized by Google

T'zaamghezette *Volmaakte Tydt* ghebruiken, als, *j'ay veu voſtre frere*, ik heb uw broeder ghezien: *j'ay beu aujourdhuy de bon vin*, ik heb van daagh goede wyn ghedronken: *j'ay demeuré cette ſepmaine au logis*, ik heb deze week in huis ghebleeven. Perfect.

Eindelyk moet men acht neemen, dat myn Eerſte *Onvolmaakte Tydt* ghebruikt wordt, wanneer zy van eenigh *koppelwoordt* gheregeert wordt: maar de Twede, wanneer zy volſtrektelyk gheſtelt wordt, als *je voudrois*, *que vous vouluſſiez*, *ce que je veux*, ik wilde, dat ghy woudet, 't geen ik wil. Ik zegh *myn*, om dat ik daar in met de andere Letterkonſtenaars verſchil, en de reden lichtelyk ghezien kan worden, uit het maaken der zelve tyden. Imperfect. Conjunctie.

Van de T'zamenvoeging. Syntaxe.

Een *Zelfſtandigh*, met een *Byvoeglyk* woordt, komen over een, in *gheſlacht*, *ghetal*, en *val*, als *bon Pere*, goede Vader: *bonne Mere*, goede Moeder, enz. Subſtantif. Adjectif. Genre. Numerus.

Van deze Regel worden uitghenoomen de *Bezittende Voornaamen*, *mon*, myn, *ton*, dyn, *ſon*, zyn, welke, ſchoon zy van natuuren *mannelyk* zyn, worden nochtans altydt by *Vrouwelyke* woorden, van een *klinkletter*, en doove *h* beginnende, gheſtelt, om de zoetvloeyendheidt, als *mon ame*, myn ziel, *ſon hoſteſſe*, zyn waerdin, *ton arquebuſe*, uw zinkroer, enz. Caſus. Pronoms poſſeſſifs. Maſculin Feminin. Vocaal.

Een *lydend Werkwoordt*, regeert after zich een *Baarer*, als *les Rois ſont honorez de leurs ſujets*, de Koningen worden gheeërt van hunne onderdaanen. Verbe paſſif. Genitif.

Digitized by Google

Verbe Actifs. Accusatif. Datif. Een *Bedryvend Werkwoordt*, regeert de zaak in den *Anklaager*, en den persoon in den *Geever*, als *j'enseigne la langue Françoise aux curieux*, ik leer de Fransche Taal an de Liefhebbers.

Verbe. Neutre. Genitif. Het *Werkwoordt jouer*, in een *geenerleye* betekenis, regeert alle woorden, die eenigh speeltuigh in de Musyk betekenen, in den *Baarer*, als *vous jouez fort bien du Luth*, gy speelt zeer wel op de Luit: maar in een *bedryvende* betekenis regeert het de zelfde woorden in den *aanklager* met het *voorzetsel sur*, op, en de zaak in den *anklager*, als, *il a joué une excellente piece sur son luth*, hy heeft een uitmuntend stuk op zyn luit ghespeelt: Doch alle andere woorden, welke eenigh spel buiten de Musyk betekenen, inde *geever*, als *voulez vous jouer a la pausme*, *aux dez*, *aux cartes*, wilt ghy speelen in de kaatsbaan, met de dobbelsteenen, met de kaert.

Actif. Accusatif. Prepositie. Genitif.

Verbe. Nom. Article. Prepositie. Het *werkwoordt*, *estudier*, studeeren, vereischt het *naamwoordt* van de wetenschap, waar in men studeert, zonder *ledeken*, maar met het *voorzetsel en*, in, als *il estudie en droit*; *en Medecine*, *en Philosophie*, hy studeert in de Rechten, in de Medecynen, in de Philosophie, enz.

Van de Voorzetsels.

Prepositie. Accusatif. De volgende *Voorzetsels* regeeren den *Anklaager*, *aprez*, na, *avec*, met, *avant*, voor, *chez*, by, tot, *contre*, tegen, *dans*, in, *dedans*, binnen, *deça*, an dees zyde, *dela*, an gins zyde, *de*, van, *devant*, voor, *derriere*, after, *dehors*, buiten, *dessus*, boven, *dessous*, onder, en zommighe andere.

Genitif. Doch de volgende vereisschen den *Baarer*, als *aupres*,

Digitized by Google

aupres, by, *autour*, rondtom, *al'entour*, rondtom, *a travers*, overdwars, *au deça*, an dees zyde, *au dela*, an gins zyde, *au dedans*, binnen, *au dehors*, buiten, *au deſſus*, boven, *au deſſous*, beneden, en zommighe andere.

Juſque, en *Juſques*, tot, regeeren den *geever*, Datif. als *je vous aimeray juſqu'a-la mort*, ik zal u beminnen tot der doodt; *je vous ſeray fidelle juſques a la mort*, ik zal u ghetrouw zyn tot der doodt.

'T geen 'er tot de onderrechtingh in de Franſche Taal noch overigh is, wordt om de overmaatighe wydtloopendheidt uitghelaaten: verhoopende dat het zelve door de gaauwigheydt van een goedt Meeſter, en door de Ervaarendheidt, aller Konſten leermeeſtres, lichtelyk gheleert zal konnen worden.

Digitized by Google

Digitized by Google

DIVERS DIALOGUES EN Flaman & François.

PREMIER. DIALOGUE.

MOnsieur je vous Souhaitte le bonjour, Monsieur voſtre frere n'eſt il pas au logis?

Ouy Monsieur; mais il eſt encor au lict, neanmoins ſi vous l'avez pour agrable j'iray luy dire que vous eſtes icy.

Il n'eſt pas beſoin Monsieur j'iray bien moy meſme, ſeulement vous priray je de me faire la faveur de me montrer la Chambre, où il couche.

Puiſque vous deſirez prendre Cette peine la, vous n'avez qu'a me ſuivre.

Y Serons nous bien toſt?

Incontinent Monsieur, voila la porte.

VERSCHEYDE t' Samen-Spraecken IN 't Duyts en Frans.

EERSTE. Samen-ſprekinghe.

MYn Heer, ik wenſch u goeden dagh; is Myn Heer uw Broeder, niet te huis?

Ja Myn Heer; maar hy is noch te bedt; niet te min indien 't u aangenaam is, ik ſal hem gaan ſeggen, dat ghy hier ſyt.

Het is niet noodigh, Myn Heer, ik ſal 'er ſelf wel gaan; ik verſoek alleen maar, dat ghy my de vriendſchap doet, van my de Kamer te wyſen, daar hy ſlaapt.

Nademaal ghy begeert deſe moeyte te neemen, ſo ghelieft my maar te volgen.

Sullen wy daar haaſt ſyn?

So daadelyk, myn Heer, ſiet daar de deur.

Digitized by Google

Hola Monſieur, debout, debout.
Hola myn Heer, op, op.

Qui eſt la?
Wie is daar?

Amy nuict & jour.
Uw Vriendt by dach en nacht.

Bon amy.
Goedt vriend.

Que deſirez vous?
Wat begeert ghy?

Dormez vous encor?
Slaept ghy noch?

Que demandez vous?
Wat eiſcht ghy?

Je voudrois bien parler un peu a vous.
Ik woude wel een weynich metu ſpreecken.

Comment vous appellez vous?
Hoe heet ghy?

Sus, ſus, levez vous.
Op, op, ſtaat op.

Ah Monſieur, je vous cognois maintenant.
Ha myn Heer, nu ken ik u.

Pardonnez moy s'il vous plait, que je vous fais tant attendre.
Vergeef het my, ſo 't u belieft, dat ick u ſo langh doe wachten.

Ouvrez un peu: j'ay un mot a vous dire.
Doet eens op: ik heb u een woort te ſeggen.

Ie me leveray tout a cette heure.
Ik ſal ſo terſtondt opſtaan.

Hé Monſieur, ne vous haſtez point pourtant; vous n'avez que faire de vous incommoder pour l'amour de moy.
Ey myn Heer, haaſt u daarom niet; ghy behoeft u geen ongemak an te doen, om mynent wil.

Ayez donc un peu de patience.
Hebt een weynich ghedult.

Ie viendray incontinent.
Ik ſal terſtont komen.

Faites ſelon voſtre commodité.
Doet op u gemack.

I'attendray bien, j'e n'ay pas ſi grande haſte.
Ik ſal wel wachten, ik en heb ſo grotē haaſt niet.

Hé

Digitized by Google

Hé bien Monſieur, entrez s'il vous plait, & ſoyez le bien venu.

Wel aan myn Heer, komt in, ſo 't u belieft, en weeſt welkom.

Ie vous remercie Monſieur; mais n'avez vous point de honte, de demeurer ſi long temps au lict?

Ik dank u, myn Heer: maar hebt ghy geen ſchaamt ſoo lanck te bedt te blyven?

Ie ne dormois pas.

Ick en ſliep niet.

Que faiſiez vous donc?

Wat deed' ghy dan?

Ie ne faiſois que ſommeiller.

Ick deed' niet dan ſluymeren.

l'Un vaut l'autre, c'eſt la meſme choſe.

't Een is ſo goet als 't ander, 't is een dinck.

Excuſez moy, il y a de la difference.

Vergeeft het my, daar is onderſcheyt in.

Vous diſiez hier, que vous ſeriez aujourd'huy plus toſt levé que moy.

Gy ſeyde giſteren, dat gy van daach eer op ſoudt zyn, als ick.

Ie le penſois; mais les propos du ſoir ne reſemblent pas touſjours, a ceux du matin.

Ick dacht het: Maar de avontpraatjes ghelyken niet altydt die van 'smorgens.

Comment! n'eſtes vous pas honteux?

Hoe! en ſijt ghy niet beſchaamt?

Ie vous advoüe, que c'eſt une grande honte.

Ik ſta u toe, dat het een groote ſchande is.

Ne ſçavez vous pas, que la ſcience ne vient pas en dormant?

En weet ghy niet, dat de wetenſchap niet en komt al ſlapende?

Ouy certes, mais il m'eſt impoſſible de me lever matin.

O ja, maar 't is my onmogelyk vroech op te ſtaan.

I'ayme beaucoup mieus me coucher tard, que de me lever de bonne heure.

Ick heb veel liever laat te bedde te gaan, als vroech op te ſtaan.

Digitized by Google

Et moy non.

Avous oüir, vous dormez volontiers la grasse matinée.

Ouy da, je le confesse je suis un peu amy de la paresse, je voudrois bien qu'il m'eust cousté quelque chose de bon, que je fusse aussi matineux que vous.

Justement, vous l'avez treuvé, & les autres le cherchent.

Je ne fay que de me lever.

Je viens de me lever.

Je sçay bien le contraire.

C'est merveille, quand on me treuve levé devant sept heures.

Je me leve tous les jours à huict heures, soit jour ou non.

C'est vostre modestie, qui vous fait parler de la sorte

Monsieur, c'est la pure verité.

Comment avez vous dormy & reposé cette nuict?

Assez bien, Dieu mercy; mais j'ay eu des estranges, & espouvantables songes.

En ik niet.

Nae u seggen, slaapt ghy geern een gat in den dach.

In trouwen, ik beken, dat ik de luyicheyt een weynich beminne, ik woude, dat het my, een lief dink gekost hadde, en ik so vroeg op staan kost, als ghy.

Juyst, ghy hebt het ghevonden, en andre die soecken 't.

Ik sta nu eerst op.

Ik kom eerst van myn bed.

Ik weet wel beter.

't Is wonder, alsmen my op vindt voor seven uyren.

Ik stae alle daagh op ten acht uren, 't sy dagh of niet.

't Is u zeedigheidt, die u so doet spreken.

Myn Heer, 't is de suyvre waarheyt.

Hoe hebt ghy geslapen, en gerust dese nacht?

Wel genoeg, Godt dank; maar ik hebbe vreemde en schrickelyke dromen gehad.

Et

Digitized by Google

Et qu'avez vous ſongé? dites le moy un peu.

En wat hebt ghy ghedroomt? ſegt het my eens.

Je n'oſerois certes.

Ik en derf ſeker niet.

Ce n'eſt donc rien de bon.

't Is dan niet met alle goedts.

Ce n'eſt auſſi rien de mauvais, mais je ne le veux pas dire.

't Is ook niet met alle quaadts, maar ik wil 't niet ſeggen.

Songes ſont menſonges, il n'y faut pas prendre garde.

Dromen is bedrog, dromen ſyn leugens, men moet daer geen acht op nemen.

Mais vous vous devriez lever avec l'aube du jour, qui eſt amie des muſes, il n'eſt que d'eſtre matineux.

Maar ghy behoort op te ſtaan met het krieken van den dach, die een vriendin van de zanggodinnen is, daar is niet beter als vroegh op te ſyn.

Il eſt vray, & principalement pour les gens d'eſtudes.

't Is waar, en voornamelyk voor ymand die ſtudeert.

Ouy, a la verité; car les aloüettes roſties ne ſe treuvent pas ſur les hayes.

Ja, inder waarheyt; want men vindt de gebraden leuwericken niet op den tuyn.

Auſſi fay je ordinairement, mais je me couchay hier un peu tard.

Dat doe ik ook gemeenlyk, maar ik gink giſteren wat laat te bedde.

J'ay dormy plus long temps que de coutume, parce que nous allaſmes hier nous coucher a minuit.

Ik heb langer gheſlapen als na gewoonte, om dat wy giſteren te midder-nacht te bedt gingen.

Digitized by Google

Voyla comment un desordre en fait plusieurs autres.

Siet daar hoe een wanordre veel andere voortbrengt.

Il semble, a vous voir que vous ayez encore du sable dans les yeux.

Het schynt als men u anziet, dat ghy noch sant in u oogen hebt.

Qu'est ce a dire cela?

Wat is dat te seggen?

Je ne vous entends pas.

Ik en verstа u niet.

C'est a dire, que vous avez encor sommeil, & que vous estes encor tout endormy.

Het is te seggen, dat ghy noch vaack hebt: en noch heel slaperich zyt.

Pour vous dire la verité; je n'ay pas encore assez dormy.

Om u de waarheydt te seggen, ik en heb noch niet genoech geslapen.

Mais Monsieur, a quoy pensez vous, que vous, ne vous habillez pas, ne vous voulez vous pas lever?

Maar myn Heer waar op denckt ghy, dat ghy u niet aan-trekt, en wilt ghy niet opstaan?

Ouy Monsieur.

Ja myn Heer.

Allons donc, qu'attendez vous, que ne vous vestez vous?

Wel aan dan, wat wacht ghy, waarom kleedt ghy u niet?

Habillez vous vistement.

Kleet u ras.

C'est vous qui m'amusez a discourir.

Ghy syt het, die my ophout met praaten.

çaho, garçon, venez ça, où estes vous.

Hier hey, jongen, kom hier, waar zyt ghy.

Que vous plait il Monsieur? Me voy-cy.

Wat belieft u, myn Heer? Hier ben ik.

Que ne venez vous icy?

Waarom komt ghy niet hier?

Ouvrez cette fenestre là.

Doet dat venster open.

Fer-

Digitized by Google

Fermez la porte, & me donnez mes habits, viſte allons.
Doet de deur toe, en geeft my myn kleeren, ras voort.

Baillez moy mes chauſſes, & mes bas que je me leve.
Geeft my myn broek, en myn kouſen, dat ik op ſtae.

Ou ſont me mules, & tout ce qu'il me faut?
Waar ſyn myn Muylen, en al dat ik hebben moet?

Quel habit voulez vous porter au jour d'huy?
Wat kleet wilt ghy van daach dragen?

Celuy de tout les jours.
Myn daghelyks.

Mon viel habit, & mon chapeau neuf.
Myn oud kleed, en myn nieuwen hoed.

Mais donnez moy premierement une chemiſe blanche des plus fines.
Maar geeft my eerſt een ſchoon hemt van de alderfynſte.

Celle cy eſt ſale comme celle d'un charbonier.
Dit is ſo vuyl, als dat van een kool-drager.

Elle eſt auſſi noire, que la cheminée.
't Is ſoo ſwart, als de ſchoorſteen.

Il y a tantoſt quinze jours, que je n'ay changé de chemiſe.
't Is haaſt veertien dagen gheleeden dat ik niet verandert heb van hemd.

Tirez moy quand & quand un mouchoir hors du coffre, je ne ſçay ou j'ay mis le mien.
Kryght my met een een neuſdoek uyt de Koffer, ik weet niet waar ik de myn gelegt heb.

Voila un mouchoir.
Daar is een neuſdoek.

Pour les chemiſes, il n'y en a plus, que deux de blanches.
Wat de hemden aangaat, daar en ſynder niet meer als twee ſchoon.

Ou ſont donc toutes les autres?
Waar ſyn dan al de andere?

La lavandiere en a ſix; &
De waſſer heeft daar ſes

Digitized by Google

la lingere encor deux neuves a faire.

Combien en ay je en tout?

Vous en avez une douſaine.

Il en manque donc quatre, que ſont elles devenües? ne ſeront elles pas perdües?

Non Monſieur, elles ſont en l'autre chambre.

Allez les querir, que je les voye.

Les voicy qui ſont ſales.

Faites les toutes laver pour apres-demain; & envoyez moy toute à l'heure querir la lavandiere.

Monſieur, je n'ay pas le loiſir d'y aller maintenant.

J'y iray tantoſt.

He bien, quand eſt ce que la lavandiere viendra?

Elle m'a promis de venir a ce ſoir, ou demain au matin pour le plus tard.

Deſpechez vous, ça vitement cette chemiſe.

En voulez vous une a dentelles, ou toute ſimple?

Donnez m'en une a dentelles.

Tenez Monſieur, en voi-

af, en de naeyſter noch twee nieuwe te maken.

Hoe veel heb ik 'er in als?

Ghy hebter een douſyn.

Daar ontbreekter dan vier, waar ſynſe ghebleven? en ſullen ſy niet verloren ſyn?

Neen myn Heer, ſy ſyn inde andere kamer.

Gaat haaltſe, dat ik ſe ſie.

Siet daar die vuyl ſyn.

Laatſe altemaal waſſchen tegen overmorgen, en laat my terſtont de waſter halen.

Myn Heer, ik heb nu de tydt niet om daar te gaan.

Ik ſalder flus gaan.

Wel aan, wanneer ſal de waſter komen?

Sy heeft my belooft van deſen avond te komen, of morgen ochtendt t'alderlangſt.

Haaſt u, geeft my ras dat hemd.

Wilt gy der een hebben, met kant of heel flecht?

Geefter my een met kant.

Houdt daar myn Heer,

la

Digitized by Google

la une auſſi blanche que neige.

Lourdaut, & malaviſé que vous eſtes, ne voyez vous pas qu'elle eſt encor toute mouillée, & humide?

Monſieur, je vous demande pardon, je n'y avois pas pris garde.

He bien je vous le pardonne cette fois la, mais n'y retournez plus.

Allez la viſtement chauffer, & ſeicher aupres du feu, mais gardez vous bien de la bruler.

Monſieur, je crois qu'il n'y a point de feu.

S'il n'y en a point, faites en viſte avec un fagot.

Tenez Monſieur, voila voſtre chemiſe, mettez la pendant qu'elle eſt chaude.

Allez vous en dire a la Servante, qu'elle recouſe ces coſtez, qui ſont deſcouſus.

Allez viſte, & vous hâtez de revenir.

Et regardez bien qu'il n'y manque point de cordon,

daar iſſer een, ſo wit als ſneeu.

Plompert, en onbedachte als ghy ſyt, ſiet gy niet dat het noch heel nat, en voghtich is?

Myn Heer, ik bid u om vergiffenis, ik hadder geen acht op genomen.

Wel aan ik vergeef het u deſe reys, maar doet het niet meer.

Gaat het ras warmen, ende drogen by 't vier, maar wacht u wel dat ghy het niet en brand.

Myn Heer, ik geloof datter geen vier is.

So daer geen is, ſo maakt ras een weynigh met een rys-bos.

Hout daar myn Heer, daar is u hemd, doet het aan terwylen dat het warm is.

Gaat heen, ſeght aan de meyt, datſe weer naayt deſe ſyden, die ontnaayt ſyn.

Gaat ras, en haaſt u wederom te komen.

En ſiet wel toe, datter geen bantjes aan ontbreken.

Digitized by Google

Monſieur, ils y ſont tous deux.

Voyla qui eſt bien, ça donc mes habits.

He Monſieur, en attendant que je m'habille je vous prie, ne vous ennuyez pas.

Non Monſieur, je ne treuve pas le temps long en voſtre compagnie.

Je ſeray incontinent preſt.

Laquay, baillez moy le pourpoint de ſimple taffetas,

Il eſt tout au fonp du Coffre.

Que ne l'avez vous tiré de hors?

Je ne penſois pas que vous le vouluſſiez plus porter, veu qu'il vous eſt trop eſtroit.

C'eſt tout un.

En puis la doublure eſt toute deſchirée.

Reſſerrez le donc, & m'en donnez un autre.

Tenez Monſieur, voila celuy de ſatin balaffré, & doublé de taby.

Bon, voila qui va bien.

Attachez y des manchettes.

Je ne ſçaurois enfiler cette aiguille.

Myn Heer, ſy ſynder alle beyde.

Dat is wel, kom dan, lang myn kleren.

Ey myn Heer, ondertuſſen dat ik my kleede, ik bid u, laat het u niet verdrieten.

Neen myn Heer, de tydt valt my niet langh in uw geſelſchap.

Ik ſal terſtont gereet ſyn.

Lackey, geeft myn 't Wambas van effen armeſyn,

Het light heel onder in de Koffer.

Waarom en hebt gy 't er niet uitghehaelt?

Ik en dacht niet, dat ghy 't meer dragen woudt, aangeſien dat het u al te eng is.

Dat is alleens.

En daar by is de voeringh heel geſcheurt.

Sluyt het dan weer wech, en geeft my een ander.

Hou daar myn Heer, daar is dat van geſneē Satyn, en gevoert met tobin.

Goet, dat gaat wel.

Maakt daar de poverette aan vaſt.

Ik en kan die naalt niet

Digitized by Google

aiguille.
draaden.

Mettez y des eſpingles.
Doet daar ſpelden aan.

Liez bien ce galant la.
Bint dit lint wel.

Ce rabat cy n'eſt pas bien empeſé.
Deſe bef is niet wel gheſteven.

Où eſt la liſte de mes hardes?
Waar is de lyſt van myn kleren?

Je vous aſſure que je ne le ſçay pas.
Seeker ick weet het niet.

Ayez ſoin de tout trouver.
Draag ſorg, dat gy 't altemaal vindet.

Ramaſſez les toutes, & les pendez à l'air.
Raepſe al by een, en hangtſe in de locht.

Puis eſpouſſetez & ſecouez les bien, afin que la poudre en ſorte, & que tout ſoit bien nettoyé.
Daar na ſtoftſe en ſchudſe wel, op dat het ſtof daar uyt gaat, en dat alles wel ſchoon ghemaakt ſy.

En apres pliez les joliment & les ſerrez dans le coffre.
Daar na vouwtſe netjens op, en ſluytſe weer in de Koffer.

Je ne manqueray pas Monſieur.
Ik ſal 't beſchicken myn Heer.

A propos, ou eſt auſſi tout mon linge?
Maar, waar is ook al myn linnen?

Je croy que tout eſt icy en ce coffret.
Ik geloof, dat het altemaal in dit cofferken is.

Regardez y tout à l'heure.
Siet daar terſtont na.

Monſieur, je ne ſçaurois trouver la clef.
Myn Heer, ick en kan de ſleutel niet vinden.

Qu'en avez vous fait?
Wat hebt ghy daar me gedaan.

Ie ne ſçay certes.
Ik en weet het ſeker niet.

Où l'avez vous miſe?
Waar hebt gyſe gelegt?

Ie l'ay oublié, & ne m'en
Ik heb het vergeten, en ik

puis

Digitized by Google

puis reſſouvenir.
Il ne me ſouvient plus où je l'ay miſe.

Regardez dans ce tiroir ou layette, peut eſtre qu'elle y eſt.
Tenez, la voila pendûe a ce clou.
Ne la voyez vous pas?
Je ſçavois bien que je l'avois miſe quelque part, mais je ne me ſouvenois pas en quel lieu c'eſtoit.
Vous ne ſçauriez jamais rien treuver: Avez vous la memoire ſi courte?
Ouy Monſieur je ne l'ay pas trop bonne, mais je n'y ſçaurois que faire, c'eſt une diſgrace de la nature.
Tu es bien heureux d'eſtre fait, on n'en fait plus de ſi ſots.

Oſtez ce miroir, & tout cela.
Monſieur, regardez s'il vous plaiſt, tout eſt fait.
Voila qui eſt bien.
Voulez vous aujourdhuy porter des bottes, ou des ſouliers?

kan het niet bedenken.
Het en ghedenkt my niet meer, waar ikſe gheleght heb.
Siet in die uyt-haal of lay, mogelyk dat ſy daar in is.
Daar, ſiet daar hanghtſe aan die ſpyker.
En ſiet gyſe niet?
Ik wiſt wel, dat ikſe yewers geleght hadde, maar ik koſt niet bedenken, waar het was.

Ghy keunt nooyt yets vinden, hebt ghy ſulken korten geheugen.
Ja myn Heer, ik heb het niet heel goet, maar ik en kan daar niet tegen doen, 't is een gebrek vande natuer.
Ghy ſyt wel geluckigh, dat ghy gemaakt ſyt, men maakt ſulke gecken niet meer.
Neemt deſe ſpiegel, ende al dat wech.
Myn Heer, ſiet ſo 't u belieft, 't is al gedaan.
't Is wel.
Wilt ghy van daach laerſen of ſchoenen dragen?

Ce

Ce m'eſt tout un, parce que les rües ne ſont pas ſales.

't Is my alleens, om dat de ſtraaten niet vuyl en ſyn.

Il eſt vray Monſieur, il fait fort beau temps.

't Is waar myn Heer, 't is heel ſchoon weder.

He bien donc, je prendray des ſouliers.

Wel aan dan, ik ſal ſchoenen aandoen.

Vous plait il que je vous les chauſſe?

Belieft het u, dat ikſe u aan trek?

Nenny, je les chauſſeray bien moy meſme.

Neen, ik ſalſe ſelver wel aan trecken.

Que voulez vous que je face encor?

Wat wilt ghy hebben, dat ik noch doe?

Lie les rubans de mes ſouliers.

Bindt de linten van myn ſchoenen.

Attache moy ce ruban la.

Bindt dat lint vaſt.

Et mes eſguilletes auſſi.

En myn neſtels ook.

Tenez vous donc droict.

Staat dan recht.

Monſieur en voicy une qui eſt des-ferrée.

Myn Heer, hier iſſer eene daar 't beſlach af is.

Il n'importe, elle à des-ja aſſes ſervy.

Daar is niet aan gelegen, hy heeft al langh ghenoech gedient.

Vrayement vous mettez bien à vous veſtir.

Voorwaar gy ſuckelt wel langh om u te kleden.

N'aurez vous pas une fois fait? n'eſtes vous pas encor preſt?

En ſult ghy niet eens gedaan hebben? en ſyt ghy noch niet gereet?

Pas encor, mais je le ſeray incontinent.

Noch niet, maar ik ſal het terſtont weſen.

J'auray pluſtoſt fait, que vous ne penſez.

Ik ſal eer gedaan hebben, als ghy meent.

Regardez me voila preſt.

Siet daar, ik ben gereet.

Vous y allez bien lentement.

Ghy gaat daar wel langhſaam me voort.

Qui

Digitized by Google

Qui va doucement, va sainement dit l'Italien.

Die soetjens gaat, die gaat seker, seyt de Italiaan.

Irons nous donc?

Sullen wy dan gaan?

Ouy, allons.

Ja, gaan wy.

Vous n'estes pas encor boutonné, ny chaussé.

Gy syt noch niet toe geknoopt, noch geschoeid.

Mettez vostre chapeau.

Set u hoed op.

Mais de grace, dites moy, que faites vous de tant d'habits?

Maar met verlof, seght my, wat doet ghy met so veel kleeren?

Ie les mets selon le temps & les saisons.

Ick doese aan na de tydt van 't jaar.

Vous en avez bien pour changer tous les jours.

Ghy hebter genoegh om alle dagen te veranderen.

Tout beau Monsieur, je n'en ay que quatre paires.

Al soetjens myn Heer, ik en heb niet meer, als vier packen.

Vous ne faites pas comme moy.

Ghy doet niet als ick.

Et pourquoy?

Hoe dat?

Ie n'en porte tousiours qu'un tant qu'il dure: & puis quand il est usé j'en fais faire un autre.

Ik draagh 'er altydt maar een so lang als 't duert, ende dan als 't versleten is laat ik een ander maken.

Vous faites cela par plaisir & non point par necessité.

Gy doet dat uyt vermaak en niet uyt noot.

Quand on ne peut comme on veut, il faut faire comme on peut.

Als men niet en kan als men wil, so moet men doen als men kan.

Assurement; il faut faire de necessité vertu, vous

Voorseker, men moet van de noot een deugt ma-

estes

Digitized by Google

eſtes bien heureux, vous qui avez de tout.

Ie n'ay rien dont vous ne puiſſiez diſpoſer, comme du votre propre.

Je vous baiſe treshumblement les mains de tant de courtoiſies.

Et je vous conjure auſſi de vouloir diſpoſer de tout ce qui eſt en mon petit pouvoir.

Je vous rends un million de graces de voſtre bonne volonté.

Pour moy, je me contente de ce peu, que le bon Dieu m'a donné.

Il n'eſt treſor, que de contentement, contentement paſſe richeſſe.

Enfans apportez icy de l'eau fraiſche pour laver les mains & pour rincer la bouche, & pour la gargariſer auſſi.

En voila Monſieur dans cette aiguiere.

N'eſt ce pas choſe eſtrange, que je ne puis faire en aller cette craſſe de mes doigts?

ken, ghy zyt wel gheluckigh, ghy die van alles hebt.

Ick en heb niets, daar gy niet over te ſeggen hebt, als over u eygen.

Ik kus u ootmoedich de handen, voor ſo veel beleeftheden.

Ik beſweer u ook te willen gebieden over al 't geen, dat in myn kleyn vermogen is.

Ik bedanck u thien hondert duyſent maal van u goede wil.

Voor my, ick ben te vreden met het weynigh, dat my die goede God gegeven heeft.

Daar is geen beter ſchat als 't vernoegen, ghenoegen gaat boven rykdom.

Kinderen, brengt hier vers water, om de handen te waſſchen, en om de mont te ſpoelen, en ook om ſe te gorgelen.

Daar is 't, myn Heer, in dit Lampet.

Is 't niet een vreemde ſaak, dat ik niet en kan afwaſſchen deſe vuyligheyt van myn vingers?

Lavez

Digitized by Google

Lavez les avec du savon d'espagne, ou quelque bonne savonnette.

Waftse met Spaansche seep, of eenige goede seepbal.

Je me sers quelque fois d'un peu de son, ou de mie de pain de segle.

Ik gebruyk somwylen een weynig semel of cruym van roggenbroot.

Cela fait presque tout autant & rend aussi les mains souples.

Dat doet bykans even-veel, ende maakt ook de handen sacht.

Ne sçavez vous pas quelque recepte pour tenir les dents blanches?

En weet ghy niet eenige goede middel om de tanden wit te houden?

Ouy dà; que me donnerez vous, je vous en enseigneray un fort excellent.

Ja seker; wat sult ghy my geven, ik sal u een seer uitmuntend leeren.

Que vous donnerois je?

Wat soud ik u geven?

Une autre fois je vous appendray quelque autre chose.

Op een ander tydt sal ik u iet anders leeren.

Non je ne donne pas ainsi ma science pour rien.

Neen ik en geef also myn wetenschap niet voor niet.

Gardez la bien; mais n'aurez vous jamais fait?

Bewaartse wel; maar en sult ghy nooit een gedaan hebben?

Ne me faites pas attendre d'avantage.

Laat my niet langer wachten.

Il faut que je m'en aille.

Ik moet henen gaan.

Il est temps que je m'en aille.

Het is tydt, dat ik henen gae.

Ayez encor un peu de patience, j'auray incontinent fait.

Hebt noch een weynigh gedult, ik sal terstont gedaan hebben.

Garçon, ça, ma Casaque, & mon espée.

Jongen, houw, kryg myn rok ende myn degen.

Est

Eſt ce donc une fois fait?
Tout a cette heure.
Où eſt mon chapeau?
Le voila derriere vous.
L'avez vous nettoyé?

Is 't dan eens gedaan?
Nu terſtont.
Waar is myn hoed?
Daar iſſe achter u.
Hebt gyſe ſchoon gemaakt?

Je ne ſçay, où ſont les vergetes.
Cherchez les, qu'en avez vous fait?
Venez, me voila tout preſt, botté & eſperoné pour coucher en ville.

Ik weet niet, waar de kleer-beſem is.
Soektſe, wat hebt ghy daar mede gedaan?
Siet daar ben ik al gereet, gelaerſt ende geſpoort, om inde Stadt te ſlaapen.

Ouy vous eſtes armé, & eſquipé comme un Sainct George.
Allons maintenant où il vous plaira.
Mais Monſieur, il ne ſied pas bien à un Chreſtien de ſortir du logis avant que d'avoir prié Dieu.

Ja ghy ſyt gewapent, ende toegeruſt als een Sint Joris.
Laat ons nu gaan daar 't u belieft.
Maar myn Heer, 't en paſt niet wel voor een Chriſten, uyt den huyſe te gaan, eer dat hy Godt gebeden heeft.

Ouy qui va a la guerre, c'eſt un autre fait de moy.
Pourquoy cela?
Parce que je n'ay aucun ennemy que je ſçache.

Ja voor die geen, die inde kryg gaan, 't is een ander dingh met my.
Waarom dat?
Daarom, dat ik geen vyant en heb, dat ik weet.

N'avons nous pas continuellement à batailler contre le Monde, la Chair, & le Diable.

En hebben wy niet geſtadich te ſtryden, tegen de Werelt, het Vlees, en den Duyvel.

Digitized by Google

C'eſt un autre paire de manches.
Dat is een andre ſack.

Monſieur la crainte de Dieu eſt bonne en tout lieu.
Myn Heer, de vreeſe Gods is goed in alle plaatſen.

Vous avez raiſon.
Ghy hebt gelyk.

Faites donc vos prieres, & puis nous nous en irons.
Doet dan u gebed, en dan ſullen wy henen gaan.

Je n'y penſois pas, je vous remercie de voſtre bon advertiſſement.
Ik en dachte daar niet op, ik bedank u voor u goede waarſchouwinge.

Vous l'avez faite bien courte, courte priere, & long diner.
Ghy hebt het wel kort gemaakt, kort gebed en lange maaltyd.

Oüy peu, & bon c'eſt la deviſe des bons Compagnons.
Ja weynich en goet, is de ſpreuke van goede geſellen.

Garçon où ſont mes gans?
Jongen, waar ſyn myn handſchoenen?

Les voila ſur la table.
Daar liggenſe op de tafel.

Monſieur, il me ſemble qu'il n'y auroit point de danger de prendre quelque petite choſe, & de boire un coup.
Myn Heer, my dunkt dat het zonder gevaar zal zyn een weynich te eeten, ende eens toe te drinken.

Quant a moy, ce n'eſt pas ma coutume.
Wat my belangt, 't is myn gewoonte niet.

Mais moy je m'en treuve fort bien, cela eſt bon contre le mauvais air.
Maar ik, ik bevind myn daar heel wel by, dat is goet tegens de quade locht.

La Medecine n'eſt pas ſotte.
De Geneeſkonſt is niet geck.

Je vous entends bien, vous voulez dire que bien
Ik verſta u wel, ghy wilt ſeggen dat 's morgens

boire

Digitized by Google

boire le matin eſt bon contre tout venin.

drinken goet is tegen alle vergift.

Ouy juſtement, c'eſt là mon advis.

Ja juyſt, dat is myn meninge.

Orſus donnez à boire a Monſieur.

Nu wel geeft myn Heer te drinken.

Je vous ſuplie de m'excuſer.

Ik bid u verſchoont my.

Je ne ſuis pas accoutumé de boire hors de reſpas. ce que j'en ay dit n'eſtoit que par raillerie.

Ik ben niet ghewoon te drinken buyten de maaltyt, 't geen ik 'er af gezeidt hebbe, was ſlechts om te lacchen, en jokken.

Vous boirez bien un verre de vin?

Gy ſult wel een glas wyns drinken.

Eſtes vous en cor a jeun?

Syt ghy noch nuchteren?

Ouy Monſieur, car je ne dejeune jamais.

Ja myn Heer, want ik en ontbyt nimmermeer.

He Monſieur! par compagnie ne vous plait il pas taſter noſtre vin?

Ey myn Heer? om geſelſchap belieft het u niet onſe wyn te proeven.

S'il vous plait, nous le remettrons a une autre fois.

So 't u belieft, wy ſullen het uytſtellen, tot op een ander maal.

Allons nous en, il eſt temps.

Laat ons gaan, het is tyt.

J'en ſuis content, allons marchez.

Ik ben daar mee te vreden, laat ons gaan.

Paſſez devant je vous ſuivray.

Gaat voor, ik ſal u volgen.

He bien ce ſera pour vous obeir, & pour ne plus perdre de temps.

Wel aan, het ſal ſyn om u te gehoorſamen, ende om geen tyd meer te verlieſen.

Digitized by Google

A propos, quelle heure eſt il bien?
Maar, hoe laat is 't wel?

Eſt il huict heures ſonnées?
Is het acht uren geſlagen?

Pas encor: mais elles ſonneront bien toſt.
Noch niet: maar het ſal wel haaſt ſlaan.

Il eſt encor bonne heure.
't Is noch vroech.

Il eſt plus tard que vous ne penſez.
't Is laater als ghy meent.

Pardonnez moy il n'eſt pas encor tard.
Vergeeft het my, 't is noch niet laat.

Vous le verrez bien tantoſt.
Ghy ſult het wel haaſt ſien.

Il n'eſt pas encor neuf heures.
'T en is noch geen negen uren.

Il ne s'ent faut gueres.
'T en ſcheelt niet veel.

Je croy qu'il eſt environ dix heures.
Ik geloof dat het omtrent tien uren is.

Dix heures ſont ſonnées.
Tien uren ſijn geſlagen.

Il eſt dix heures ſonnées il y a long temps.
't Is tien uren geſlagen, al lang geleden.

Pardonnez moy, elles ne ſont pas encor ſonnées.
Vergeeft het my, ſy ſyn noch niet geſlagen.

Si ſont certes.
Sy ſyn ſeker al.

Elles viennent de ſonner tout à cette heure.
Sy ſyn daar terſtont geſlagen.

La touche eſt ſur dix heures & demie.
De wyzer ſtaat op half elven.

Regardez à l'horloge, elle monſtre autant.
Siet na de wyſer, ſy wyſt ſoo laat.

Il eſt pres d'onze heures.
Het is by elf uren.

Dix heures & demie viennent de ſonner.
Half elf is terſtont geſlagen.

Eſcoutez, voila onze heures qui ſonnent.
Hoort, daar ſlaat het elf uren.

Il n'eſt pas loin de midy;
't Is niet veer van mid-

car

Digitized by Google

car il y a desia une bonne espace de temps, qu'onze heures & demie sont sonnées.

dach; want het is alree langen tydt geleden, dat het half twaalf geslagen is.

Les voila qui sonnent.

Daar slaat het.

Combien est ce qu'il sonne?

Hoe laat is het, dat daar slaat?

C'est midy, si je ne me trompe, où bien douze heures & demye.

't Is middagh, soo ik my niet en bedriege, ofte half een.

Je ne le pense pas.

Ik en denk het niet.

Est il si tard, il n'est pas possible.

Is het soo laat, ten is niet mogelyk.

Il sera donc bien tost temps de diner.

't Sal dan wel haast tydt syn om het middachmael te houden.

Il n'en est pas loin.

T'en is daar niet veer af.

D'ou venez vous?

Van waar komt ghy?

Je viens du logis, de la maison.

Ik kom van huys, uyt den huyze.

De l'eglise.

Uit de Kerk.

Du marché.

Van de markt.

De pourmener.

Van wandelen.

Du jeu de paume.

Van de Kaets-baan.

Je viens de chez le Barbier.

Ik kom van de Barbier.

Ou avez vous esté? il y a long temps que je ne vous ay veu.

Waar hebt ghy geweest? 't is lang geleden, dat ik u niet gesien en heb.

J'ay esté pourmener.

Ik heb wesen wandelen.

J'ay esté querir quelque chose.

Ik heb eenige dingen wesen haalen.

J'ay esté a la sale des armes.

Ik heb op 't Schermschool geweest.

J'ay esté chez un bon amy.

Ik heb by een goet vriend geweest.

Digitized by Google

Où allez vous?	Waar gaat ghy?
Où voulez vous aller?	Waar wilt ghy gaan?
Je m'en vay diner.	Ik ga middagmaal houden.
Jouer une partie a la paume.	Een partye spelen in de Kaets-baan.
Je m'en vay au logis, dans ma chambre.	Ik ga na huys toe, op myn kamer.
Chez le maistre danseur.	Tot den Dans-Meester.
Je m'en vay chez le Barbier.	Ik ga by de Barbier.
Quelles nouvelles?	Wat nieuws?
Quelles bonnes nouvelles?	Wat goede tydinge?
Qu'apprenez vous de nouveau?	Wat verneemt ghy nieuws?
Que dit on de bon?	Wat seyt men goeds?
Que dit on de nouveau en vos quartiers?	Wat seyt men nieuws in u wyk?
Qu'y a il de nouveau?	Wat isser nieuws?
N'y a il rien de nouveau?	Isser niet nieuws?
Pas grande chose.	Niet veel besonders.
N'a on rien d'Allemaigne?	Heeft men niet med'al uyt Duytslant?
Non que je sçache.	Niets dat ik weet.
Je n'ay rien entendu.	Ik en heb niets gehoort.
Il n'y a rien de bon.	Daar is niet med'al goeds.
Il y a plus de trois jours que je n'ay bougé du logis.	't Is meer dan drie dagen, dat ik uyt den huys niet en heb geweest.
Mais vous, qu'entendez vous de bon?	Maar ghy, wat hoort ghy goeds?
N'apprenez vous rien de nouveau?	En verneemt ghy niet nieuws?
J'ay entendu plusieurs bonnes nouvelles.	Ik heb verscheyde goede tydingen gehoort.

Quel-

Digitized by Google

Quelles bonnes nouvelles ? faites m'en participant.

Welke goede tydingen ? deelt my daar van wat mede.

J'ay ouy dire a mon hoſte, que vous vous allez marier.

Ik heb myn waerdt hooren ſeggen, dat ghy gaat trouwen.

N'eſt ce que cela ?

Is 't anders niet als dat ?

Non, non, Monſieur, ſans moquerie, je le dis tout de bon.

Neen, neen, myn Heer, ſonder jocken, ik ſegh het in ernſt.

Vous le dites, mais ne le croyez pas, ce ne ſont que des diſcours, cela eſt auſſi vray comme je ſuis Roy d'Eſpagne.

Gy ſeght het, maar en gelooft het niet, 't ſyn maar praatjes, dat is alſo waar, als ik Conink van Spangien ben.

Et de plus on m'a dit, que les Imperialiſtes, & les François ſe ſont battus en Allemagne.

En dat meer is, men heeft my noch geſeyt, dat de Keyſerſche, en de Franſche malkanderen ſlag geleevert hebben in Duytſlant.

Il peut bien eſtre.

't Kan wel weſen.

Je n'en doute pas.

Ik en twyfel daar niet aan.

Qui eſt ce qui a gaigné la bataille ?

Wie heeft de ſlagh gewonnen ?

On ne ſçait pas encor pour certain.

Men weet het noch niet voor ſeker.

Mais encor, qu'en dit on ?

Maar evenwel wat ſeyt-men daar af ?

On veut dire que les François ont emporté la victoire, & que les imperiaux ont eu du pire.

Men wil ſeggen, dat de Franſchen de zege behouden hebben, en dat de Keyſerſche het ſlimſt gehad hebben.

Digitized by Google

Je ne le sçaurois croire, puis qu'on ne fait point de feux de joye.

Ik kan 't niet geloven, dewyl men geen zegevuuren en brand.

Je ne le crois pas.

Ik en geloof het niet.

Ny moy aussi, je vous le donne pour le pris que je l'ay eu.

Noch ik ook niet, ik geef het u voor die prys, daer ik het voor gehad heb.

Qui ne le croira n'en sera pas damné.

Die 't niet gelooft, sal daer om niet verdoemt syn.

Pour moy j'ayme mieux le croire, que d'y aller voir.

Voor my ik heb het liever te gelooven, als te gaan sien.

On en dit tant, qu'on ne sçait que croire. Au reste Monsieur, comment vous va?

Men seyt so veel, datmen niet en weet, watmen geloven sal. Voor de rest myn Heer, hoe gaat het u?

Comment se porte la santé?

Hoe gaat het met uw gesontheyt?

Comme vous voyez Monsieur, assez bien, Dieu mercy, a vostre service.

Als ghy siet myn Heer, al wel, God dank, tot uwen dienst.

Pour vous rendre service.

Om u dienst te doen.

Prest a vous servir en tout, & par tout.

Gereet om u te dienen in alles, en over al.

Je suis vostre serviteur bien humble.

Ik ben uw ootmoedigen dienaar.

Je vous remercie de tout mon cœur, je me passeray bien de tel serviteur; car mon revenü seroit trop petit pour l'entretenir.

Ik bedank u van ganscher herten, ik sal sulken dienaar wel ontberen, want myn inkomen soude al te kleyn syn om hem te onderhouden.

Et vous comment vous portez vous?

Ende gy, hoe vaart gy al?

Entre

Digitized by Google

Entre deux, aucunement Loüé ſoit Dieu.
Tuſſchen beyden ſoo wat heen, God ſy gelooft.

Pour vous ſervir.
Om u te dienen.

A voſtre commendement.
T' uwen bevele.

Monſieur je ſuis voſtre valet.
Myn Heer, ik ben u dienaar.

Mais comment vous eſtes vous porté en voſtre voyage?
Maar hoe ſyt ghy gevaren op u reyſe?

Grace à Dieu, le mieux du monde.
God dank, 't beſt van de Werelt.

J'en ſuis bien aiſe.
Ik ben daar wel bly om.

Touſiours diſpos du corps, & malade de la bourſe.
Altydt fris van lyf ende krank inde beurs.

Nous avons une meſme maladie:
Wy hebben een en de ſelfde ſiekte.

Diſpos du corps, & leger d'argent.
Fris van lyf ende licht van gelt.

C'eſt une facheuſe maladie, mais elle n'eſt pas mortelle.
't Is een verdrietige ſiekte, maar ſy en is niet dodelyk.

Il eſt vray, car j'ay ſouvent eſté ſurpris de cette maladie ſans en mourir.
Het is waar, want ik ben dikwils overvallen geweeſt van die ſiekte ſonder daar af te ſterven.

Et voſtre Frere comment ſe porte il?
En u Broeder hoe vaart die al?

Sur ſes deux pieds, comme un oiſon, il eſt gaillard & diſpos, comme je croy.
Op bey ſyn voeten als een gansken, hy is luſtich en ruſtig, na ik geloof.

Il y a plus d'un mois, que je ne l'ay veu.
't Is meer als een maent geleden, dat ik hem niet geſien en heb.

Mais de, grace, quel bon
Maar met verlof, wat

deſſein avez vous?

Quel eſt voſtre deſſein?
Qu'avez vous envie de faire, dites le nous ſi on le peut ſçavoir?
Je voudrois bien aller chez quelque marchand, pour voir s'il n'auroit point quelque gentile eſtoffe pour un habit, vous plait il prendre la peine de m'y faire compagnie?

Helas Monſieur! tres volontiers s'il vous agrée?
J'en cognois un icy tout pres qui eſt franc, rond, & loyal.
Voulons nous aller chez luy?
Comme il vous plaira.
Il ne demande pas plus que de raiſon, & ne ſurfait point ſa marchandiſe.
C'eſt une belle choſe, autrement on eſt bien toſt trompé.
Je vous en reſponds, car il y a tant de trompeurs au monde, que c'eſt une pitié.

Il y a d'auſſi mechantes gens en ce monde cy,

goet voornemen hebt ghy?
Wat is u voornemen?
Wat hebt ghy in den ſin te doen, zegt het ons, ſo men 't weten mach?
Ik wou wel by eenich koopman gaan om te ſien, of hy niet een aardigh ſtofjen heeft tot een kleet, belieft ghy de moeyten te nemen en myn geſelſchap te houden?
Och myn Heer ſeer geern als 't u aangenaam is.
Ik ken 'er een hier dicht by, die oprecht, ront, ende trouw is.
Willen wy by hem gaan?

Alſoo het u belieft,
Hy eyſt niet meer als redelyk is, ende overlooft ſyn waar niet.
't Is een fray dink, anders is men wel haaſt bedrogen.
Ik blyf u daar borg voor, want daar ſyn ſoo veel bedriegers inde Werelt, dat het jammer is.
Daar ſyn al ſo quade luyden onder deſen hoop,

qu'en

Digitized by Google

qu'en lieu, où l'on puisse aller.

Il faut que chacun vive de son mestier, disoit une bonne femme

Chacun tire l'eau a son moulin, c'est le cours du monde l'un descend l'autre monte.

Mais comment faut il donc faire pour n'estre point trompé?

Il y a bon remede.

Il faut prendre un bon, & affidé tailleur.

Et bien, je vous prie de m'en addresser un bon, & fidelle.

J'en cognois un, qui travaille en perfection, & qui donne tout contentement a ses chalands.

Est il aussi fort homme de bien?

Ouy, je vous en respons.

Il y a long temps, quil travaille pour moy.

Il m'a servy plus de dix ans.

Où demeure il?

als in eenige plaets daermen sou kunnen gaan.

Yder moet leven van syn hant-werck, seyde een goede vrou.

Een yeder trekt water na syn Meulen, 't is des Werelts loop, d'een gaat af, d'ander klimt op.

Maar hoe moetmen dan doen, om niet bedrogen te syn?

Daar is goede raadt voor.

Men moet nemen een goede ende trouwe Snyder.

Wel aan, ik bid u dat ghy myn wilt een goede, ende trouwe wysen.

Ik ken daar een, die volkomelyk wel werkt, en die volle vernoegingh geeft aan syn klanten.

Is hy ook daar by een eerlick Man?

Ja, ik blyf daar borgh voor.

't Is langh geleden dat hy voor my gewerkt heeft.

Hy heeft myn meer als tien jaren gedient.

Waar woont hy?

Sca-

Sçavez vous bien où il demeure?
Weet ghy wel waar hy woont?

Il a changé de Logis.
Hy is verhuyſt.

Mais laiſſez moy faire, je vous l'enſeigneray bien.
Maar laat my begaan, ik ſal 't u wel wyſen.

Comment s'appelle il?
Hoe heet hy?

Il s'appelle Maiſtre George.
Hy heet Meeſter Joris.

Si vous voulez je l'envoyeray querir.
So ghy wilt, ik ſal hem laten halen.

Ouy, ouy tantoſt, nous avons encor du temps aſſez.
Ja, ja, flus, wy hebben noch tyts genoech.

Mais je m'eſtonne de ce que vous parlez encor de vous faire des habits.
Maar ik verwonder my, dat gy noch ſpreekt van kleren te laten maken.

Pourquoy vous en eſtonnez vous?
Waarom verwondert gy u daar over?

Parce que vous en avez quantité de beaux, & bons au coffre.
Daarom dat ghy menich ſchoon ende goet kleet in de Koffer hebt.

Excuſez moy Monſieur vous en avez plus que moy, car je n'ay que cetuy-cy que vous me voyez au dos, qui vaille le porter.
Vergeeft het my myn Heer, gy hebt 'er meer als ik, want ik en hebbe niet als dit, dat gy my aan ſiet hebben, dat waert is te dragen.

Et puis il eſt encor fait a la vielle mode.
En dat is noch gemaakt op de oude wyze.

Il m'en faut encor avoir un pour les Dimanches, & jours de Feſtes.
Ik moeter noch een hebben om des Sonnendaegs, en op Heylige daegen te dragen.

Cela couſte merveilleuſement.
Dat koſt wonder veel.

Cela n'eſt rien, puis que l'argent ne me manque
Dat is niet med'al, terwyl myn het gelt niet meer

non

Digitized by Google

non plus que l'eau a la riviere.

Hoque ouy! vous eſtes chargé d'argent, comme un crapaut de plumes.

J'en ay touſiours quelque peu.

Vous n'avez que faire d'en jitter, Je crois que dix eſcus & vous ne paſſates jamais par une porte.

Mais pour revenir a nos moutons, qu'eſt devenu cet habit que vous portiez, il y a environ un mois,

Je l'ay quitté, dautant qu'il ne vaut plus rien.

Comment oſez vous dire cela?

Ouy certes, il eſt ſi deſchiré, que je ſuis honteux de le porter.

Je n'oſerois ſortir du logis avec, de peur qu'on ne me prenne pour quelque pouilleux, ou bribeur, voila pour quoy il m'en faut avoir un neuf.

Vous aymez a eſtre bien couvert, comme ſont tous

ontbreekt als het water inde revier.

Och ja! gy ſijt met gelt geladen, als een pad met veren.

Ik hebber altijt een weynich af.

Gy hoeft daarom niet te ſweren. Ik geloof dat gy met tien kronen noyt door een deur gegaan ſijt.

Maar om tot onze reden weer te komen, waar is dat kleet gebleven, dat ghy droeght omtrent een maant geleden?

Ik heb het afgeleyt, dewijl het niet meer en deugt.

Hoe durft gy dat ſeggen?

Ja ſeker, het is ſoo geſcheurt dat ik 't my ſchame te dragen.

Ik en derf daar niet mee uyt den huys gaan, uyt vrees datmen my ſoude nemen voor eenigh luysbos ofte bedelaar. Siet daarom moet ik een nieuw hebben.

Gy ſijt geerne wel gekleet, als al de Fran-

les

les François qui ont de quoy.

Aussi fay je, l'habit fait l'homme.

Au contraire Monsieur, c'est l'homme qui fait l'habit.

L'Habit ne fait pas le moine.

Sous un mechant habit gist souvent un bon esprit.

Il est vray, je ne le puis pas nier.

Toutefois l'experience quotidienne tesmoigne, qu'on estime ordinairement d'avantage un homme bien couvert qu'un autre qui est mal en ordre.

On honore communement ceux, qui ont de beaux habillements, & beaucoup d'argent.

C'est la corruption du siecle, où nous vivons.

Le Monde est tout renversé, & va tousjours en empirant.

Voila comme va le monde.

Mais quels habits treuvez vous les plus beaux?

schen doen, die hebben waar mede.

Zo doe ik, het kleedt maakt de man.

In tegendeel myn Heer, 't is de man, die het kleed maakt.

't Kleed en maakt de Monnik niet.

Onder een quaat kleedt schuylt dikwils een goede geest.

't Is waar, ik kan 't niet loóchenen.

Doch de dagelyxe ervarentheyt getuigt, dat men gemeynelik meer acht een menschwel gekleet, als een ander die qualyk opgeschikt is.

Men eert gemeenlyk, die geene die schoone kleren hebben, en veel gelt.

't Is de verdorventheydt van de eeuw, daar wy in leven.

De Wereldt is heel om gekeert, ende wort alle daag erger.

Siet soo gaat het in de Wereldt.

Maar wat kleederen dunken u de schoonste te weesen? *Vous*

Digitized by Google

Vous vous addreſſez fort mal.

Je n'y entends non plus qu'au langage des antipodes.

Chacun a ſa fantaiſie.

Neantmoins pour vous en dire ce que j'en penſe, les habits a la mode d'a preſent me plaiſent bien mieux, que les autres du temps paſſé.

Ce qui eſt nouveau, eſt beau.

Je ſuis auſſi de voſtre advis.

En verité j'aurois preſques envie de m'y faire habiller.

Et pourquoy pas? il faut tendre les voiles ſelon le vent, & s'accommoder au temps.

Il faut temporiſer, non pas?

Cela s'entend, c'eſt ce que je penſe.

Il faut ſuivre la maxime qui dit: Vy a l'antique, parles & t'habille a la moderne.

Mais je ne ſçaurois endurer

Gy komt heel qualyk by my.

Ik en verſta my niet meer daar op, als op de ſpraak van die onder onſe voeten wonen.

Een yder heeft ſyn ſin.

Niet te min om u te ſeggen, wat myn daar van dunkt, de klederen op de tegenwoordighe wys, bevallen my veel beter, als die van de voorleden tydt.

't Geen nieuw is, dat is ſchoon.

Ik ben meê van uw meening.

Inder waarheyt ik heb bykans luſt, om my op die wyſte doen kleden.

En waarom niet? men moet de zeylen ſetten na de wint, ende zich na den tydt ſchicken.

Men moet hem na de tydt ſtellen, niet waar?

Dat verſtaat ſich, ſoo meen ik het.

Men moet den regel volgen, welke ſeyt: Leeft na d'oude wys, ſpreekt en kleet u na de nieuwe wys.

Maaar ik en kan niet ly-

d'eſtre

d'eſtre desbraillé comme quelques-uns.

Cela ſent un peu ſon eſtourdy, ſervez vous d'agraffes, elles ſont fort commodes quand on a la foire, ou le cours de ventre, ſous correction.

Vous parlez des groſſes dents.

He bien donc, quand on eſt preſſé d'aller, ou le Roy va a pied, pour parler moins ſalement.

L'Invention n'en eſt pas mauvaiſe.

Mais changeons de propos.

Vous avez la un bel habit.

Où l'avez vous fait faire?

Je le fis faire a Paris quelques jours devant mon deſpart.

Il eſt bien proprement, & joliment fait.

Il vous joint, & ſied comme s'il avoit eſté jetté au moule.

Auſſi me couſte il bon, ma bourſe en ſçauroit bien que dire.

den ſoo open te gaan als ſommige.

Dat ſtaat wat los-kop-achtig, gebruyk haakē, die ſijn heel gemackelijk als men de loop heeft met verlof.

Gy praat ſoo grof.

Wel aan dan, als men gedwongen is te gaan, daar de Koninck te voet gaat, om ſo vuyl niet te ſpreken.

Die vondt en is ſo quaat niet.

Maar laat ons van praat veranderen.

Gy hebt daar een ſchoon kleet.

Waar hebt ghy 't laaten maken?

Ik heb het te Parys laten maaken eenige dagen voor mijn vertrek.

't Is wel net en aardigh gemaakt.

Het voecht, en paſt u of het in een vorm gegoten was.

't Koſt my ook vry wat, mijn beurs ſou daar mee wel af weeten te ſpreeken.

Digitized by Google

Il n'importe pas, bonne marchandise vaut tousiours son argent.

Daar is niet aan gelegen, goede waar geldt altijt fijn gelt.

Combien vous a il donc cousté?

Hoe veel heeft het u dan gekost?

Il me revient a vingt cinq escus en tout.

Het komt my te staan op vijf en twintig kronen of vijf en tseventigh guldens in als.

Ce n'est pas trop cher il vaut bien l'argent.

't En is niet te duur, het is 't gelt wel waert.

Mais je vous entretiens icy a rien faire.

Maar ik houde u hier van uw werk met praten.

Excusez moy, nullement.

Verschoon my, geensins.

Pardonnez moy, si d'avanture je vous incommode, ou empeche en vos affaires.

Vergeeft het my, soo ik u by geval belet in uw saken.

Il n'y a point d'incommodité, mes affaires ne sont pas de si grande importance.

Geen ongelegentheyt altoos, mijn saken en sijn van soo grooten ghewichte niet.

Et s'il vous plaisoit de prendre tant de peine de venir avec moy jusques a la boutique de ce marchand, vous m'obligeriez grandement.

En so 't u beliefde so veel moeyten te nemen en met my te gaan inde winckel van die koopman, gy sout my seer verplichten.

Très volontiers si ma compagnie vous est agréable.

Seer geern so mijn geselschap u aangenaam is.

Ce me sera beaucoup d'honneur, s'il vous plait me faire cette faveur.

Het sal my veel eers sijn, soo gy my beliefde die gunst te doen.

Il faut que j'envoye querir le tailleur.

Ik moet de Snyder laten halen.

Escoutez Jaques, allez vous en vistement chez mon tailleur, & luy dites, que je le prie de venir tout à l'heure à cette boutique.

Hoor Jacob, gaat heen ras by mijn Snyder, ende segt hem, dat ik hem bid terstondt in dese winkel te komen.

Allez viste, courez, despechez vous.

Gaat ras, loopt, haast u.

N'oubliez pas de dire que je l'attends.

Vergeet niet te seggen, dat ik hem wacht.

Ouy Monsieur, je m'y en vay tout de ce pas.

Wel mijn Heer, ik ga daar van stonden aan.

He bien, y avez vous esté? qu'est ce qu'il dit?

Wel aan, hebt gy daar geweest? wat seyt hy?

Vient il?

Komt hy?

Ouy Monsieur, il dit que vous ayez tant soit peu de patience, & qu'il viendra incontinent.

Ja mijn Heer, hy seyt dat gy een weynich gedult soud hebben, ende dat hy terstont komen sal.

Le voila desia qui vient.

Siet daar komt hy al.

Vrayement il n'a pas beaucoup tardé.

Voorwaar hy heeft niet lang gewacht.

Dieu vous garde Monsieur.

God bewaer u mijn Heer.

Et vous aussi Maistre George.

En u ook Meester Joris.

Comment vous va?

Hoe gaat het u?

Pour vous servir.

Om u te dienen.

Avez vous besoin de moy?

Hebt gy my van doen?

Vous plait il me commender quelque chose?

Belieft u my iets te gebieden?

Estes vous maintenant bien empeché?

Hebt gy nu veel te doen?

Avez vous force besoigne?

Hebt gy veel werks?

Aucunement.

Tamelijk.

Pas trop, pas tant que je

Niet te veel, niet soo veel,

ne

ne vous puiſſe ſervir.

dat ik u niet ſou konnen dienen.

Me feriez vous bien un habit pour dimanche prochain?

Sout gy my wel een kleet kunnē makē tegen toekomende Sondagh?

Je ne le ſçaurois faire ſi toſt.

Ik en kan 't ſoo ras niet maken.

Ne le ſçauriez vous faire?

Sout ghy 't niet kunnen maken?

Non, car il ſera apres demain dimanche, mais vous l'aurez bien d'aujourdhuy en huict, ou quinze jours.

Neen, want het is overmorgen Sondag, maar gy ſult het wel kunnen hebben over acht, oft veertien dagen.

He bien, voyons donc quelque bonne eſtoffe pour un habit.

't Is wel, laat ons dan eenige goede ſtoffen ſien tot een kleet.

Il y a bon moyen.

Daar is goedt middel toe.

Regardez un peu avec Monſieur de ceans, ſi vous en treuverez quelqu'une, qui me duiſe.

Beſiet eens met de Meeſter van 't huys, of gy daar eenighe vint die my dienen.

Bon, bon, Monſieur, vous n'avez qu'a commender.

Wel, wel, mijn Heer, gy hoeft maar te gebieden.

J'employeray le verd & le ſec pour vous.

Ik ſal al mijn vermogen voor u in 't werk ſtellen.

Allons donc.

Gaan wy dan.

Bien venus Meſſieurs.

Welkom mijn Heeren.

Que vous plait il?

Wat belieft u?

Que demandez vous?

Waar vraaght gy na?

Que voudriez vous bien avoir?

Wat ſout ghy wel willen hebben?

Avez vous de bon drap?

Hebt gy goede lakens?

Digitized by Google

J'en ay de toutes ſortes. Ik heb 'er van alle ſoorte.

De quelle couleur le voulez vous? Van wat coleur wilt gy 't hebben?

Montrez nous quelque choſe de beau & bon. Toont ons wat ſchoons, en goets.

Voyons ce que vous avez. Laat ons ſien wat ghy hebt.

Vous choiſirez ce qu'il vous plaira le mieux. Gy ſult de keur hebben van 't geen u beſt ſal behagen.

La veüe ne couſte rien. Het ſien en koſt niet med' al.

Tenez, en voila de fort beau, & bien fin. Wel, ſiet daar is 't heel ſchoon, ende heel fijn.

Combien faites vous l'aune de cettuy cy? Hoe veel looft gy de el hier van?

Combien vous donneray je de l'aune de cettuy la? Hoe veel ſal ik u voor de el van dit geven.

Mais ne le ſurfaites pas, ſi vous voulez avoir de noſtre argent. Maar en overlooft het niet, ſo gy van ons gelt wilt hebben.

Nous ne ſommes pas a Paris. Wy en ſijn niet te Parys.

Je vous feray auſſi bon marché, que pas un de cette ville. Ik ſal u ſoo goedt koop doen, als yemant inde Stadt.

Je vous le donneray a auſſi bon marché, que pas un autre. Ik ſal u ſoo goet koop geven, als yemant anders.

Vous en payerez ſeize frans. Ghy ſult ſeſtien gulden daar voor betalen.

Vous l'aurez pour ſeize livres. Ghy ſult het voor ſeſtien gulden hebben.

Oh, c'eſt trop, c'eſt trop cher. Och, 't is te veel, 't is te duur.

De-

Digitized by Google

Demandez raiſonnablement.
Si c'eſt trop, il en faut rabatre quelque choſe;
Mais croyez moy que ce ne ſera pas beaucoup.
C'eſt un pris fort raiſonnable.
Combien en voulez vous bailler?
Combien offrez vous?
Je vous diray en un mot, ce que j'ay envie d'en donner.
En voulez vous trois eſcus de l'aune?

C'eſt trop peu.
Je perdrois trop.
Et moy il me ſemble, que c'eſt bien aſſés.
Excuſez moy Monſieur ce n'eſt certes pas aſſez.
Vous ne m'en offrez pas ce qu'il me couſte a moy meſme.
Il m'a couſté plus que vous ne m'en offrez.
Il me ſemble, qu'il ſera fort bien payé.
Non, il me couſte plus a moy meſme, foy d'homme de bien.
Je ne le puis pas donner a ce pris la.

Eyſt redelijk.

So 't te veel is men moet daar iet van afflaan;
Maar gelooft my, dat het niet veel weſen ſal.
't Is een heele redelijcke prijs.
Hoe veel wilt ghy daar voor geven? (voor?
Hoe veel bied ghy daar
Ik ſal u met een woordt ſeggen, wat ik van lin ben daar voor te gevē.
Wilt ghy drie kronen (of negen gulden) voor de el hebben?
't Is te weynich.
Ik ſou te veel verlieſen.
Ende my dunkt, dat het genoech is.
Vergeef 't my, mijn Heer, 't is ſeker niet genoeg.
Gy en bied my niet 't geē 't my ſelver koſt.

Het heeft my meer gekoſt, als gy my biedt.
My dunkt, dat het heel wel betaalt ſal weſen.
Neen, het koſt my ſeker meer, of ik ben geen eerlijk man.
Ik en kan 't voor die prijs niet geven.

Digitized by Google

Il eſt plus fin, que vous ne penſez.
Het is fijner, als ghy meent.

He bien vous en aurez dix francs.
Wel gy ſult daar tien gulden voor hebben.

C'eſt encor trop peu.
't Is noch al te weynich.

Il m'eſt impoſſible de le donner a ſi bon marché.
't Is my onmogelijk het ſo goet koop te geven.

Jy perdrois trop deſſus.
Ik ſou daar al te veel op verlieſen.

Voulez vous que je vous diſe le dernier prix?
Wilt gy, dat ik u de laaſte prijs ſegge?

Tout en un mot.
Met een woort.

Au dernier mot, vous l'aurez pour quatre eſcus.
Op 't naauwſte, ghy ſult het voor vier kronen of 12 gulden hebben.

Vous ſçavez ce que je vous en ay offert.
Ghy weet wat ik u daar voor geboden heb.

N'en avez vous point de meilleur?
En hebt gy geen beter?

Ouy bien, mais il eſt plus cher.
Ja wel, maar 't is duurder.

Montrez le moy un peu.
Laat het my eens ſien.

Je vous remercie, cettuy la ne me plait pas.
Ik bedank u, dit en behaagt my niet.

Je retiendray l'autre.
Ik ſal 't ander houden.

J'en prendray de l'autre.
Ik ſal van 't ander nemen.

Que vous en ſemble-t-il mon Maiſtre?
Wat dunkt u daar af Meeſter?

Le prendrons nous?
Sullen wy het nemen?

Vaut il bien cela?
Is het dat wel waert?

Vaut il bien autant?
Is 't wel ſoo veel waert?

Il me ſemble que ouy.
My dunkt ja.

A peine en trouverons nous de meilleur & a meilleur marché.
Nauwelijks ſullen wy beter vinden ende beter koop.

Vous

Digitized by Google

Vous le semble il?
Dunkt u dat?

He bien me le voulez vous laisser pour ce pris là?
Wel aan, wilt gy het my laaten voor die prijs.

Voulez vous mon argent?
Wilt gy mijn gelt hebbe?

Très volontiers, mais il y faut encor mettre quelques sols.
Seer geern, maar gy moeter noch eenige stuyvers op leggen.

Mettez y encor quelque chose.
Leghter noch wat by?

Vous regardez de trop pres pour un jeune homme.
Gy siet al te nauw voor een Jongman.

Il ne faut pas regarder de si pres. (donc?
Men moet soo nauw niet sien.

Pourquoy le faites vous?
Waarom doet gy 't dan?

Par ce que j'ay Femme & enfans.
Om dat ik Wijf ende kinderen heb.

Non ce n'est pas cela, mais c'est que vous estes trop cher.
Neen 't en is dat niet, maar 't is dat gy al te duur sijt.

Je n'en bailleray pas un double davantage.
Ik en sal daar niet een duyt meer voor geven.

Voulez vous donc que j'y perde?
Wilt gy dan, dat ik 'er op verliese?

Dites tout ce que vous voudrez je n'en donneray pas un denier davantage.
Seght al wat gy wilt, ik en sal daar met een penninck meer voor geven.

Prenez mon argent.
Neemt mijn gelt.

L'auray je?
Sal ik het hebben?

Aviséz vous vistement, si vous me le voulez donner, si non laissez le.
Bedenkt u ras, soo gy 't my geven wilt, so niet laat het staan.

Si je vous le pouvois donner à moins, je ne vous retiendrois pas si long temps.
Soo ik het u minder geven koft, ik sonde u soo lang niet ophouden.

Non, non, sans tant de paroles. Je ne sçaurois tant marchander, & barguigner, a Dieu, je vois bien que nous ne nous accorderons pas ainsi.

Neen, neen, sonder soo veel woorden. Ik en kan so veel niet dingen en kibbelen, vaar wel, ik sie wel dat wy op die wijs niet eens worden en sullen.

ça ça, Monsieur, venez prenez le. Vous me reviendrez voir une autre fois.

Kom, kom aan, mijn Heer, neemt het. Gy sult op een ander tijt weer by my komen.

Il faut donner a bon marché pour avoir des chalands, & faire cognoissance.

Men moet goet koop geven, om klanten te hebben, ende kennis te maken.

Je vous assure aussi, que si ce n'estoit pour avoir des chalands, que je ne le donnerois pas pour ce pris la.

Ik verseker u ook, dat indien 't niet waar om klanten te hebben, dat ik het voor die prijs niet geven en soude.

Vous me le voudriez bien faire accroire.

Gy soud het my wel willen wijs maken.

He bien mesurez nous en. Mais mesurez bien, & ne tirez pas si fort.

Wel aan meet ons daar af. Maar meet wel, ende trekt so hart niet.

Tenez, regardez, n'est ce pas la bonne mesure?

Hou daar, siet, is dat geen goede maat?

Estes vous content?

Sijt gy te vreden?

En aurez vous assez de cela?

Sult gy daar genoech aan hebben?

Ne vous faut il plus rien?

Hebt gy niet met al meer van doen?

Ne vous faut il rien autre chose?

Gebreekt u niet anders?

Pensez y.

Bedenkt u eens.

Ouy

Digitized by Google

Ouy Monsieur. Il faut pour le moins encor de la doublure.

Ja mijn Heer. Gy moet noch ten minsten voering hebben.

Donnez seulement à Maistre George ce qu'il faut encor, & mettez tout en une somme.

Geeft maar aan Meester Joris, datter noch wesen moet, en set het al in een som.

Me voulez vous faire credit?

Wilt ghy mijn wel borgen?

Le credit est banny du pais.

Het geloof is uyt het land gebannen.

Argent content porte medecine.

Gereet gelt is de leuse.

Et si je n'ay point d'argent sur moy?

En so ik geen gelt by my en heb?

Je voudrois n'en avoir jamais moins.

Ik wou, dat ik nimmermeer minder had.

Montrez nous aussi quelque beau passement cinquenté.

Laat ons ook eenigh passement met klinkant sien.

De quelle façon le voulez vous?

Op wat wijs wilt ghyse hebben?

Le voulez vous large ou estroit?

Wilt gyse smal of breedt hebben?

Combien faites vous l'aune de cettuy cy?

Hoe veel looft ghy de el van dese?

Cettuy la vous coustera quatre sols l'aune.

Die sal u vier stuyvers de el kosten.

N'est ce pas bon marché?

Is dat niet goedt koop?

Ouy vrayement.

Ja seker.

Je vous en donneray deux sols, & demy.

Ik sal u twee stuyvers en eē half daar voor gevē.

Je ne vous le sçaurois laisser pour ce prix la.

Ik kan 't u voor die prijs niet laten.

C'est la plus nouvelle façon.

't Is de allernieuwste wijs.

Vous en payerez trois sols.
Gy sult daar drie stuyvers voor betalen.

Non, pas davantage, que j'ay dit.
Neen, niet meer als ik geseyt heb.

He bien, l'auray je, ou non?
Wel aan, sal ikse hebben, oft niet?

Ouy comme j'ay dit.
Ja als ik geseyd heb.

Montrez le un peu icy que je le voye au jour.
Laat ik ze eens hier by den dagh sien.

Tenez, regardez le tant qu'il vous plaira, vous n'y treuverez rien a redire.
Hou daar, befiet ze soo lang als 't u belieft, gy en sult daar niet op te seggen vinden.

Vous n'en treuverez point de meilleur pour le prix.
Ghy en sult geen beter vinden voor die prijs.

Vous le dites.
Gy seght het.

He bien donc, contez un peu tout ensemble.
Wel aan dan, rekent eens altemaal te samen.

A combien monte tout cela?
Hoe veel komt het te samen?

Combien est ce en tout?
Hoe veel is 't in alles?

Combien vous faut il?
Hoe veel moet gy hebbe?

Le tout monte a quarante six livres dix sols.
't Beloopt te samen, sesen-veertigh gulden en tien stuyvers.

He bien tenez, voila vostre argent.
Wel aan, hou daar is uw gelt.

Combien vaut cela?
Hoe veel doet dat?

Il vaut cinq livres dix sols.
Het doet vijf gulden tien stuyvers.

Cette pistole la est bien petite, j'ay peur qu'elle ne soit trop legere.
Die Pistolet is heel kleyn, ik vrees dat sy al te licht sal sijn.

Pierre apportez le poids pour peser ces pieces cy.
Pieter brengt hier 't gewicht om dese stukken te wegen.

Le

Digitized by Google

Le trebuchet n'eſt pas juſte. Accommodez, & ajuſtez le.
't Gout-gewicht is niet gelijk. Verhelpt het, ende maakt het gelijk.

Cet eſcu d'or la eſt trop leger de deux grains.
Die Franſche kroon is twee aſen te licht.

Il eſt bon, il eſt bon.
Hy is goet, hy is goet.

Sauf voſtre grace, il n'eſt pas de poids.
Vergeeft het my, ſy is niet wichtigh.

Je vous le fais bon.
Ik ſalſe u vergoeden.

Rendez le moy, ſi vous ne le pouvez mettre.
Geeftſe my weer, als ghyſe niet uytgeven kunt.

Je vous prie de me donner d'autre argent, ſi vous en avez ſur vous?
Ik bid u geeft my ander gelt, ſoo ghy 't by u hebt?

Je n'en ay point d'autre ſur moy.
Ik heb geen ander by my.

S'il n'eſt bon rapportez le moy, vous me cognoiſſez bien.
Soo 't niet goedt en is, brengt het my weerom, gy kent my wel.

Ça donnez moy mon reſte, que je m'en aille.
Kom geeft my de reſt, dat ik heen ga.

Il vous revient douze ſols. Les voila.
U komt noch twaalf ſtuyvers. Daar ſijnſe.

He bien, à Dieu.
Wel aan, vaar wel.

Monſieur, je demeure voſtre tres humble valet.
Mijn Heer, ik blijf uw ootmoedigen dienaar.

Juſques au revoir.
Tot weerſiens toe.

Le pluſtot ſera le meilleur, Monſieur.
Hoe eer hoe liever, mijn Heer.

Or eſcoutez mon Maiſtre, gardez vous bien de me gaſter cet habit la.
Nu hoort Meeſter, wacht u wel, dat gy my dat kleet niet en bederft.

Non, non Monſieur n'en ayez pas peur.
Neen, neen mijn Heer, en vreeſt daar niet voor.

Je

Je m'en garderay bien.

Ik sal my daar wel voor wachten.

Vous sçavez bien ma mode.

Ghy weet mijn manier wel.

Ouy, ouy Monsieur je ne l'ay pas oublié.

Ja, ja mijn Heer, ik en heb het niet vergeten.

Vous plait il que je prenne la mesure?

Belieft het u dat ik de maet neem?

Ouy, mais ne me chatouillez pas.

Ja, maar kittelt my niet.

Je suis si chatouilleux que je ne sçaurois endurer qu'on me touche.

Ik ben soo kitteligh, dat ik niet lyden kan dat men my aanraakt.

J'y prendray bien garde.

Ik sal daar wel acht op nemen.

Ne me faites pas les manches trop estroites, ny trop longues, ny trop larges aussi.

Maakt my de mouwen niet al te eng, noch al te lang, noch oock niet al te wijt.

Coussez le tout bien a point, que les coutures ne soient pas si grosses.

Nayt het altemaal wel net, dat de naden niet al te dik sijn.

Faites le si bien qu'il n'y faille pas remettre la main deux fois.

Maakt het so wel, datmen 't niet weer behoeft te vernayen.

Laissez m'en le soucy. Je le feray comme il faut, & si bien que vous n'y treuverez rien a redire.

Laat my daar voor sorgē. Ik sal 't maken als 't behoort, ende so wel dat gy daar niet op te seggen sult vinden.

Et quand l'auray je?

Ende wanneer sal ik 't hebben?

La semaine qui vient s'il plait a Dieu; ou de dimanche en huict jours,

Toekomende week als 't God belieft, oft Sondagh over acht dagen,

pour

Digitized by Google

pour le plus tard. Mais pour apres demain, je ne le ſçaurois faire.

Ne manquez donc pas.

Non Monſieur, ſans faute.

Et s'il faut encor quelque choſe, vous l'achetterez, & fournirez & je vous le rembourſeray.

Cependant je me recommande.

Et moy auſſi Monſieur un million de fois à vos bonnes graces.

Dieu vous conduiſe.

Voila qui eſt fait Monſieur.

Mais je ſuis marry de vous avoir tant fait attendre.

Obligez moy encor de venir prendre un petit, & maigre diſner avec moy.

Ah Monſieur, je vous remercie infiniment, il me faut treuver au logis a diner.

He! ſi faites je vous en prie, obligez moy de cette faveur.

Faites moy ce plaiſir.

Faites moy tant d'honneur.

ten alderlangſte. Maar tegen overmorgen, kan ik 't niet maaken.

Dat het dan vaſt ga.

Neen mijn Heer, ſonder fout.

Ende ſoo daar noch iets ontbreekt, gy ſult het koopen, en daar by doen, ik ſal 't u weerom geven.

Ondertuſſchen gebied ik my.

Ende ik ook mijn Heer tien hondert duyſent maal in u goede gonſt.

God geleyde u.

Siet, dat is gedaan mijn Heer.

Maar het moeyt my, dat ik u ſo lange heb laten wachten.

Verplicht my noch te komen houden een klein, ende ſlecht middaghmaal met my.

Och mijn Heer, ik bedank u oneyndelijk, ik moet op het middaghmaal t'huys weſen.

Ey! doet het, ik bid u daar om, verplicht my met deſe gonſt.

Doet my dat vermaak.

Doet my ſoo veel eer.

Vous

Digitized by Google

Vous me pardonnerez Monsieur.
Gy sult het my vergeven mijn Heer.

Je ne sçaurois pour cette fois cy.
Ik kan voor dese reys niet.

J'ay des affaires au logis qui me pressent d'y retourner, Ce sera pour une autre fois.
Ik heb t'huys mijn dingen te doen, die my dringen weerom te keeren. 't Sal syn voor een ander maal.

Nous nous reverrons apres diner, si vous voulez.
Wy sullen malkander weer sien na de middagh, so gy wilt.

Quand il vous plaira Monsieur, cependant je vous remercie de vostre bonne compagnie.
Wanneer 't u gelieven sal mijn Heer, ondertusschen bedank ik u van uw goed geselschap.

C'est si peu de chose, qu'il ne vaut pas la peine d'en parler.
't Heeft soo weynigh te beduyden, dat het niet waert is daar van te spreken.

Je suis vostre bien obeissant valet.
Ik ben u seer gehoorsaamen dienaar.

Et moy le vostre de tout mon cœur.
Ende ik de uwe met al mijn hert.

He ne bougez Monsieur.
Ey blijft hier mijn Heer.

N'allez pas plus avant.
En gaat niet wyder.

Permettez moy que je m'acquite de mon devoir.
Laat my toe, dat ik mijn schuldige plicht quyte.

Non Monsieur ne passez pas plus outre, je vous en supplie.
Neen mijn Heer gaat niet wyder, ik bid u.

Et bien Monsieur, puis que vous le voulez ainsi, je vous prie de m'excuser.
Wel mijn Heer, terwijl het u also belieft, ik bid u ontschuldight my.

Je vous baise bien humble-
Ik kus u seer ootmoedig-

ment

Digitized by Google

ment les mains.
Je vous attendray apres midy.
Garçon, va t'en dire au cordonnier, qu'il vienne un peu chez moy d'icy à une heure.
Monsieur j'y ay esté.

Qu'a il dit?
Il ne se porte pas trop bien.
Il a pris Medecine a ce matin, & a esté saigné.

Toutefois il viendra dans une demie heure sans faute.
Tiens, prens mon manteau, & mon espée.
Viste, Viste.
He, que tu est mal habile.
Regardes s'il est crotté, ou chargé de poussiere.
Souviens toy de le descrotter, & nettoyer.

Plies toutes ces hardes & les resserres.
On frape a la porte, va voir qui c'est.
Qui frappe la?
C'est maistre Pierre le Cordonnier.
Fais le entrer & le prie d'attendre un peu.

lijk de handen.
Ik sal u wachten na de middach.
Jongen, gaat seght de Schoen-maker, dat hy eens by my komt over een uur.
Mijn Heer ik hebber geweest.
Wat heeft hy geseyt?
Hy en is niet al te wel.
Hy heeft van daegh dranken inghenomen, ende is gelaten.
Evenwel sal hy binnē een half uur komen sonder fout.
Hou daar, neemt mijn mantel en mijn degen.
Ras, ras.
Ey wat sijt gy onbeschoft.
Siet oft hy beslikt is ofte vol stof.
Denkt'er op, dat ghy'er het slijk af doet, en schoon maakt.
Vouwt al die kleeren, en sluytse weer op.
Men klopt aan de deur, gaat sien wie 't is.
Wie klopt daar?
't Is Meester Pieter de Schoen-maker.
Laet hem in komē, en seg hem, dat hy een weynig wacht.

Fait

Digitized by Google

Fais le maintenant entrer icy.

Dis luy a ceſte heure qu'il entre.

Bon ſoir Monſieur, voſtre ſerviteur tres-humble.

Grand mercy Maiſtre Pierre.

Comment vous va, comment ſe porte la ſanté?

Pour vous ſervir Monſieur.

Qu'avez vous de bon?

Voſtre Garçon eſt venu chez moy il y a environ un quart d'heure.

C'eſt pourquoy je ſuis venu voir, ce que vous me voulez: ce qu'il vous plait me commender.

C'eſt bien fait, vous eſtes un brave homme.

La raiſon, pourquoy je vous ay fait venir, eſt que je voudrois bien avoir une belle, & bonne paire de bottes pour la ſemaine qui vient.

Laiſſez moy faire Monſieur, je vous en accommoderay comme il faut.

Celles, que vous me fites dernierement, m'ont fort bleſſé les pieds.

Laat hem nu hier binnen komen.

Seght hem nu, dat hy in komt.

Goedē avont mijn Heer, uw ootmoedigen dienaar.

Grooten dank Meeſter Pieter.

Hoe gaat het u, hoe is 't met u geſontheyt?

Om u te dienē mijn Heer.

Wat hebt gy goeds?

U knecht is tot mijnent geweeſt, omtrent een vierendeel uurs geledē.

Daarom ben ik komen ſiē, wat gy van my hebben wilt, wat u belieft my te gebieden.

't Is wel gedaan, ghy ſijt een braaf kaerel.

De reden, waarom ik u heb laten komen, is dat ik wel ſou willen hebben een paar ſchoone en goede laerſen voor de toekomende week.

Laat my begaan mijn Heer, ik ſal u daar mede verſien als 't behoort.

Die ghy my leſt maakte, hebben my de voeten ſeer geneepen.

Ce

Ce n'eſt pas ma faute.
La faute de qui eſt ce donc?
C'eſt le cuir, qui en eſt la cauſe.
Ou bien de vos courtauts de boutique.
Non Monſieur, mais c'eſt plus toſt, de ce que vous avez les pieds aucunement gros.
Je le ſçay bien vous n'avez que faire de me le dire.
Et bien ne vous ſoucies, les neuves ne le feront pas.
Prenez donc de meilleur cuir & plus ſouple.
Auſſi feray je.
Attendez, ce n'eſt pas encor tout.
Il faut que vous me faſſiez auſſi une paire de ſouliers, les miens ne valent plus rien.
Tout ce qu'il vous plaira.
Avez vous maintenant de bon cuir?
Beau & bon, & de toutes ſortes.
J'en ay d'auſſi bon qu'il y en ait dans la ville.
Faites m'en donc une bonne paire de marroquin, bien propres & bien couſus.

't En is mijn ſchult niet.
Wiens ſchult is het dan?
't Is 't leer, dat de oorſaak daar af is geweeſt.
Ofte wel u winckelknecht.
Neen mijn Heer, maar 't is eer, om dat u voeten wat dikachtigh ſijn.

Ik weet het wel, gy hoeft my dat niet te ſeggen.
Wel aan ſorght niet, de nieuwe ſullen 't niet doen.
Neemt dan beter en ſagter leer.
Soo ſal ik ook doen.
Wacht, dit is 't noch niet al.
Gy moet my ook een paar ſchoenen maaken. De mijne en deugen niet meer.
Al wat u ſal believen.
Hebt gy nu goet leer?

Schoon ende goet, en van allerley ſoorten.
Ik heb het ſoo goet, als 't in de Stadt is.
Maakt my dan een goedt paar van ſpaans leer, heel net en wel ghenaayt.

Digitized by Google

Je vous en feray une aussi bonne paire que vous puissiez treuver.
Et quand vous les autrez essayés s'ils ne vous duisent, je les retiendray, & vous en feray d'autres.
Est ce mal parlé?
C'est fort bien dit.
He bien, bon soir.
Nous le verrons.
Monsieur, je vous souhaite la bonne nuict.
Dieu vous donne bonne vie, & longue, & bonne santé.
Garçon viens moy tirer mes bottes, ostes moy premierement les espetons.
Allons, viste.
Tu es habile comme l'oyseau de sainct Luc, qui s'appelle un beuf.
Aussi suis je.
J'ay plustot fait un tour que deux.
Fais tout doucement au pied gauche, par ce que j'y ay mal.
Bien Monsieur je le feray.
ça mon bonnet de nuict & puis vat-en coucher.
Le voila Monsieur.
Dieu vous donne bonne nuict, & bon repos,

Fin du premier dialogue.

Ik sal u soo goeden paar maaken, als ghy soud kommen vinden.
En als ghyse gepast sult hebben, soose u niet en dienen, ik salse houden, en sal u andere maken.
Is 't qualijk geseyt?
't Is heel wel geseyt.
Nu wel, goeden avont.
Wy sullen 't sien.
Mijn Heer, ik wens u goeden nacht.
Godt geve u een goedt langh leven, ende een goede gesontheyt.
Jongen, komt my mijn laersen uyttreckē, doet mijn eerst de sporen af.
Voort, ras.
Gy sijt so gau als 't vogeltje van S. Lucas, dat Os genaamt wort.
Dat ben ik.
'k Heb eer een keer gedaan dan twee.
Gaat zafjes te werk met de slinker voet, om dat sy my seer doet.
Wel mijn Heer, ik sal.
Sa, geef mijn nachtmuts, en gaat dan slaapen.
Hou daar, mijn Heer.
God geef u goeden nacht en goeden rust.

Eynde van de eerste t'samen-spraak.

Digitized by Google

SECOND

DIALOGUE

DU

Boire & manger.

SErviteur Monſieur, où allez vous ſi matin?

Je ſuis le voſtre Monſieur, de tout mon cœur.

He bien, nous rencontrons nous icy?

Ouy, comme vous voyez.

Ma foy je ne penſois pas faire une ſi heureuſe rencontre a ce matin.

Et moy encor moins.

Mais je ſuis bien aiſe d'avoir ce bon-heur.

Et moy pareillement.

Mais d'ou vient, que vous eſtes ſi matineux & de ſi bon heure en Ville?

Eſt ce apres desjuner?

Non pas encor, ſi ce n'eſt pour le prendre.

Je m'en vay viſiter un de mes amis pour voir, s'il me voudra donner à dejuner.

Si vous n'avez point d'autre affaire j'y donneray

TWEEDE

t'Samen-ſpraak

VAN

Eeten en Drinken.

UW dienaar mijn Heer, waar gaat gy ſoo vroegh?

Ik ben de uwe mijn Heer, van ganſcher herte.

Wel, bejegenen wy malkanderen hier?

Ja, als gy ſiet.

Waarlik ik en dacht niet ſo een geluckige bejegening te doen van deſe morgen.

En ik noch veel minder.

Maar ik ben wel bly dit geluk te hebben.

En ik van gelijken.

Maar hoe komt, dat gy ſo vroegh op ſijt, en ſoo vroegh op ſtraat.

Is 't na den ontbijt?

Neen noch niet, of 't moſt ſijn om ſe te doen.

Ik gaa beſoecken een van mijn vrienden, om te ſien of hy my t'onbytē ſal willen geven.

So gy anders niet te doen hebt, ſal ik goede ordre

Digitized by Google

bon ordre.

Je vous prends au mot.

Il vaut mieux tenir, que chaſſer.

J'aime mieux un tenez, que deux vous l'aurez.

Vous me ferez un grand plaiſir car ſans vous il me faudroit auſſi bien desjuner tout ſeul.

Et ſans vous, il me faudroit peut eſtre desjuner par cœur.

Vous avez treuvé voſtre homme, & moy le mien.

Auſſi bien ſuis je accoutumé de ne point ſortir du logis le matin, que je n'aye mangé un morceau, & pris un doigt de vin pour conforter l'eſtomac contre le mauvais air.

Cette couſtume la n'eſt pas mauvaiſe.

Non, non, cela n'eſt pas mal ſain.

A la verité, il fait bon un peu desjuner, principalement en hyver pour ſe rechaufer, quand il fait ſi froid.

Mais il s'y faut bien regler, & n'en prendre que bien

daar toe geven.

Ik vat u op 't woordt.

't Is beter te hebbē, als 'er na te ſoeken.

Ik heb liever een gewis, dan twee ongewis.

Ghy ſult my een groote vrientſchap doen, want ſonder u ſou ik doch alleen moeten ontbyten.

Ende ſonder u ſou ik miſſchien moeten met gedachten ontbyten.

Ghy hebt u man gevonden, ende ik de mijne.

Ook ben ik gewoon des morgens niet uyt den huys te gaan, eer ik een ſtuk gegeten heb, en een teug wijn gedronken, om de maagh te ſterken tegen de quade locht.

Die gewoonte en is niet quaat.

Neen, neen, dat is niet ongeſont.

Inder waarheyt, 't is goet een weynigh te ontbyten, voornamelijk inde winter om ſich te verwarmen, als 't kout is.

Maar men moet ſich wel wachten, ende niet als

peu

Digitized by Google

peu, de peur de gaſter le diner.

Mais avez vous desja faim?
Pourquoy le demandez vous?
N'eſt il pas temps de desjuner?
Il eſt tantoſt neuf heures.
Eſt il poſſible?
Ouy, je vous en aſſure.
Il n'eſt pas autrement.
Il n'importe qu'elle heure quil ſoit, car j'ay desja bon appetit: auſſi toſt que je ſuis hors du lict, j'ay l'eſtomac ouvert comme la gibbeciere d'un Advocat.

Auſſi ay je accordé avec mon appetit, qu'il ſe leve touſiours quand & moy.
A ce que j'entends, vous eſtes fort bien pourveu d'appetit.
Auſſi ſuis je.
A vous oüir vous n'eſtes pas deſgouſté.

Non pas moy, je ne refuſe point de collation de mes amis, quand je devrois

een weynigh eten, uyt vrees van het middagmaal te bederven.
Maar hebt ghy alreeds honger?
Waarom vraaght gy dat?

En is 't geen tijdt te ontbyten?
Het is haaſt negen uren.
Is het mogelijk?
Ja ik verſeker het u.
't En is anders niet.
Daar is niet aan gelegen wat ure het ſy, want ik alree goeden trek tot eeten heb: alſoo ras als ik uyt het bed ben, is mijn maagh ſoo open, als de tas van een Advocaat.
Ook ben ik 't eens met mijn honger, dat ſy altijdt met my gheli, k moet op ſtaan.
Na dat ik verſta, ſijt gy heel wel voorſien van honger.
Soo ben ik.
Aan u hoortmen, dat gy de ſmaak niet verloren hebt.
Neen ik niet, ik weyger geen eeten van mijn vrienden, al ſou ik twe-

Digitized by Google

desjuner deux fois en une matinée.

Je garde tousiours un bout de boyau vuide pour faire plaisir a un bon amy.

Et puis on dit aussi que deux desjuners ne se battent pas.

Quand j'ay bien desjuné, je n'en disne que tant mieux.

Cela ne fait que me resveiller, & aigüiser l'appetit.

Je le crois bien.

Vous avez un estomac capable de digerer du fer comme celuy d'un autruche.

Je suis, Dieu mercy, d'une forte, & robuste complexion.

Et puis j'y suis accoutumé.

l'Habitude est une seconde nature.

On apprend tout par exercice.

Il n'est que d'apprendre en jeunesse.

Or tenez voila a desjuner.

Mangez, & beuvez a vostre bon plaisir, ou, a vostre aise.

maal op een voormiddag moeten ontbyten:

Ik houde altijd een eynd van een darm leegh, om een goedt vriendt vriendschap te doen.

En men seyt ook daar-enboven, dat twee ontbyten malkanderē niet en slaan.

Als ik wel ontbeten heb, soo eet ik 's middaaghs soo veel te beter.

Dat en doet niet als-mijn honger verwecken, en scherpen.

Ik geloof het wel.

Gy hebt een maagh, bequaam om yser te verteeren, gelijk een Vogelstruys.

Ik ben, God dank, van een sterke ende vasten aart.

En daar-en-boven ben ik 't gewent.

De gewoonte is een twede natuur.

Men leert alles door oeffening.

Daar is niet beter, als in de jonkheyd te leeren.

Nu wel, daar is 't ontbijt.

Eet en drinkt na u welbehagen.

Faites

Digitized by Google

Faites a voſtre volonté.
Aprochez vous, avancez.
Ne vous en donnez point de peine, je m'acquitteray bravement de mon devoir.
Ne vous faites pas beaucoup prier.
O que non, je ne me fais pas deſchirer le manteau en telles affaires.
Je ne me le fais pas dire deux fois.
Faites moy avoir une roſtie, s'il vous plaît.

Ho la ho Nicolas, roſtiſſez moy un peu cette tranche de pain ſur la braiſe, ou ſur le gril.
ça Monſieur, je m'en vay boire a voſtre ſanté, en vous remerciant un million de fois.
Il n'y a de quoy Monſieur.

Comment en avez vous desja aſſés?
Ouy pour cette fois cy; me voila bravement desjuné.
Vous eſtes bien habile.
A cette heure j'attendray bien le diner, pourveu qu'il vienne bien toſt.

Doet na u wil.
Nadert, komt voort.
En bekommert u daar niet mede, ik ſal my in mijn ſchuldige plicht treffelijk quijten.
En laat u niet veel bidden.
Och neen, ik laat my de mantel niet ſcheuren, in ſulke ſaken.
Ik en laat het my gheen tweemaal ſeggen.
Laat my een ſtuk gebraden broot hebben ſoo 't u belieft.
Hiet hey Niclaas, braat my een weynigh deſe ſnee broodt, op de gloet, of op dē rooſter.
Sa mijn Heer, ik ga drinken op u geſontheyt, u bedankende tien hondert duyſent maal.
't Is het niet waerd, mijn Heer.
Hoe hebt ghy alree ghenoech?
Ja voor deſe reys, ſiet daar ik heb treffelijk ontbeten.
Gy ſijt geweldigh gau.
Nu ſal ik het middaghmaal wel wachten, als 't maar ras komt.

Digitized by Google

Je vous en crois bien, car quand on a bien desjuné, on attend mieux le disner.

Ik geloof u wel, want als mē wel ontbetē heeft, kan men 't middaghmaal te beter wachten.

Garçon, serrez bien tout cela, que le chat ne le mange.

Jongen, sluyt dat altemaal wel, op dat het de kat niet en eet.

A quoy passerons nous maintenant le temps?

Waar mede sullen wy nu de tijdt doorbrengen?

Nous irons pourmener hors de la ville, s'il vous plait pour prendre de l'exercice, & faire digestion.

Wy sullen gaan wandelen buyten de Stad, soo 't u belieft om oeffening te hebben, en de kost te verteeren.

C'est fort bien dit, allons nous en faire un petit tour, pour avoir du mouvement.

't Is heel wel geseyd, laat ons gaan doē een kleyne keer, om beweging te hebben.

Mais il ne nous faudra gueres demeurer.

Maar wy en sullen niet lang moeten uyt blyvē.

Nous retournerons quand vous voudrez.

Wy sullen weer om keeren, als gy wilt.

Marchez Monsieur, passez devant, s'il vous plait.

Gaat mijn Heer, gaat voor, soo 't u belieft.

Excusez moy Monsieur je ne le feray pas.

Vergeeft het my, mijn Heer, ik sal 't niet doen.

He Monsieur montrez moy le chemin.

Ey mijn Heer, wijst my de wegh.

Vous me pardonnerez Monsieur, je ne commettray pas cette faute là.

Gy sult het my vergeven, mijn Heer, ik sal die misslagh niet begaan.

Ce seroit une trop grande indiscretion.

Het sou al te grooten ongeschiktheyt sijn.

He Monsieur, sans ceremonies, je vous en prie.

Ey mijn Heer, sonder so veel beleeftheden, ik bid u daarom.

Je

Je ne meine perſonne hors de mon logis.
Ik en ley niemandt uyt mijn huys.

C'eſt un faire le faut Monſieur.
't Is een dink, dat zijn moet, mijn Heer.

Vous ſçavez bien que le Maiſtre du logis doit touſiours eſtre le premier a entrer, & le dernier a ſortir.
Gy weet wel, dat de Meeſter van 't huys altijt behoordt de eerſte te ſijn in 't ingaan, ende de laatſte in 't uytgaan.

Vous eſtes trop ceremonieux.
Gy ſijt al te beleeft.

Pardonnez moy je ne le ſuis point du tout.
Vergeeft my, ik en ben 't gantſch niet.

He bien laiſſons donc les complimens, & ceremonies ſuperflues a part.
Wel aan, laat ons dan de complementē, en overtollighe beleeftheden aan een ſijdeſetten.

Ne faites pas tant de ceremonies.
En maakt ſoo veel ceremonien niet.

Je n'en fais point auſſi.
Ik en maakſe ook niet.

C'eſt vous qui en faites.
Gy ſijt het dieſe maakt.

Je les hay comme peſte.
Ik haatſe als de peſt.

Auſſi les ceremonies ne gueriſſent de rien.
Ook en hebben de ceremoniē niet te beduydē.

Ce ne ſont pas ceremonies, lors que le devoir nous y oblige.
't En ſijn geē ceremoniē, als ons de ſchuldighe plicht daar toe verbint.

Je ne fais que mon petit devoir Monſieur.
Ik doe niet, als mijn kleyne plicht, mijn Heer.

Allons donc l'honneur vous appartient.
Gaan wy dan, de eer komt u toe.

Ce ſera donc pour vous obeir.
't Sal dan weſen om u te gehoorſamen.

Mais je vous prie allons tout bellement, d'autant
Maar ik bid u, laat ons ſachtjes gaā, dewijl dat

Digitized by Google

que je ne ſuis pas trop bon pieton.

Nous irons ſi doucement qu'il vous plaira.

Quand je me haſte le moins du monde de marcher, je ſuis incontinent hors d'haleine, & ſouffle comme un vieux cheval.

Auſſi n'y a il rien qui nous preſſe, nous avons bon loiſir.

Pourquoy nous haſterions nous, le temps eſt noſtre.

Je ne ſerois pas bon valet de pied. Non je vous en aſſure. Et ſur tout en Angleterre, où il faut que les Laquais courent comme des chiens.

l'Angleterre eſt le paradis des Femmes, le purgatoire des Laquais & l'enfer des chevaux.

Ces pauvres beſtes la ſont auſſi a plaindre.

Tout beau donc, n'allez pas ſi viſte.

Vous courez comme un verrier deſchargé.

Où voulez vous aller au giſte, que vous avez ſi haſte? je ne vous ſçaurois ſuivre.

Il ne me ſemble pas que

ik geen goet voetganger en ben.

Wy ſullen ſoo ſoetjes gaan, als 't u ſal believē.

Als ik my het minſt van de werelt haaſt in 't gaan, ſo ben ik terſtont uyt den adem, ende blaaſe als een out Paert.

Ook iſſer niet dat ons dringt, wy hebben tijds genoech.

Waarom ſouden wy ons haaſten, de tijdt is ons.

Ik ſou geen goet voetknecht weſen. Neen, dat verſeker ik u. En boven al in Engeland, daar de Lackayen lopen moeten als hondē.

Engeland is het Paradijs der Vrouwen, 't vagevuur der Lackayen, en de hel van de Paerden.

Die arme beeſten ſijn ook te beklagen.

Al ſoetjes dan, gaat niet ſo ras.

Gy loopt als een ontladen Glaſemaker.

Waar wilt gy u nachtleger houden, dat gy ſulken haaſt hebt? Ik en kan u niet volgen.

Het en dunkt my niet dat

je

Digitized by Google

je marche viſte.
Je ne vay que le petit pas.

Eſtes vous las?
Ouy, je commence a me laſſer.
Courage, courage.
J'ay bon courage, mais les jambes me faillent.

Retournons nous en donc.

Et ouy, je vous en prie.
Nous avons eſté aſſez loin.

Je ſuis ſi las, que je ne ſçaurois aller plus loin.
Quand a moy le chemin ne m'a pas ennuyé.

Allons voir ſi noſtre maiſon eſt encor en ſa place.

Je meurs de faim.
Et moy je pasme de ſoif.
Je ſuis demy mort de faim, & de ſoif.
Il ſera bien toſt temps de diſner.

Je crois qu'ouy.
Je le ſens bien à mon ventre.
Mon eſtomac eſt creux comme une lanterne.

ik ras ga.
Ik en ga niet als met kleyne ſtappen.
Sijt gy moede?
Ja, ik begin moede te worden.
Luſtich, luſtich.
Ik heb moets genoegh, maar de beenen begeven my.
Laat ons dan weerom keeren.
Ey ja, ik bid u.
Wy hebben veer genoeg geweeſt.
Ik ben ſo moe, dat ik niet wyder kan gaan.
Wat my belangt de wegh en heeft my niet verdroten.
Laat ons gaan ſien of ons huys noch op ſijn plaats ſtaat.
Ik ſterf van honger.
En ik beſwijk van dorſt.
Ik ben half doot van honger en dorſt.
Het ſal wel haaſt tijt ſijn om middaghmaal te houden.
Ik geloof ja.
Ik voel 't wel aan mijn buyk.
Mijn maagh is ſoo hol als een lantaern.

Et

Digitized by Google

Et le mien comme une baſſe contre.
En de mijn als een basveel.

Avez vous des grenouilles dans le ventre?
Hebt ghy kikvorſchen in den buyk?

Je ſuis affamé comme un loup.
Ik ben ſoo hongerigh als een wolf.

Il nous faudra un peu haſter, ſi nous voulons venir a temps au logis.
Wy ſullē ons een weynig moeten haaſten, ſo wy tijdts genoech t'huys willen komen.

Auſſi faut il, car il y a du danger au retardement.
Soo moetmen doen, want daar is gevaar in 't lang wachten.

Nous y voila tantoſt.
Wy ſijn daar terſtont.

Nous avons encor du temps aſſés.
Wy hebben noch tijdts genoech.

Entrons, & voyons ſi la nappe eſt miſe.
Laat ons ingaan en ſien, of het tafellaken geleit is.

Ouy, regardons ſi la table eſt couverte.
Ja, laat ons ſien, of de tafel gedekt is.

Dieu vous garde Monſieur l'hoſte.
Godt bewaar u, Heer waert.

Le diſner eſt il preſt.
Is 't middag-maal gereet?

Dinerons nous bien toſt?
Sullen wy haaſt middag-maal houden?

Quand il vous plaira Meſſieurs?
Als 't u belieft, mijn Heeren.

Tout eſt preſt.
Alles is gereet.

Il ne faut que dreſſer, & ſervir.
Men hoeft niet als aan te rechten, ende op te dragen.

J'ay fort bon appetit.
Ik heb heel goeden honger.

Tant mieux, car il n'y a point de meilleure ſauce.
Soo veel te beter, want daar is geen beter ſaus.

Eſtes

Digitized by Google

Eſtes vous tous enſemble Meſſieurs?
Sijt gy altemaal by malkander, mijn Heeren?

Voulez vous qu'on ſerve?
Wilt gy hebben, datmen op draaght?

Il ne faut & ne manque plus perſonne que Monſieur Louys, qui ne mettra gueres a venir.
Daar en ontbreekt niemandt meer, als mijn Heer Lodewyk, die 't niet lang ſal maken om te komen.

Il n'importe.
Daar is niet aan gelegen.

Pour un moine on ne laiſe pas de faire une abbaye.
Om een Monnik en laat men geen abdye ongemaakt.

Il y a desja long Temps que midy eſt ſonné,
't Is alrede lang geleden dat 12 urē geſlagē ſijn.

He bien Meſſieurs, poſez le manteau, ou mettez le manteau bas, & prenez de l'eau en attendant qu'on dreſſe.
Wel mijn Heeren, legt af de mantel, ende neemt water ondertuſſchen dat men aan recht.

Orſus enfans, mettez viſtement la nappe; couvrez la table, viſte.
Nu kinderen legt met der haaſt het tafel-laken, dekt de tafel, ras.

Lá lá, qu'on couvre.
Nu, nu, dek, voort.

Sonnez la clochette.
Schelt, trekt de bel.

Aidez moy, mon frere.
Help my, mijn Broeder.

Lavez les mains Meſſieurs, & les eſſüyez a cette ſerviette.
Waſt u handen, mijn Heeren, ende droogtſe aan dit voorlaken.

Il n'eſt pas beſoin, voila un eſſuymains pour les eſſuyer.
'T en hoeft niet, daar is eē handtdoek om te drogē.

Et bien tant mieux.
Wel, ſoo veel te beter.

Il n'y a pas long temps que j'ay lavé les miennes, & ſi je n'ay rien mani-
't Is niet lang geleden, dat ik de mijne gewaſſchen heb, en heb ſedert

de

Digitized by Google

de ſale depuis.
ça ça Meſſieurs, a table.

Les viandes ſe refroidiſſent, & ſe gaſtent.
Que chacun prenne ſa place.
Allons, allons, ſans tant de ceremonies.
Treve de ceremonies; le premier va devant.

Il faut que quelqu'un ſoit le premier.
Allons Monſieur, ne vous plait il pas prendre place?
Apres vous Monſieur.
Mettez vous là, c'eſt voſtre lieu deſtiné,
Pardonnez moy, je ne m'y mettray pas.
Il me feroit beau voir aſſis au haut bout.

Il n'y a ny haut ny bas bout a une table ronde.

He bien Monſieur, je me mettray icy pour vous contenter, & pour n'incommoder pas davantage ces autres Meſſieurs.
Vous monterez encor plus haut Monſieur.

niet vuyls gehandelt.
Sa ſa mijn Heeren, aan tafel.
De ſpijs wort kout en bederft.
Laat een ieder ſijn plaats nemen.
Voort, voort, ſonder ſoo veel ceremonien.
Stilſtant met de ceremonien, de eerſte gaat voor.
Ymandt moet de eerſte weſen.
Voort mijn Heer, en belieft u geen plaats te nemen?
Na u mijn Heer.
Set u daar, die plaats is u toegeſchikt.
Vergeeft het my, ik en ſal my daar niet ſetten.
Het ſou my ſchoon ſtaan aan 't hooghe eynd te ſitten.
Daar is geen hoogh noch laegh eynd aan een ronde tafel.
Wel aan mijn Heer, ik ſal my hier ſetten, om u te vreden te ſtellen, en de andre Heerē niet meer ongemak aan te doen.
Ghy ſult noch hoogher gaan mijn Heer.

Aſſeez

Digitized by Google

Asſéez vous là je vous en prie.

He bien, ce ſera donc pour vous obéir, & pour ne plus perdre de temps.

Prions Dieu, Meſſieurs.

Seigneur veuille benir les biens, dont tu nous veus paiſtre a preſent: & entretenir nos ames du pain celeſte, ainſi ſoit-il.

Je vous prie une fois pour tout de prendre pour bon ſi peu qu'il y a.

Il n'eſt pas beſoin de proteſtation, Monſieur l'hoſte, en voila bien aſſez.

Voila des viandes aſſez pour un regiment entier.

He bien Meſſieurs, prenez donc.

Mettez les mains a l'œuvre. ça, ça, il faut que quelqu'un commence.

Enfans allez querir le ſecond ſervice.

Ah, ah! voila Monſieur Louys, qui vient comme ſi on l'avoit mandé.

Vous avez bien fait de venir, je ne vous fuſſe pas allé querir.

Set u daar, ik bid u.

Wel aan, 't ſal dan weſen om u te gehoorſamen, en om geen tijd meer te verlieſen.

Laat ons Godt bidden, mijn Heeren.

Heere wilt de gaven ſegenen, waar mede gy ons tegenwoordig ſpyſen wilt, ende onſe zielen onderhouden met het hemels broot, Amē.

Ik bid u eens voor al, voor goet te nemē het weynich, dat 'er is.

Daar is geen proteſtatie van nodē, Heer Waert, daar is genoech.

Daar is ſpijs genoeg voor een ganſch regiment.

Wel aan mijn Heeren, taſt dan toe.

Stelt de handen te werk.

Nu, nu, yemand moet beginnen.

Kinderen loop haelt het tweede gerecht.

Ha, ha! daar komt mijn Heer Lodewijk aā, als of men hem ontbodē had.

Gy hebt wel gedaan dat gy komt, ik ſoud u niet gehaalt hebben.

Ou

Où avez vous eſté ſi long temps, que vous venez ſi tard? nous avons tantoſt diſné.
Waar hebt ghy ſoo langh geweeſt, dat gy ſo laat komt? Wy hebben 't middagmaal haaſt op.

Qu'en avez vous a faire? je ne ſuis pas tenu de vous en rendre compte.
Wat hebt gy daar mee te doen? Ik ben niet gehouden u reekeningh daar van te geven.

Il y a une heure, qu'on vous cherche par tout.
Men heeft u een uur lang overal geſocht.

Vous venez comme mouſtarde apres diſner.
Ghy komt als de moſtert na den eeten.

Nous vous attendons de la main gauche.
Wy wachten u met de ſlinkerhandt.

A propos de mouſtarde, n'y en a il point ceans?
Men ſpreekt daar van moſtert, en is 'er geen in huys?

Non que je ſçache.
Niet dat ik weet.

Nous vous avons long temps attendu.
Wy hebben u langh ghewacht.

J'en ſuis extremement marry.
Het is my uyttermaten leet.

Cela me fache fort.
Dat moeyt my ſeer.

Il n'en eſtoit pas beſoin.
't En was niet van noden.

Car j'avois des affaires, & c'eſt ce qui m'a empeché de venir pluſtoſt.
Want ik had wat te doen, ende dat is't dat my belet heeft eer te komen.

Qui tard arrive, mal loge.
Die laat komt heeft quade herbergh.

Il vous faut taſcher de nous ratteindre.
Gy moet u beſt doen om ons te onderhalen.

Ouy, ouy, je penſe que je vous rattraperay bien.
Ja, ja, ik denk dat ik u wel weer onderhalē ſal.

Je n'ay pas grand appetit.
Ik en heb geen grooten honger.

J'ay

Digitized by Google

J'ay fort bien desjuné.
Ik heb heel wel ontbeten.

Messieurs faites luy un peu de place.
Mijn Heeren, maakt hem een weynigh plaats.

Serrez vous un peu.
Schikt u een weynigh.

Vous tenez plus de place que trois autres.
Ghy beslaat meer plaats als drie andere.

He ne bougez Messieurs. Voicy de la place assez.
Ey verset u niet, mijn Heeren. Hier is plaats genoech.

Je seray bien icy.
Ik sal hier wel sijn.

Dieu vous benie Messieurs.
God segen u, mijn Heeren.

He Messieurs, remettez vous.
Ey mijn Heeren, set u weer.

Rassées vous, je vous en supplie.
Sit weer neer, ik bid u daar om.

ça que chacun reprenne sa place.
Nu laat een yeder sijn plaats weer nemen.

Nous avons long temps appelé, je ne sçay si vous l'avez entendu.
Wy hebben lang geroepen, ik weet niet of gy 't gehoort hebt.

Voila comme il va ordinairement, il faut encor estre moqué, avec le dommage qu'on a. Mais patience, une autre fois j'en feray de mesme.
Soo gaat het gemeenlijk, men moet noch begekt sijn, met de schade die men heeft. Maar ghedult, op een ander tijt sal ik van ghelijken doen.

A la pareille.
Op so goet wederom.

Cela n'empechera pas que je ne boive a vos bonnes graces.
Dat en sal niet beletten, dat ik niet op uw goede gonste en drink.

Je vous rends grace de tout mon cœur, toutefois nous vous avons encor gardé quelque chose.
Ik bedank u van ganscher herten, evenwel hebben wy u noch wat bewaart.

Digitized by Google

Je vous en ſçay bon gré, & vous en remercie.
Ik weet het u dank, ende bedank u ook.

Nous ne faiſons encor que commencer.
Wy beginnen maar eerſt.

Pardonnez moy Meſſieurs, ſi je ne vous reſpond à touts propos.
Vergeeft het my, mijn Heerē, ſo ik u niet antwoord op alle redenē.

Je ne ſçaurois joüer des dents, & de la langue en meſme temps.
Ik en kan met de tong en de tanden niet te gelijk ſpeelen.

Vous avez toutes les raiſons du monde, je m'en vay boire à voſtre ſanté pour voſtre bien venüe.
Gy hebt al 't gelijk vande werelt, ik ga drinken op u geſontheydt voor u welkomſt.

On ne ſçauroit humer, & ſouffler tout en ſemble.
Men kan niet ſlorpen, ende blaſen te gelijk.

Vous faites bien, ſongez ſeulement a vos affaires.
Gy doet wel, denkt maar alleen op uw ſaaken.

Laiſſez moy faire, je ne m'oublieray pas.
Laat my begaan, ik ſal my niet vergeten.

Je n'oublieray pas a employer les quatre doigts & le pouce.
Ik ſal de vier vingeren en den duym niet vergeten in't werk te ſtellen.

Reſpondez ſi ſagement, que vous n'en perdiez pas un coup de dent.
Antwoort ſo wijſſelijk, dat ghy daar niet een beet door verlieſt.

Il y a encor aſſez de quoy pour moy.
Daar is noch genoeg voor my.

Je ne ſuis pas ſi grand mangeur.
Ik en ben ſo grooten eter niet.

Je treuveray bien encor ma part.
Ik ſal mijn deel noch wel vinden.

En voila encor plus qu'il ne m'en faut.
Daar is noch meer als ik behoeve.

Tant mieux, j'en ſuis bien aiſe.
Soo veel te beter, ik ben

Digitized by Google

aiſe.

Reconfortez vous que ſi vous dinez mal, vous en ſoupperez de meilleur courage, cela vous apprendra a venir une autre fois pluſtoſt.

Si vous n'avez gueres a manger, recompenſez vous a boire.

Tenez, voila encor un paſté, qui a fort bonne mine.

Il n'eſt pas encor entamé.

Perſonne n'y a encor touché.

Donnez le moy, que je regarde ce qu'il a dans le ventre.

Vous en plait il auſſi?

Il eſt fort excellent.

Il ne ſçauroit eſtre meilleur quand ce ſeroit pour un Roy.

Gouſtez un peu, ſi la ſauce eſt bien aſſaiſonnée.

Eſſayez ſi la ſauce eſt bien accommodée.

Fort bien a mon gouſt.

Vous m'en faites venir l'eau a la bouche.

Mais je n'aime pas ces viandes ſi eſpicées, & ſi poivrées.

Ny moy auſſi, non plus

daar blyde om.

Trooſt u dat gy een ſlecht middaghmaal houdt, gy ſult t'avondt met te beter luſt eten, dat ſal u leeren op een ander tijt wat vroeger komē.

Hebt gy niet veel te eten, verhaalt het met drinken.

Siet daar is noch een paſtay, die 'er niet qualijk uytſiet.

S'en is noch niet ontgonnen.

Niemandt heeft ſe noch aangeroert.

Langtſe my, dat ik ſie, wat ſy in 't lijf heeft.

Belieft u daar ook af?

Sy is heel treffelijk.

S'en ſou niet beter konnē weſen, al waar 't voor een Koning.

Proeft eens, of de ſaus wel toebereyt is.

Vorſoekt of de ſaus wel toegemaakt is.

Heel wel na mijn mont.

Gy doet mijn tanden wateren.

Maar ik eet niet gaern de koſt ſoo gekruyt en gepepert.

Noch ik ook niet, niet

Digitized by Google

que celles, qui ſont trop ſalées, my toutes ces ſauces de haut gouſt.
Cela fait trop boire.
Voulez vous que je vous ſerve de ce levraut?
Cela vous ſeroit trop de peine.
Point du tout Monſieur.
Ce n'eſt que mon devoir.

Donnez moy un peu ce roſty la, & cette ſalade. Car la ſalade resjoüit le cœur.
Oüy elle eſguiſe l'appetit.
Tenez voila l'un, & l'autre.
Je voudrois que j'euſſe un couple de bons pigeonneaux, comme ceux que nous mangeaſmes hier a la pomme de pin.
Et moy non, car j'en ay mangé mon ſaoul.
J'en ay tant mangé, que j'en ſuis tout deſgouſté.

Mais quoy n'y a il point de ſel?
Voyez un peu, ils ont oublié la ſalliere.
Hola Suſane prenez une eſchelle, & regardez ce qui manque ſur la table.

meer als alle die ſaucen die te ſout ſijn, en ſtark ſmaken.
Dat doet te veel drinken.
Wilt gy, dat ik u van deſe jonge haas voor diene?
Dat ſoud u al te veel moeyte ſijn.
Ganſch niet, myn Heer.
't En is niet als mijn ſchuldige plicht.
Geeft my eens hier dat gebraden en die ſalade. Want de ſalade verheughe het hert.
Ja ſy ſcherpt den honger.
Hou daar is 't een en 't ander.
Ik wou, dat ik een paar goéde jonge duyven had, gelijk als die wy giſteren aten in den pijnappel.
En ik niet, want ik heb my daar ſat aan gegetē.
Ik heb daar ſo veel af gegeten, dat zy my heel tegenſtaan.
Maar hoe, iſſer geen ſout?

Siet eens, ſy hebben het ſout-vat vergeten.
Hola Suſan krijgt een leer, ende ſiet eens wat op de tafel ontbreekt.

Mon-

Digitized by Google

Monſieur eſtamez ce membre de mouton, cependant qu'il eſt chaud.

Auſſi bien le faudra il payer.

Ouy, ouy, il eſt desjà payé.

N'avez vous point de couſteau?

Qui va ſans couſteau, perd maint bon morceau.

Monſieur les mains & les doigts ont eſté faits devant les couſteaux & fourchettes.

Ce que je ne coupe pas, je le deſchire.

Preſtez moy un peu le voſtre, s'il vous plait.

Il eſt a voſtre ſervice.

Tenez, le voila.

Mais rendez le moy bien-toſt.

Car je ne m'en ſçaurois paſſer.

Si je ne vous le rends, ne me le preſtez plus.

Gardez de vous couper.

Il eſt tranchant comme un raſoir.

Il coupe tout ce qu'il voit, non pas?

Voila un beau couſteau.

Mijn Heer, ontginț die ſchapenbout, terwijl hy warm is.

Men ſalſe toch moeten betaalen.

Ja, ja, 't is alree betaalt.

En hebt gy geen mes?

Die ſonder mes gaat, verleeſt menigen goeden beet.

Mijn Heer, de handen en de vingers ſijn voor het mes en de vork gemaakt geweeſt.

Dat ik niet en ſny, dat breek ik.

Leent my eens het uwe, ſoo 't u belieft.

't Is tot uwen dienſt.

Hou, ſiet daar is 't.

Maar geeft het my haaſt weer.

Want ik en kan 't niet ontbeeren.

Soo ik 't u niet weer en geef, leent het my niet meer.

Wacht dat ghy u niet en ſnijd.

't Is ſoo ſcherp, als een ſcheer-mes.

't Snijd al wat het ſiet, is 't niet waar?

Dat 's een fray mes, 't is

Digitized by Google

il eſt trenchant comme un fleuret.
Que ne le faites vous aiguiſer? C'eſt a faire a un ſol.
Vous plait il de cecy?

Vous plait il de cela?
Non, je n'en veux point.
Mais vous plait il me donner un morceau de ce brochet la?
Voulez vous meſler le poiſſon avec la chair?
Il n'y a point de danger, ils s'accorderont bien.

O foin, je me ſuis brulé la langue a ce potage.

Que ne ſouffiez vous s'il eſt ſi chaud?
He fy je me ſuis mordu la mienne, en mangeant de ce roſty.
C'eſt bien employé.
Vous penſiez manger du beuf, & vous avez mordu du veau.
Vos dents ſaignent elles?
Non c'eſt ma langue, que j'ay mordue bien ſerré.
Et moy je me ſuis couppé au doigt.
Saigne il?

ſoo ſcherp, als een ſcherm-degen.
Waarom laat ghy 't niet ſlijpen? 't Is om een ſtuyver te doen.
Belieft u van dit te hebben?
Belieft u daar af?
Neen, ik begeer'er niet af.
Maar belieft ghy my een ſtuk van die ſnoek te geven?
Wilt ghy Vis met Vleys mengen?
Daar is geen gevaar, ſy ſullen wel met malkander overeen komen.
O foey, ik heb mijn tong gebrant aan die potagie.
Waarom blaaſt ghy niet, als ſy ſo heet is?
O foey, ik heb op de mijne gebeten, etende van dat gebraden.
't Is wel beſteet.
Gy dacht runt-vlees te eten, ende gy hebt een kalf gebeten.
U tanden, bloeden ſy?
Neen 't is mijn tongh die ik ſo hart gebeten heb.
En ik heb my in de vinger geſneden.
Bloetſe?

Com-

Digitized by Google

Comme vous voyez.
Ce n'eſt rien, cela ſera bien toſt paſſé.
Retirez un petit ce poiſſon. Et approchez un peu ce roſty.

Baillez moy un peu du ſel, je n'y puis atteindre.

Tenez, en avez vous aſſez.
Ouy, quand je le tiendray.
Quand je l'auray.
Meſſieurs n'attendez pas que je vous ſerve, n'y preſente a manger.
Mais que chacun prenne pour ſoy.
On n'advertit perſonne icy, chacun y travaille a ſa piece.
Chacun pour ſoy, & Dieu pour tous.
Ah ça me voila tantoſt bien.
Vous eſtes bien aiſé a contenter.
Quand vous eſtes ſaoul, il ne faut gueres de choſes pour vous raſſaſier.
Ny vous auſſi, non pas?

Donnez moy la main?
J'aimerois mieux avoir

Gelijk gy ſiet.
't Is niet niet al, 't ſal wel haaſt over weſen.
Vertrekt een weynigh die vis. En ſchuyf hier een weynigh dat gebraden na toe.
Geeft my een weynigh ſout, ik kan daar niet by reyken.
Hou daar, hebt ghy ghenoech?
Ja, als ik het heb.
Als ik het ſal hebben.
Mijn Heeren, wacht niet tot dat ik u dien, of t'eten biede.
Maar dat een yder voor ſich toetaſte.
Men waarſchout hier niemand, een yder werkt op ſijn ſtuk.
Yder voor ſich, en Godt voor ons al.
Sie ſoo, daar mee heb ik genoech.
Ghy ſijt wel licht te vreden te ſtellen.
Als gy ſat ſijt, is 'er weynigh van doen om u te verſadigen.
Noch u ook niet: niet waar?
Geeft my de hand?
Ik wou liever een vinger

Digitized by Google

perdu un doigt de la main, que d'eſtre ſi ſubject a mon ventre que vous.

van mijn handt verloré hebben, als dat ik an mijn buyk ſoo onderdaanigh waar als gy.

Quant a moy, je ne me treuve jamais mieux, qu'a l'ordinaire.

Wat my belangt, ik bevind my niet beter, als by mijn gewoonlijke.

Voire vous eſtes un bon compagnon, vous ne mangez gueres ſans boire.

Ja, gy ſijt een goet geſel, gy eet weynigh ſonder drinken.

Prenez vous par le nez.

Vat u ſelfs by de neus.

Monſieur, jamais homme noble ne hait le bon vin.

Mijn Heer, nooyt Edelmã en haat de goede wijn.

Il me faut bien boire je ne tette plus.

Ik moet wel drincken, ik ſuygh niet meer.

Voire, il me ſemble auſſi que vous en tenez desja.

Ja, my dunkt ook, dat gy 't alrede wegh hebt.

Mais que deviendrez vous a la fin?

Maar wat ſult gy worden in 't eynde?

Vous tomberez entre les mains des medecins.

Gy ſult in de handen der Geneesmeeſters vallen.

Juſte & quarré comme une fluſte. Je n'en ay pas peur.

Juyſt en vierkant gelijk een fluyt. Ik en vrees daar niet voor.

Je n'ay pas envie de les faire beaucoup gagner.

Ik heb niet in den ſin van haar veel te doen winnen.

C'eſt bien le moindre de mes ſoucis.

't Is wel de minſte van mijn ſorgen.

Vous en tenez bien le chemin pourtant. Car l'intemperance eſt la mere des maladies.

Gy gaat evenwel de weg daar na toe. Want de onmatigheydt is de moeder vande ſiekte.

Au contraire ſi je ne beuvois point je mourrois, on

In tegendeel ſoo ik niet en dronk ik ſoude ſter-

voit

voit plus de vieux yvrognes que de vieux Médecins.

C'eſt le vin qui m'entretient: & je croy fermement que tant que je boiray je ne mourray pas.

Aſſurement, vous ne ſçauriez mieux dire, ſi vous ne recommencez.

Mais cela n'empechera pas auſſi, que vous ne deveniez deffectueux, caduc, & maladif.

Et qui pis eſt, vous offencez grandement Dieu, de faire ainſi continüellement la desbauche.

Et ſi je ne m'en puis tenir.

Si feriez bien, ſi vous fuyiez les mauvaiſes compagnies comme une peſte, qui infecte inſenſiblement de ſon venin ceux, qui les hantent, & pratiquent.

Car pour éviter le peché, il en faut fuir les occaſions.

Avec les bons on devient bon, & pervers avec les pervers.

ven, men ſiet meer oude dronckers als oude Geneesmeeſters.

't Is de wijn die mijn onderhoudt: en ik geloof vaſtelijk, ſo lang als ik drinken ſal, dat ik niet en ſal ſterven.

Voor ſeker, ghy en ſoudt niet beter kunnen ſpreken, of ghy moſt weer beginnen.

Maar dat en ſal niet beletten, dat gy niet gebreckelijk, ſwak, en ſiekelijk ſoud worden.

En dat erger is, ghy misdoet Godt grootelijks, alſo geſtadigh de gilde te ſpeelen.

En ſo ik my daar van niet onthouden kan.

Gy ſoud wel, ſo gy ſlechts myde het quaat geſelſchap als een peſt, de welke beſmet met ſijn vergift, de geen die daar mee omgaan.

Want om de ſonden te ſchouwen, moetmen de gelegentheyt vlieden.

Met de goede wordtmen goet, en met de verkeerde verkeert.

Digitized by Google

Je ne vous entends pas. Parlez clairement, qu'on vous entende.

Ik en verſtaa u niet. Spreekt klaar, datmen u verſtaa.

Videz premierement voſtre bouche. Il n'eſt pas bien-ſeant de parler la bouche pleine.

Maakt eerſt u mondt leegh. 'T en ſchikt niet wel, datmen ſpreekt met de mont vol.

Malheur à ceux, qui offrent la fleur de leur jeuneſſe au Diable, & gardent la lie de leur vieilleſſe à Dieu.

Ongeluk voor die geen, die de blom van haar jeucht aan den Duyvel offeren, ende bewaren de hef van haar ouderdom voor Godt.

Mais Monſieur, pour ne point hanter de telles compagnies, il ne faudroit donc bouger du logis.

Maar mijn Heer, om met ſulk gheſelſchap niet om te gaan, ſoude men niet uyt den huys moeten gaan.

Il eſt bien vray, mais il ſe faut bien garnir l'eſprit auparavant de cet excellent preſervatif de vertu contre ce dangereux poiſon de vice.

Het is wel waar, maar men moet den geeſt eerſt wel voorſien met uytſteekend beſchutſel der deucht, tegen 't gevaarlijk vergift van ondeught.

Voila comme il s'y faut comporter.

Sie daar, hoe men hem dragen moet.

A moy Monſieur, c'eſt aſſez filé ſans mouiller.

Brenght my eens, mijn Heer, 't is genoech geſponnen ſonder nat maken.

Vous avez raiſon, beuvons, le vin s'eſchauffe.

Gy hebt gelijk, laat ons drinken, de wijn wordt warm.

Je paſme de ſoif.

Ik word flaauw van dorſt.

Ma

Digitized by Google

Ma langue s'attache a mon palais.
Mijn tong kleeft aan mijn verhemelt.

He bien, je vous porte la ſanté de toutes les belles Dames.
Nu wel, ik breng 't u op de geſontheyt van alle de ſchone Joffrouwen.

Il faut que cette ſanté aille à la ronde.
Die geſontheydt moet ront om gaan.

ça ça, beuvons, nous ne boirons jamais ſi jeunes.
Sa, ſa, laat ons drinken, wy ſullen noyt ſo jong drinken.

Ouy vrayement, beaucoup de paroles, & peu d'effect.
Ja ſeker, veel woorden en weynigh daads.

Vous ne parlez que de boire, & ſi vous ne vous ſçauriez plus tenir debout, ny ſur pieds?
Gy ſpreekt niet als van drinken, en kont u niet langer over endt noch op de been houden?

N'importe, a vos bonnes graces Monſieur en vous remerciant de voſtre bonne inſtruction.
Daar is niet aan gelegen, op u goede gonſt, mijn Heer, u bedankende voor u goede onderwijſinge.

Bien vous faſſe Monſieur.
Wel bekom 't u, mijn Heer.

Deſcouvrez un peu ce plat la, que nous voyons ce qu'il y a dedans.
Ontdekt een weynig die ſchottel, dat wy ſien, wat daar in is.

Pardonnez moy, que je me rends ſi familier, & uſe de tant de privauté envers vous.
Vergeef 't my, dat ik my ſo vry maak, en gebruik ſoo veel gemeenſaamheydt tegen u.

Je vous en ſçay fort bon gré Monſieur.
Ik weet het u grooten dank, mijn Heer.

La jeune fille, oſtez un peu cette aſſiette, & m'en
Jonghe Dochter, neemt eens dit tafelbort weg,

bail-

bailleʒ une nette, & a tous ces Meſſieurs premierement.

ende geeft my een ſchoon, ende aan al die Heeren eerſt.

Alleʒ vous en querir un rechaud, pour rechauffer cecy.

Gaat heen haalt een confoir, om dit te verwermen.

Voila un bien friand morceau.

Daar is een heel lecker beetje.

C'eſt un morceau de prelat.

't Is een papenbeetje.

Un chien ne le donneroit pas a ſa mere.

Een hont ſou 't ſijn moer niet geven.

Ne le mangeʒ pas, il vous fera mal aux dents.

Eet het niet, het ſal u tanden ſeer doen.

Monſieur coupeʒ un peu ce chappon la.

Mijn Heer ſnijdt deſe kapoen eens op.

Et ne m'oublieʒ pas en le deſmembrant.

Ende en vergeet my niet in 't ontleden.

Trencheʒ un peu ces poullets, & en ſerveʒ, & preſenteʒ par tout.

Ontleedt eens die kuyckens, en dient en bietſe overal.

Vouleʒ vous courir, ou voler? C'eſt a dire une cuiſſe, on une aile.

Wilt gy lopen of vliegen? Dat is te ſeggen, een bout, of een vleugel.

Ce qu'il vous plaira.

Wat u believen ſal.

Ou bien donneʒ moy la carcaſſe.

Ofte geeft my den romp.

Le meilleur en eſt mangé.

Het beſt is daar van gegeten.

Il n'y a plus que les os.

Daar is niet meer dan de beenen.

Mais Monſieur vous ne me faites pas raiſon.

Maar mijn Heer, gy doet my geen beſcheyt.

Allons, allons, raiſon fait maiſon.

Voort, voort, beſcheyt bouwt huyſen.

Faites en autant que j'en

Doet ſo veel, als ik gedaan

ay

Digitized by Google

ay fait.
Vous m'excuſerez Monſieur, le verre eſt trop grand.
Pardonnez moy, il eſt petit.
Et puis il eſt ſi plain, qu'il s'en va par deſſus.
On ne le ſçauroit tenir ſans reſpandre.
Je vous proteſte que je l'ay eu auſſi plain, que cela.
En bonne foy, il m'eſt impoſſible de le boire tout d'un traict.

Ce ſeroit pour m'achever de mettre ſous les pieds.

Beuvez le donc a voſtre aiſe.

Vivons a la Françoiſe, je vous en prie.
Comment vivent donc les françois?
Ils vivent franchement; & quand ils boivent les uns aux autres, ils ne s'entreforcent jamais de faire raiſon.
Voire meſme, on ne preſente jamais a boire ſi on ne le demande.
Un chacun en demande, quand il a ſoif.

hebbe.
Gy ſult my verſchoonen, mijn Heer, het glas is al te groot.
Vergeeft het my, 't is kleyn.
En dan 't is ſo vol, dat het boven overloopt.
Men kan 't niet houden ſonder ſtorten.
Ik verklare u, dat ik het ſo vol gehad heb, als dat.
In goeder trouwen, 't is my onmoghelijk met een teug uyt te drinken.
Dat ſou ſijn om mijn voort geheel onder de voet te helpen.
Drinkt het dan op u gemak.
Laat ons op ſijn Frans leven, ik bid u.
Hoe leven dan de Franſchen?
Sy leven vry; ende als de een, den anderen toe drinkt, ſy dwingen noyt malkander beſcheydt te doen.
Ja ſelfs, men biedt noyt drinken als men 't niet en eyſt.
Een yder eyſcht het, als hy dorſt heeft.

Digitized by Google

Et quand ils boivent a la ſanté de quelque Seigneur, comment font ils?

Ende als ſy drinken op de geſontheyt van eenigh Heer, hoe doen ſy?

A quoy ſert il de boire a la ſanté du Roy, ou de la Roine?

Waar toe dient het te drinken op de geſontheyd van de Koning of de Koningin.

Car leur ſanté n'en n'eſt ny pire ny meilleure, veu que cela deſpend de la volonté de Dieu.

Want haar geſontheyt is niet erger noch beter, dewijle die hangt aan den wille Gods.

C'eſt pour faire voir la bonne reſſouvenance, qu'on a d'eux.

't Is om te doen ſien de goede gedachtenis, die men van haar heeft.

On ſe peut fort bien reſſouvenir d'eux ſans ſe crever de boire.

Men kan haar wel gedenken ſonder ſich te berſten te drinken.

Voila une belle ſanté, de gaſter ſa propre ſanté, en beuvant a celle d'autrüy.

Het is een ſchone geſontheydt, ſijn eygen geſontheyt te bederven, met te drinken op die van anderen.

L'uſage l'emporte ſur la raiſon.

't Gebruyk overwint de reden.

Que ſert il de boire ſi on ne s'en ſent?

Wat helpt het drinken, als men 't niet en voelt.

Comment font donc les Italiens & Eſpagnols?

Hoe doen dan de Italiaanen en Spanjaars?

Ils ne boivent qu'a leurs heures, comme la mule du Pape.

Sy drinken niet als op haar uuren, gelijk de muyl-efel van de Paus.

En Eſpagne, & en Italie chacun boit quand il a ſoif, ſans le porter a perſonne.

In Spanjen ende Italien drinkt yder, als hy dorſt heeft, ſonder aan yemant te brengen.

Mais

Digitized by Google

Mais les Allemans disent, que c'est boire comme la monture de nostre Dame.

Maar de Hoogduytschers seggen, dat dat drinken is als onse lieve Vrouws ry-paert.

Cela n'est pas trop honneste de fait.

Dat en is voorwaar niet al te eerlijk.

Que vous semble de ces coustumes la Monsieur l'hoste?

Wat dunkt u van die gewoonte, Heer Waert.

La quelle treuvez vous la plus belle?

Welke vint gy de frayste?

C'est une belle chose, ce me semble, de laisser boire un chacun a sa fantaisie.

't Is een fray dink, so my dunkt, een yder te laten drinken na sijn goetdunken.

Pour moy quand je boy plus que j'ay accoutumé, je ne m'en treuve pas bien, j'en suis deux ou trois jours incommodé.

Voor my, als ik meer drink als ik ghewoon ben, dan bevind ik my daar niet wel by, ik heb daar twee of drie dagen ongemak af.

Chaque nation trouve sa coſtume belle.

Yder volk vindt sijn ghewoonte goet.

C'est la verité.

't Is de waarheyt.

On a beau dire, chacun fait a sa fantaisie.

't Is een goet seggen, yder doet na sijn sin.

Chacun aime mieux les modes & manieres de son pais, que celles d'autrey.

Een yder bemindt meer de wijs en manier van sijn lant, als die van andere.

He comment Monsieur Charles, vous ne mangez pas.

Ey hoe mijn Heer Karel, gy en eet niet.

N'y pensez pas tant, vous l'aurez.

En denkt 'er soo veel niet op, gy sultse hebben.

Je

Je n'ay plus faim.
Je n'ay plus d'appetit.

Ik heb geen honger meer.
Ik en heb geen luſt meer om te eeten.

Vous ne faites que ſervir, & ne mangez pas.
Excuſez moy Monſieur je n'ay garde de m'oublier, je ne fay pas la petite bouche a table.

Gy doet niet als dienen, en gy en eet niet.
Vergeef 't my, mijn Heer, ik ſal my wel wachten my te vergeten, ik ſpeel de ſobere niet an de tafel.

Mais c'eſt vous qui vous amuſez a diſcourir, & ne beuvez pas.
Au contraire, je mange bien, & ne boy pas mal.
Je mange en homme ſain, & boy en malade.

Maar gy ſijt het, die u op hout met praten, ende niet drinkt.
In tegendeel ik eet wel, ende drink niet qualijk.
Ik eet als een geſont man, en drink als een kranke.

J'ay bien mangé, & bien beu, loué ſoit Dieu.

Ik heb wel gegeten, ende wel gedronken, Godt ſy gelooft.

Non, non, laiſſez le faire, il ne s'oublie pas, il ne s'eſpargne pas.
S'il eſtoit auſſi bien a cheval qu'a table, ce ſeroit le meilleur cavalier du monde.

Neen, neen, laat hem begaan, hy vergeet ſich niet, hy ſpaart ſich niet.
Waar hy ſoo wel te paert al ter tafel, hy ſou de beſte Ruyter ter werelt ſijn.

Beuvez a Monſieur de ceans, je voy bien qu'il enrage de ſoif.
Vous ne devinerez plus le premier.
A vous donc Monſieur l'hoſte, & a toute la

Brengt het aan den Heer van 't huys, ik ſie wel dat hy raaſt van dorſt.
Ghy ſult niet meer eerſt raden.
Ik brengh 't u dan, Heer Waert, eñ op 't ganſch

com-

Digitized by Google

compagnie.

Je vous remercie de tout mon cœur.

La, la, Monsieur, mangez, beuvez faites bonne chere, encor qu'il n'y ait pas dequoy.

Ne vous en mettez pas en peine, il songera bien a son profit.

Si quelqu'un s'oublie il n'y en aura point de plus trompé, que luy.

Monsieur, donnez luy une trenche de ce jambon pour luy faire treuver le vin bon.

Baillez moy donc vostre assiette.

Celle la n'est pas nette.

Enfans, donnez d'autres assiettes.

Monsieur Louys, voila de fort bon mouton, & de tres delicate venaison, parfaictement bien accommodée en voila du maigre, & du gras.

Cherchez vostre appetit.

Il faut que je me rue sur ce hachis, il n'a pas mauvaise mine.

Et puis je me prendray a ce rosty.

geselschap.

Ik bedank u van ganscher herten.

Nu, nu, myn Heer, eet ende drinkt, maekt goet çier, al is daar niet waer mee.

En bekommert u daar niet mee, hy sal wel op sijn voordeel denken.

So yemant sijn selven vergeet, daar en sal geen meerder bedroghen sijn, als hy.

Mijn Heer, geeft hem een snee van die ham, om hem de wijn te doen smaken.

Geeft my dan u tafelbort.

Dit en is niet schoon.

Kinders, geeft andere tafelborden.

Mijn Heer Lodewijk, daar is van een heel goet schaap, en seer lekker wiltbraat volkomelijk wel toe bereyt, daar is mager en vet.

Soekt u lust.

Ik moet dat hakscl an boort klampen, 't en laat niet qualijk.

Daar na sal ik 't op het gebraden aanleggen.

Bon, mettez vous apres.
Il n'eſt meilleure viande que de chair.
Chair fait chair, & poiſſon poiſon.
ça Monſieur, aidez moy, par compagnie.
Pour moy, il ne faut pas que j'en mente, j'aime bien le mouton roſty, mais je n'ay plus d'appetit.
Moy bien.
Gouſtez de cette ſauce a l'orange.
C'eſt un excellent ragouſt il vous fera revenir l'appetit.

Coupez moy un petit morceau de ce beaf la, s'il vous plait.
Il me plait bien s'il vous plait.
Il vous fera trouver le vin bon, car il eſt bien ſallé.

Prenez vous meſme, vous eſtes aſſez grand.
Mais, que vous eſtes peu ſerviable.
Je ſuis aſſez empeché pour moy.
Je ſuis de plus pres a moy meſme.

Goet, ſet u daar na.
Daar is geen beter ſpys als vleys.
Vleys maakt vleys, en vis vergift.
Komt an, mijn Heer, helpt my om geſelſchap.
Voor my, ik wil daar niet om liegen, ik eet gaern gebradē ſchapē-vleys, maar ik en heb geen honger meer.
Ik wel.
Proeft van die oranje ſaus.
't Is een treffelyke ſmaak van ſaus, ſy ſal u den honger doen weer komen.
Snijt my een kleyn ſtukje van dat runt-vleys, ſoo 't u belieft.
Het belieft my wel, ſoo 't u belieft.
Het ſal u de wijn wel doen ſmaken, want het is wel gefouten.
Taſt ſelver toe, ghy ſijt groot genoegh.
Maar, hoe ongedienſtigh ſijt ghy.
Ik heb genoegh te doen met my.
Ik ben my ſelven de naaſte.

La

La chemiſe touche de plus pres que le pourpoint.
Et ſi vous voulez que je vous die la verité entre vous & moy, je ne ſers pas volontiers a table.

Vous avez quelque raiſon.
Et vous Monſieur de nul lieu, vous ne dites mot.

Vous ne parlez non plus que ſi vous n'aviez point de langue.
Vous ne faites pas bonne chere.
ça, ça, courage, un bon mariage payera tout.

A la table, & au lict il ne faut point eſtre honteux.
Les honteux le perdent ſouvent.
Excuſez moy ſi je parle ſi librement.
Ce n'eſt pour boire, ny pour manger.
Ce n'eſt que pour rire.
He Monſieur, je ne ſuis point honteux, mais c'eſt, que je vous entends volontiers diſcourir.
De quoy riez vous donc, ſi ce n'eſt de moy?

't Hemt is nader als de rok.
Ende ſo ghy wilt, dat ik u de waerheyd ſegge tuſſchen u ende my, ik en dien niet gaern aan tafel.
Ghy hebt wat gelijk.
Ende ghy mijn Heer van geen huyſen, ghy ſegt niet een woort.
Gy en ſpreekt niet meer als of ghy geen tong en had.
Ghy en maakt geen goed cier.
Nu, nu, luſtig, een goet houwelijk ſal 't al betalen.
Aan tafel en in 't bed moet men niet beſchaamt ſijn.
De beſchaamde komen dikwils te kort.
Vergeeft het my, dat ik ſoo vry uyt ſpreeke.
't En is noch om drinken, noch om eten.
't Is maar om te lacchen.
Och mijn Heer, ik ben niet beſchaamt, maar 't is dat ik u gaern hoor praten.
Waarom lacht ghy dan, als 't niet met my is?

Digitized by Google

Qu'avez vous a rire?
Wat hebt ghy te lacchen?

Honny ſoit qui mal y penſe, dit le Roy d'Angleterre.
Die erg denkt, vaart erg in 't lijf, ſeydt de Conink van Engeland.

Vous penſez touſiours du mal ou il n'y a point de bien.
Ghy denkt altijd quaat daer geen goet is.

Je ne ris pas de ce que vous penſez. C'eſt d'autre choſe.
Ik en lach niet om 't geen dat gy meent. 't Is om een ander dingh.

He bien, bien, il n'importe de quoy que ce ſoit, je voy plus volontiers rire que pleurer.
Wel, wel, daar is niet aan gelegen waar van het ſy, ik ſie liever lacchen als ſchreyen.

Je ne voy pas volontiers faire la petite bouche en compagnie.
Ik ſie niet gaern, dat men hem ſoo teer hout in een geſelſchap.

Je ris de voſtre homme qui a eſtranglé un grand verre de vin.
Ik lach om u Knecht, die een groot glas wijns heeft ingeſwelght.

Ce n'eſt pas la premiere fois, il en avalle bien d'autres.
't Is de eerſte reys niet, hy ſlikt noch wel andere in.

Je me taiſois, pour ne vous point interrompre en voſtre diſcours, d'autant plus qu'il m'agreoit extremement.
Ik ſweeg ſtil, om u niet te beletten in uw praat, en te meer de wijl 't my heel wel beviel.

Et puis il vaut mieux ſe taire que de mal parler.
En dan 't is beter te ſwijgen, als qualijk te ſpreken.

Que vous ſemble de ce vin la?
Wat dunkt u van die wijn?

Que dites vous de ce vin la?
Wat ſegt ghy van die wijn?

N'eſt

Digitized by Google

N'eſt il pas a voſtre gouſt?
Quand a moy, je le treuve fort bon.
Me voila, Dieu mercy, & vous, en fort bon eſtat, & fort bien raſſaſié.

Iſſe niet nae uw ſmaak?
Wat my belangt, ik vind ze heel goet.
Siet daar ben ik, God dank, en gy, in een heel goeden ſtant, en wel verſadigt.

Quand on eſt a table, il ne faut point engendrer de melancolie.
Auſſi de vray, il n'eſt pas bien ſeant.
Als men aan tafel is, en moetmen geen droefheidt maaken.
Ook inder waarheyd paſt het niet wel.

C'eſt un mauvais compagnon la melancolie, elle ronge le cœur d'une perſonne, & luy accourcit la vie.
La melancolie accourcit la vie, & n'engrendre que maladie.
't Is een quaat geſel de ſwaarmoedigheidt, ſy knaagt het hert van een menſche, ende verkort hem het leven.
De ſwaarmoedigheidt verkort het leven, ende baart niet dan ſiekte.

Il faut prendre bon temps pendant qu'on le peut avoir, le mauvais vient pluſtot qu'on ne le deſire.
Men moet de tijd waar nemen, terwijl dat men ſe hebben kan, het quaat komt eer als men 't begeert.

C'eſt la deviſe des Epicuriens, le dicton des gourmands, yvrognes, & enfans ſans ſoucy.
't Is de ſpreuk vande vraten, ende het ſpreekwoord van de gulſigers, dronkers, ende kinderen ſonder ſorg.

Cent livres de melancolie ne ſçauroient payer une once de debtes.
Hondert pond ſwaarmoedigheidts ſoude niet een ons ſchult kunnen betalen.

Toute choſe a ſont temps.
Alle ding heeft ſijn tijd.

Digitized by Google

Je m'eſpargne pour le ſouper.
Que vous faut il?
Vous faut il quelque choſe?
Je ne me trouve pas trop bien.
Voulez vous ſortir de table?
Ouy Monſieur laiſſez moy un peu paſſer.
Que voulez vous faire?
Il me faut aller faire place a un verre de vin.
N'eſt ce que cela, he bien allez.
Mais eſcoutez Meſſieurs qu'aurons nous a ſouper? Aurons nous quelque choſe de bon?
Vous avez touſiours bon ſoucy de la cuiſine.
Vous avez touſiours le nez, ou l'eſprit a la cuiſine.
Vous aymez bien les bonnes lippées.
Qui eſt celuy, qui n'aime pas ce qui eſt bon?
Je ne le demande pas ſans cauſe.
Pourquoy donc?
C'eſt, que ſi ces Meſſieurs en ſont contents, je voudrois bien prier quelques bons amis a ſouper.

Ik vaſt tegens het avondmaal.
Wat ſchort u?
Schort u yets?
Ik bevind my niet heel wel.
Wilt ghy van tafel gaan?
Ja mijn Heer, laat my eens deur gaan.
Wat wilt gy doen?
Ik moet plaats gaan makē voor een glas wijn.
Is't anders niet, wel gaat dan.
Maar hoort mijn Heeren, wat ſullen wy op 't avondmaal hebben? Sullē wy yet goets hebbē.
Gy hebt altijt goede ſorg voor de keuken.
Gy hebt altijdt de neus of de geeſt inde keuken.
Gy bemind wel den goeden flemp.
Wie is die, die niet wat goets en bemint?
Ik en vraagh't niet ſonder oorſaak.
Waarom dan?
't Is dat, by al dien deſe Heeren daar mede te vreden ſijn, ik ſoude wel eenige goede vrinden t'avondt ten eeten willen nodigen.

Il

Digitized by Google

Il ne tiendra pas à moy, je ne croy pas auſſi que ces Meſſieurs y trouvent à redire.

't Sal aan my niet ſchorten, ik en geloof ook niet, dat deſe Heeren daar yet tegen te ſeggen vinden.

Je deſire fort de leur faire bonne chere.

Ik begeer ſeer haar goed cier aan te doen.

Qui ſont ils?

Wie ſijnſe?

Je voudrois premierement avoir l'eſcuyer, par ce que c'eſt un homme jovial, & de bonne converſation.

Ik wou voor eerſt hebben de Stalmeeſter, om dat het een vrolijk man is, en van goeden omgank.

Auſſi eſt il, il eſt de fort bonne compagnie.

Dat is hy ook, hy is een heel goet geſelſchap.

Je le voy plus volontiers que mon propre cœur.

Ik ſie hem veel liever als mijn eygen hert.

Je vous en croy bien ſans jurer.

Ik geloof u wel ſonder ſweeren.

N'en jurez pas.

En ſweert 'er niet om.

En apres je voudrois auſſi inviter ſon camarade.

Daar naa ſou ik ook ſijn metgeſel willen nooden.

Mais j'ay peur qu'il ne ſoit pas trop bien venu.

Maar ik vrees, dat hy niet al te welkom ſal ſijn.

Il eſt extremement capricieux, quand il a mis le nez au verre.

Hy is uyttermaten hoofdich, als hy de neus in 't glas geſteken heeft.

Auſſi eſt il, il eſt d'une eſtrange humeur, quand il a beu.

Soo is 't, hy is van een vreemde aart, als hy gedronken heeft.

Au reſte il eſt aſſez bon enfant.

Anders is hy mans ghenoegh.

Nous ſommes autrement fort bons amis.

Wy ſijn anders heel goede vrienden.

Digitized by Google

C'eſt juſtement ce que je penſe.
't Is juyſt, dat ik denk.

Il fait bien le Rodomont, & puis c'eſt tout.
Hy ſtelt hem heel dol aan, ende dat is 't al.

Tant y a, que c'eſt un vray trouble-feſte, il gaſteroit tout le myſtere.
Soo veel iſſer af, dat het een rechte feeſtverderver is, hy ſou 't heele ſpel te grabbel werpen.

Laiſſons le donc avec ſes rodemontades, nous nous en paſſerons bien.
Laaten wy hem dan daar met ſijn opſnydery, wy konnen hem wel ontberen.

Qui deſirez vous encor?
Wie begeert ghy noch?

Monſieur Bleu, a cauſe qu'il entame touſiours quelque propos recreatif.
Mijn Heer Blaau, om dat hy altijdt eenige vermaakelijke reden anvangt.

C'eſt un habile homme, on apprend touſiours quelque choſe de bon de luy.
't Is een gaauw borſt, men leert altijd yet goets van hem.

Il a la langue bien pendüe.
Hy heeft de tong wel tot ſijn wil.

Mais il ne fait pourtant point de longs diſcours, comme des ſermons.
Maar hy maakt daarom geen lange praat, gelyk predicatien.

Il n'eſt pas auſſi de ceux, qui veulent controler tous les propos des autres.
Hy is ook van die geen niet, die alle reden van andere tegenſpreeken willen.

Il n'eſt pas de ces outrecuidez, qui veulent tondre ſur un œuf, & corriger le magnificat a matines.
Hy is niet van die laetdunkende, die een ey ſcheren willen, en die het magnificat verbeteren willen.

Il n'y ſa point de plaiſir
Daar is geen vermaak by

d'eſtre

Digitized by Google

d'estre avec de telles gens.

Les banquets ne se font à autre fin, que pour se recrêer, & entretenir l'amitié ensemble.

La table fait les amis.

Dites aussi, & souvent les ennemis.

Il est vray, on s'assemble pour se rejoüir de compagnie.

Mais non pas a dessein de se quereler.

Ne voulez vous plus personne?

Il m'y faudra aussi appeller mon hoste, parce qu'il y a desja long temps que je l'ay dit, & que j'en ay eu l'envie.

A le bon homme, il ne le faut pas oublier.

C'est la meilleure ame du monde.

C'est un fort honneste homme.

Il nous donnera beaucoup de passetemps, qui ne nous coutera rien.

C'est la principale piece du festin.

sulk volk te weſen.

De gaſteryen en geſchieden tot geen ander eynd, als om ſigh te vermakẽ, en de vrientſchap met malkander te onderhouden.

De tafel maakt de vrienden.

Seght ook, en ſomtijdts vyanden.

't Is waar, men komt by malkander om ſig met het geſelſchap te verheugen.

Maar niet met voornemen om te krackeelen.

Wilt ghy niemand meer hebben?

Ik ſal daar ook mijn waert moeten noodẽ, om dat ik het al over langh geſeyd heb, ende in den ſin heb gehad.

Och die goede man, men moet hem niet vergetẽ.

't Is de goedſte ziel van de werelt.

't Is een heel eerlijk man.

Hy ſal ons veel tijdtverdrijf geven, dat ons niet met al ſal koſten.

Dat is het voornaamſte ſtuk van de gaſterye.

Digitized by Google

Sans luy la feſte ne ſeroit pas bonne.
Sonder hem ſoude het Feeſt niet goet ſijn.

He bien voila tout mes hoſtes, a qui donnerons nous la charge du feſtin?
Nu wel daar ſijn al mijn gaſten, aan wie ſullen wy de laſt van de gaſtery geven.

C'eſt a vous a faire, a donner ce Gouvernement a qu'il vous plaira.
't Komt u toe, dit bewind te geven aan wien 't u ſal believen.

Nous prierons Monſieur Jeroſme d'en prendre la peine: il en eſt fort capable.
Wy ſullen mijn Heer Jeroen bidden de moeyten daar van te nemen, hy is 'er ſeer bequaam toe.

Je n'ay que faire de vos mocqueries, Monſieur.
Ik heb met u gekſcheerderye niet te doen, mijn Heer.

Qu'appellez vous mocquerie?
Wat heet ghy gekſcheerderye?

Je m'y entends comme un aveugle a prendre des cirons.
Ik verſta my daar op, als een blindē om ſiertjens op te nemen.

Vos meſpris vous ſervent de loüanges.
Uw verachtingh dient u tot lof.

Nous ſçavons bien mieux.
Wy weten wel beter.

Donnez cette commiſſion a Monſieur Loüys: c'eſt a faire a luy.
Geeft die laſt aan mijn Heer Lodewyk, het komt hem toe te doen.

Non, non, il faut que ce ſoit vous.
Neen, neen, gy moet het weſen.

Il n'y a point d'autre remede.
Daar en is geen ander middel.

Il faut paſſer par la, ou par la feneſtre.
Ghy moet daar an, of door 't venſter.

Ouy, ouy, c'eſt un point raclé.
Ja, ja, 't vonnis is geweſen.

Vous

Digitized by Google

Vous entretiendrez bien les conviez, & ne manquerez pas de les faire bien boire, sçachant bien porter vostre vin, en outre, vous les cognoissez tous, & sçavez leurs complexions.

Ghy sult de genoden wel onderhouden, ende sult niet laten van haar lustigh te doen drinken, wel wetende dat gy uw wijn wel kunt verdragen, daar-en-boven gy kentse altemaal, en weet haar natuur.

Et par ainsi vous vous pourrez aisement accommoder a l'humeur d'un chacun.

Ende alsoo sult gy u licht konnen schicken na den aart van yder een.

Et ce qui est le principal c'est que vous estes fort bon escuyer tranchant.

Ende het voornaamste is dit, dat ghy een goet voorsnyder sijt.

Si peu que rien, vous me prenez pour un autre.

Soo weynigh als niet, gy neemt my voor een ander.

Cela me fait esperer, que personne ne trouvera rien a redire a ce que fera Monsieur Jerosme, bien qu'il soit impossible de contenter tout le monde.

Dat doet my hoopen, dat niemandt iet te seggen sal vindē op 't geen, dat mijn Heer Jeroen doen sal, hoewel dat het onmogelijk is al de werelt te vergenoegen.

Messieurs je vous prie de m'en dispenser, je ne m'y trouve pas disposé.

Mijn Heeren, ik bid u my daar van te ontslaan, ik en vind my daar niet na gestelt.

Cela surpasse mon petit pouvoir.

Het gaat mijn kleyn vermogen te boven.

Il n'y a excuse qui vaille.

Daar gelt geē verschoon.

Cette excuse la n'est pas valable.

Dat verschoon en gelt niet.

Cela

Digitized by Google

Cela eſt conclu; & reſolu, comme un arreſt de parlement.

Dat is beſloten ende geſtemt als een Parlements vonnis.

Puis qu'il vous plait ainſi je voy bien qu'il me faudra hazarder le paquet.

Terwijl't u alſo belieft, ſie ik wel, dat ik het ſal moeten wagen.

Je feray du mieux que je pourray.

Ik ſal't op het beſt maaken, dat ik kan.

Ouy, ouy, faites voſtre mieux.

Ja, ja, doet uw beſt.

Qui fait ce qu'il peut, & donne ce qu'il a, eſt excuſable.

Die doet dat hy kan, en geeft dat hy heeft, is waerdt dat hy leeft.

Pour moy je donneray ordre a la cuiſine, & feray que nous ayons toutes ſortes de bonnes viandes.

Voor my, ik ſal ordre geven inde keuken, en ſal maaken, dat wy alderley goede ſpijs ſullen hebben.

Ouy, faites nous avoir, & appreſter quelque choſe de bon.

Ja, doet ons hebben, en ghereedt maaken wat goets.

Laiſſez moy faire.

Laat my begaan.

Mais toutefois, que voulez vous qu'on vous appreſte?

Maar evenwel wat wilt gy hebben, datmen u gereet maakt?

C'eſt aujourd huy un jour maigre ou jour de poiſſon.

't Is van daagh vaſten-dag ofte vis-dagh.

Il n'importe.

Daar is niet aan gelegen.

Il faut tacher d'avoir quelque choſe d'extraordinaire delicat.

Men moet ſijn beſt doen om iet ongewoon leckers te hebben.

Ouy, car la varieté plait en toutes choſes.

Ja, want de verandering behaagt in alle dingen.

Il eſt bien vray, on ſe faſche d'ouir touſiours une

't Is wel waar, men wordt verdrietig altijt een en

meſme

Digitized by Google

meſme chanſon.
Voire, on ſe laſſe auſſi de faire touſiours bonne chere.
Bref on ſe deſgouſte enfin de tout, hormis de gaigner.
He bien Monſieur, a la ſanté de vous amis.

Dieu les garde de mal, & nous auſſi, il eſt bien fol qui s'oublie.

Il faut faire raiſon avec les meſmes armes.
Vous prechez trop ſur la vendange.
A boire garçon.
Mais rince premierement le verre.
Hola, c'eſt aſſez.
Vous verſez trop plein.
Verſes tout plein c'eſt pour deux, pour le corps, & l'ame.
Ne reſpandez pas.
Il paſſe ſi doux comme laict.
Beuvez tout, vuidez le verre.
Faites rubis ſur l'ongle.
Hé allons, pour l'amour d'elle.
Achevez de boire encor cette goutte la.

't ſelve lietje te hooren.
Ja, men wordt ook moede van altijd goet cier te maken:
In 't kort, men wort alle ding tegen, uytgenomen 't gewin.
Wel aan mijn Heer, op de geſontheyd van uw vrienden.
Godt bewaartſe voor quaat, en ons ook, 't is wel een gek, die ſijn ſelfs vergeet.
Men moet beſcheyd doen met de ſelve wapenen.
Gy preekt te langh over die kelk.
Geeft drinken jongen.
Maar ſpoelt eerſt het glas.
Hout, 't is genoech.
Gy ſchenkt al te vol.
Schenkt het heel vol 't is voor twe, lijf en ziel.

En ſtort niet.
't Gaat ſoo ſoet door, als melk.
Drinkt uyt, maakt het glas leegh.
Maakt 't ſuper-nageltje.
Hey luſtich, om harent wil.
Drinkt die droppel voort uyt.

Tenez

Digitized by Google

Tenez voila qui eſt vuide
Ah, voila comme il faut faire.
Voila qui merite.
J'ay veu que je beuvois tout, maintenant je n'y laiſſe plus rien.
N'eſt ce pas une meſme choſe?
Que vous enſemble?
Il me ſemble que vous ſeriez bon chantre vous n'entonnez pas mal.

Laiſſez le chapeau.
Ne touchez pas au chapeau.
Faiſons une loy, que perſonne ne mette la main au chapeau a table, ſur peine de boire un verre de vin, ou deux.
Auſſi bien ne fait on que l'engraiſſer.
Laiſſons les ceremonies pour ceux qui n'ont autres choſes a faire, & qui s'y plaiſent.
Par ce moyen on ſera diſpenſé de telles ceremonies.
Mais pourquoy humez, & maſchez vous ainſi le vin, comme ſi c'eſtoit un boüillon.

Hou daar, dat is leegh.
Alſo moetmen doen.

Dat mach gaan.
Ik heb geſien, dat ik het al uyt dronk, en nu laat ik 'er niet meer in.
Is 't niet een en het ſelfde ding?
Wat dunkt u daar af?
My dunkt, dat ghy een goet voorſanger ſoudt ſijn, gy en hout de toon niet qualijk.
Laat den hoet ſtaan.
En raakt den hoet niet aan.
Laat ons een wet maken, dat niemandt den hoet afdoet aan tafel, op de boete van eẽ glas wijns of twee te drinken.
Want men maakt hem maar ſmerigh.
Laat de beleeftheden voor die geẽ die anders niet te doen hebbẽ, en haar behagen daar in nemẽ.
Door dat middel ſal men ontſlagen ſijn van ſulke beleeftheden.
Maar waarom ſlurpt ghy en kaauwt ghy alſo de wijn of 't een ſopje waar.

C'eſt

Digitized by Google

C'eſt pour en tirer la quinte eſſence.
On le treuve bien meilleur, quand on le boit ainſi tout doucement, que quand on l'avalle & entonne a grands traits.
He, ne mangez pas trop de cela, qui ne vous nuiſe, ou ne vous face mal.

Laiſſez m'en paſſer l'envie, je vous en prie.
Il y a long temps que je deſirois d'en manger.

J'ayme mieux cela que choſe du monde.
Il ne faut pourtant pas obeir a ſes appetits mais les moderer, & tenir en bride.

Vous avez bien fait de me le dire.
Je vous en ſçay bon gré.

Tout avec raiſon, ordre, & ſaiſon.
ça, ça, Monſieur Jeroſme, alaigrement.
A quoy ſongez vous?
Pourquoy eſtes vous ſi penſif?
On ne peut eſtre tousjours en

't Is om de quinteſſentie daar uyt te trecken.
't Smaakt veel beter, als men 't alſoo ſoetjens drinkt, dan als wanneer men 't inſlikt ende ingiet met groote teugē.
Ey, eet niet te veel van dat, op dat het u niet ſchaadt of qualijk bekomt.
Laat ik mijn luſt daar in voldoen, ik bid u.
Ik heb, al lang verlangt, daar van te eten.

Ik eet dat liever, als yet ter werelt.
Men moet evenwel ſijn luſt niet ghehoorſaam ſijn, maar men moetſe matigen, en in toom houden.
Gy hebt wel gedaan, dat gy 't my geſeyt hebt.
Ik weet het u grooten dank.
Alles met reden, en ordre, en tijdt.
Nu, nu, mijn Heer Jeroen, luſtigh.
Waar op denkt gy?
Waarom ſijt ghy ſoo vol gedachten?
Men kan altijt niet even

bon-

Digitized by Google

bonne humeur, non certes.
Le temps en eſt quelque fois la cauſe.
Ou les affaires qu'on a.

Je n'y ſonge non plus qu'a m'aller baigner, c'eſt la moindre de mes penſées.

Or ça loüé ſoit Dieu, & vous, j'ay bien beu, & bien mangé.
Me voila plein comme un œuf.
Je penſois au paravant, qu'il n'y en auroit pas aſſez pour moy.
On a ordinairement les yeux plus grands que le ventre.
Ce n'eſt pas cela, mais c'eſt que vous voulez ſuivre la reigle, qui dit, qu'il ſe faut touſiours lever de table avec la faim.
Je voudrois bien que je le peuſſe faire.
Je le voudrois auſſi pour l'amour de vous.
Mais cette maxime la n'eſt plus en uſage.
Il s'en treuve peu qui conſiderent la ſentence, qui dit, que qui boit & mange

vrolijk ſijn, neen ſeker.

De tijdt is 'er ſomtijds de oorſaak af.
Of de ſaak, die men onder handen heeft.
Ik en denk daar niet meer op, als op my te gaan baden, het is de minſte van mijn gedachten.
Nu wel aan, God ſy geloofft, en gy, ik heb wel gedronken en gegeten.
Siet daar, ik ben ſoo vol als een ey.
Ik dachte te voren, datter niet ghenoech ſoude weſen voor my.
Men heeft ghewoonlijk d'oogen grooter als de buyk.
't En is dat niet, maar 't is dat gy den regel volgē wilt, die ſeyt, datmen altijt hongerigh van de tafel moet opſtaan.
Ik wou wel, dat ik het doen koſt.
Ik wou het ook om uwent wil.
Maar die regel is niet meer in 't gebruyk.
Men vint daar weynigh, die die ſpreuk bedencken, dewelke ſeyt, dat

ſobre-

Digitized by Google

ſobrement, vit de couſtume longuement.

die geen, die ſoberlijk eet ende drinkt, ghemeenlijk lang leeft.

Cettuy la n'avoit point obſervé cette reigle, lequel eſtant interrogé, s'il avoit jeuſné en careſme, reſpondit, qu'il n'avoit jeuſné que le premier jour.

Die en had dié regel niet in acht genomen, welke gevraaght ſijnde, of hy in de vaſten gevaſt hadde, antwoorde, dat hy niet gevaſt had, als den eerſten dagh.

Comment cela?

Hoe dat?

A cauſe, dit il, qu'il avoit tant mangé le dernier jour de carneval, qu'il en avoit eſté tout des gouſté le lendemain.

Ter oorſaak, ſeyd' hy, dat hy ſo veel gegeten had de laatſte dagh voor de vaſten, dat hy 's anderen daaghs de luſt heel quijt was.

Celle la n'eſt pas mauvaiſe.

Die en is niet quaat.

Vous n'eſtes pas mauvais Hiſtorien.

Gy ſijt geen ſlecht Hiſtoricus.

Autant que rien.

Soo veel als niet.

Celuy, de qui vous parlez, eſtoit ſans doute un bon deſgouſté.

Die geen, daar ghy van ſpreekt, was ſonder twijfel een goeden lickebroeder.

Or ça, je m'en vay encor envoyer cettuy cy au pais bas, pour fermer & cachetter l'eſtomac.

Nu kom aan, ik wil die noch gaã ſendē na Nederlandt om de maagh te ſluyten en te ſegelē.

Mettez y de l'eau, il eſt trop fort.

Doet daar water in, z' is al te ſterk.

Non, non, il n'eſt pas de beſoing.

Neen, neen, 'ten is niet van noden.

Je n'aime pas l'eau, je ne

Ik en bemin het water

Digitized by Google

voudroy pas en avoir dans mes ſouliers, encor moins dans mon ventre.

niet, ik wil het in mijn ſchoenen niet hebben, en noch minder in mijn buyk.

Je mettrois pluſtoſt du ſuccre au vin.

Ik ſoude veel eer ſuyker in de wyn doen.

Il vaut mieux auſſi, dites qu'on nous en apporte.

't Is ook beter, ſeght dat men ſe ons brenght.

J'eſtime fort la maxime des Italiens, parce qu'elle dit, boy touſiours, ſi tu peux du vin, & laiſſe aller l'eau au moulin.

Ik hou veel van den Italiaanſchen regel, om dat ſy ſeyt, drinkt altyd wyn als ghy kunt, ende laat het water in de molen gaan.

Vous mettez trop d'eau dans le voſtre.

Gy doet al te veel waters in de uwe.

Je n'en ſeray pas ſi toſt yvre.

Ik en ſal dan ſoo ras niet dronken weſen.

Eſtes vous donc ſuject a vous enyvrer?

Syt ghy dan de dronkenſchap onderworpen?

Non pas moy, mais c'eſt le vin qui m'enyvre.

Ik niet, maar 't is de wyn die my droncken maakt.

Voire, ce n'eſt pas la faute du vin, mais de celuy qui le boit.

Ja, 't en is des wijns ſchult niet, maar des geens dieſe drinkt.

Ma foy cela eſt vilain.

Dat is voorwaar laelijk.

Et de la biere, n'en beuvez vous point?

En bier, drinkt ghy dat niet?

Ouy, quand je ſuis bien alteré.

Ja, als ik heel dorſtich ben.

Parce qu'elle deſaltere plus que le vin.

Om dat het beter den dorſt leſt als de wijn.

Sans doute qu'elle eſtanche mieux la ſoif, principa-

Sonder twijfel het verſlaat beter den dorſt, *lement*

Digitized by Google

lement en Eſté & en hyver auſſi.

He bien Monſieur, n'y a il pas moyen d'en avoir un trait?

Tant qu'il vous plaira.

Il n'y a pas encor vingt quatre heures, qu'on en a mis un tonneau en perce.

Pour moy j'aime cent fois mieux le vin, & le boy volontiers a l'allemande.

Qu'eſt ce a dire cela?

Comment entendez vous cela?

C'eſt a dire, au matin pur, au diſner ſans eau, & au ſoir comme il vient du tonneau.

Avec voſtre permiſſion.

Donnez moy un peu le pot que je me verſe à boire.

Non pas s'il vous plait, je verſeray bien, permettez moy du moins que je verſe pour moy meſme.

Non je ne le permettray pas.

voornamelijk in de ſomer, en in de winter ook.

Wel mijn Heer, iſſer geen middel om daar een teugh van te hebben?

So veel als u believen ſal.

't En is noch geen vier en twintich uren, dat men een ton opgeſtoken heeft.

Voor my, ik heb hondert-maal liever de wijn, ende drinkſe geern op de hoogduytſche manier.

Wat is dat te ſeggen?

Hoe verſtaat ghy dat?

Dat is te ſeggen, 's morgens ſuyver, 's middaags ſonder water, ende 's avonts alſe uyt de ton komt.

Met u verlof.

Geeft my eens de kan, dat ik my drinken ſchenk.

Neen, ſo 't u belieft, ik ſal wel ſchenken, laet my ten minſten toe, dat ik voor my ſelven ſchenk.

Neen ik ſal 't niet toelaten.

Digitized by Google

Je suis mieux a main que vous.
Ik ben beter ter hand als ghy.

Et bien donc, puis que c'est vostre plaisir, je vous serviray une autre fois.
Wel aan dan, dewijl het u so belieft, ik sal u op een ander tijd dienen.

Et toy garçon, as tu disné?
Ende ghy jongen, hebt ghy gegeten?

Non Monsieur, mais ne vous mettez pas en paine j'y donneray bon ordre.
Neen mijn Heer, maar breekt u hoofdt daar niet meê, ik zal wel raadt schaffen.

N'esmie pas ainsi le pain. C'est un grand peché.
En kruymelt 't broot soo niet. 't Is een groote sonde.

Fy, ne t'appuyes pas comme cela. Cela sent son paisant d'une lieüe de loing.
Foey, en leunt so niet. Mē siet een wijl weegs, dat dat boerachtig is.

Voila une belle contenance.
Dat is een fraye standt.

Hastes toy de disner, & t'en vas dire a ces Messieurs que je me recommande a leurs bonnes graces, & que je les prie bien affectueusement de venir prendre un petit souper avec moy, à ce soir.
Haast u met eeten, ende gaat seggē aā die Heeren, dat ik my beveel in haar goede gonst, en dat ik se ootmoedelijk bidde om t'avondt te komen, en met my een weynigh te eten.

Ne demeures gueres a revenir.
Blijst niet langh uyt.

Va vistement, & rapportes promtement la responſe.
Gaat ras, en brengt haast antwoort.

Despeches toy.
Haast u.

Es tu encor là?
Zyt ghy daar noch?

Dis leur, qu'ils n'attendent pas qu'on les aille querir.
Segt haar, datse niet en wachten tot datmense komt halen.

En-

Digitized by Google

Enfans oſtéz cela, & apportez le deſſert.
Kinders neemt dat weg, en brengt het nageregt.

Prenez de cette dragée Monſieur, pour faire bonne bouche.
Neemt van deſe ronde ſuyker, Heeren, om een goeden mont te makē.

Je vous remercie.
Ik bedank u.

Je n'aime pas ces friandiſes la.
Ik en eet niet gaern die leckerny.

Cela agace les dents.
Dat maakt de tandē ſlee.

Donnez moy pluſtoſt une trenche de ce formage de Hollande.
Geeft my liever een ſnee van die Hollandſche kaes.

Je l'aime bien mieux, que le ſuccre, & que toutes ces confitures.
Ik eet ze veel liever als de ſuyker, en al die confituren.

Chacun a ſon gouſt particulier.
Een yeder heeft ſijn byſondere ſmaak.

Je m'en vay vous faire raiſon, & boire a vos bonnes graces Monſieur.
Ik ſal u beſcheit gaan doē, en op u goede gonſt drinken, mijn Heer.

Voſtre ſerviteur Monſieur.
Uw dienaar Heer. (ren.

Levons nous Meſſieurs.
Laat ons opſtaā, mijn Hee-

C'eſt aſſez tenu table.
't Is lang genoeg getafelt.

Je l'avois ſur le bout de la langue.
Ik had het op de tongh te ſeggen.

Dieu vous benie Meſſieurs, & toute la compagnie.
Godt ſegen u Heeren, en 't ganſche geſelſchap.

Voſtre ſerviteur, Monſieur, rendons graces à Dieu, & puis nous boirons encor un coup debout.
Uw dienaar, mijn Heer, laat ons God dankē, en dan ſullē wy noch een reys drincken ſtaande.

Il nous faut vuider le pot.
Wy moeten de kan leegh maken.

Monſieur l'hoſte dites les graces s'il vous plaiſt.
Heer Waert ſpreekt de dankſegginge, ſoo 't u belieft.

Loüé ſoyez o Dieu tres benin, qui nous donne a manger & boire, & veuille du celeſte pain paiſtre nos ames en ta gloire. Amen.

Gelooft ſijt gy, o goedertieren God, die ons te eten en te drinkē geeft, en wilt met Hemels broot onſe ziel voeden t'uwer eer. Amen.

Monſieur l'hoſte, nous vous remercions de voſtre bon traictement.

Heer Waert, wy dancken u van uw goedt onthaal.

Meſſieurs, je vous prie de prendre le petit traictement en gré.

Mijn Heeren, ik bid u in dank te nemen het kleyn onthaal.

Nous avons eſté fort bien traictez, Monſieur, nous vous en remercions.

Wy ſijn heel wel onthaalt geweeſt, mijn Heer, wy bedanken u daar voor.

Il faut prendre la bonne volonté pour l'effect.

Men moet de goede wil voor de daat nemen.

Nous avons aſſez veu l'un & l'autre, pour moy j'ay auſſi bien diſné, que ſi j'avois eſté a des nopces.

Wy hebben de eene en d'andere genoech geſien, voor my, ik heb ſo goeden middagmaal gehouden, als of ik te Bruyloft geweeſt waar.

Une pomme mangée avec contentement vaut mieux qu'une perdris dans le tourment.

Een appel gegeten met vernoeging, is beter als een patrijs in pijn.

Mais! que ce pendard de garçon met bien a revenir.

Maar! hoe lang blijft die hangebaſt van een jongen uyt.

J'ay peur qu'il ne trouve viſage de bois, je meurs d'impatience de ſçavoir la reſponſe.

Ik vrees, dat hy de deur toe ſal vinden, ik ſterf van ongedult om antwoord te weten.

Ha!

Digitized by Google

Ha ! le voila.
He bien que disent ils ?
Ils vous baisent tres humblement les mains, & vous prient de les excuser pour cette fois cy, a cause de quelques affaires importantes, qu'ils ont a faire.
Ne sçavez vous pas quelles affaires ?
Non pas assurement, mais il me semble qu'ils ont quelques amis, qui les sont venus voir.

D'où le sçavez vous ?
On me l'a dit.
He bien patience.
Ils vous remercient infiniment de l'honneur, que vous leur faites.
Nous voila bien rechaufez.
Voila tous nos desseins rompus.
Voila bien conté sans l'Hoste.
Fermez la main, & dites que vous ne tenez rien.
Patience, ce sera pour une autre fois.
Vos desseins resemblent aux grosses Montagnes, qui n'enfantent que les souris.

Ha ! daar is hy.
Wel wat seggen sy ?
Sy kussen u ootmoedigh de handen, ende biddē u, dat gy haar ontschuldight voor dese reys, ter oorsaak van eenige gewichtige saaken, die sy hebben te doen.
En weet gy niet om wat saaken ?
Niet heel seker, maar my dunkt, dat sy eenige vrienden hebben, die haar sijn komen besoeken.
Waar uit weet gy 't ?
Men heeft het my geseyt.
Nu wel, gedult.
Sy bedanken u oneyndelijk van de eer, die gy haar doet.
Nu sijn wy daar wel aan.
Siet daar al ons voornemen gebroken.
't Is wel gerekent sonder de Waert.
Doe toe de hand, en seght dat gydèr niet in hebt.
Gedult, het sal op een ander reys sijn.
Uw voornemē gelijkt de groote bergen, die niet en baeren als muysen.

Digitized by Google

Tous deſſeins ne reuſſiſſent pas.	Alle voornemens en gelucken niet.
Cela n'eſt pas ſi eſtrange.	Dat en is ſoo vreemt niet.
He bien, à Dieu juſque à revoir.	Wel aan, Godt bewaar u tot weerſiens toe.
Nous nous reverrons au ſouper.	Wy ſullen malkander weer ſien op 't avondtmaal.
Je l'eſpere', voſtre ſerviteur.	Ik hoop het, uw dienaar.
La fin du ſecond Dialogue.	*Het eynde vande tweede t'ſamen-ſpraak.*

TROI-

Digitized by Google

TROISIEME

DIALOGUE,

DE

La pourmenade, de la visite, du logement, & d'aller coucher.

HE bien Messieurs, apres avoir fort bien disné, a quoy passerons nous l'apres disnée?

Que ferons nous maintenant?
Il faut faire quelque chose pour passer le temps.
La recreation est fort bonne apres le repas.
Il est vray, voulons nous joüer a la paume ou faire une partie au ballon.

Nanny certes, ces exercices la sont trop violents apres avoir bien disné, si ce n'est deux ou trois heures apres.

He bien, joüons aux cartes, ou aux dames.
Pour combien joüerons nous?

DE DERDE

t' Samen-spraak,

VAN

Het wandelen, van het besoeken, van 't herbergen, en van te bedde gaan.

WEl mijn Heeren, nadat wy het middagmaal wel ghehouden hebben, waar mee sullen wy de namiddagh overbrengen?
Wat sullen wy nu doen?
Men moet iet doen om tijdtverdrijf.
't Vermaak is heel goedt na de maaltijdt.
't Is waar, willen wy in de kaets-baan speelen, of een party met de wintbal maken.
Neen seker, die oeffeningen sijn al te krachtig, na datmen wel gegeten heeft, of het moet twee of drie uren daar na wesen.
Wel aan, laat ons met de kaart speelē of dammē.
Waarom sullen wy speelen?

Digitized by Google

Pour un ſou, ou deux liards.
C'eſt bien dit, car je ne joüe jamais que pour paſſer le temps, & non pas pour le gain ny profit.
Mais il n'eſt pas auſſi trop ſain d'eſtre ſi coy, & touſiours aſſis.
Je l'avoüe, car en toute choſe l'exces n'en vaut rien.
Allons donc pourmener.

Allons pluſtoſt prendre l'air, & faiſons un petit tour.
Ouy allons faire une petite pourmenade hors de la Ville.
Nous deviſerons enſemble en nous pourmenant.

Que vous en ſemble Monſieur?
Je ſuis a tout faire.
Quant a moy, je ſuis de tous bons accords.
Il ne tiendra pas auſſi a moy.
Nous irons donc enſemble.
Auſſi bien, je ne ſuis pas maintenant en humeur d'eſtudier.
Je voulois apprendre ma

Voor een ſtuyver ofte een half.
't Is wel geſeyt, want ik ſpeel nooyt als om tijdverdrijf, en niet om gewin noch voordeel.
Maar 't en is ook niet al te geſont ſo ſtil te ſijn, en altijd te ſitten.
Ik ſta het toe, want in alle dinghen deught de overdaat niet met al.
Laat ons dan gaan wandelen.
Gaan wy liever een logtje haalen, en een kleyne keer doen.
Ja laat ons een kleyne wandelinge gaan doen buyten de Stadt.
Wy ſullen met malkanderen al wandelende praten.
Wat dunkt u daar af, mijn Heer?
Ik doe alles mede.
Wat my belangt, ik kan my na alles ſchicken.
't En ſal ook aan my niet ontbreken.
Wy ſullen dan t'ſamen gaan. Ook ben ik nu niet geſtelt om te ſtudeeren.
Ik wou mijn les van buy-

leçon

Digitized by Google

leçon par cœur.
Mais je n'ay ſçeu.
Il m'a eſté impoſſible.

Allons, nous nous rechauf-ferons, il ne fait pas trop chaud.
Il me ſemble qui fait trop ſale.
Il ne fait pas trop beau.
Voyez quel temps il fait.
Il fait ſi grand vent, qu'il eſt impoſſible de demeurer par les rues.
De quel coſté vient le vent.

Du coſté de ſeptentrion.
C'eſt pour cela qu'il fait ſi froid.
Il fait auſſi froid, qu'au fin cœur d'hyver.
Nous pourrions bien avoir de la pluye.
Il pourroit bien eſtre.

Aſſurement qu'il pleuvera tantoſt.
Ouy, je vous en aſſure, ſ'oſerois bien gager, qu'il pleuvera devant qu'il ſoit nuict.
Vous regardez de trop pres.
Pour moy, je ne crains pas qu'il pleuve.
Je ne doute pas, que

ten leeren.
Maar ik heb niet gekoſt.
't Is my onmogelijk gheweeſt.
Laat ons gaan, wy ſullen ons warm maaken, het en is niet heel warm.
My dunkt dat het al te vuyl is.
't En is niet heel ſchoon.
Siet wat weer dat het is.
Het waayt ſo ſeer, dat het onmogelijk is op ſtraat te blyven.
Van wat ſyde komt de wint?
Van de Noordſyde.
Daarom is 't, dat het ſoo kout is.
Het is ſoo kout, als in 't hertje van de winter.
Wy koſten wel regen hebben.
Het ſou wel kunnen weſen.
Voorſeker ſal het terſtont regenen.
Ja, ik verſeker u daar af, ik ſou wel derven weddden, dat het regenen ſal, eer 't nacht is.
Gy ſiet al te naauw.
Voor my, ik vrees den regen niet.
Ik en twijfel niet, of wy

nous

Digitized by Google

nous n'ayons du beau temps.
Et moy, j'ay bien peur qu'il pleuvera.
Laissez pleuvoir ce ne sera que de l'eau.
Ouy bien, mais je crains, que nous serons mouillez.
Si nous sommes mouillez, nous en serons quite pour nous secher.
Je voudrois donc, que vous fussiez mouillé jusque a la peau, puis que vous en tenez si peu de conte.

Me voudriez vous bien tant de mal. Je n'en ay pas peur.

Voila le plus beau temps du monde.
Il fait maintenant cent fois plus beau aux champs, qu'a la ville.
Allons y donc.
Aussi bien faut il faire quelque chose ou rien.
Vous plait il que je vous tienne compagnie.
Tres volontiers si c'est vostre commodité.
Je me reputeray heureux d'estre en vostre bonne

sullen schoon weer hebben.
En ik vrees geweldich, dat het regenen sal.
Laat het regenen, 't sal maar water sijn.
Ja wel, maar ik vrees, dat wy nat sullen worden.

So wy nat worden, wy sullen vry sijn met ons weder te drogen.
Ik wou dan, dat ghy nat wiert tot op de huyt toe, terwijl ghy daar so weynich werks van maakt.
Woude gy my wel so veel quaat wenschen. Ik en hebber geen vrees voor.
Siet daar het schoonste weer vande werelt.
Het is nu honderdmaal schoonder op 't landt, als in Stad.
Laat ons dan gaan.
Men moet toch iet doen, of niet met al.
Belieft het u, dat ik u geselschap houde.
Seer gaern, soo 't u gelegentheyd is.
Ik sal my geluckigh achten in uw goet gesel-

com-

compagnie, si vous l'avez pour agreable?

S'il vous agrée?

He Monsieur, vous moquez vous. Ce me sera un grand contentement de jouir de vostre bon entretien & douce conversation.

Mais j'ay peur de vous incommoder.

Point du tout Monsieur.

Au contraire, vous me ferez le plus grand plaisir du monde.

Je vous en auray beaucoup d'obligation.

Irons nous par eau, ou par terre? Il ne fait pas beau aller a pied.

Allons plustost en chariot, ou a cheval.

J'aimerois encor mieux aller en bateau.

Si vous voulez, j'en iray loüer un?

Comme il vous plaira, il m'est indifferent.

Allez y donc.

J'aime bien mon aise, parce que je suis desja vieux.

Quant a moy, je me plais fort a la campagne.

schap te weſen, ſo 't u aangenaem is?

Soo 't u behaaght?

Ey mijn Heer, ghy gekt daar mee. Het ſal my een groot genoegen ſijn, te genietē uw goede onderhoudingh en ſoet geſelſchap.

Maar ik vreſe, dat ik u beletten ſal.

Ganſch niet, mijn Heer.

In tegendeel gy ſult my de grootſte vrientſchap van de wereld doen.

Ik ſal dies aan u ſeer verplicht ſijn.

Sullen wy vaaren of gaan? 't En is niet fraay te voet te gaan.

Laat ons liever met de wagen of te paert ryden.

Ik wou noch liever vaaren.

Zo ghy wilt, ik ſal een ſchuyt gaan huuren?

Alſo 't u belieft, 't ſcheelt my niet.

Gaat dan heen.

Ik heb gaern mijn ghemak, want ik ben alree out.

Wat my belangt, ik heb groot vermaak in 't velt.

Mais

Digitized by Google

Mais de fait, il n'eſt que l'air des champs pour la ſanté.

Maar inder daat, daar en is niet beters als de lucht van 't velt voor de geſondheyt.

Mais pour cette fois cy nous irons par baſteau s'il vous agrée?

Maar voor deſe reys ſullen wy vaaren, ſoo 't u aangenaam is?

Je le veux bien, je ne m'en ſoucie pas.

Ik wil wel, ik en bekommer my daar niet over.

Quel chemin prendrons nous.

Wat wech ſullen wy nemen?

De quel coſté irons nous?

Wat heen ſullen wy gaan?

Prenons le plus court, & le plus beau.

Laat ons de kortſte ende fraayſte nemen?

Mais où irons nous?

Maar waar ſullen wy gaen?

En quelque beau jardin.

In eenige fraaye tuyn.

Où vous voudrez, ce m'eſt tout un.

Waar gy wilt, 't is my alleens.

Nous nous embarquerons hors de la ville, & en ſortirons au premier village.

Wy ſullen t'ſcheep gaen buyten de Stad, ende uytgaan in 't eerſte dorp.

Nous nous embarquerons hors de la porte.

Wy ſullen t'ſcheep gaan buyten de poort.

Et nous desbarquerons a un quart de lieüe de la ville.

En wy ſullen uyt het ſchip gaan een vierendeel mijls van de Stad.

Il ne faut pas oublier le manteau.

Men moet de mantel niet vergeten.

Cela s'entend.

Dat verſtaat ſich.

Cela va ſans dire, je n'ay garde d'oublier le mien, ſuivant le proverbe.

Dat gaat ſonder ſpreeken, ik ſal mijn wel wachten de mijne te vergeten, volgens 't ſpreekwoort.

Quand

Digitized by Google

Quand il fait beau prens ton manteau, quand il pleut prens le ſi tu veux.

Par où ſortirons nous?

Sortons par la porte Sainte Catherine.

Mais il me ſemble que ce ne ſeroit pas mal fait d'aller tout d'un train, & appeller Monſieur un tel, pour voir s'il veut eſtre de la partie.

Helas? que ouy, c'eſt un homme de fort bonne humeur.

Il eſt certes fort honneſte homme.

Ou bien envoyez y ſeulement voſtre homme.

Eſcoutez camarade, allez vous en viſtement chez un tel, & luy dites que Monſieur, & moy allons faire une pourmenade, & que nous demandons s'il veut eſtre de la partie.

S'il a le loiſir.

S'il n'a rien a faire.

Si ſa commodité le permet.

Allez viſte, courez, & haſtez vous de revenir.

Als het ſchoon weer is, neemt u mantel, als het regent, neemt hem ſoo gy wilt.

Wat wech ſullen wy uyt gaan?

Laat ons S^t. Catrijnen poort uyt gaan.

Maar my dunkt, dat het niet qualijk ghedaan ſoude weſen, met eenē te gaan, en ſpreken ſoo een Heer aan, om te ſien of hy daar mee aan houden wil.

Och! ja, 't is een man van een heel goeden aart.

't Is ſeker een heel eerlijk man.

Of wel ſent daar maar uw knecht.

Hoort kameraad, gaat ras tot ſoo een, en ſegh dat mijn Heer en ik gaan een kleyne wandeling doen, ende dat wy vragen, of hy daar mee een van wil weſen.

Soo hy de tijd heeft.

Soo hy niet te doē heeft.

Soo het ſijn gelegentheyt toelaat.

Gaat ras, loopt, en haaſt u weer te komen.

Bien

Digitized by Google

Bien Monſieur, je m'y en vay.
Wel mijn Heer, ik gaa daar heen.

Que crie on la?
Wat roeptmen daar?

C'eſt du poiſſon.
't Is Vis.

Je penſois que c'eſtoit autre choſe.
Ik dacht, dat het yet anders was.

Eſtes vous là?
Sijt ghy daar?

He bien, l'avez vous trouvé?
Wel, hebt ghy hem gevonden?

Eſt il au logis?
Is hy t' huys?

Qu'eſt ce qu'il dit?
Wat ſeyt hy?

Qu'eſt ce qu'il a dit?
Wat heeft hy geſeyt?

Il ſe recommande un million de fois a vous.
Hy gebiet hem tien hondert duyſentmaal aan u.

Il dit que pour la reſponſe qu'il en ſera le porteur luy meſme.
Hy ſeyt, wat belangt het antwoort, dat hy ſelver daar van brenger ſal ſijn.

Quand viendra il?
Wanneer ſal hy komen?

Tout a cette heure.
Nu terſtont.

Tenez Monſieur, regardez le voila desja qui vient.
Hou daar mijn Heer, ſiet daar komt hy alrede.

Vrayment il n'a gueres tardé.
Voorwaar hy heeft niet langh gewacht.

Ah bien venu Monſieur.
Hey welkom mijn Heer.

Et vous le bien trouvé Monſieur.
En gy de wel gevonden, mijn Heer.

Je ſuis bien aiſe de vous voir en bonne ſanté, & diſpoſition.
Ik ben wel bly, dat ik u ſie in goede geſontheyt ende welſtant.

Je me rejoüis auſſi extremement de voſtre bonne ſanté.
Ik verblijd my ook ſeer van uw goede geſontheyt.

C'eſt apres diner ſans doute?
't Is na den eeten ſonder twijffel?

Ouy

Digitized by Google

Ouy vrayement, car nous ne dinons jamais si tard.
Escoutez, nous sommes trois ou quatre, qui voudroient bien un peu aller pourmener.
Vous en plait il estre?
Vous plait il faire aussi un petit tour avec nous?
De tout mon cœur; si ma compagnie vous est agrëable?
Pour veu que je ne donne point d'incommodité?
Au contraire, vous nous obligerez infiniment, s'il vous plait d'en prendre la peine?
Qu'appellez vous peine, c'est le moindre des services, que je desire vous rendre, & le plus grand honneur, que je sçaurois souhaiter.
Hola Messieurs, laissez les compliments, & appreſtez vous. (gle?
N'avez vous pas une espin-
Qu'en voulez vous faire?

C'est pour ratacher cette manchette. (ment.
Elle se deffait a tout mo-
Je n'en ay point.
Pas une?

Ja seker, want wy en eten nimmermeer soo laat.
Hoort, wy sijn drie of vier, die wel een weynich souden willen gaan wandelen.
Wilt ghy mee.
Belieft u ook een kleyne keer met ons te doen?
Van ganscher herten; so myn geselschap u aangenaam is?
Mits dat ik geen ongelegentheyt geef?
In tegendeel ghy sult ons oneyndelijk verplichten soo 't u belieft de moeyte aan te nemen.
Wat heet ghy moeyte, 't is de minste dienst, die ik u sou begeeren te doen, en de grootste eer, die ik soude kunnen wenschen.
Hout Heeren, laat de complimenten vaaren, ende maakt u gereet.
En hebt gy niet een spelt?
Wat wilt ghy daar mee doen?
't Is om dese poveret vast te maken.
Sy gaat alle ogenblik los.
Ik en hebber geen.
Niet een?

Digitized by Google

Non certes.
N'importe, allons nous en.

Eſtes vous donc preſt?
Ouy nous voila tous preſts.

Nous n'attendons rien que voſtre perſonne.
Vous m'avez fait grand plaiſir, car auſſi bien treuvois je le temps fort long au logis.
Que faiſiez vous donc?
Rien du tout.
Je ne ſçavois que faire.
J'eſtois à la feneſtre a ravaſſer, & baſtir des chaſteaux en l'air.
Il n'y avoit perſonne au logis que moy.
Mais comment vous eſtes vous porté depuis que je ne vous ay veu?
Il ſemble que vous ayez eſté malade, ou que vous le ſoyez encor.
A quoy le voyez vous?
A voſtre viſage, qui eſt ſi palle, & ſi bleſme.
Vous n'avez point de couleur.
De fait, je ne me porte pas trop bien.
J'ay eu ces jours cy un acces de fievre aſſez fort,

Neen ſeker.
Daar is niet aan gelegen, laat ons gaan.
Sijt gy dan gereet?
Ja, liet daar ſijn wy alle gereet.
Wy en wachten niet als u perſoon.
Ghy hebt my groot vermaak gedaan, want de tijdt viel my heel lang in huys.
Wat deed gy dan?
Ganſch niet.
Ik wiſt niet te doen.
Ik lagh inde venſter te maalen, en bouwde kaſteelen inde locht.
Daar was niemant t'huys als ik.
Maar hoe ſijt gy gevaren, ſedert dat ik u niet geſien en heb?
Het ſchijnt, dat ghy ſiek geweeſt zijt, of dat gy 't noch ſijt.
Waar aan ſiet gy 't?
Aan u aangeſicht, dat ſoo bleek en ſo deeluw is.
Gy en hebt geen coleur.

Inder waarheydt, ik ben niet heel wel.
Ik heb deſe daghen een overval van de koorts

Je

je ne ſçay ſi c'eſt a cauſe du changement.

A propos, où eſtes vous logé?
En quelle rüe, a quelle enſeigne?
A la croix de fer, en la rüe ſainct Martin, chez un tailleur.
Eſtes vous bien accommodé?
Aſſez bien je m'en contente.

Vivez vous en chambre garnie, où en penſion?
J'y ſuis en penſion, nous ſommes fort bien traictés pour noſtre argent.
Eſtes vous auſſi nettement?
Aſſez, car nous avons tous les quinze jours des draps blancs, & des ſerviettes blanches deux fois par ſemaines.
Vous le verrez tantoſt, ſi vous me voulez faire l'honneur d'entrer un peu chez moy, à noſtre retour.
Ouy Monſieur tres volontiers, pour veu que nous ne vous incommodions en aucune façon du monde?

ſterk genoech gehad, ik weet niet of het ter oorſaak is van de verandering.
Maar waar ſijt ghy dan t'huys?
In wat ſtraat, wat hangt 'er uyt.
In 't yſere Kruys, in 't S. Martens ſtraat, tot een Snyder.
Sijt gy daar wel gerieft?
Wel genoech, ik ben daar mee te vreden.
Hout gy uw eygen koſt, of ſijt gy in de koſt?
Ik ben daar in de koſt, wy ſijn daar heel wel gedient voor ons gelt.
Maar is 't 'er ook ſinlijk?
Genoech, want wy hebbē alle veerthien daghen ſchoone laakens, en ſchoone voorlakens tweemaal ter week.
Gy ſult het flus ſien, ſoo gy my de eer doē wilt, dat gy eens tot mijnent in komt, als wy weer om komen.
Ja mijn Heer, ſeer gaern, by aldien dat wy u in geenderley manieren van de werelt ongemak andoen?

Digitized by Google

Retournons Meſſieurs.

Je ne ſçaurois preſque plus marcher.
Je le veux bien.
Mais vous viendrez donc chez moy.
Eſt ce loin d'icy?
Y a il loing.
Non, ce n'eſt qu'a trois pas d'icy.
Nous y voila incontinent.

J'en ſuis fort aiſe, car je ſue ſi fort, que je ſuis tout en eau.
Tenez Garçon, prenez la clef, & allez devant ouvrir la porte.
Nous vous ſuivrons, a condition, que vous ne nous retiendrez pas plus d'un quart d'heure.

Vous ferez tout ce qu'il vous plaira.
Vous ne demeurerez qu'autant que vous voudrez.
Mais dites nous s'il vous plait, comment vont vos affaires?
Encor aſſez bien, Dieu mercy, tout va encor bien, Dieu ſoit loué.
Or ſus Meſſieurs, voicy mon logis.

Laat ons weerom keeren, mijn Heeren.
Ik en kan byna niet meer gaan.
Ik wil wel.
Maar ghy ſult dan tot mijnent komen.
Is 't veer van hier?
Is 't wijd?
Neen, 't en is niet meer als drie treden van hier.
Siet daar wy ſijnder terſtont.
Ik bē daar ſeer blijde om, want ik ſweet ſo ſeer, dat ik heel nat ben.
Hou daar Jongen, neemt de ſleutel, en gaat voor-uyt de deur opdoen.
Wy ſullen u volgen op voorwaard, dat gy ons niet meer, als een vierendeel uyrs ſult ophouden.
Ghy ſult doen al wat u belieft.
Ghy ſult niet langer blijven, als ghy ſult willen.
Maar ſegt ons, ſo 't u belieft, hoe gaan u ſaken?
Noch heel wel, Godt dank, alles gaat noch wel, Godt ſy gelooft.
Nu Heeren, ſiet hier is mijn huys. *En-*

Digitized by Google

Entrez s'il vous plait.
Gaat in so 't u belieft.

Hola Monsieur apres vous.
Hou mijn Heer, na u.

Entrez, entrez sans tant de façon.
Gaat in, gaat in sonder veel gesnor.

Ce n'est pas avec moy qu'il faut faire des ceremonies.
Met my hoeftmen geen ceremonie te maken.

Je n'y entends rien.
Ik versta my daar niet op.

Nous n'en faisons point aussi.
Wy en maaken 'er ook geen.

He bien donc, reservez les pour une meilleure occasion.
Wel dan, bewaartse voor een beter gelegentheyd.

Soyez le bien venu Monsieur.
Weest welkom, mijn Heer.

Je suis bien aise de vous voir en mon pauvre petit sejour.
Ik ben wel bly, u te sien in mijn arme en kleyne woonplaats.

Ma foy vous estes fort bien.
Voorwaar ghy sijt heel wel.

Vous estes logé en Prince.
Ghy sijt geherbergt als een Prins.

Vous voila accommodé en petit Seigneur, avec la chambre tapissée.
Siet daar, ghy sijt versien als een kleyn Heertje, met een behangen kamer.

Il se faut passer ainsi, en attendant mieux.
Men moet hem daar mee lijden, wachtende na beter.

Monsieur qu'il fait beau ceans.
Mijn Heer, hoe fraay is 't hier in huys.

Sçavez vous ce qui me contente le plus? C'est que ma chambre respond sur un beau jardin, & sur une riviere.
Weet ghy wat my het meest vergenoegt? 't Is dat mijn kamer uytsiet op een schoonen hof, en op een rivier.

Digitized by Google

Y a il long temps que vous eſtes icy?
Is't lang geleden, dat gy hier geweeſt ſijt?

Il y aura bien toſt quinze mois.
Het ſal haaſt vijfthien maanden weſen.

C'eſt une fort belle commodité.
't Is een heele fraaye gelegentheyt.

Il faut patienter de la ſorte.
Men moet ſich alſo lyden.

On ne ſçauroit avoir toutes ſes aiſes, & commoditez en un lieu.
Men kan al ſijn gemak, en bequaamheyt niet hebben in een plaats.

Or ſus Meſſieurs, prenez des ſieges.
Nu wel mijn Heeren, neemt ſtoelen.

Pourquoy ne vous aſſéez vous pas?
Waarom ſit gy niet neer?

Quand a moy je ne ſuis pas las.
Wat my aangaat, ik ben niet moe.

He bien faites comme il vous plaira.
Wel aan, doet dan ſoo 't u belieft.

Ny plus, ny moins, que ſi vous eſtiez chez vous.
Niet meer noch min, als of gy tot uwent waart.

Faites comme ſi vous eſtiez en voſtre logis.
Doet gelijk of gy in uw huys waart.

Ne vous en mettez pas en peine Monſieur.
En bekommert u daar niet mee, mijn Heer.

Ne vous incommodez pas Monſieur.
En doet u geen ongemak aan, mijn Heer.

Nous ne ſommes ny honteux, ny ceremonieus.
Wy en ſijn noch beſchaamt, noch ceremonieus.

Vous nous cognoiſſez de longue main.
Ghy kent ons van langer hant.

Nous nous aſſerons bien quand nous en aurons envie.
Wy ſullen wel ſitten, als 't ons luſt.

Il nous faut un peu prendre
Wy moeten een weynigh

la

Digitized by Google

la fraicheur de l'air.

N'allez pas au Soleil.
Retirez vous du Soleil, de peur de vous haller.
Le Soleil eſt ſi chaud, qu'il brule.
Ha Monſieur ſentez quel petit vent gracieux qui entre par cette feneſtre, & voyez quelle belle veüe vous avez là.
Ha que cela eſt charmant!
Je vous proteſte que cela eſt raviſſant tout afait.
Que voudriez vous d'avantage.
Voyez un peu quelle belle treille a cette muraille.

Il eſt bien vray qu'elle eſt paſſable. Mais c'eſt une choſe de belle montre, & de peu de rapport.
Eſcoutez Jean, faites nous appreſter la collation, & l'apportez le pluſtot qu'il vous ſera poſſible.
Bien Monſieur je m'y en vay.
Voyez, tout rit la dedans, S'il y avoit encor une jolie fontaine. Ce ſeroit un vray Paradis terreſtre.

de koelte van de locht nemen.
Gaat niet in de Son.
Gaat uyt de Son, uyt vrees van u te verharē.
De Son is ſoo heet, dat ſy brant.
Ey mijn Heer, voelt wat een aangenaame wint dat door het venſter inkomt, ende ſiet wat een uitſicht dat daar is.
Ach hoe lieflijk is dat.
Ik verſeker u, dat dat heel lieffelijk is.
Wat ſout ghy meer begeeren.
Siet eens wat een fraeye wijngaart is aan die muur.
't Is wel waar, dat ſy paſſeeren mach. Maar 't is een dink dat wel toont, en weynigh bybrengt.
Hoor Jan, doet ons een collation gereet makē, en brengt het ſo ras als 't u mogelijk ſal ſijn.
Wel mijn Heer, ik ga daar na toe. (toe.
Siet alle ding lacht u daar
Als daar noch maar een fraeye fonteyn was. Het ſoude een recht aardſch Paradijs ſijn.

Digitized by Google

Il n'y manque rien que cela.

Daar en ontbreekt niet als dat.

De fait, voila une fort belle veüe.

Inder waarheyt, daar is een fraaye uytſicht.

Et dans la chambre auſſi.

En inde kamer ook.

Voyez comment tout y eſt proprement & a la perfection.

Siet hoe datter alle dingen beknopt en volkomen ſijn.

Au contraire Monſieur tout y eſt maintenant en deſordre.

In tegendeel mijn Heer, alle dink iſſer nu heel ongeſchikt.

Vous voyez bien, que mes livres, & toutes mes autres hardes ſont fort mal agencées.

Ghy ſiet wel, dat mijn boeken, en al mijn ander huyſraadt, ſeer qualijck opgheſchikt ſijn.

Qui eſt ce qui a fait cela?

Wie heeft dat gedaan?

Qui a rompu, ou caſſé ces vitres?

Wie heeft deſe glaſen gebroken?

Je n'en ſçay certes rien.

Ik weet het ſeker niet.

Je ſçay bien que ce n'a pas eſté moy.

Ik weet wel, dat ik het niet geweeſt ben.

Ouy vrayment ce n'a eſté perſonne.

Ja ſeker het is niemand geweeſt.

Couchez vous ſeul en ce lict la?

Slaapt ghy alleen op dat bed?

Ouy Monſieur, ſi par avanture il arrivoit, que vous vous trouviez tard en ces quartiers, vous m'obligerez d'en diſpoſer comme du voſtre propre.

Ja mijn Heer, ſoo 't u by geval gebeurde, dat ghy in deſen hoek eens laat waart, ghy ſult my verplichten, dat ghy daar mee handelt als met uw eygen.

Je vous remercie de tout mon cœur. Et vous ſuplie

Ik bedank u van ganſcher herten. En bid u van

d'en

Digitized by Google

d'en faire de meſme, ſi vous vous trouvez jamais ſurpris de la nuict en nos quartiers.

gelijken te doen, of u de nacht immermeer over-viel in onſe wijk.

Combien donnez vous par ſemaine?

Hoe veel geeft ghy ter week?

J'en baille quatre eſcus le mois.

Ik geef vier kroonen ter maant.

N'eſt ce pas bien cher?

Is dat niet heel duur?

Non ce n'eſt pas trop en un ſi beau lieu, & ſi gentiment accommodé.

Neen, 't en is niet te veel in ſo fraayen plaats, en ſo aardig toegemaakt.

Je trouve que c'eſt bon marché.

Ik bevinde, dat het goet koop is.

A ce que je voy lá, vous eſtes bien fourny de livres.

Na ik ſie, ſo ſijt ghy wel van boeken verſien.

Pas trop bien Monſieur.

Niet al te wel mijn Heer.

Vous m'excuſerez, voila une fort belle bibliotheque.

Vergeeft het my, ſiet daar een heel ſchoone boekery.

Helas! ce n'eſt pas grande choſe.

Och laſy! ten is niet veel byſonders.

Ce n'eſt pas ſi grande choſe que vous penſez.

't En is ſo veel byſonders niet als ghy meent.

Elle eſt telle qu'elle eſt, je confeſſe que je la tiens plus pour parade, que pour l'eſtude.

Sy is alſe is, ik bekenne dat ik ſe meer hebbe voor cieraat, als voor de ſtudie.

Je ſçay bien mieux, car je ſçay que vous y eſtes fort addonné.

Ik weet wel beter, want ik weet, dat ghy daar ſeer toe genegen ſijt.

J'entends bien que vous ne me cognoiſſez pas encor trop bien. Mais ſi vous me voulez croire vous

Ik verſta wel, dat gy my noch niet heel wel en kent. Maar, ſo gy my wilt ghelooven, ghy

Digitized by Google

vous desabuserez bientost.

Demandez le seulement a Monsieur que voila, il vous en sçaura bien que dire.

Je sçay bien mieux, mais je le croiray pour l'amour de vous.

Je devrois bien estre plus diligent, car il n'y a rien de plus vilain que la paresse.

Il n'est que trop vray car l'oysiveté n'apporte jamais aucune utilité.

Mais encor, quels bons livres sont ce?

Il y en a de diverses sortes, tous a vostre commandement.

Et si je vous prenois au mot, que diriez vous?

Je dirois en payant.

Mais non sans mocquerie.

Toute raillerie a part, regardez si vous en treuverez quelqu'un, qui vous agrée, je vous le donne de tout mon cœur.

Il n'y a rien a choisir parce qu'ils me plaisent tous extremement.

sult wel haast beter weten.

Vraaght het maar aan mijn Heer, die daar is, hy sal u daar wel wat af weten te seggen.

Ik weet wel beter, maar ik sal 't gelooven om uwent wil.

Ik behoorde wel neerstiger te wesen, want daar en is niet vuylder, als de luyigheyt.

Het is niet als te waar, want de ledigheydt brenght nimmermeer iets nuts.

Maar wat goede boeken sijn 't doch?

Daar sijnder van verscheyde slagh, altemaal tot uwen dienst.

En als ik het aannam, wat sout gy seggen?

Met betalen waar ik vry.

Maar neen, sonder geckē.

Alle spottery op een syde, siet of gy daar eenigh boek vint, dat u gevalt, ik geef het u van ganscher herten.

Daar en is geen keur, want sy my altemaal uyttermaten wel behagen.

Vous

Digitized by Google

Vous reſemblez aux bons Soldats, qui ne voyent jamais de bonnes armes, qu'ils ne les deſirent.

Gy gelijkt de goede Soldaten, die noyt goede wapenen ſien, of ſy begeerenſe.

Juſtement, vous l'avez deviné; car des auſſi toſt que je voy un bon livre, je ne me puis empecher de le convoiter.

Juyſt, gy hebt het geraden; want alſoo ras ik een goet boek ſie, ik kan my niet onthoudē van het te begeeren.

C'eſt une bonne, & vertueuſe convoitiſe.

't Is een goede en deugtſame begeerte.

Laiſſons les compliments, je vous en prie.

Laat vaaren de complimenten, ik bid u.

Et ne vous mocquez pas de voſtre Serviteur.

En geckt niet met u Dienaar.

Dieu m'en garde.

Godt bewaar my daar voor.

Ouy, ouy, vous ſçavez bien pincer ſans rire. Mais je ne ſuis pas ladre, je ſens bien quand on me pique.

Ja, ja, gy kunt wel nypen, ſonder lacchen. Maar ik en ben niet melaatſch, ik voel wel als men my ſteekt.

Vous me faites tort Monſieur, je vous en aſſure.

Gy doet my onrecht mijn Heer, ik verſeker u daar af.

Je n'ay pas ſeulement penſé a cela.

Ik en heb daar niet eens op gedacht.

Cela n'empechera pas, que je ne vous remercie un million de fois de voſtre bonne offre.

Dat en ſal niet beletten, dat ik u thien hondert duyſent malen bedank van u goede aanbieding.

He, he, ſans ceremonies, remerciez quand vous l'aurez.

Ey, ey, ſonder ceremonien, dankt als gy het hebt.

Non

Digitized by Google

Non Monſieur, je vous baiſe les mains, je ne veux rien en don.

Mais je vous prieray d'une courtoiſie.

Je vous ſuplie de me faire une faveur.

Mais ne m'eſconduiſez pas je vous en prie.

Monſieur, je vous ſerviray en tout, & par tout, où vous me jugerez capable de vous rendre ſervice.

Et moy Monſieur, je vous proteſte, que je ne laiſſeray paſſer aucune occaſion, où je croiray vous pouvoir rendre quelque ſervice, que je ne m'y employe de tout mon cœur.

Commandez ſeulement.

Dites moy ſeulement ce que c'eſt.

C'eſt que je vous voudrois prier de me preſter ce livre cy pour deux ou trois jours? Si vous vous en pouvez paſſer?

Si vous ne vous en ſervez pas?

Si vous n'en avez pas beſoin?

Neen mijn Heer, ik kuſſe uw handen, ik en begeer niets te geef.

Maar ik ſal u om een beleefdtheydt bidden.

Ik bid u my een gonſt te bewijſen.

Maar en ontſegt my niet, ik bid u daarom.

Mijn Heer, ik ſal u dienen in al, en overal waar toe ghy my ſult oordeelen bequaam te ſijn om u dienſt te doen.

En ik mijn Heer, verſeeker u, dat ik geen gelegentheyt ſal laten voor by gaan, daar ik denken ſal u eenigen dienſt te konnen doen, of ik ſal my daar in beſteden van ganſcher herten.

Beveelt maar.

Segt my maar alleen wat het is.

't Is dat ik u ſoude bidden, dat ghy my dit boek voor twee of drie dagen wilde leenen?

So gy 't ontberen kunt?

So ghy het niet en gebruykt?

So ghy het niet van doen hebt?

Ouy

Digitized by Google

Ouy Monſieur non pas ſeulement cettuy la, mais tout le reſte.

Och ja mijn Heer, dat niet alleen, maar al de reſt.

Je ne le demande a emprunter, que pour quatre ou cinq jours.

Ik en vraagh het niet te leen, als voor vier of vijf dagen.

Je vous le renvoyeray, ou bien je le rapporteray moy meſme avec mille remerciements.

Ik ſal 't u wederom ſenden, ofte ik ſal 't ſelver weer om brengen, met duyſent danken.

Gardez le, & le retenez tant qu'il vous plaira.

Bewaart het, ende hout het ſoo lang, als het u believen ſal.

Et bien, je le prendray, & grand mercy juſques au rendre.

Wel aan ik ſal 't nemen, en grooten dank tot weergevens toe.

Ouy la ſemaine a trois jeudis, trois jours apres jamais.

Ja in de week daar drie Donderdagen in komen, drie daagen na nimmermeer.

Je ſuis bien content Monſieur, mettez le en voſtre pochette.

Ik ben daar wel mede te vreden, mijn Heer, ſteekt het in uw ſak.

Je ne ſçaurois, elle eſt desja toute pleine.

Ik en kan niet, ſy is alree vol.

Portez le donc a la main.

Draagt het dã in de hant.

Il m'eſt advis qu'on heurte a la porte.

My dunkt, dat men aan de deur klopt.

Allez y voir garçon.

Gaat het ſien jongen.

Il me ſemble auſſi que j'ay entendu frapper.

My dunkt ook, dat ik heb hooren kloppen.

Qui frappe là?

Wie klopt daar?

Amy, ouvrez ſeulement.

Vriendt, doe maar open.

Que deſirez vous Monſieur?

Wat begeert ghy, mijn Heer?

Voſtre

Digitized by Google

Voſtre maiſtre eſt il au logis?
Uw meeſter is hy t'huys?

Nenny Monſieur, il n'y eſt pas.
Neen mijn Heer, hy is niet t'huys.

Je voudrois bien parler a luy.
Ik wou hem wel ſpreken.

Ou bien a il quelque eſtranger aupres de luy?
Of heeft hy yemandt vreemts by hem?

Non Monſieur, il eſt allé en ville.
Neen mijn Heer, hy is uyt gegaan.

Il n'y a pas long temps qu'il eſt ſorty.
't En is niet lang geleden dat hy uytgegaan is.

Reviendra il bien toſt?
Sal hy haalt weer komen?

A quelle heure ſera il bien de retour?
Wat uur ſal hy wel weer gekomen ſijn?

Quand le pourra on trouver au logis?
Wanneer ſal men hem t'huys konnen vinden?

Je ne vous le ſçaurois dire pour aſſuré.
Ik en kan't u niet ſeker ſeggen.

S'il vous plait de revenir dans une heure, ou une heure & demie, je crois que vous le treuverez au logis.
Als 't u belieft over een uur, of anderhalf uur, weer te komen, ik geloof dat ghy hem dan t'huys vinden ſult.

Je viendray tantoſt, ou d'icy a une heure pour le plus.
Ik ſal ſus weer komen, over een uur t'alderlangſt.

Mais Monſieur ne vous deſplaiſe, qui diray je que vous eſtes?
Maar met verlof, mijn Heer, wie ſal ik ſeggen, dat gy ſijt?

Je m'appelle N. natif de Paris.
Ik heet N. gebooren te Parijs.

A la bonne heure Monſieur, je luy diray ſans faute, auſſi toſt qu'il ſera
Ter goeder uur, mijn Heer, ik ſal't hem ſeggē ſonder fout, ſo ras als hy

de

Digitized by Google

de retour.

He bien qui eſt ce?

C'eſt un gentil-homme, qui s'appelle N.

Il me ſemble à le voir, que c'eſt un homme de condition.

Il a fort bonne mine.

Sa mine me plait fort bien.

Faites le entrer.

Il s'en eſt deſia allé, parce que je luy ay dit, que vous n'eſtiez pas au logis.

Je ne vous en ſçay point de gré.

Qui vous avoit dit de le dire?

Je l'ay fait à cauſe de ces Meſſieurs.

Il faut que vous faciez touſjours quelque coup de voſtre teſte, coquin que vous eſtes.

He bien Monſieur, excuſez moy, c'a eſté pour le bien, & non pas pour le mal.

Pardonnez moy cette fois cy, & je ne le feray jamais plus.

He bien, mais n'y retournez plus de voſtre vie, ſi vous

ſal weer gekomen ſijn.

Nu wel wie is 't.

't Is een Edelman, die heet N.

My dunkt uyt ſijn weſen, dat het een man van aanſien is.

Hy heeft een heel braaf weſen.

Sijn weſen gevalt my heel wel.

Laat hem inkomen.

Hy is alree wegh gegaan, om dat ik hem geſeyt heb, dat gy niet t'huys waart.

Ik en weet het u geen dank.

Wie heeft u geſeyt, dat te ſeggen?

Ik heb 't gedaan om deſe Heeren haar wil.

Gy moet altijt yets na uw hooft doen, ſielt als gy ſijt.

Wel mijn Heer, vergeeft het my, 't is om beſte wil geweeſt, en niet uyt quaadheyt.

Vergeeft het my deſe reys, ik ſal 't nimmermeer weder doen.

Nu wel, maar doet het dan van u leven niet

eſtes

eſtes ſage.

Ne vous fachez pas Monſieur.

A qui eſt cette belle maiſon la?

A une riche Veſve.

Quel beau tableau eſt cela?

De qui eſt ce beau portraict la?

Vous eſtes bien curieux, ou pour mieux dire trop curieux, car a peine vous puis je reſpondre.

He, je vous prie de me le dire.

Je ne vous l'ay pas voulu dire. Parce qu'il me ſemble que vous le cognoiſſez auſſi bien que moy.

He dites le moy s'il vous plaiſt. Si je le cognoiſſois, je ne vous le demanderois pas.

Vous faites le fin, vous le cognoiſſez mieux que moy.

Quoy qu'il en ſoit il m'aggrée fort bien.

He bien, prenez le donc pour l'amour de moy puis que vous le treuvez ſi beau.

weer, ſo ghy wijs ſijt.

En wort niet quaat, mijn Heer.

Wie hoort dat fraay huys toe?

Een rijke Weduwe.

Wat fraay Schildery is dat?

Van wie is dat fraay conterfeytſel?

Ghy ſijt gheweldich nieuwsgierich, of om beter te ſeggen al te nieusgierich, want ik kan u nauwlijks antwoorden.

Ey, ik bid u ſeght het my.

Ik heb het u niet willen ſeggen. Om dat my dunkt, dat ghy het ſo wel kende als ik.

Ey ſeght het my, ſoo het u belieft. Soo ik het kende, ik ſoude het u niet vragen.

Ghy ſpeelt den ſchalk, ghy kent het beter als ik.

Wat daar af ſy, het behaaght my heel wel.

Wel aan, neemt het dan om mijnent wil, terwijl dat gy 't ſo ſchoon bevint.

Tout

Digitized by Google

Tout beau ce seroit une trop grande indiscretion.

Al soetjens, het soude al te grooten onbescheydenheyt sijn.

Je n'ay garde.

Ik sal 't wel wachten.

Je m'en garderay bien.

Ik sal my daar wel voor wachten.

Je ne commettray pas cette faute la.

Ik sal die misslagh niet gaan.

Et puis j'aurois peur, qu'il ne vous en fist mal, veu qu'on ne se deffait pas volontiers de ce qu'on aime.

En te meer ik soude vresen, dat het u jammeren soude, aengesien men niet geern quijt wort, het geen men bemint.

Point du tout Monsieur.

Gantsch niet mijn Heer.

Je crois plustost que vous jugez des autres par vous mesme.

Ik geloof eer, dat gy een ander oordeelt by u selven.

Aussi fay je, quand a ce point la.

So doe ik ook, wat dat belangt.

Vous ne devinerez plus le premier.

Ghy sult niet meer eerst raden.

He bien n'importe.

Nu wel daar is niet aan gelegen.

Mais si vous me voulez tenir pour un de vos amis, vous l'accepterez sans autre contredit, n'yant egard a la petitesse du don. Mais bien a la bonne volonté du donateur.

Maar, soo ghy my wilt houden voor een van uw vrinden, gy sult het aannemẽ sonder meer tegensprekẽ, geen opsicht hebbende op de kleynigheyt van de gift. Maar wel op den goede wil vã de gever.

Ce n'est pas cela Monsieur.

't En is dat niet, mijn Heer.

Digitized by Google

Il ne faut point abuſer de la civilité d'une perſonne.

Men moet de beleeftheyt van een menſch niet misbruyken.

Vous eſtes trop obligeant.

Gy ſijt al te verplichtend.

Non pas en voſtre endroict, je ſçay trop bien ce que je vous dois.

Niet t' uwaarts, ik weet al te wel wat ik u ſchuldich ben.

Acceptez le donc je vous en ſuplie.

Neemt het dan aan, bid ik u.

Ce ſera donc pour vous obeir, que je l'acceptes de tout mon cœur, & a condition, que vous en ferez autant de tout ce qui eſt en mon petit pouvoir, quand vous me ferez l'honneur de me venir voir.

't Sal dan weſen om u te gehoorſamen, dat ik het aanneem van gantſcher herten, ende op voorwaarde, dat ghy ſo handelen ſult met al het geen, dat in mijne kleyne macht is, als ghy my de eer doet van my te komen beſoeken.

Je ne manqueray pas de me donner cet honneur a la premiere occaſion.

Ik en ſal niet laten my die eer te geven met de eerſte gelegentheyt.

Mais quand ſera ce?

Maar wanneer ſal 't weſen?

Peut eſtre demain apres midy, ou ſur le ſoir. Je ne vous le ſçaurois dire pour aſſuré.

't Kan weſen morgen na de middach, of tegen den avont. Ik kan 't u voor gewis niet ſeggē.

He bien nous le verrons.

Nu wel wy ſullen 't ſien.

Parlons a cette heure de nous en aller, car il eſt tard.

Laat ons nu ſpreeken van gaan, want het is laat.

Il vous le ſemble.

Dat dunkt u.

Il ne me le ſemble pas, il

't En dunkt my niet, het

eſt

Digitized by Google

eſt desja tard, je le voy bien.
is alrede laat, ik ſie het wel.

Il eſt temps que nous nous en allions.
Het is tijd, dat wy heen gaan.

Le temps ſe paſſe ſans y penſer.
De tijd gaat voorby, ſonder daar op te denken.

He bien quelle haſte avez vous, s'il eſt encor temps aſſez?
Ey wel wat haaſt hebt ghy, ſo het noch tijds genoech is?

Il n'eſt pas plus de neuf heures.
't En is niet boven negen uuren.

Il en eſt ſans doute plus de dix.
Het is ſonder twijfel meer als tien.

Point, point, il n'eſt pas encore neuf heures.
Niet, niet, ten is noch geen negen uuren.

Neuf heures ne ſont pas encore ſonnées.
Negen uuren ſijn noch niet geſlagen.

Attendez encore, juſques a ce que ce ſablier ſoit eſcoulé.
Wacht noch, tot dat die ſantloper uytgelopen is.

Il n'eſt pas juſte, il coule trop lentement.
Sy is niet goedt, ſy loopt al te langſaam.

Excuſez moy, il va fort bien mais il a eſté tourné un peu trop tard.
Vergeeft het my, ſy loopt heel wel, maar z' is een weynigh te laat omgekeert.

Allons nous en, je vous en prie.
Laat ons gaan, ik bid u daarom.

Il commence desja a faire nuict.
't Begint alree nacht te worden.

Enfans, allez nous querir de la lumiere.
Kinders gaat en haalt ons licht.

Apportez de la chandelle.
Brengt ons een kaers.

Allumez de la chandelle.
Ontſteekt de kaers.

Eſclairez un peu icy.
Licht een weynich hier.

Digitized by Google

Je vous souhaite la bonne nuict Monsieur, & vous demande pardon de l'incommodité, que nous vous avons donnée.

Ik wensch u goedē nacht mijn Heer, ende bid u om vergiffenis van de moeyte, die wy u angedaan hebben.

Il n'y a que faire de pardon, ou il n'y a point d'offençe.

Daar hoeft geen vergiffenis, waar geen schult en is.

Et moy Monsieur, vous m'avez tellement chargé de toutes choses de rares, que je ne sçay que dire pour vous assez dignement remercier, si non que je vous suplie de m'employer librement en tout, & par tout, ou vous m'estimerez capable de vous rendre service.

En ik mijn Heer, gy hebt my so geladen met alderley rare dingen, dat ik niet en weet, wat ik seggen sal om u waerdiglijk genoeg te danken, behalven dat ik u ootmoedich bidde, my vry te werk te stellen in al, ende over al, daar ghy my sult bequaam achten u dienst te konnen doen.

Allons, allons, c'est assez complimenté.

Laat ons gaā, 't is genoeg gecomplimenteert.

Retirons nous chacun chez soy.

Laat ons vertrecken een yder na sijn huys.

Encor un peu de patience.

Noch een weynich ghedult.

Il n'est pas encor si tard.

't En is noch so laat niet.

Il est encor assez bonne heure.

Het is noch vroech genoech.

Fermez cette porte la Jean, ne voyez vous pas que le vent fait tout fondre la chandelle.

Doet die deur toe Jan, en siet ghy niet, dat de kaers altemaal van de wint smelt?

Il est temps de s'en aller,

Het is tijdt datmen gaat,

car

Digitized by Google

car quand l'heure eſt paſſée chez nous, on y attend plus perſonne, que de la main gauche.

want als het uur tot onſent voor by is, ſoo en wacht mẽ niemãt meer als met de ſlinkerhant.

Non, non, vous viendrez encor aſſez a temps & puis, s'il ne tient qu'a cela, vous me ferez bien autant d'honneur comme j'eſpere, que de demeurer au ſouper avec moy.

Neen, neen, gy ſult noch tijds genoech komen, en dan als daar anders niet aan en ſchort, ghy ſult my wel ſoo veel eer doen, gelijk ik hoop, om met my t'avont te eeten.

Je vous prie de faire penitence, en prenant un maigre ſouper avec voſtre Serviteur.

Ik bid u dat ongemak op u te neemen, en houden een ſlecht avondtmaal met uw Dienaar.

Je vous remercie de tout mon cœur du trop d'honneur, que vous me faites.

Ik bedank u van ganſcher herten van al te veel eers, die gy my doet.

Ne croyez pas que ce ſoit, que nous ayons aucune choſe digne de vous en prier.

En geloof niet, dat het ſy, om dat wy iets hebben, dat waerdich is, om u op te noden.

Je vous ſuplie de m'excuſer pour cette fois icy.

Ik bid u my te ontſchuldigen voor deſe reys.

Tout ce qu'il vous plaira, je ſerois marry de vous deſtourner d'un meilleur ſouper.

Al ſo 't u belieft, het ſoud my moeyen, dat ik u houden ſoud van een beter avondtmaal.

Point du tout Monſieur.

Ganſch niet mijn Heer.

Vous avez peut eſtre peur d'eſtre mal traicté?

Mogelijk vreeſt ghy qualijk onthaalt te ſullen ſijn?

Pardonnez moy, je ſçay bien qu'il n'y a que bon

Vergeeft het my, ik weet wel, datter niet en is

traictement chez vous.

He bien demeurez y donc.

Si ce n'estoit quelque affaires, qui me rappellent au logis, je ne me ferois pas tant prier.

Cette excuse la n'est pas valable, vous demeurerez s'il vous plaist, mais il vous faudra exercer la patience, prenant pour bon ce qu'il y aura.

He bien donc a condition que vous nous traicterez en amis & non pas comme estrangers.

Que voudriez vous moins que l'ordinaire?

Vous estes trop persuasif pour vous esconduire.

Et quand vous ne voudriez pas, que voudriez vous faire, si je dis que je le veux, chacun n'est il pas maistre en son logis?

N'ay je pas le pouvoir, & la puissance de commender dans ma maison?

Ouy da Monsieur, & c'est ce qui nous oblige d'y

als goet onthaal tot uwent.

Nu wel blijft dan.

Indien my eenige saken niet wederom t' huys riepen, ik en sou my so veel niet laten nodē.

Dat verschoon en gelt niet, gy sult blijven so 't u gelieft, maar wat gedults moeten gebruyken, voor goet nemende, 't geen datter wesen sal.

Nu wel dan op voorwaarde, dat gy ons sult onthaalen als vriendē, en niet als vreemden.

Wat wout ghy minder hebben als het ghewoonlijke.

Ghy weet ons al te wel te overreeden om u te ontseggen.

En al wout ghy niet, wat wout ghy doen, als ik seg, dat ik het hebben wil; en is een yeder geen meester in sijn eygen huys?

En heb ik het vermogen en de magt niet, om te gebieden in mijn huys?

Ja gewis mijn Heer, en 't is ook dat ons verbint

demeu-

Digitized by Google

demeurer, & de vous y obeïr, en attendant la pareille de vous.

J'en suis content, quand je seray dans la voſtre, & en tout autre endroict vous diſpoſerez de moy, comme je deſire faire a preſent de vous.

He bien, puis qu'il vous plaiſt avoir de l'incommodité, nous ne ſçaurions honneſtement refuſer cet honneur.

L'honneur m'en demeurera Monſieur.

Nous demeurerons donc.

Mais non pas ſans vous donner beaucoup de peine.

Dites plus toſt, beaucoup d'honneur, & de contentement.

Nous vous conjurons de ne vous mettre en aucuns frais inutiles, & ſuperflus.

N'en ayez pas peur.

Les viandes ne vous chargeront pas l'eſtomac.

Une croute de pain, & un verre de vin ſuffit pour les amis, comme vous

te blijven, en u daar in te gehoorſamen, diergelijk van u verwachtende.

Ik ben te vreden, als ik t'uwent ben, en in alle andere plaatſen ſult gy over my te ſeggē hebben, als ik jegenwoordich u begeer te doen.

Seer wel, dewijl dat ghy ongemak belieft te hebben, wy en ſouden met beleeftheydt die eer niet konnen weygeren.

De eer ſal aan my blijven mijn Heer.

Wy ſullen dan blijven.

Maar niet ſonder u veel moeyte an te doen.

Segt liever, veel eer ende genoegen.

Wy beſweeren u, dat ghy geen onnodige noch overvloedighe koſten doet.

En hebt daar geen vrees voor.

De ſpijs en ſal u de maagh niet overladen.

Een korsje broot, en een glas wijn, is genoech voor de vrienden, als

Digitized by Google

dites, on dit auſſi, que viande d'amis eſt bien toſt cuite.

Mais pour quoy vous tenez vous ainſi deſcouvert, & a teſte nüe?

Je le fais pour ma commodité.

He couvrez vous je vous en prie.

Je ne ſçay pourquoy, car je ſuis tant a mon aiſe, qu'il me ſemble que je ſuis en paradis.

He la, la, mettez deſſus, il ne fait pas ſi chaud.

Vous mocquez vous, nous ſommes au cœur de l'eſté.

Il eſt vray nous ſommes aux jours caniculaires.

Aſſées vous Monſieur, il ne vous couſtera non plus aſſis que debout.

Je le feray donc, mais pluſtoſt pour vous complaire, que pour autre choſe.

Orſus enfans apportez nous quelque choſe, en attendant le ſouper.

He ne faites rien apporter Monſieur, nous n'avons ny faim, ny ſoif.

Cela n'empechera pas que vous ne collationniez un peu.

gy ſegt, men ſeyt ook dat der vrienden koſt wel haaſt gekookt is.

Maar waarom hout gy u ſo ondekt, ende bloots hoofts?

Ik doe het om mijn gemak.

Ey weeſt gedekt, ik bid u.

Ik weet niet waarom, want ik ben ſo wel dat my dunkt, dat ik in 't paradijs ben.

Ey nu, nu, ſet op, 't en is ſo warm niet.

Gekje daar mee, wy ſijn in 't hertje van de Somer.

Het is waar, wy ſijn nu in de hontſdagen.

Sit wat mijn Heer, het ſal u niet meer koſten ſittende als ſtaande.

Ik ſal het dan doen, maar veel eer om u te behagen, als om iet anders.

Nu kinders, brengt ons wat, terwijl wy het avontmaal verwachtē.

Ey en laat niet met al brengen, mijn Heer, wy en hebben honger noch dorſt.

Dat en ſal niet belettē, dat gy niet een weynig eet.

Nul-

Nullement Monſieur, il n'eſt pas beſoin.
Geenſis mijn Heer, het is niet van nooden.

Allez nous tirer du vin, & nous donnez a boire.
Gaat en tapt ons wijn, en geeft ons te drinken.

En voila Monſieur.
Daar is 't mijn Heer.

Baillez m'en donc un verre.
Geeft my dan een glas.

Mais Monſieur, avec voſtre permiſſion. Quelles gentilleſſes avez vous la?
Maar mijn Heer, met uw verlof. Wat aardigheyt hebje daar?

Ce ne ſont que bagatelles & petites brouilleries.
Het ſijn maar vodderyē, en kleyne brabbeleryē.

C'eſt une eau de ſenteur, qu'on m'a envoyée de Paris.
Het is een ruykend water, dat my van Parijs geſonden is.

Je vous proteſte qu'elle eſt fort ſuave, & odorifera nte.
Ik verſeker u, dat het ſeer lieflijk en wel ruykend is.

Elle eſt a voſtre ſervice ſi vous en avez envie.
't Is tot uwen dienſt, als gy daar ſin in hebt.

Je vous rends un million de graces.
Ik weet u hondert duyſent maal dank.

Je ne le ferois pas pour tous les biens du monde.
Ik en ſou het niet doen om al het goet van de werelt.

He ſi faites, je vous en prie j'en ay encore d'autre.
Ey doet het doch, ik bid u daarom, ik heb noch ander.

Non Monſieur, gardez la pour vous. Je ne m'en ſers jamais. Auſſi n'en ay je pas beſoin.
Neen mijn Heer, bewaart het voor u. Ik en gebruyk het nooyt. Ook en heb ik het niet van doen.

De grace Monſieur, ne refuſez pas une ſi petite choſe, que je vous donne
Doet my die gunſt mijn Heer, en weygert ſo een kleyne ſaak niet,

Digitized by Google

de ſi bon cœur.

die ik u geef van ſo goeder herte.

Je vous prie de ne m'eſconduire pas.

Ik bid u en ontſeght het my niet.

Je ſerois extremement marry de vous priver d'une ſi excellente choſe.

Het ſou mijn uyttermatē leet ſijn, u te beroven van ſoo een treffelijke ſaak.

Et vous, vous m'obligeriez infiniment ſi vous l'acceptiez auſſi franchement, que je vous en fay preſent.

En ghy ſout my uyttermaten verplichten, als ghy het ſoo vry aannaamt, als ik het u aanbiede.

Je feray tout ce qu'il vous plaira pour vous faire voir que j'aime mieux eſtre incivil, que deſobeïſſant en voſtre endroict.

Ik ſal al doen wat u gelieft, om u te laten ſien, dat ik liever onbeleeft wil ſijn, als ongehoorſaam t'uwaarts.

Vous me rendez tout confus & honteux du trop d'honneur, que vous me faites.

Ghy maakt my heel verwert en beſchaamt, van al de eer, die ghy my doet.

Au contraire Monſieur je ne vous en rends pas la centieme partie autant que vous meritez.

In tegendeel mijn Heer ik en doe u op het hondertſte deel niet ſoo veel, als gy waert ſijt.

On ne vous en ſçauroit tant rendre, que vous n'en meritiez mille fois davantage.

Men kan u ſoo veel niet doen, of ghy ſijt noch duyſentmaal meer waerdigh.

Il faut honorer la vertu par tout, où on la trouve.

Men moet de deugt eeren over al, daar menſe vint.

Or ça voila tout le traictement, que nous aurons

Nu komt, ſiet daar is al het onthaal, dat wy voor

pour

pour cette fois icy.
Voila tout ce que nous aurons.
Faites bonne chere je vous en suplie, & prenez en gré si peu qu'il y a.
Sans compliment Monsieur, en voila plus qu'il n'en faut.
Avec permission, il me faut un peu sortir de table.
Je ne me treuve pas trop bien.
Le cœur me fait mal.

J'ay mal au cœur.
Allez un peu prendre l'air ce ne sera rien s'il plait a Dieu.
Allons he, venez rallumer la chandelle, que le vent a esteinte.
Serrez tout cela, & pliez ces servietes.
Jettez ces miettez la sur la cour pour les poulles.

Escoutez m'amie venez ça. J'ay un mot a vous dire.

Accommodez bien le lict, que nous ne soyons aussi mal couchés, que mal souppés.
Il est desja tout accommodé,

dese reys hebben sullen.
Daar is al dat wy hebben sullen.
Maakt goet çier, ik bid u, en neemt in dank het weynig, datter is.
Sonder complimenten mijn Heer, daar is meer alser van nodē is.
Met verlof, ik moet eens van de tafel gaan.
Ik bevint my niet heel wel.
Ik ben qualijk voor mijn hart.
Ik heb pijn voor 't hert.
Gaat een weynigh in de lucht, het sal niet met al sijn, so 't God belieft.
Voort hey, komt de kaers weer op steken, die de wint heeft uytgedaan.
Sluyt dat altemaal wech, en vout de voorlaakens.
Werpt die kruymelen op de plaats, voor de hoenders.
Hoort soetert komt hier. Ik heb u een woordt te seggen.
Maakt het bed seer wel, dat wy niet so qualijk leggen, als wy qualijk gegeten hebben.
Het is alree al ghe-

com-

comme il faut.
Vous n'avez qu'a vous y mettre, quand il vous plaira.
Fort bien, c'eſt bien fait.
Mais eſcoutez un peu.
Tout beau barbier, la main vous tremble.
Vous eſtes bien farouche.
Permettez moy de vous dire un mot.
Hola, arreſtez vous.
Ne ſçauriez vous parler ſans me toucher.
Demeurez là, je vous entendray bien de là.
Vous eſtes bien mauvaiſe.
He bien laiſſez moy en paix.
Vous gaſtez tout mon moucheir de col.
Vous n'avez rien mis là.

Qu'avez vous caché là?

Pour qui me prenez vous?
Vous me prenez pour un autre.
O que vous eſtes mechant.
Pas tant que vous, il s'en faut bien la moitié.
Allez, allez, laiſſez moy on ſçait bien qui vous eſtes.
He bien allez, puis que

maakt, ſo als 't behoort.
Gy hoeft niet, als u daar op te gaan leggen, als 't u belieft.
Seer wel, 't is wel gedaan.
Maar hoort eens.
Al ſoetjes barbier, de hant beeft u.
Gy ſijt wel wreedt.
Laat my toe, dat ik u een woort ſeg.
Hou, ſtaat ſtil.
Kunt gy my niet ſpreken ſonder my aan te raken.
Blijft daar, ik ſal u daar van daan wel verſtaan.
Gy ſijt geweldich quaat.
Wel laat mijn met vrede.

Ghy kreukt mijn heele neuſdoek om de hals.
Gy en hebt daar niet geleght.
Wat hebt ghy daar verborgen?
Voor wien neemt gy my?
Ghy ſiet my voor een ander aan.
O wat benje ondeugend.
Niet ſo zeer als ghy, het ſcheelt wel de helft.
Gaat, gaat, laat my gaan, men weet wel wie gy ſijt.
Nu wel gaat heen, de-

vous

Digitized by Google

vous eſtes ſi ſauvage.

Je ne la feray pas longue, d'autant qu'il me faut demain lever de bon matin.

Ny moy auſſi.

Vous n'avez jamais veu un homme plus aiſé a nourrir que moy, car quand je ſuis ſaoul, je ne demande qu'a dormir.

C'eſt un ſaut, que j'aime bien a faire, de la table au lict.

Cettuy la n'eſt pas mauvais.

Je gage, que je ſeray levé devant vous.

Que voulez vous gager?

Que je ſeray pluſtoſt levé que vous.

Gage que non.

Gage que ſi.

Que gagerons nous?

Tout ce que vous voudrez.

He bien pour une bonne paire de gans, touchez la main.

A payer demain.

Otty da, tenez.

Voila qui eſt fait.

Nous verrons demain au matin, qui aura gaigné.

wijl gy ſo onmenſchelijk ſijt.

Ik en ſal 't niet langh maaken, dewijl ik morgen heel vroeg op ſtaan moet.

Ik ook niet.

Gy en hebt noyt menſch geſiẽ, die lichter te voeden is als ik, want als ik ſat ben, en ſoek ik niet anders als te ſlapẽ.

't Is een ſprongh, die ik heel gaern doe, vande tafel op het bed.

Sy en is niet quaat.

Ik wed, dat ik voor u ſal op ſijn.

Wat wilt ghy wedden?

Dat ik eer op ſal ſijn als ghy.

'k Wed neen.

'k Wed ja.

Waarom ſullẽ wy wedde?

Daarom ghy wilt.

Wel, om een goed paar handſchoenen, daar is mijn handt.

Morgen te betalen.

Ja wis, daar is mijn hand.

Siet daar, 't is gedaan.

Wy ſullen morgen vroeg ſien, wie 't gewonnen ſal hebben.

Eſcou-

Eſcoutez la belle fille.

Luyſtert eens moye Vry-ſter.

N'eſt il pas temps d'aller coucher?

Is 't niet tijd om te bedde te gaan?

Vous dites que nos licts ſont faits.

Gy ſegt, dat onſe bedden gemaakt ſijn.

Mais y a il du feu dans noſtre chambre?

Maar iſſer vuur in onſe kamer?

Hauſſez un peu cet oreillier.

Lecht dat oorkuſſen wat hooger. (laegh.

Le chevet eſt trop bas.

Het hoofden-eyndt is te

Mettez encor quelques couſſins deſſous.

Lechter noch eenige kuſſens onder.

Je m'eſtonne comment vous pouvez dormir la teſte ſi haute que cela.

Ik verwonder my, hoe dat ghy met het hooft ſo hoog kont ſlapen.

Je ſuis fort a mon aiſe.

Ik ben heel wel op mijn gemak.

Je ne ſçaurois dormir autrement.

Ik kan anders niet ſlapen.

J'y ſuis accoutumé.

Ik ben dat gewent.

Avez vous aſſez de couverture?

Hebt ghy al dekſel ghenoegh?

Eſtes vous aſſez couvert?

Sijt ghy genoeg gedekt?

Non cette couverte eſt trop legere.

Neen die deeken is al te ligt.

Mettes y en encor une.

Legt daar noch een op.

Eſtes vous donc ſi frilleux?

Sijt gy dan ſo kouwelijk?

Je ne ſçay ce que c'eſt, mais je n'ay pas trop chaud.

Ik weet niet wat het is, maar ik ben niet heel warm.

Haſtez vous un petit, & tirez ces rideaux, que la lune ne luiſe ſur le lict.

Haaſt u een weynigh, en trekt de gordijn toe, dat de maan op het bed niet en ſchijnt.

On

Digitized by Google

On dit que cela eſt mal ſain.
Men ſeyd, dat dat ongeſont is.

Cela empeche auſſi de dormir.
Het belet ook het ſlapen.

Mais ſçavez vous bien, que les rideaux eſtant fermés, que vous ne verrez pas poindre le jour, ce qui vous feroit perdre voſtre gageure?
Maar weet ghy wel, als de gordijnen geſloten ſijn, dat ghy dan den dach niet ſult ſien door breken, 't welk u uwe weddingh ſoude doen verlieſen?

Il n'importe, je ne veux pas veiller toute la nuict pour cela.
Daar is niet aan gelegen, ik wil daarom al de nacht niet waken.

J'en dormiray tant mieux.
Ik ſal te beter daarom ſlapen.

Voulez vous que je vous tire vos bas?
Wilt ghy dat ik u kouſen uyttrek?

Non, non, je les tireray bien moy meſme.
Neen, neen, ik ſalſe ſelver wel uyttrekken.

Mais mouchez un peu cette chandelle.
Maar ſnuyt die kaers eens.

Où ſont les mouchettes?
Waar ſijn de ſnuyters?

Je ne les voy pas.
Ik en ſieſe niet.

Avez vous la veûe courte?
Sijt ghy ſtik-ſiende?

Mettez bien vos lunettes, & vous les verrez.
Set uw bril wel op, en gy ſultſe ſien.

Les voila tout devant voſtre nez.
Daar ſijnſe, recht voor uw neus.

Si c'eſtoit un loup il vous ſauteroit au collet.
Waar 't eẽ wolf, hy ſoude u by de kop grijpen.

Regardez un peu ce que vous faites eſtourdie, & mal a droicte que vous eſtes.
Siet eens wat ghy doet doove Jut en Botmuyl als ghy ſijt.

Vous

Vous ne faites rien qui vaille.
Vous faites tout ſans conſideration, & ſans jugement.
Voyez un peu ce que vous avez fait petite vilaine.
Vous avez repandu l'ancre.
Vous avez renverſé l'eſcritoire.
Vous jettez tout par terre.
Pardonnez moy Monſieur.

Je n'y ay pas touché.
Ne voyez vous pas que vous marchez auſſi deſſus.
Ramaſſez ce papier là.
Il ne vaut plus rien.
Que ſçavez vous?
Je le voy bien.
Prenez garde a vous, vous renverſerez encor ce pot là.
Non feray, non feray.
Si ferez certes.
Ce n'eſt pas ſans cauſe que vous eſtes ſi maigre.
Vous avez trop de ſoucy.
Vous plait il qu'on bacine voſtre lict?
J'iray querir la bacinoire.

Pourquoy faire?
Pour chauffer voſtre lict.
Il n'en eſt pas beſoin.
Je ne ſuis pas ſi delicat.

Ghy en doet niet dat deught.
Ghy doet alles ſonder opmerking, en ſonder oordeel.
Siet eens wat ghy gedaan hebt kleyn vuyl-neusje.
Gy hebt den inkt geſtort.
Ghy hebt den inkt-koker omgeſtoten.
Gy ſmijt alles op de vloer.
Vergeeft het my, mijn Heer.
Ik heb 't niet angeroert.
En ſiet ghy niet dat ghy daar ook op treet.
Raapt dat pampier op.
't En deucht niet meer.
Wat weet ghy 't?
Ik ſie het wel.
Siet voor u, gy ſult noch die kan omſtoten.
Ik ſal niet, ik ſal niet.
Ghy ſult ſeeker al.
Het is niet ſonder reden, dat gy ſo mager ſijt.
Ghy hebt te veel ſorgh.
Belieft u, dat men u bed warmt?
Ik ſal de Bed-pan gaan haalen.
Waar toe?
Om u bed te warmen.
Het en is niet van noden.
Ik en ben ſo teer niet.

Si

Digitized by Google

Si vous vous en voulez passer ? je m'en passeray bien aussi.
Kunt gy het ontbeeren? ik kan 't ook wel ontbeeren.

Ouy da, je m'en passeray bien de fait.
Ja seker, ik sal het in der daadt wel ontbeeren konnen.

Mais un bon petit feu ne seroit pas mauvais ?
Maar een kleyn goet vuurtjen en sou niet quaet syn ?

Je l'aimerois cent fois mieux.
Ik wou 't hondertmaal liever hebben.

Hola, qui est la bas ?
Houw, wie is daer beneden ?

Venez cy.
Komt hier.

Plait il Monsieur ?
Wat belieft u mijn Heer?

Faites un peu de feu icy.
Maakt een weynigh vuur hier.

Et n'espargnez pas le bois.
En spaart het hout niet.

Mettez une bonne brassée de bois sur le feu.
Leght een goeden arm vol hout op 't vuur.

Ce bois la est tout verd, il ne fera que fumer.
Dat hout is heel groē, het en sal niet doē als rokē.

Attisez le feu, & remettez ce tison dessus les chenets.
Stookt het vuur, en leght dat gebrande hout weer op het brant-yser.

Approchez vous du feu Monsieur.
Schikt u wat by het vuur mijn Heer.

Venez vous chauffer.
Komt u warmen.

Il ne fait pas trop chaud.
Het is niet heel warm.

Il commence a faire froid le soir & le matin.
Het begint kout te worden 's avonds en 's morgens.

Les matinées, & soirées commencent a estre froides.
's Morgens en 's avonds begint het kout te worden.

Digitized by Google

Quand à moy, j'ay plus ſommeil que froid.
Wat my aangaat, ik heb meer vaak als kouw.

Tant mieux pour vous.
So veel te beter voor u.

Nous nous en allons coucher tout à l'heure.
Wy gaan terſtond te bed.

L'air du feu eſt touſiours bon & ſain.
De lucht van 't vuur is altijt goet en geſont.

Et comment, noſtre Fille?
Wel hoe, onſe Vryſter?

Qu'eſt ce a dire cela?
Wat is dat te ſeggen?

Que veut dire cela?
Wat wil dat ſeggen?

Vous n'avez gueres d'eſprit.
Gy hebt weynig verſtant.

Vous ne nous avez point donné de draps blancs.
Ghy en hebt ons geen ſchoone lakens gegevē.

Vous monſtrez bien voſtre peu d'eſprit en cela.
Gy toont uw kleyn verſtant daar wel aan.

Faites que j'en aye demain ſans faute.
Maak, dat ikſe morgen ſonder fout heb.

Mais ayez bien ſoin qu'ils ſoyent bien blancs, bien nets, & bien ſecs.
Maar draagt wel ſorg, datſe ter deeg ſchoon, net en droog ſijn.

Monſieur, je ſuis fort marry d'apporter tant d'incommodité, a vous, & a tous vos gens.
Mijn Heer, het moeyt my ſeer, dat ik u, en al uw volk, ſo veel ongemaks andoe.

Vous vous mocquez Monſieur.
Ghy gekt 'er mede mijn Heer.

Il n'y a point d'incommodité.
(lijkheyt. Daar en is geen moeye-

Quand vous voulez avoir quelque choſe, demandez la librement.
Als gy iets hebben wilt, eyſcht maar vryelik.

Si vous avez a faire de quelque choſe, ne l'eſpargnez pas.
So gy iets van doen hebt, en ſpaart het niet.

Appellez, heurtez, & commandez comme chez vous.
Roept, klopt, en gebiet, als of gy t'huys waart.

Ne

Digitized by Google

Ne doutez pas, que je n'employe toute voſtre famille.

Orſus, je m'en vay coucher.

J'ay ſi ſommeil, que je ne ſçaurois plus durer.

Je ne puis plus tenir les yeux ouverts: je n'ay gueres bien dormi la nuit paſſée.

D'ou vient cela?

Je n'ay point dormy toute la nuit.

Et pour quoy?

Les eſtudians menoient une telle vie, & faiſoient tant de bruit ſur la rue, que je ne me pouvois endormir.

Pour moy, je ne les ay point ouys.

Vous dormez donc bien fort.

Je dors ſans aucun ſoucy.

Pleuſt a Dieu, que je peuſſe auſſi bien dormir que vous, & qu'il m'en euſt couſté un bon dejeuner.

Je le voudrais auſſi, pour l'amour de vous.

Meſſieurs, je prie Dieu qu'il vous donne bonne nuit & bon repos.

Et a vous auſſi.

En twijffelt niet, of ik ſal u ganſche Huyſgheſin wel te werk ſtellen.

Wel aan ik ga na bed toe.

Ik heb ſulken vaak, dat ik niet langer duuren kan.

Ik en kan de oogen niet langer ophoudē, ik heb de voorgaande nacht niet heel wel geſlapen.

Hoe komt dat?

Ik en heb de heele nacht niet geſlapen.

Wel waarom?

De Studenten leyden ſulken leven, en maakten ſulken gheraas op de ſtraat, dat ik niet in ſlaap koſt komen.

Voor my, ik en hebſe niet gehoort.

Gy ſlaapt dan geweldich vaſt.

Ik ſlaap ſonder eenige ſorge.

Wilde Godt, dat ik ook ſoo wel ſlapen konde als ghy, en dat het my een goet ontbyten gekoſt hadde.

Ik wou het ook, om uwent wil.

Mijn Heeren, ik bid God, dat hy u goede nacht en goede ruſt wil gevē.

En aan u ook.

Dormez en paix, jusqu'a demain au matin, sans vous resveiller.
Slaapt geruſt, tot morgen vroegh toe, ſonder wakker worden.

He que ce lit est bon & mol!
Och hoe goet en ſacht is dit bed!

Il ne vous fera point mal au dos, ny aux reins.
Het ſal u den rugh noch de lendē niet ſeer doen.

Mais pourquoy vous grattez vous ainsi?
Maar waarom krabt ghy u ſoo?

Parce que le corps me demange.
Om dat my het lijf jeukt.

Quant a moy pourtant, j'aimerois mieux dormir sur matelas, que sus la plume.
Soo veel als my belangt evenwel, ik ſou liever op een matras ſlapen willen, als op veeren.

Mais moy non, je ne suis pas de vostre sentiment.
Maar ik niet, ik en ben niet van uw gevoelen.

Chacun a sa mode & guise.
Yeder op ſijn manier en wijſe.

Monsieur, tueray je la chandelle?
Mijn Heer, ſal ik de kaers uytdoen?

Nanny, laissez la bruler.
Neen, laatſe branden.

Je l'esteindray bien, quand je n'en auray plus besoin.
Ik ſalſe wel uytdoen, als ikſe niet meer van doen en heb.

Allez vous en a la garde de Dieu.
Gaat heen in Godts bewaringe.

Je veux encor lire un chapitre en la Bible.
Ik wil noch een Capittel inden Bybel leſen.

Je ne me couche jamais, sans y en lire un auparavant.
Ik en ga noyt te bed, of ik hebber eerſt een geleſen.

C'est fort bien fait.
Dat is heel wel gedaan.

Lisez en tous les jours un ou deux.
Leeſt'er vry een of twee alle dagen.

Vous

Digitized by Google

Vous ne ſçauriez lire en meilleur livre.
C'eſt le Roy de tous les livres, par ce qu'il nous enſeigne le chemin de paradis.
Auſſi eſt ce.
Mais vous devriez bien achepter une autre Bible.
Celle la eſt bien malade.
J'en auray bien toſt une neuve.
Car j'ay desja dit au libraire, qu'il m'en face relier une de la meilleure impreſſion.

Je ne dy donc plus rien.
Mettez icy un fuſil aupres de moy, avec de l'amorce, & tout ce qu'il y faut.

Je me releve quelque fois la nuict quand la fantaſie m'en prend.
Le voila dans cette boitte, deſſus cette chaiſe.
Et ſi voila encor un reveille-matin, pour vous reſveiller.
Bon, apportez un pot de chambre.
Mettez un pot de chambre icy.
Certes, je l'avois oublié.

Gy en ſoud in geen beter boek kunnen leſen.
't Is de Konink van al de boeken, om dat het ons den wegh na 't Paradys wijſt.
't Is ook ſo.
Maar gy behoort wel een andere Bybel te kopen.
Deſe is heel krank.
Ik ſal wel haaſt een nieuwe hebben.
Want ik heb alreede den Boek-verkooper gheſeydt, dat hy my een laat inbinden van den beſten druk.
Ik en ſegge dã niet meer.
Leght hier een vuurſlagh by my, met wat ghebrande doek, en al datter toe behoort.
Ik ſta altemets 's nachts op, als 't my in den ſin komt.
Sie daar is 't in die doos, op die ſtoel.
En daar is ook noch een morgewecker om u op te wecken.
't Is wel, brengt een waterpot.
Set hier een waterpot.

Seker ik had het vergetẽ.

Digitized by Google

Tenez, en voila un.
Siet daar isser een.

Fy, qu'il est sale.
Foey, hoe vuyl isse.

Vous ne l'avez pas escuré de long temps.
Gy en hebtse in langen tijd niet geschuurt.

Si avons certes, il n'y a pas encor huit jours.
Wy hebben seker al, 't en is noch geen acht dagen geleden.

Car nous escurons toutes les semaines nostre vaisselle.
Want wy schuuren alle week onse schotelen.

Aussi faut-il, pour estre bonne & soigneuse servante.
Soo moet het ook sijn om een goede en sorgvuldige Dienstmaaght te weesen.

Quelle porte est cela en ce coin?
Wat deur is dat in dien hoek?

C'est l'aisement, ou privé, pour le dire en bon flamen.
't Tis het gemak, of Kakhuys, om 't in goed duyts te seggen.

C'est donc cela, qui put ainsi.
Dat is het dan, dat soo stinkt.

Pardonnez moy Monsieur, il ne sent rien.
Vergheeft het my mijn Heer, 't en ruykt niet.

Si fait da, faites un parfum de grain de Geneve.
Het doet toch, maak een lieffelijke reuk van Geneverbessen.

Monsieur nous n'en avons point.
Mijn Heer wy en hebben der geen.

Allez vous en de par Dieu, & m'appellez demain de bon matin; Entendez vous?
Gaat heen in Gods naam, en roept mijn morgen heel vroegh; Hoorje wel?

Esveillez moy demain de bonne heure.
Wekt mijn morgen vroeg op.

Ouy, ouy, Monsieur, je ne faudray pas, si je me res-
Ja, ja, mijn Heer, ik en sal 't niet nalaten, so ik eer veille

veillé devant vous.
Ne manquez pas.
Gardez bien de manquer.

Je ne voudrois pas, pour je ne sçay quoy, n'estre pas levé devant le jour.
Ne vous faut il plus rien?

Estes vous bien?
Couvrez le feu.
N'emportez pas la chandelle avec vous, mais soufflez la icy, esteignez la bien.
Et fermez bien la porte apres vous, il s'en va tard.
Il n'y a pas long temps que dix heures sont sonnées.

Pas d'avantage?
J'ay donc encor sept heures de bon.
Vous avez encor du temps assez, pour dormir en voyageur.
Comment entendez vous cela?
Ne sçavez vous pas le commun dicton?
Six heures dort l'escolier, sept il en faut au voyageur, & huit en veut le vigneron, mais neuf

wacker word als ghy.
En laat het niet.
Siet wel toe dat gy 't niet en laat.
Ik en wou niet om ik weet niet wat, dat ik niet op waar voor den dach.
En hebt gy niet meer van doen?
Sijt ghy wel?
Rekent het vier.
En neemt de kaers niet met u, maar blaäst en doetse hier ter deegen uyt.
En sluyt de deur wel achter u toe, het wort laat.
Het is niet lang geleden, dat het tien uren geslagen is.
Niet meer?
Ik heb dan noch seven uren te goedt.
Ghy hebt noch tijds ghenoeg, om te slapen als een reysend man.
Hoe verstaat ghy dat?

En weet gy het gemeen spreekwoort niet?
Ses uren slaapt de Scholier, seven moet de reyser hebben, den wijngaertman acht, maar

Digitized by Google

en prennent les pareſſeux.

Je vous ſçay bon gré, que vous m'avez mis au ſecond rang.

Quel bruit & tintamarre eſt ce que j'entens là?

Il faut que ce ſoyent des ſouris ou des rats.

N'avez vous point de chats pour les prendre?

Si avons Monſieur.

Nous n'en avons que trop.

D'ou vient donc; qu'il y a tant de ces mechantes beſtes la ceans?

Je ne vous le ſçaurois dire.

Les haiſſez vous?

He que non; je ne laiſſeray pas d'en bien dormir.

Je leur feray peur, & les chaſſeray en ronflant.

Ca jè ronfle ſi bravement toute la nuit, que c'eſt un grand plaiſir de m'entendre.

Ouy certes, c'eſt bien rencontré.

C'eſt un beau plaiſir.

Il ne fait donc pas bon eſtre couché aupres de vous.

de luyaars neemen'er negen.

Ik weet het u dank, dat gy my inde twede rey geſtelt hebt.

Wat is dat voor geraas en getier, dat ik daar hoor?

Het moeten muyſen, of ratten ſijn.

Hebt ghy geen kat omſe te vangen?

Ja doch mijn Heer.

Wy hebben'er niet als al te veel.

Hoe komt het dan, datter ſoo veel van die vuyle beeſten hier in huys ſijn?

Ik en kan het u niet ſeggen.

Haat gyſe?

Och neen; ik ſal daarom niet laten wel te ſlapen.

Ik ſalſe vervaert maken, en verjagen met ſnurken.

Want ik ſnurk ſo treflijk een heele nacht deur, dat het een groot vermaak is my te hooren.

Ja ſeker, gy hebt het wel gevonden.

't Is een ſchoon vermaak.

't Is dan niet goet by u te leggen.

Il

Digitized by Google

Il n'y a rien de plus facheux, que de dormir avec un ronfleur.

Vous l'avez donc esprouvé, puis que vous le sçavez si bien?

Ouy bien, mais avec une ronfleuse.

Et puis, on peut bien sçavoir une chose, sans l'avoir esprouvé.

Tant y a, que je ne voudrois donc pas coucher avec vous.

Vous estes bien desgousté.

Je ne vous en ay pas encor prié, & si je n'en ay pas encor envie.

Vous estes un vray remede d'amour.

Allez, allez, & ne me rompez plus la teste

Vous ne faites que m'amuser.

Sortez d'icy.

Bien Monsieur, qu'elle haste avez vous?

Je veux faire mes prieres, & puis apres dormir.

Hé bien, au nom de Dieu.

Priez Dieu devant que de vous coucher.

C'est faire en bon Chrestien.

Daar is niet verdrietiger, als by een snurker te slapen.

Gy hebt het dan besocht, dewijl ghy het soo wel weet?

Ja wel, maar met een snurkster.

En men kan ook wel een ding weten, sonder het besocht te hebben.

So veel is 'er af, dat ik dan by u niet soude willen leggen.

Gy sijt wel verleckert.

Ik en heb u daar noch niet om gebeden, en ik heb 't ook niet in den sin.

Gy sijt een recht geneesmiddel tegens de liefde.

Gaat, gaat, en breek my 't hooft niet meer.

Ghy en doet niet als my ophouden.

Gaat van hier.

Wel mijn Heer, wat haast hebje?

Ik wil mijn gebed doen, en daar na dan slapen,

Heèl wel, in Gods naam.

Bidt God, eer dat ghy te bed gaat.

Dat's gedaan als een goet Christen.

Digitized by Google

Attendez he, noſtre Fille.
Encor un petit mot.
Faites nous avoir des bonnets de nuit.
Il m'eſt impoſſible de dormir à teſte nuë.
Je vous iray bien querir des ſerviettes pour en faire; mais je n'ay rien autre choſe.
Bon, bon, apportez nous en.
Il n'importe quoy que ce ſoit, pourveu qu'il tienne la teſte chaude.
Je vous les apporteray tout à l'heure.
Chauffez les un peu auparavant.
Ouy, s'il y a du feu.
Mais j'ay bien peur, que tout le monde ſera couché.
Tenez, en voila trois belles & chaudes, bien nettes & bien blanches.
Grand mercy, ma chere amie.
A Dieu Meſſieurs, repoſez bien.

Fin du troiſieme Dialogue.

Wacht hey, Vrijſter.
Noch een woortje.
Maakt dat wy ſlaapmutſen krijgen.
't Is my onmogelijk blootshooft te ſlapen.
Ik ſal u wel voorlaakens gaan halen, omſe te maaken; maar ik en heb anders niet.
Goet, goet, brengtſe ons.
Daar is niet aan gelegen wat het is, als het maar het hoofd warm hout.
Ik ſalſe u terſtont brengen.
Warmtſe wat te vooren.

Ja, ſo daar vuur is.
Maar ik vreeſe, datſe altemaal te bed ſullen ſijn.
Houd daar, daar ſijnder drie, ſchoon en warm, heel ſijn en heel wit.
Grooten dank, mijn waarde vrindinne.
God bewaar u mijn Heeren, ruſt wel.

Eynde van de derde t'ſamen-ſpraak.

QUA-

Digitized by Google

QUATRIEME DIALOGUE, DES Exercices d'un Cavalier, & de voyager.

AH Meſſieurs, il eſt encor trop bonne heure pour ſe coucher.

Paſſons encor un peu de temps, a quelque petit diſcours.

Je ſuis content.

Et à propos de paſſe temps vous nous raconterez, comment que (comme quoy) vous paſſez le voſtre, vous qui faites toutes ſortes d'exercices.

Si vous deſirez de le ſçavoir, je vous le diray bien volontiers.

Vous obligerez toute la compagnie.

J'ay peur que cet entretien ne vous ſoit ennuyeux.

Tout au contraire; Monſieur ne doutez pas, qu'il ne me ſoit tres-agreable.

DE VIERDE t' Samen-ſpraak, VAN De oeffeninghen van een Ruyter, en van het reyſen.

ACh Heeren, 't is noch al te vroech om te bed te gaan.

Laat ons noch een weynig tijts doorbrengen, met eenige praatjes.

Ik ben te vreeden.

Terwijl dat het te pas komt van tijtverdrijf te ſpreeken, ſult ghy ons verhaalen, hoe dat gy d'uwe door brengt, gy die alderley oeffening doet.

Soo ghy het begeert te weten, ik ſal 't u gaern ſeggen.

Gy ſult al het geſelſchap verplichten.

Ik vrees, dat dat onderhoud u mocht verdrietigh ſijn.

In tegendeel; mijn Heer, en twijfelt niet of het ſal my ſeer aanghenaam ſijn.

Car

Digitized by Google

Car il n'y a rien au monde, dont j'entende plus volontiers discourir, pour mon particulier, que des exercices d'un jeune cavalier.

Want daar en is niet ter werelt, daar ik liever van hoor spreken, wat my aangaat, als van de oeffening van een jong Ruyter.

Mais moy non; je suis tout d'une autre humeur.

Maar ik niet, ik ben heel van een anderen aart.

Les gens de paix n'aiment pas la guerre.

De vreedsame luyden en beminnen den oorlogh niet.

Ce n'est pas que j'aime la guerre; mais encor faut il sçavoir manier les armes.

Het is niet, dat ik sin in den oorlogh heb; maar evenwel moetmen met de wapenen konnen omgaan.

Si cela est, je suis bien content & bien aise de vous y complaire.

Soo 't soo is, ben ik wel te vreden, en wel bly u daar in te believen.

Ouy da Monsieur, croyez may; il en est ainsi.

Ja seker mijn Heer, gelooft my, het is alsoo.

Il n'en est pas autrement.

Het en is anders niet.

Sçachez donc premierement, qu'aussi tost que je me suis levé, habillé, peigné, lavé, & recommandé à la garde du bon Dieu, je prends un doigt de vin.

Weet dan voor eerst, dat so ras als ik op ben, gekleet, gekemt, gewasschen, ende my bevolen heb in de bewaring van de goede Godt, neem ik eē dronk wijn.

Bon, voila desja un bon commencement, qui bien comence a demy fait.

Goedt, dat is alree een goet beginsel, die wel begint heeft half gedaan.

Mais aprés, poursuivez, s'il vous plait.

Maar daar na, vervolgt so 't u belieft.

Apres

Digitized by Google

Apres cela je ly & eſtudie quelque petite choſe en la langue françoiſe, une heure durant; ou bien aux Mathematiques, & en la fortification.

Combien y a il que vous avez commencé à apprendre la langue Françoiſe?

Il y a environ ſix mois.

Pas davantage?

Non Monſieur, en bonne foy.

Vous avez bien profité pour ſi peu de temps.

Monſieur c'eſt par courtoiſie pour vous moquer de moy.

Dieu m'en garde, je le dy ſincerement.

Certes, vous n'avez pas perdu voſtre temps, n'y voſtre argent.

Pour en dire la verité je ne regrette ny l'un ny l'autre.

Que vous ſemble de ma prononciation?

Vous l'avez extremement bonne.

Oüy! je parle François, comme une vache eſpagnol.

Daar na lees ik en ſtudeer yets in de Franſche ſpraak, een uure lang; of wel in de Wiskonſt en in de Sterktebouwing.

Hoe lang is 't wel geledē, dat ghy begoſt hebt de Franſche ſpraak te leeren?

Het is omtrent ſes maanden.

Niet meer?

Neen mijn Heer, ter goeder trouwen.

Ghy hebt wel gevordert in ſo weynigh tijds.

Mijn Heer, 't is uyt beleeftheyt, om met my te gecken.

God bewaar my, ik ſegh het in oprechtigheyd.

Seker, gy hebt u tijt noch u gelt niet verloren.

Om de waarheyt te ſegghen, ik en beklaagh nog 't een nog 't ander.

Wat dunkt u van mijn uytſpraak?

Gy hebtſe uytermaaten goet.

Ja! ik ſpreek Frans, als een koey Spaans.

Quel

Digitized by Google

Quel bon Maiſtre avez vous ?

Je ne ſçay pas bonnement ſon nom.

Je vous le diray une autre fois.

C'eſt un aſſez bon Maiſtre, & qui eſt en bonne eſtime & reputation ; du quel je me contente fort bien.

En fin j'ay bonne eſperance en luy.

Auſſi donne-il grand contentement à ceux, qui l'employent.

Voila que c'eſt d'avoir un bon Maiſtre : on apprend plus en trois mois, qu'on ne feroit autrement en ſix.

Un tel merite mieux une piſtole le mois, qu'un autre une demie.

Voulez vous encor continuer ?

Ouy certes, juſques a ce que je ſache bien parler.

Il me faut auſſi apprendre ce langage ; car il eſt en grande eſtime, & fort en uſage en noſtre pays.

Vous ne vous repentirez pas de l'avoir appris.

Wat goedt Meeſter hebt ghy?

Ik weet ſijn naam niet heel wel.

Ik ſal het u op een ander maal ſeggen.

Hy is Meeſters genoegh, en die wel geacht, en ook in goedt aenſien is; daar ik heel wel mee te vreden ben.

Eyntlik ik heb een goede hoop van hem.

Ook geeft hy groote vergenoeging aan de gene, die hem te werk ſtellen.

Siet dat komter af een goet meeſter te hebbē: men leert meer in drie maanden, als men anders in ſes doen ſoude.

So een verdient beter eē piſtolet ter maant, als een ander een halve.

Wilje noch langer voortgaan?

Ja ſeker, tot dat ik wel ſal konnen ſpreeken.

Ik moet ook die ſpraak leeren; want ſy is ſeer veel geacht, en heel in 't gebruyk in ons Lant.

Gy ſult u niet beklagen, dat gyſe geleert ſult hebben.

Quoy

Digitized by Google

Quoy que vous deveniez Monsieur, la langue françoise vous sera tousjours profitable.

Wat datje wordt mijn Heer, de Franse spraak sal u altijdt voordeelig sijn.

Je le croy bien, mais comment faut il faire, pour la bien apprendre?

Ik geloof het wel, maar hoe moet men doen, om se wel te leeren.

Il faut commencer à parler, aussi tost qu'on en sçait trois ou quatre mots.

Men moet beginnen te spreeken, so haast alsmen der drie of vier woorden van weet.

Mais quel moyen de voler sans plumes ny sans ailes?

Maar wat middel isser, te vliegen sonder veeren en vleugels?

C'est a dire, qu'il faut tascher & s'efforcer de dire quelque chose, pour desnoüer la langue.

Dat is te seggen, datmen sijn best doen moet, en sich verpijnen iets te seggen om de tonge los te maaken.

J'ay bien ouy dire, que quand on en sçait trois paroles, il en faut dire quatre.

Ik heb wel hooren seggē, dat wanneer men drie woorden weet, men vier seggen moet.

Justement, il faut estre hardy, & parler hardiment.

Recht, men moet stout sijn, en vry uyt spreeken.

Ouy, mais je n'oserois, de peur d'estre moqué.

Ja, maar ik en derf niet uyt vreese van begekt te worden.

Il ne s'en faut pas soucier.

Men moet daar niet om geven.

Au commencement tout est malaisé.

In 't begin is alle dingh swaar.

Mais pourtant il faut que toutes choses ayent son commencement.

Maar even wel moet alle ding sijn begin hebbē.

Il n'y a rien qui empeſche plus d'apprendre, que la timidité.

Qui ne parle jamais mal, ne parlera jamais bien.

Pour bien apprendre une langue, il faut lire, expoſer, compoſer, & parler a toutes occaſions.

Ouy! il faut auſſi apprendre tous les jours quelque choſe par cœur.

Car pour parler, il faut ſçavoir par cœur ce qu'on veut mettre en avant.

Je l'avoüe, & c'eſt ce qui me fait eſperer que je l'apprendray encor bien, Dieu aidant.

Mais que faites vous puis apres?

Apres cela je m'en vay monter à cheval juſques à dix heures, tirer des armes, danſer, joüer de la picque, manier le drappeau, & voltiger juſqu'à onze, & demie.

La deſſus je me repoſe & pourmene un petit, juſqu'au diſner.

Et apres diſner, nous fai-

Daar is niet, dat het leerē meer belet, als ſchreumachtigheyt.

Die noyt qualik ſpreekt, ſal noyt wel ſpreken.

Om een ſpraak wel te leeren, moet men leſen, uytleggen, ſamenſtellē en by alle ghelegentheyd ſpreken.

Ja! men moet ook alle dagen iets van buyten leeren.

Want om te ſprekē, moet men van buyten wetē, 't geen datmen voortbrengen wil.

Ik ſtae het toe, en 't is het geen, dat my doet hopen, dat ik het noch wel leeren ſal met Gods hulp.

Maar wat doet gy daar na?

Daar na ga ik te paert ryden tot tien uren toe, ſchermen, danſen, met de piek ſpeelen, met het vendel ſpeelen, en paertſpringen tot half twaalven toe.

Daar op ruſt ik, en wandel een weynich, tot het middaghmaal toe.

En na den eten, maken

ſons

Digitized by Google

ſons quelque partie à la paume, ou au ballon.

wy eenige partye inde kaatsbaan, of met de wint-bal.

Y a-il long temps que vous apprenez à monter à cheval?

Is't langen tijdt geleden, dat ghy te paert leert ryden.

S'il y a trois mois, c'eſt tout.

Soo het drie maanden is, 't is het al.

Vous y ſerez donc bien toſt ſçavant aſſez.

Gy ſult dan wel haaſt geleert genoegh ſijn.

Avez vous un bon eſcuyer?

Hebt ghy een goet Rydmeeſter.

Tres-excellent: il entend bien ſon fait, & fait fort bien ſon devoir.

Heel treffelik: hy verſtaat ſijn dingen wel, en doet ſijn ſchuldighe plicht heel wel.

C'eſt le principal.

Dat is het voornaamſte.

Il y en a pluſieurs, qui ſont fort negligents à enſeigner.

Daar ſijnder veel, die ſeer nalatig ſijn in 't onderwyſen.

Ouy, & qui ne ſe ſoucient pas, ſi leurs eſcoliers profitent ou non, pourveu qu'ils ayent leur argent.

Ja, en die der niet om en geven, of haar Leerlingen vorderen of niet, als ſy maar haar geldt hebben.

Ce ſont gens de mauvaiſe conſcience; qui n'ont point de conſcience; car c'eſt une eſpece de larcin.

Dat ſijn luyden van een quaat gewiſſe, die geen gemoedt en hebben; want het is een ſlagh van dieverye.

Je tiens le noſtre pour le meilleur de la ville.

Ik houw de onſe voor de beſte van de Stadt.

Le Maiſtre eſt aſſez bon, ſi je m'acquittois auſſi de mon devoir.

De Meeſter is goedt ghenoech, als ik maar mijn beſt dede.

Digitized by Google

Vous parlez fort bien.
Gy spreekt seer wel.

Ce n'est pas assez d'avoir un bon maistre, mais il faut aussi qu'on y employe de la peine & de la diligence.
Het en is niet ghenoegh een goedt Meester te hebbē, maar men moet ook daar moeyte en naerstigheyt toe doen.

Comment vous agrée cet exercice?
Hoe behaagt u die oeffeningh?

Estes vous desja bien avancé?
Sijt gy alree veer gekomen?

J'apprens à reculons, comme vont les escrevices.
Ik leer achterwaarts, als de kreeften gaan.

Je demeure aussi sçavant un jour que l'autre.
Ik blijf soo wijs d'eene dagh als d'ander.

C'est vostre humilité & modestie, qui vous oblige à dire cela.
't Is uw nederigheydt en geschiktheit, die u verbint om sulx te seggen.

Tant plus l'homme est sage & sçavant, tant plus se va humiliant.
Hoe geleerder en wijser de mensch is, hoe meerder hy sich vernedert.

Les plus doctes & verteux, sont les moins presomptueux.
De geleerste ende deugtsaamste hebben de minste laatdunkentheyd.

Et pour les armes, comment va il?
En met de wapenen hoe gaat dat?

Sçavez vous desja quelque chose?
Kunt gy alree wat?

Apprenez vous bien?
Leert gy wel?

Tellement quellement.
So wat heen.

J'apprens tout doucement.
Ik leer so soetjens heen.

De quel Maistre apprenez vous?
Van wat Meester leert ghy?

Quel Maistre avez vous, qui vous monstre?
Wat Meester hebt gy die u wijst?

Un

Un fort honneſte homme, qui eſt tenu pour le plus habile homme du païs en cet art la.

Een ſeer vroom man, die gehouden wort voor de gaauwſte man van't landt in die konſt.

Fait-il bien à la mode de france?

Schermt hy wel op de franſche manier?

Voila une belle demande?

Is dat vragens waerdt?

Vous entendez bien ce que je vous dy, il fait auſſi bien qu'homme du monde.

Gy verſtaat wel, wat ik u ſegh, hy ſchermt ſo wel als een man ter werelt.

Je le vis l'autre jour faire contre un autre Maiſtre, ou il fit des merveilles.

Ik ſagh hem laaſt ſchermen tegens een ander meeſter, daar hy wonder dede.

Or eſt il que l'on peut juger de toute la piece par un petit eſchantillon.

Nu is't, datmen van het gantſche ſtuk oordeelen kan door een kleyn ſtaaltje.

Il entend donc bien ſon fait?

Hy verſtaat dan ſijn dingen wel?

Auſſi fait-il, je vous en reſponds.

So doet hy, ik ſta daar voor.

De quel pays eſt il, & de quelle Province?

Van waar is hy, en van wat Lantſchap?

Je ne m'en ſuis pas enqueſté.

Ik heb daar niet na vernomen.

Je ne l'ay point encor demandé.

Ik heb het noch niet gevraaght.

Mais je m'en informeray.

Maar ik ſal het onderſoeken.

Auſſi ne me ſoucie je pas, de quel païs eſt un homme, ny un vin, pourveu qu'il ſoit bon.

Ook vraag ik 'er niet na, uyt wat Landt dat een man is, noch de wijn, alsſe maar goet ſijn.

Digitized by Google

C'eſt bien fait.
A il Femme & Enfans?

Non que je ſache.
Combien prend il par mois?
Combien luy bailleʒ vous le mois?
Je n'ay point fait marché avec luy.
Je luy bailleray autant que font ſes autres eſcoliers.

Mais dites moy un peu, comment qu'il enſeigne?
Il monſtre fort fidelement, & en peu de temps.
En fin, il prend bien de la peine.
Que voulez vous, il faut prendre peine à gaigner ſa vie.
Avez vous desja appris à porter une eſtocade?
Ouy da, & à la parer auſſi.

Vous avez donc bien employé voſtre temps.
Paris n'a pas eſté baſty en un jour, ny Rome non plus.
Combien de mois avez vous appris?
Je ne m'en ſouviens pas.
Je ne les ay pas contez.

't Is wel gedaan.
Heeft hy Vrouw en Kinderen?
Neen, dat ik weet.
Hoe veel neemt hy ter maant?
Hoe veel geeft ghy hem ter maant?
Ik en heb geen koop met hem gemaakt.
Ik ſal hem ſo veel geven, als ſijn andere ſcholieren doen.
Maar ſeght my eens, hoe dat hy wijſt?
Hy onderwijſt heel trouwelijk en in weynig tijt.
Om kort te ſeggen, hy doet groote moeyte.
Wat ſal men doen, men moet moeyten doen om de koſt te winnen.
Hebje alree een ſteek leeren geven?
Ja ſeker, en ze af-keeren mede.
Gy hebt dan uw tijt wel beſteedt.
Parys is in een dagh niet gebouwt, noch Romen mede niet.
Hoe veel maanden hebt gy geleert?
't Gedenkt my niet.
Ik en hebſe niet getelt.

Mais

Digitized by Google

Mais j'ay mis en eſcrit le jour, que j'ay commencé.

Maar ik heb den dagh aangetekent, toen ik begonnen heb.

Le quantieſme du mois avons nous?

De hoeveelſte van de maant hebben wy?

Si je ne m'abuſe, nous avons le vingt & unieſme.

Soo ik niet en miſſe, wy hebbē den een en twintighſten.

Je croy que c'eſt ce Maiſtre, que j'ay ouy loüer de certains gentilshommes en france, qui eſtoyent venus de ces quartiers cy.

Ik gheloof, dat het die Meeſter is, die ik ſekere Edelluydē in Vrankrijk heb hoorē pryſen, de welke ghekomen waren van deſe plaatſen.

Il peut bien eſtre.

't Kan wel ſijn.

Outre cela, il danſe & voltige à la perfection.

Daar en boven, hy danſt en ſpringt te paert volkomelijk wel.

Ces qualitez & parties la ne ſont pas incompatibles, mais s'accordent fort bien en un homme de telle condition.

Die hoedanigheden en deelen ſtryden niet, maar ſy paſſen heel wel in een menſch van ſoodanigen ſtaat.

Voulez vous que nous aillions tirer une botte?

Willen wy eens gaan ſchermen?

Non, non, je ne me frotte pas à vous.

Neen, neen, ik en gaa niet tegen u aan.

Vous avez peur de voſtre peau.

Ghy hebt vrees voor uw huyt.

Ouy, à n'en point mentir, je crains les coups.

Ja, als ik 'er niet om liegen ſal, ik vrees voor de ſtooten.

Quant à moy, je ne crains

Wat my aangaat, ick

Digitized by Google

pas que vous me faciez grand mal.

vrees niet, dat gy my groot quaat sult doen.

Aussi estes vous tantost Maistre.

Ghy sijt ook haast Meester.

Il s'en faut encor plus de la moitié.

Het scheelt noch meer als de helft.

Pardonnez moy, il ne s'en faut plus gueres, & je ne suis que simple apprentif.

Vergeeft my, daar en ontbreekt niet veel meer aan, en ik en ben niet als een leerjongen.

Vous n'avez pas mauvaise raison.

Uw redē en sijn so slecht niet.

Et quand vous allez à la chasse, comment faites vous?

En als ghy op de Jacht gaat, hoe doet gy?

Racontez nous en aussi quelque petite chose.

Vertelt ons ook een weynigh daar van.

Touchant nostre chasse; Pour vous dire le tout en peu de paroles, il faut que vous sçachiez que nous courons le cerf, que nous chassons aux sangliers, aux loups, aux lievres, & aux lapins.

Wat aangaat onse jacht; Om u alles met weynig woorden te seggē, ghy moet weten dat wy 't Hert jagen, dat wy de wilde Swijnen jagen, Wolven, Hasen, en Konynen.

Il y faut beaucoup de choses, & un grand equippage.

Daar behoort veel toe, en een groote toe-rustingh.

Dieu mercy, rien ne nous y manque.

God dank, daar en ontbreekt ons niet aan.

Nous avons de bons chevaux, & de bons chiens.

Wy hebben goede Paerden en goede Honden.

Mesme aussi de bons barbets, & chiens couchans, pour la fauconnerie.

Ja ook goede Waterhonden, en Patrijshonden, tot de Valken-jacht.

Com-

Digitized by Google

Comment! vous melez vous auſſi de la fauconnerie?

Ouy, nous avons des oiſeaux & faucons, pour voler la perdrix, le heron, le corbeau, le canard, & l'aloüette.

A ce que j'entens, vous avez force venaiſon, & quantité de gibbier.

A foiſon & en grande abondance.

Vous m'en faites venir l'eau à la bouche.

Mais chaſſez vous auſſi aux petits oiſeaux?

Nous en prenons quelque fois à la pippée, avec de la glu, par fois avec des filets ſur une aire.

Souventes fois auſſi avec des lacets & tresbuchets

C'eſt un parfaitement beau plaiſir de paſſer ainſi le temps, avec une telle varieté de divertiſſement.

Si on retournoit tousjours chargé de quelque bonne priſe, cela vaudroit la peine.

Mais le mal eſt, que les

Hoe! gaat gy ook met de Valken-jacht om?

Ja, wy hebben vogels en Valken, om te vliegen, op Velthoenders, Reygers, Raven, Entvogels, en Leeuwriken.

Soo ik verſta, ſoo hebt gy machtigh veel wildtbraadt, en menighte van wilt gevogelt.

Met menigte en in groote overvloedt.

Gy maakt my de tanden waterigh.

Maar vangt gy ook kleyne vogeltjes?

Wy vangenſe ſomtijdts met het lok-pijpje, met de lijm-ſtang, ſomtijdts met een net op een acker.

Dikwils ook met ſtrikken, en knip-kouwen.

't Is een volkomē ſchoon vermaak, den tijdt alſo door te brengen, met ſodanige verandering van vermaak.

Datmen altijdt weerom quam geladen met een goede vangſt, dat ſoude de moeyte waert ſijn.

Maar het quaatſt is, dat

Digitized by Google

chaſſeurs reviennent bien ſouvent à vuide.

de Jagers dikwils leegh weerom komen.

A raiſon de quoy on dit fort à propos.

Waarom men ook heel wel van pas ſeyt.

En cour, en amour, & en chaſſe chacun n'a pas ce qu'il pourchaſſe.

Te hoof, in liefde, en op de jacht, krijght yeder niet daar hy na tracht.

De chiens, d'oiſeaux & d'amour, pour un plaiſir mille douleurs.

Van honden, van vogelen en van de liefde, duyſent ſmerten voor een vermaak.

Certes, c'eſt un noble paſſe temps.

Seker het is een edel tijdverdrijf.

Cela eſt bien certain, mais il couſte bon auſſi.

Dat is ſeeker, maar het koſt ook wel wat.

Auſſi fait-il: il faut vrayment avoir bien de quoy.

't Is ſoo: men moet 'er voor ſeker wel wat toe hebben.

Ce n'eſt pas le fait d'un chacun, je vous le laiſſe à penſer.

't Is yder een ſijn werk niet, ik geve het u te bedenken.

Je vous le donne à juger.

Ik geve het u te oordeelen.

Cela eſt bon pour ceux, qui ont la bourſe bien fournie.

Het is goedt voor die geen, die een wel geſtoffeerde beurs hebben.

C'eſt un contentement incomparable de voir de bon chiens pourſuivre gaillardement une beſte, & de courir apres ſur un bon cheval.

't Is een onvergelykelyke geneugte, goede honden te ſien, een dier luſtigh vervolgen, en na te loopen op een goet paert.

Je le croy, quand on eſt bien monté. Autrement c'eſt

Ik geloof het, als men op een goet paert ſit. An-

une

Digitized by Google

une peine & un tourment ineffable.

J'aimerois autant aller à pied, que de monter un cheval qui trotte.

Et moy auſſi.

Nous fuſmes ſeulement lundy paſſé un peu nous pourmener, ſi toſt que nous euſmes diſné, & par ce que j'avois une mechante haridelle, qui trottoit furieuſement dur, j'eſtois comme rompu & eſtropié de tous les membres, apres que nous fuſmes de retour.

Auſſi vray, cela travaille bien un homme.

Autrement, je ſuis aſſez bien fait à la fatigue.

Cela renverſe tout s'en deſſus deſſous dedans le corps.

Je croy veritablement, qu'il n'y a point de chair, plus martiriſée, & mortifiée, que celle des courriers & poſtillons, montez ſur de tels trotteurs.

ders is het een onuytſpreeckelijke pijn en quelling.

Ik ſoude alſo lief te voet gaan, als op een dravent paert ſitten.

En ik ook.

Wy waren maar voorleden Maandach een weynig ons gaan vermeyen, ſo ras als wy ons middaghmaal gedaan hadde, en om dat ik een kreng van een paert hadde, dat ſchrickelijk hard draafde, waren mijn leden ofte gebroken en lam geweeſt waren, na dat wy weer gekomen waren.

In der waarheyt dat vermoeyt een menſch geweldig.

Anders kan ik wel tegen ongemak.

Dat werpt alles 't onderſte boven in het lichaam.

Ik geloof voorſeker, datter geen meerder gequetſt en ghemartelt vleys en is, als dat van de poſten en voorryders, geſeten op ſulke dravers.

Digitized by Google

A raiſon de quoy, un certain diſoit, que s'il vouloit beaucoup de mal à quelqu'un, il luy ſouhaiteroit premierement tous les maux, & toutes les maladies du grand Hoſpital de Paris.

Helas! il y a la bien du malheur & de la miſere.

Et certes, c'eſt une grande pitié de voir tant de ſi miſerables creatures en ces hoſpitaux.

Attendez, ce n'eſt pas encor tout.

Et au bout de tout cela, diſoit il, qu'il faille qu'il coure la poſte ſur un cheval trottant, & aye chez ſoy une mechante Femme.

Encor eſtimoit-il une mechante Femme pour le plus grand malheur, veu qu'il la met à la fin de tous les autres maux.

Je croy qu'ouy, & peut eſtre qu'il en avoit une.

Auſſi dit on à bon droit, que c'eſt un vray purgatoire que d'avoir une mechante femme, & un paradis d'en avoir une bonne.

Om welke reden een ſeker perſoon ſeyde, dat ſo hy iemant veel quaat wenſte, hy ſoude hem wenſchen, vooreerſt al het quaat, en alle de ſiekte van het groot Gaſthuys van Parijs.

Ach! daar is veel ongeluk en ellend.

En ſeecker, 't is een groot jammer, te ſien ſo veel ellendige Menſchen in die Gaſt-huyſen.

Wacht, 't is 't noch niet al.

Ende op 't eynde van al dat, ſeyde hy, dat hy te poſt ryden moſt op een dravend Paerd, en by hem hebben een quade Vrouwe.

Noch achte hy een quade Vrouwe voor het grootſte ongeluk, aangeſien hyſe ſet op 't eynde van al de andere ellenden.

Ik geloof ja, en miſſchien dat hyder een hadt.

Ook ſeytmen met recht, dat het een recht Vagevuur is een quade Vrouw te hebben, en een Paradijs een goede te hebben.

Digitized by Google

Mais puis que nous ſommes en ce diſcours, ſi d'aventure il falloit aller en poſte quelque part, comment faudroit il faire, pour ne ſe point trouver ſi mal de ces continuelles ſecouſſes?

Maar dewyle wy in deſe praat getreden ſijn, ſo men by geval iewers te poſt moſte ryden, hoe ſouw men moeten doen, om ſich ſoo qualijk niet te bevoelen, van het gheſtadigh ſchudden?

Encor que je n'aye jamais eſté envoyé pour courrier en nulle part, ſi eſt ce que je l'ay bien eſprouvé.

Al ben ik noyt iewers geſonden 'geweeſt voor Poſt-ruyter, ſoo is 't nochtans, dat ik het wel verſocht heb.

Vous en avez mangé & eſprouvé de toutes ſortes.

Ghy hebt 'er af gegeten, ende van alles verſocht.

Vous avez mangé de la vache enragée, comme on dit.

Ghy hebt van de delle Koey gegeten, gelijk men ſeyt.

Ouy, j'ay eu aſſez de mal en ma vie.

Ja ik heb 't quaadt ghenoech gehadt in mijn leven.

J'ay beu maint bon verre de vin eſtranger.

Ik heb menigh goet glas van vremde wijn ghedronken.

Cela eſt bien croyable.

Dat is wel gelooffelijk.

Mais reſpondez à ma demande.

Maar antwoordt op mijn vrage.

Pour ce qui eſt de voſtre queſtion.

Wat uw vraagh belangt.

Je vous dy, qu'il n'y a point de meilleure ſcience, que de manger peu & ſouvent.

Ik ſegh u datter geen beter wetenſchap is, als weynigh te eeten, en dikwils.

Et que faut-il manger?

En wat moet men doch eeten?

Non

Digitized by Google

Non pas des choſes liquides, qui nagent dans l'eſtomac, mais des confortatives.

Geen vochtighe dingen, die in de maagh ſwemmen, maar die verſterkende ſijn.

Je vous en croy comme un oracle.

Ik geloof u als een orakel.

Je l'ay appris a mes deſpens, apprenez le aux deſpens d'autruy.

Ik heb het op mijn koſten geleert, leert ghy het op eens anders.

Je vous demeure fort obligé de voſtre bonne inſtruction.

Ik blijf ſeer aan u verplicht voor uw goede onderwyſingh.

L'Experience eſt la maiſtreſſe de toutes les ſciences.

De ervarentheydt is de leermeeſtreſſe van alle wetenſchap.

Voyez, il fait bon vivre, on apprend tousjours quelque choſe.

Siet, 't is goet te leven, men leert altijt iets.

Monſieur, il faut que je vous prie encor d'une faveur.

Mijn Heer, ik moet u noch om eene gunſt bidden.

Vous n'avez qu'a parler

Ghy hoeft maar te ſpreeken.

Je le feray tres volontiers, ſi c'eſt une demande, que je vous puiſſe octroyer.

Ik ſal het ſeer gaern doen, ſo het een vraag is, dien ik u toeſtaan kan.

C'eſt, qu'ayant deſſein d'aller en France, & de faire un voyage en Italie, il vous plaiſe me donner quelques bons preceptes profitables, & neceſſaires à un voyageur.

't Is, dat ik in de ſin hebbende na Vrankrijk te gaan, ende een reyſe in Italien te doen, dat u belieft my eenige goede onderrichtinghe te geven, vorderlijk en nootſakelijk voor een reyſend man.

Digitized by Google

Vous y verrez un beau Païs.
Mais vous vous moquez.
Non fais certes Monſieur.

Je ne me mocques en verité point.
C'eſt à bon eſcient; je le dy tout de bon.
A la bonne heure.
Je vous rends graces infinies de la bonne confiance, que vous avez en moy.
Mais ſçavez vous, ce qu'on dit de vous?
Que ſçay je.
On dit que vous ſeriez bon Secretaire.
Pourquoy cela?
Parce que vous tenez vos affaires ſi ſecretes, & ſçavez ſi bien taire vos ſecrets.
Comment? je croyois que tout le monde le ſçeuſt.
Je n'en ay rien entendu que ce que vous m'en venez de dire.
Mais pour ne point quitter noſtre propos, je vous ſupplie de me gratifier, & favoriſer en ce, que j'ay requis de vous.

Ghy ſult 'er een ſchoon lant ſien.
Maar gy gekt daar mee.
Neen ſeeker niet, mijn Heer.
Ik en gek inder waarheyt niet.
't Is in goeden ernſt, ik ſegh het met ernſt.
Ter goeder uure.
Ik bedank u oneyndelijk van het goet vertrouwen, dat ghy op my hebt.
Maar weet ghy, watmen van u ſeyt?
Wat weet ik 't.
Men ſeyt dat gy een goet Secretaris ſout ſijn.
Waarom dat?
Om dat gy uw ſaaken ſoo heymelijk hout, en ſoo wel weet te ſwygen uwe verborgentheden.
Hoe? ik meende dat al de werelt het wiſt.
Ik hebber niet van gehoort, als dat gy'er my af komt ſeggen.
Maar om onſe reden niet te verlaaten, ik bid u ootmoedelijk my toe te ſtaan en gunſtigh te ſijn in 't geen, dat ik van u verſocht heb.

Dau-

Dautant que vous ſçavez bien, comment il ſe faut conduire & comporter en voyageant, vous qui avez veu la meilleure, & plus belle partie du monde.

Aangeſien dat ghy wel weet, hoemen hem moet houwen en dragen in 't reyſen, gy die geſien heb 't beſte en ſchoonſte deel van de werelt.

Je vous remercie infiniment de l'honneur, que vous me faites.

Ik dank u oneyndelijk, van de eer, die ghy my doet.

Et pour ſatisfaire à voſtre demande, je vous avertiray d'aucunes petites choſes, remettant le reſte à la prudence de voſtre Gouverneur.

En om op uw vraghe te voldoen, ſal ik u waarſchouwen van eenighe kleyne ſaken, het overighe latende aan de voorſichtigheydt van uw Hofmeeſter.

Car il eſt bien vray, que c'eſt une choſe miſerable que d'un homme ſans conduite, & qui ne ſe ſçait pas gouverner.

Want het is wel waar, dat een menſch ſonder beleyd een elendigh ding is, en die ſich niet weet te ſchikken.

Ayez donc tousjours la crainte de Dieu en recommandation.

Heb dan altijdt de vreeſe Godts in uw gedachten.

Il faut taſcher, ſur toutes choſes, d'apprendre la langue, & la police du pais.

Men moet bovē alle ding ſijn beſt doen, om de ſpraak te leeren, en de regeering van 't lant.

En voyageant il faut faire comme les abeilles, & non pas comme les araignes.

In 't reyſen moet men doen als de Byen, en niet als de ſpinnekoppen.

En toutes vos actions prenez bien garde à voſtre honneur.

In al uw doen neemt wel acht op uw eer.

Han-

Digitized by Google

Hantez & pratiquez tous jours les gens de bien.
Verkeert en gaat altijdt om met eerlijke luydē.

Ne mesprisez personne.
En veracht niemant.

Ne discourez jamais des Princes.
En praat nooyt van de Princen.

Parce que c'est flatterie de les loüer, & chose perilleuse de les blasmer.
Om dat het pluymstrykery is haar te prysen, ende een gevaarlyke sake haar te verachtē.

Fuyez tousjours les mauvaises compagnies; vous resouvenant, que qui dort avec les chiens, se leve avec les puces.
Mijdt altijd het quade geselschap; ghedenckende, dat die by de honden slaapt, staat met vloyen op.

Mais sur tout donnez vous de garde de faux Docteurs, & faux cōpagnōs.
Maar boven al wacht u voor valsche Leeraars, en valsche gesellen.

Par ceux cy j'entends ces traistres & pipeurs, qui par des paroles succrées & emmiellées tachent de vous tromper & trahir.
Door dese verstae ik de verraders en bedriegers, die door gesuykerde ende met honig bestreken woorden, haar best doen om u te bedriegen en te verraden.

Ne vous fiez pas à tout le monde.
En betrouwt al de werelt niet.

Qui tost se fie, est tost trompé.
Die haast betrouwt, is haast bedrogen.

Il faut tousiours avoir un œil aux champs, & l'autre à la ville.
Men moet altijt een oogh in 't velt hebben, en 't ander inde stadt.

Laissez de nuit les pourmenades, si vous ne voulez des bastonades.
Laat by nacht het spanseeren, soo gy met uw heele huyt wil slapen gaan.

Ne

Digitized by Google

Ne monſtrez jamais le fond de voſtre bourſe, ny celuy de voſtre ame.

Laat nooyt de gront van uw beurs ſien, noch van uw gemoet.

Soyez bon meſnager, & bien-aviſé à desbourſer voſtre argent.

Neemt wel acht op uw doen, en ſijt wel bedagt om uw gelt uit te gevẽ.

Il ne faut pas tout deſpenſer à une fois.

Men moet alles niet op eenmaal verteeren.

Car un eſcu en bourſe fait plus d'honneur que dix desbourſés.

Want een kroon in de beurs is eerlijker, als tien uytgegeven.

Il faut faire petite vie, & qu'elle dure.

Mẽ moet wat ſlecht levẽ, op dat het duurẽ magh.

Il n'eſt que de s'accouſtumer de bonne heure à eſtre petit compagnon.

Daar en is niet beter, als hem in tijds te gewennen wat ſlechjens te leven.

Penſez bien à la fin de toute choſe, avant que de la commencer.

Denkt wel op het eynde van alle dingen, eer gy het begint.

Penſez bien a ce que vous faites, & à ce qui vous en peut arriver.

Denkt wel op het geen dat ghy doet, en wat u daar van gebeuren kan.

Gardez vous bien du devant des Femmes, du derriere des Mules, & de tous les coſtez des Preſtres.

Wacht u voor het voorſte van de Vrouwen, het achterſte vande Muyleſels, en voor alle ſyden der Prieſters.

Cettuy la n'eſt pas mauvais.

Dat en is niet quaat.

Ayez en tout endroit œil de faucon, oreille d'aſne, viſage de ſinge, bouche de porc, & eſpaule de chameau.

Hebt in alle plaatſen Valks oogen, Eſels ooren, Apen aanſicht, Verkens bek, en Kemels ſchouders.

Ne

Ne ſoyez jamais ſans argent ſi vous pouvez.

Car un homme ſans argent eſt comme un aveugle ſans baſton, un Apoticaire ſans ſuccre, & une Ville ſans cloche; voire comme un corps ſans ame.

Voila pourquoy on dit en France: point d'argent, point de Suiſſes.

Pleuſt à Dieu que je le puiſſe faire: mais cela eſt bien mal aiſé à pratiquer.

Je vous diray, il faut faire Du mieux qu'on peut.

Mais pour revenir à voſtre premier propos dites moy, je vous prie, quel chemin voulez vous prendre?

J'iray, moyenant la grace de Dieu, premierement ſejourner quelque temps à Paris, pour y apprendre les exercices, & me perfectionner au poſſible en la langue Françoiſe.

Il fait cher vivre à Paris.

Patience, il n'importe.

Weeſt nimmermeer ſonder gelt, zo gy kunt.

Want een Menſch ſonder gelt, is als een blinde ſonder ſtock, een Apoteker ſonder ſuycker, en een Stad ſonder klok; ja als een lichaam ſonder ziel.

Daerom ſeytmen in Vrankrijk, geen geldt, gheen Switſers.

Gave Godt, dat ick het doen koſte, maar dat is heel ſwaar om in 't werk te ſtellen.

Ik ſal u ſeggen, men moet het op het beſt klaaren, datmen kan.

Maar om tot onſe eerſte reden weer te komen, ſegh my, ik bid u, wat wech wilje nemen?

Ik ſal met de ghenade Gods gaan, voor eerſt eenigen tijd te Parijs blijven, om daer de oeffeningen te leeren, en my ſo veel als 't mogelyk is inde Franſe taal volkomen te maken.

Het is duur koop leven te Parijs.

Gedult; daar is niet aan gelegen.

Digitized by Google

Il ſe faut paſſer du mieux qu'on peut, & apprendre a meſnager.

Apres cela (comme je vous ay dit auparavant) j'ay bonne envie de faire auſſi un tour en Italie.

On dit, qu'en Italie il y à trop de teſtes, trop de tempeſtes, & trop de feſtes.

De fait, tous vices y ſont en vogue.

Ouy, a ce qu'on dit.

Si eſt-ce pourtant que ce pais la merite bien d'eſtre veu, tant pour ſa grande fertilité & richeſſe, comme auſſi pour la beauté extraordinaire de pluſieurs villes.

Bref, qui n'a veu l'Italie, n'a rien veu.

C'eſt le meilleur pais du monde.

Vous le dites.

Je voudrois que j'y fuſſe desja.

Et je le voudrois auſſi pour l'amour de vous.

Par-ce-que le langage eſt le plus beau de tous les autres vulgaires, apres le François.

Men moet hem lyden het beſt dat men kan, en huys-houwen leeren.

Daar na (gelyk ik u te voren geſeyt heb) heb ick goede luſt de ronde in Italien te doen.

Men ſeyt, datter in Italien ſijn al te veel hoofden, al te veel onweerē, en al te veel Heylige dagen.

Inder daat, alle gebreken gaander in ſwangh.

Ja, na men ſeyt.

Nochtans is't ſo, dat dat Land wel waert is beſien te worden, ſo veel om ſijne grote vruchtbaarheydt, en rijkdom, als oock om de ongewoone ſchoonheyt van vele ſteden.

In't kort, die Italien niet geſien heeft, die heeft niet met al geſien.

't Is het beſte Lant van de Werelt.

Gy ſegt het.

Ik wou, dat ik daar alree waar.

En ik woude het ook om uwent wil.

Overmits dat de ſpraak de ſchoonſte is van alle de andere gemeene, na het Franſch.

Digitized by Google

Auſſi eſt-il.

Voila pourquoy je ſuis reſolu, de m'y arreſter quelque temps, & rouler un peu par les provinces plus renommées.

Soo is't ook.

Daarom is't, dat ik voorgenomen heb my daar eenigen tijd op te houden, en een weynig de vermaartſte landſchappen te doorreizen.

Ouy, il y a une infinité de choſes remarquables à voir

Ja, daar is een oneyndelik getal van anmerkelijke dingen te ſien.

Je doute & crains ſeulement, qu'il ne m'y arrive quelque mal.

Ik twyfel en vrees alleen, datter my yets quaats gebeuren mocht.

Il faut bien prendre garde à ſoy, a ſes paroles, & a ſes actions.

Men moet wel acht nemen op ſich ſelf, op ſijn woorden, en op ſijn werken.

Qui veut aller en Italie, il faut devenir ſage, malgré qu'on en ayt.

Die in Italien gaan wil, die moet wijs worden, of hy wil of niet.

C'eſt ſelon qu'on rencontre, on y treuve auſſi des honneſtes gens.

't Is na dat het voorvalt, men vint daar ook eerlicke luyden.

Puis au partir de la, je repaſſeray Dieu aidant, les monts & reprendray le retour de France.

Daer na van daar vertreckende, ſal ik met Gods hulpe, de bergen weer over komen, en de wegh naer Vrankrijck nemen.

Quand faites vous eſtat de partir?

Wanneer maakt gy ſtaat te vertrecken?

Auſſi-toſt que j'auray reçeu ma lettre de change, que j'attens de jour en jour.

So haaſt, als ik mijn wiſſel ontfangen heb, die ik van dach tot dach verwagt.

Digitized by Google

Mais encor, quand penſez vous.
Maar evenwel, wanneer meent gy.

d'Aujourduy en huict jours.
Van daagh over acht dagen.

De demain en 15 jours.
Morgen over veertien dagen.

De demain en trois ſemaines.
Morgen over drie weecken.

Peut eſtre la ſemaine qui vient, s'il y a quelque vaiſſeau qui parte ou faſſe voile.
Misschien de toekomende week, ſo daar een ſchip vertrekt of t' ſeyl gaat.

Cela ſe peut bien faire.
Dat kan wel geſchieden.

Car il y a toutes les ſemaines des commoditez, quand le vent n'eſt pas contraire, & maintenant il y a deux vaiſſeaux d'Angleterre, qui partiront dans deux ou trois jours.
Want daar is alle weeck gelegentheyd, als 't maar niet in de wint is, en nu ſijnder twee Engelſche Schepen, die binnen twee of drie dagen vertrecken ſullen.

C'eſt bien mon fait.
't Is recht, dat my dient.

Voila juſtement mon cas.
Dat is't, dat ik hebben moet.

Le vent eſt bon & favorable.
De wint is goed en gunſtich.

Quel vent eſt ce?
Wat wint is't?

C'eſt le vent de midy.
Zuyden wint.

Il eſt donc tourné & changé depuis peu, car nous avions ce matin le vent d'Orient
Hy is dan gekeert en verandert in een korten tijd, want het was van de morghen Ooſte wint.

Avez vous bonne compagnie?
Hebje goed geſelſchap.

Point

Digitized by Google

Point d'autre Monſieur, que mon Gouverneur & un Valet.

C'eſt bien aſſez, cela ſuffit, Ce me ſemble. Ce n'eſt pas tousjours le meilleur, d'eſtre en grande compagnie.

Il eſt bien vray, mais encor fait il bon avoir quelque compagnie, affin que le chemin ne nous ennuye pas tant.

Ou aimeriez vous mieux eſtre, à Rome, ou à Veniſe?

J'aimerois mieux eſtre à Rome.

Et moy j'aimerois autant eſtre à Veniſe.

Polir moy, j'amerois mieux eſtre icy.

Je vous en croy bien.

Mais parce qu'il faudra bien toſt que je m'en aille; je m'en vay prendre à preſent congé de vous.

Vous ne vous en allez pas encor ſi toſt?

Pardonnez moy, & pourtant je me recommande bien-humblement à vos bonnes graces. Vous ſuppliant de me continuer tousjours l'honneur de voſtre

Geen ander, mijn Heer, als mijn Hof-meeſter, en een Knecht.

't Is al genoegh, dat 's zo wel. My dunckt het. 't En is altijd niet beſt, in groot geſelſchap te ſijn.

't Is wel waar, maar even-wel is het goet eenigh geſelſchap te hebben, op dat ons de weg ſo ſeer niet en verdriet.

Waar wout gy liever weſen te Romen, of te Venetien?

Ik wou liever te Romen ſijn.

En ik ſou alſo lief te Venetien ſijn.

Wat my aangaat, ik wil liever hier ſijn.

Ik gelove u wel.

Maar omdat ick haaſt ſal moeten gaan, ſal ick nu mijn af-ſcheyt van u nemen.

Gy en gaat noch ſo haaſt niet wech?

Vergeef 't my, en daarom beveel ik my ootmoedelijk in uw goede gunſte, u ootmoedich biddende, dat gy my altoos gunt de eer van

Digitized by Google

bonne amitié.

Monſieur aſſeurez vous; qu'en quelque part du monde où je me treuve, je ſeray toute ma vie voſtre bien-humble & obeiſſant ſerviteur.

uw goede vrientſchap.

Mijn Her weeſt verſekert, dat in wat deel vande werelt ik my bevinde, ik al mijn leven ſal ſijn uw ootmoedighen en gehoorſamen dienaar.

Je ſuis extremement marry de perdre ſi toſt voſtre bonne compagnie.

't Is my uytermaten leet, ſo haaſt u goet ghefelſchap te verlieſen.

Il n'y a ſi bonne compagnie, qui en fin ne ſe ſepare.

Daar is geen ſo goed geſelſchap, dat in 't eynde ſich niet en ſcheyt.

Mais nous nous reverrons quelque jour?

Maar wy ſullen malkanderen t' eeniger tijdt weder ſien.

J'eſpere qu'ouy.

Ik hoop ja.

Car les montagnes ne ſe rencontrent pas, mais bien les hommes.

Want de bergen en ontmoeten malkanderen niet, maar de menſchen wel.

C'eſt ce qui me fait eſperer de vous rencontrer quelque part.

Dat is't geen dat my doet hopen, dat ik u ergens weer ontmoeten ſal.

Et puis qu'il faut paſſer par la, je prie Dieu, de vous donner bon & heureux voyage.

En terwijl dat het ſo moet gaan, ſo bid ick God, dat hy u een goede en geluckige reyſe wil geven.

Je vous remercie de tout mon cœur, & prie le bon Dieu, de vous donner auſſi bon ſuccez en tous vos deſſeins.

Ik bedank u van ganſcher herten, en bid de goede God, u ook te geven goede uytkomſt in al uwe voornemens.

Je

Digitized by Google

Je vous supplie, de me conserver toujours quelque petite portion de vostre bien veillance, & me tenir pour vostre bien obeissant valet.

Ik bid u ootmoedelik, dat gy my altijt eenig deel van uw goede gunstigheidt wilt bewaren, en my voor u seer ootmoedighen knecht houden.

Monsieur c'est moy, qui suis le vostre de tout mon cœur.

Mijn Heer, ik ben de uwe van ganscher herten.

Au reste Monsieur, je vous demeure obligé à jamais de tant de faveurs, qu'il vous a pleu me faire, sans en avoir jamais merité aucune, par quelque signalé service.

Vorders mijn Heer, ik blyve altijt an u verplicht, voor soo veel gunsten, die u belieft heeft my te doen, sonder oyt eenige verdient te hebben, door eenighe merkelicke dienst.

Et particuliérement de celle que je viens de recevoir aujourduy icy chez vous; où vous m'avez fait tant d'honneur, que je ne vous en sçaurois assez dignement remercier.

En insonderheyt van de gene, die ghy my van daegh tot uwent ghedaan hebt; daar gy my soo veel eer gedaan hebt, dat ik u na waerde niet genoech daar voor bedanken kan.

Monsieur, l'honneur m'en demeure, & c'est à moy à vous rendre graces de ce qu'il vous a pleu prendre tant de patience avec moy.

Mijn Heer, de eer blijft an my, en 't komt my toe u te bedanken, van dat u belieft heeft, so veel gedult met my te hebben.

Monsieur, je vous suis totalement redevable de

Mijn Heer, ik ben u heel en al schuldich

Digitized by Google

tant d'obligations, que je vous ay, & auray toute ma vie.

wegen ſo veel verbinteniſſen, dien ik aan u hebbe, en al mijn leven hebben ſal.

Monſieur, je vous conjure, par la douceur de voſtre bon naturel, de m'employer hardiment, où vous me treuverez capable de vous rendre quelque bon ſervice.

Mijn Heer, ik beſweer u, door de ſoeticheyt van u goeden aart, my vryelijk te gebruyken, daar gy my bequaam vinden ſult, u eenigen goeden dienſt te konnen doen.

A Dieu juſques à revoir.

Weeſt God bevolen, tot weerſiens toe.

Fin du quatrieme Dialogue.

Eynde van de vierde t'ſamen-ſpraak.

NO-

Digitized by Google

NOMENCLATURE FRANÇOIS-FLAMEN.

De Dieu, van God.

Dieu, m. God.
S. Esprit, m. H. Geest.
Createur, m. Schepper.
Redempteur, m. Verlosser.
Sauveur, m. Saligmaker.
Jesu Christ, m. Jesus Christus.
Ange, m. Engel.
Apostre, m. Apostel.

Des Jours Saincts, van de Heylige dagen.

Pasques, f. Paassen.
Ascension, f. Hemelvaartsdagh.
Pentecoste, f. Pinxteren.
Noël, m. Kersmis.
Quaresme, m. de Vasten.
Tous Saincts, f. Aller-Heyligen.

Saisons de l'Année, Getyden van 't Jaar.

Printemps, m. Lente.
Esté, m. Somer.
Automne, f. Herfst.
Hyver, m. Winter.
Moisson, f. Oegst.
Vandange, f. Wyntijd.
Dimanche, m. Sondagh.
Lundy, m. Maandagh.
Mardy, m. Dingsdagh.
Mercredy, m. Woensdagh.
Jeudy, m. Donderdagh.
Vendredy, m. Vrydagh.
Samedy, m. Saterdagh.
Temps, m. Tijdt.
Siecle, m. Tijt van hondert jaar.
Aage, m. Tijt des levens.
Point du jour, m. 't Krieken van den dagh.
l'Aube, f. Dageraat.
Aurore, f. Morgenstont.
Matin, m. Uchtendt.
Midy, m. Middagh.
A pres midy, m. Namiddag.
Vespre, m. Avondt.
Le soleil couchant, m. de ondergaande Son.
Le Soir, m. de Avont.
Nuict, f. Nacht.
Minuict, f. Mid-nacht.
Cette matinée, f. desen Uchtendt.
Demain, Morgen.
A pres demain, Overmorgen.

Digitized by Google

Hier, Giſteren.
Avanthier, Eergiſteren.
Aujourdhuy, Heden.
Deſormais, Namaals.
Desja, Alrede.
Jamais, Nimmermeer.
An, m. Jaar.
Mois, m. Maand.
Semaine, f. Week.
Jour, m. Dagh.
Heure, f. Uur.

Des Coſtez de la Terre, & des Vents, vande geweſten vande Werelt, en van de Winden.

L'Evant, m. Ooſt, daar de Son op gaat.
Occident, m. Weſt, daar de Son onder gaat.
Midy, m. Zuyden, daar de Son 's Middaags is.
Septentrion, m. Noorden, daar de Son 's Midnachts is.
Vent Eſt, m. Ooſte Wind.
Ouëſt, m. Weſte Wind.
Zud, m. Zuyde Wind.
Le Nort, m. Noorde Wind.
Europe, f. Europa.
Aſie, f. Aſia.
Afrique, f. Africa.
Amerique, f. America.

Eſpagne, f. Spanjen.
La France, f. Vrankrijk.
Allemagne, f. Duytſland.
Païs Bas, m. Nederland.
Provinces Unies, f. de Ver- eenichde geweſten.
Denemark, f. Deenmarken.
Suede, f. Sweden.
Poloigne, f. Polen.
Angleterre, f. Engeland.
Indes Occidentales, f. Weſt-Indien.
Indes Orientales, f. Ooſt-Indien.
Italie, f. Italien.
Royaume, m. Koninkrijk.
Principauté, f. Prinſdom.
Duché, f. Hartochdom.
Marquiſat, m. Markgraafſchap.
Comté, f. Graafſchap.
Baronnerie, f. Vryheerſchap.

Des Elements & meteores, vande Elementen en Luchtvertogen.

L'Air, m. de Lucht.
Le feu, m. 't Vuur.
Terre, f. Aarde.
Sable, m. Sant.
L'eau, f. 't Water.
Eau de Pluye, f. Regenwater.

Eau

Digitized by Google

Eau de puis, f. Putwater.
Eau forte, f. Starkwater.
Vent, m. Wind.
Venteux, m. Windigh.
Lumiere, f. Licht.
Roſée, f. Dauw.
Chaud, m. Heet.
Chaleur, f. Warmte.
Sec, m. Droogh.
Secherelſe, f. Droogte.
Humide, c. Vochtich.
Pluye, f. Regen.
Pluvieux, m. Regenachtig.
Source, f. Wel.
Nuë, f. Wolk.
Vapeur, f. Damp.
Arc en ciel, m. Regenboog.
Vapeureux, m. Dampigh.
Flamme, f. Vlam.
Foudre, m. Blixem.
Eſclair, m. Weerlicht.
Tonnerre, m. Donder.
Tempeſte, f. Orage. m. Onweer.
Hyver, m. Winter.
Froid, m. Koud.
Neige, f. Sneeuw.
Boulleau de Neige, m. Sneeubal.
Gelée, f. Rijp, vorſt.
Glace, f. Ys.
Greſle, f. Hagel.

Des Metaus, van de Metalen.

OR, m. Gout.
Argent, m. Silver.
Cuivre, m. Koper.
Eſtein, m. Tin.
Plomb, m. Loot.
Fer, m. Yſer.
Acier, m. Staal.
Rouilleure de fer, f. Roeſt.
Fer Blanc, m. Blek.
Argent vif, m. Quikſilver.
Metal, m. Metaal.

De l'Homme & ſes parties, vande Menſch, en ſijn deelen.

l'HOmme, m. de Menſch, de Man.
La Femme, f. de Vrouw.
l'Ame, f. de Ziel.
Corps, m. Lichaam.
Sang, m. Bloed.
Veine, f. Ader.
Jambe, f. Been.
La Peau, f. de Huyd.
La teſte, f. 't Hooft.
Frond, m. Voorhooft.
Rides, m. Rimpel.
Cheveux, m. 't Hooft-hayr.
Cerveau, m. 't brein.
Viſage, m. Aanſicht.
Les yeux, m. de Oogen.

La

Digitized by Google

La Veue, *f.* 't Geſicht.
La Prunelle, *f.* de Oogh-appel.
l' Oreille, *f.* 't Oor.
La Paupiere, *f.* de Wink-brauw.
Le Nez, *m.* de Neus.
Les Narines, *f.* de Neuſ-gaten.
Camus, *m.* Ingevallẽ neus.
La Joüe, *f.* de Wang.
La Bouche, *f.* de Mont.
La Levre, *f.* de Lip.
Le Palais, *m.* 't Verhemelt inde mont.
Les Dents, *f.* de Tanden.
La Langue, *f.* de Tongh.
Gencive, *f.* Tantvleys.
Crachat, *m.* Spogh.
La Barbe, *f.* de Baart.
Les Mouſtaches, *f.* de Knevels.
Le menton, *m.* de Kin.
Le Col, *m.* de Hals.
La Nuque, *f.* de Nek.
Les Eſpaules, *f.* de Schouders.
Le Paleron, *m.* 't Schouderblad.
Le Bras, *m.* de Arm.
Les Mains, *f.* de Handen.
Paume de la Main, *f.* de Palm vande Hand.
Les Coudes, *m.* de Ellebogen.
Les Doigts, *m.* de Vingers.
Le Pouce, *m.* de Duym.
Les Ongles, *m.* de Nagels.
Joinctures, *f.* Geleden.
Poing, *m.* Vuyſt.
Les Nerfs, *m.* de Senuwen.
Mammelles, *f.* Borſten.
Tetons, *m.* Tepels.
Le Dos, *m.* de Rugh.
l' Eſpine, *f.* de Rugh-graat.
Poitrine, *f.* Borſt.
Le Nombril, *m.* de Navel.
Coſté, *m.* Syde.
Les Coſtes, *f.* de Ribben.
l' Eſtomac, *m.* de Maagh.
Le Cœur, *m.* 't Hart.
Le Poulmon, *m.* de Long.
Le Foye, *m.* de Lever.
La Rate, *f.* de Milt.
Le Fiel, *m.* de Gal.
Les Roignons, *m.* de Lendẽ.
Les Reins, *m.* de Nieren.
Les Boyaux, *m.* de Darmen.
La Veſſie, *f.* de Blaſe.
Le Ventre, *m.* de Buyk.
Le Giron, *m.* de Schoot.
Les Feſſes, *f.* de Billen.
Le Cul, *m.* de Naers.
Le trou du cul, *m.* 't Naersgat.
Un Pet, *m.* een Scheet.
Merde, *f.* Stront.
Urine, *f.* Pis.
Les Cuiſſes, *f.* de Dyen.

Les

Digitized by Google

Les Genouils, *m.* de Knieen.
Les Jambes, *f.* de Beenen.
Les Greves, *f.* de Scheenē.
Le gras des jambes, *m.* de Kuyten.
Moëlle, *f.* Merch.
Les Pieds, *m.* de Voeten.
Plante du Pied, *f.* Voetsole.
Talons, *m.* Hielen.
Gros Orteil, *m.* de groote Teen.

Des Sens & de l'Entendement de l'homme, van de sinnen en 't verstand des menschen.

Les Sens, *m.* de Sinnen.
La Veüe, *f.* 't Gesicht.
Senteur, *f.* Reuk.
l'Oüye, *f.* 't Gehoor.
Le Goust, *m.* de Smaak.
l'Attouchement, *m.* 't Gevoel.
l'Ame, *f.* de Ziele.
l'Entendement, *m.* 't Verstant.
Memoire, *f.* geheugen.
Volonté, *f.* Wil.
Pensées, *f.* Gedachten.
Jugement, *m.* Oordeel.
l'Esprit, *m.* de Geest.
Voix, *f.* Stem.
Discours, *m.* Praat.
Cry, *m.* Schreeuw.
Souspir, *m.* Sucht.
l'Haleine, *f.* den Adem.
Souffle, *m.* geblaas.
Larmes, *f.* Tranen.
Songe, *m.* Droom.
Sommeil, *m.* Vaak.
Sueur, *f.* Sweet.
La Vie, *f.* 't Leven.
La Mort, *f.* de Doot.

De l'Affinité, van Bloetverwantschap.

Pere, *m.* Vader.
Mere, *f.* Moeder.
Frere, *m.* Broeder.
Sœur, *f.* Suster.
Fils, *m.* Soon.
Fille, *f.* Dochter.
Enfants, *m.* Kinderen.
Aisné, *m.* oudtste Soon.
Puisné, *m.* tweede Soon.
Cadet, *m.* jonghste Soon.
Mignon, *m.* de Liefste.
Jeune homme, *m.* Jongman.
Jeune Fille, *f.* Jonge Dochter.
Viellard, *m.* Oudt-man.
Ayeul, *m.* Grootvader.
Oncle, *m.* Oom.
Tante, *f.* Moeye.
Cousin, *Nepveu*, *m.* Neef.
Cousine, *Niepce*, *f.* Nichte.
Cousins Germains, *m.* Susters en Broers Kinders.

Beau-

Digitized by Google

Beaupere, *m.* Schoonvader.
Bellemere, *f.* Schoonmoeder.
Beaufrere, *m.* Schoonbroeder.
Belle ſœur, *f.* Schoonſuſter.
Gendre, *m.* Swager.
Accouchée, *f.* Kraemvrou.
Nourrice, *f.* Minnemoeder.
Compere, *m.* & *Commere*, *f.* Peets of Gevaders over de Kinderen.
Heritier, *m.* Erfgenaam.
Mariage, *m.* Houwelijk.
Homme marié, *m.* Getrout man.

Dignitez de l'Homme, Ampten van de menſch.

L'Empereur, *m.* de Keyſer.
Imperatrice, *f.* Keyſerin.
Le Roy, *m.* de Koningh.
La Reyne, *f.* de Koningin.
Les Eſtats, *m.* de Staaten.
Prince, *m.* Prins.
Princeſſe, *f.* Princeſſe.
Archiduc, *m.* Aerts-Hertoch.
Viceroy, *m.* OnderKoning.
Marquis, *m.* Markgraaf.
Marquiſe, *f.* Markgravin.
Comte, *m.* Graaf.
Comteſſe, *f.* Gravin.
Mareſchal, *m.* Maarſchalk.
Baron, *m.* Vryheer.
Baronne, *f.* Vryheerin.
Seigneur, *m.* Heer.
Chevalier de l'ordre, *m.* Ridder vande ordre.
Gouverneur de la Ville, *m.* Beſtierer vande Stad.
Maiſtre d'Hoſtel, *m.* Hofmeeſter.
Valet de Chambre, *m.* Kamerling.
Eſcuyer, *m.* Stalmeeſter.
Auſmonier, *m.* Aalmoeſſenier.
Conſeiller, *Senateur*, *m.* Raatſ-Heer.
Bally, *m.* Schout.
Conſul, *m.* Burgemeeſter.
Eſchevin, *m.* Schepen.
Secretaire, *m.* Geheymſchrijver.
Treſorier, *m.* Schatbewaarder.
Miniſtre d'Eſtat, *m.* Dienaarvanden Staat.
Miniſtre, *m.* Predikant.
Eveſque, *m.* Biſſchop.
Gentil Homme, *m.* Edelman.
Dame, *f.* Edelvrouwe.
Damoiſelle, *f.* Edel Jonkvrou.
Marchand, *m.* Koopman.

Bour-

Digitized by Google

Bourgeois, *m.* Borger.
Maiſtre, *m.* Meeſter.
Artiſan, *m.* Ambachtsman.
Villageois, *m.* Boer.
Serviteur, *m.* Dienaar.
Valet, *m.* Knecht.

Noms des Artiſans, Namen van Ambachtsluyden.

Marchand Libraire, *m.* Boekverkoper.
Marchand de Bled, *m.* Korenkoper.
Marchand de Vin, *m.* Wijnkooper.
Braſſeur, *m.* Brouwer.
Boulanger, *m.* Backer.
Boucher, *m.* Vleyshouwer.
Patiſſier, *m.* Paſteybacker.
Cuiſinier, *m.* Kok.
Marmiton, *m.* Keukejongen.
Barbier, *chirurgien*, *m.* barbier.
Cabaretier, *m.* Herbergier.
Savonnier, *m.* Zeepſieder.
Eſpicier, *m.* Kruydenier.
Mercier, *m.* Kramer.
Chapelier, *m.* Hoedemaker.
Marchand de Beurre, *m.* Botterkooper.
Argentier, *m.* Silverſmit.
Fourbiſſeur, *m.* Swaartveger.
Changeur, *m.* Wiſſelaer.
Cordonnier, *m.* Schoenmaker.
Lunettier, *m.* Brillemaker.
Tailleur, *m.* Snijder.
Compoſiteur, *m.* Letterſetter.
Imprimeur, *m.* Drukker.
Relieur de Livres, *m.* Boekbinder.
Chauſſetier, *m.* Kouſſekooper.
Maſſon, *m.* Metſelaar.
Potier, *m.* Pottebacker.
Tonnellier, *m.* Kuyper.
Berger, *m.* Harder.
Faiſeur de Balais, *m.* Beſem-maker.
Batteur de cuivre, *m.* Koperſlager.
Eſpinglier, *m.* Speldemaker.
Paſſementier, *m.* Paſſement-werker.
Vitrier, *m.* Glaſemaker.
Boutonnier, *m.* Knoopmaker.
Meuſnier, *m.* Molenaar.
Chandelier, *m.* Keerſſemaker.
Battelier, *m.* Schuytevoerer.

Ma-

Digitized by Google

Matelot, *m.* Bootsgesel.
Charretier, *m.* Karreman.
Tisseran, *m.* Linnewever.
Voyturier, *m.* Voerman.
Drapier, *m.* Lakenwever.
Messager, *m.* Bode.
Maistre Tireur d'Armes, *m.* Schermmeester.
Crieur, *m.* Omroeper.
Savetier, *m.* Schoenlapper.
Brouetteur, *m.* Kruyer.
Crocheteur, *m.* Pakkedraager.
Chaudronnier, *m.* Ketelboeter.
Arquebusier, *m.* Busſemaker.
Laictiere, *f.* Melkmeyt.
Pescheur, *m.* Visscher.
Poissonnier, *m.* Viskooper.
Volaillier. poulalier, *m.* Vogel-kooper, Hoenderkooper.
Jardinier, *m.* Hovenier.
Arracheur de Dents, *m.* Tant-trecker.
Laboureur, *m.* Bouman.
Charlatan, *m.* Quakſalver.
Ramonneur de Cheminées, *m.* Schoorſteen veeger.
Gaigne petit, *m.* Slijp ſchaar en mes.
Bouffon, *m.* Potsmaaker.
Chassecoquin, *m.* Luyſevanger.

Qualitez Infames, ſchandelijke hoedaanigheden.

Assassin, *m.* Moordenaar.
Traitre, *m.* Verrader.
Banqueroutier, *m.* Bankrottier.
Vilain, *m.* Vuylik.
Coquin, *m.* Fun.
Coupeur de Bourses, *m.* Beurse-snijder.
Devineresse, *f.* Waarsegster.
Magicien, *m.* Tovenaar.
Filou, *m.* Gauwdief.
Gueux, *m.* Bedelaar.
Frippon, *m.* Guytje.
Vaurien, *m.* Deugniet.
Larron, *m.* Dief.
Putain, *f.* Hoer.
Paillard, *m.* Hoerjager.
Voleur, *m.* Struykrover.
Prisonnier, *m.* Gevangen.
Sergent, *m.* Dieveleyder.
Eschafaut, *m.* Schavot.
Gibet, *m*, Galgh.
Bourreau, *m.* Beul.

Parties de la Ville, deelen der stad.

La Ville, *Cité*, *f.* de Stad.
Citadelle, *f.* 't Casteel.

Fau-

Digitized by Google

Faubourg, *m.* Voorſtad.
Bouleverd, *rempart*, *m.* Bolwerk.
Murailles, *f.* Stads-muuren.
Foſſé, *m.* Graft.
Pont, *m.* Brugh.
Pont levis, *m.* Valbrugh.
Porte, *f.* Poort.
Priſon, *f.* Gevangenhuys.
Maiſon de Ville, *f.* Stadhuys.
Arſenal, *m.* 't Ammonitie huys.
La Monoye, *f.* de munt.
Douane, *f.* de Tol.
Marché, *m.* Markt.
Boucherie, *f.* Vleyshal.
Poiſſonnerie, *f.* Viſmarkt.
Marché aux Herbes, *m.* Groenmarkt.
Marché aux Oyſeaux, *m.* Vogelmarkt.
Fripperie, *f.* oude Kleermarkt.
l'Hoſpital, *m.* 't Gaſthuys.
l'Egliſe, *f.* de Kerk.
Tour, *f.* Toorn.
Cimetiere, *m.* Kerkhof.
Academie, *f.* Academie.
Eſcole, *f.* School.
Hoſtelerie, *f.* Herbergh.
Rotiſſerie, *f.* Bradery.
Braſſerie, *f.* Brouwery.
Rûe, *f.* Straat.
Coin de Rûe, *m.* Hoek van de ſtraat.
Jeu de paulme, *m.* Kaatsbaan.
Palmail, *m.* Palmaliebaan.
Moulin à Vent, *m.* Wintmolen.

Parties de Maiſon, Deelen van 't Huys.

Baſtiment, *m.* Gebouw.
Maiſon, *f.* Huys.
Boutique, *f.* Winkel.
Allée, *f.* Gang.
Baſſecourt, *f.* Voor-hof.
Salle, *f.* Sale.
Chambre, *f.* Kamer.
Anti-Chambre, *f.* Voorkamer.
Arriere-Chambre, *f.* Achterkamer.
Chambre garnie, *f.* Geſtoffeerde kamer.
Cabinet, *m.* Vertrek.
Chambre Baſſe, *f.* benedekamer.
Gallerie, *f.* Galdery.
Cuiſine, *f.* Keuken.
Cheminée, *f.* Schoorſteen.
Manteau de cheminée, *m.* Schoorſteen-mantel.
Cave, *f.* Kelder.
Pavé, *m.* Vloer.
Four, *m.* Oven.

Digitized by Google

Grenier, *m.* Solder.
Le Toict, *m.* 't Dak.
Ardoiſes, *f.* Leyen.
Tuiles, *f.* Tegelen.
Degrez, *m.* Trappen.
Goutiere, *f.* Goot.
Murailles, *f.* Muuren.
Jardin, *m.* Hof.
Eſcurie, *f.* Stal.
Aiſement, *m.* Gemak.
Privé, *m.* Kak-huys.
Puis, *m.* Put.
Ciſterne, *f.* Regenbak.
Feneſtre, *f.* Venſter.
Les Vitres, *f.* de Glaſen.
Porte, *f.* Deur.
Serrure, *f.* Slot.
Clef, *f.* Sleutel.
Enſeigne, *f.* Uythangbort.

Des meubles, & cuiſine, Van 't Huyſraadt, en de keuken.

Lict, *m.* Bedde.
Linceulx, *Draps*, *m.* Lakens.
Couverture, *f.* Dekſel.
Couverte, *f.* Deken.
Oreillers, *m.* Oorkuſſens.
Chevet, *m.* Hooft-peulen.
Rideaux, *m.* Gordijnen.
Berceau, *m.* Wieg.
Pot de Chambre, *m.* Waterpot.
Couche, *f.* Bedſtede.
Ciel de lict, *m.* verhemelt van 't Bedde.
Chaire, *Siege*, *ſ.* Stoel.
Baſſinoire, *f.* Beddepan.
Couſſins, *m.* Kuſſens.
Table, *f.* Tafel.
Preſſe, *f.* Pars.
Coffre, *m.* Koffer, Kiſt.
Porte Manteau, *m.* Kapſtok.
Un Eſventail, *m.* een Waayer.
Miroir, *m.* Spiegel.
Balay, *m.* Beezem.
Eſchelle, *f.* Leer.
Cuvier, *m.* Tobbe.
Chener, *m.* Brandyſer.
Crible, *m.* Seef.
Soufflet, *m.* Blaaſbalk.
Chauderon, *m.* Ketel.
Crameliere, *f.* Hangyſer.
Rafraiſchiſſoir, *m.* Koelvat.
Eſcumoir, *m.* Schuymſpaan.
Cuiller, *f.* Lepel.
Entonnoir, *m.* Trechter.
Broche, *f.* Spit.
Tourne broche, *m.* ſpitwender.
Mortier, *m.* Vyſel.
Leche frite, *f.* Braatpan.
Raſpe ou racloir, *m.* Rijf.
Gril, *m.* Rooſter.

Tre-

Digitized by Google

Trepied, *m.* Treeft.
Pincette, *f.* Tang.
Poëlle, *f.* Panſchup.
Corbeille, *f.* Korf.
Seau, *m.* Wateremmer.
Lime, *f.* Dweyl.
Des vergettes, *f.* Kleerbeeſem.
Rechaut, *m.* confoor.
Eſtuve, *f.* ſtoof.
Un parevent, *m.* eẽ ſcherm.
Allumette, *f.* Swavelſtok.
Pot à huile, *m.* Olipot.
Savon, *m.* Zeep.
Tourbes, *f.* Torf.
Bois, *m.* Hout.
Fagot, *m.* Rijſbos.
Charbon, *m.* Kool vier.
Cendre, *f.* Aſch.
Palette, *f.* Aſſchup.
Clou, *m.* ſpijker.
Marteau, *m.* Hamer.
Tenaille, *f.* Nijptangh.
Vaiſelle d'argent, *f.* Silver ſchotelwerk.
Un bacin, *m.* een Becken.
Plat, *m.* Schotel.
Aſſiette, *f.* Tafelbort.
Couteau, *m.* Mes.
Couteau a hacher, *m.* Hakmes.
Chandelle, *f.* Kaers.
Chandelier, *m.* Kandelaar.
Lunette, *f.* Bril.
Mouchette, *f.* Snuyter.
Nappe, *f.* Tafel-laken.
Eſſuyemains, *m.* Hantdoek.
Laquay, *m.* Schenktafel.
Biere, *f.* Bier.
Vin, *m.* Wijn.
Vinaigre, *m.* Wijn-edik.
Vin Nouveau, *m.* Moſt.
Pot, *m.* Kan.
Verre, *m.* Glas.
Verre de vin, *m.* Glas wijn.
Gobelet, *m.* Beker, kroes.
Bouteille, *f.* Vleſch.
Pain, *m.* broot.
Pain blanc, *m.* Witte broot.
Pain de la Reine, *m.* Geraſpt broot.
Biſcuit, *m.* Beſchuyt.
Panier, *m.* Broot-mand.
Pain d'eſpices, *m.* Peperkoek.
Beurre, *m.* Botter.
Fromage, Kaes.
Des œufs, *m.* Eyers.
Boite au ſucre, *f.* Suykerdoos.
Boite d'eſpices, *f.* Kruytdoos.
Boudin, *m.* Worſt.

De Chair, & Poiſſon, van Vleys en Viſch.

Chair, *f.* Vleys.
Lard, *m.* Spek.
Mouſtarde, *f.* Moſtert.

Digitized by Google

Chair fumée, f. Rookvleys.
Du Bœuf, m. Runtvleys.
Du Porc, m. Varkensvleys.
Du Mouton, m. Schapenvleys.
Du Veau, m. Kalfsvleys.
De l'Agneau, m. Lamsvleis.
Du Cerf, m. Hartenvleys.
Carbonnade, f. Roostergebraadt.
Ragoust, m. Verbuysde Saus.
Rosty, m. Gebraden.
Chair bouillie, f. Gesoden vleys.
Potage, m. Potspijs.
Poisson, m. Visch.
Molue fraische, f. Cabeljau.
Molue salée, Abberdaan.
Molue seche, Stokvisch.
Merlu, m. Schelvisch.
Merlan, m. Wyting.
Vive, f. Pieterman.
Eperlans, Spierink.
Saumon, m. Salm.
Alose, f. Elft.
Raje, f. Rog.
Macreau, m. Makreel.
Ecrevisse, f. Kreeft.
Des soles, f. Tongen.
Plyes, f. Schollen.
Flet, m. Bot.
Limande, f. Scharre.
Hareng, m. Haringh.
Harengs sorets, m. Bucking.
Huistres, f. Oesters.
Des moules, f. Mossels.
Balaine, f. Walvis.
Brochet, m. Snoek.
Perche, f. Baars.
Truite, f. Truyt.
Barbeau, m. Barm.
Brame, f. Brasem.
Carpe, f. Karper.
Combre, m. Paling.
Anguille, f. Aal.
Grenouille, f. Kikvorst.
Sauterelles, f. Garnaet.
Crabes, f. Krabben.

De bestes & oyseaus, van Beesten en Vogelen.

CHeval, m. Paert.
Mule, f. Muyl-esel.
Bœuf, m. Os.
Vache, f. Koey.
Veau, m. Kalf.
Mouton, m. Schaap.
Agneau, m. Lam.
Loup, m. Wolf.
Asne, f. Esel.
Singe, m. Sim, Aap.
Porceau, m. Verken.
Cochon, m. Big.
Sanglier, m. Wilt Verken.
Renard, m. Vos.
Liëvre, m. Haas.

La-

Digitized by Google

Lapin, *m.* Konijn.
Chien, *m.* Hond.
Barbet, *m.* Waterhond.
Chien couchant, *m.* Patrijs-hond.
Souris, *f.* Muys.
Rat, *m.* Rot.
Lion, *m.* Leeuw.
Cerf, *m.* Hart.
Alloüette, *f.* Leeuwrik.
Perdrix, *f.* Patrijs.
Poulet, *m.* Hoen.
Poullet d'Inde, *m.* Kalkhoen.
Canard, *m.* Entvogel.
Corbeau, *m.* Raven.
Heron, *m.* Reyger.
Chapon, *m.* Kapoen.
Coq, *m.* Haan.
Cygne, *m.* Swaan.
Faucon, *m.* Valk.
Oyſeau, *m.* Vogel.
Faiſan, *m.* Feſant.
Pinſon, *m.* Vink.
Paſſereau, *m.* Musje.
Beccaſſe, *f.* Snip.
Pigeon, *m.* Duyve.
Pic, *f.* Exter.

Des meſures, & poids, van maaten en gewichten.

UNe Aune, *f.* een El.
Demie Aune, *f.* half El.
Un Quartier, *m.* een Vierendeel.
Demi Quartier, *m.* half Vierendeel.
Cent livres, *f.* Hondert pont.
Le poids, *m.* het Gewicht.
La Balance, *f.* de Waag.
Peſer, Weegen.
Une Livre, *f.* een Pont.
Demie Livre, *f.* half Pont.
Quarteron, *m.* Vierendeel.
Once, *f.* 2 Loot, Once.
Demie Once, *f.* een Loot, half Once.
Meſure, *f.* Maat.
Charge, *f.* Laſt.
Trebuchet, *m.* Gout ghewicht.
Une Pinte, *f.* een Pint.
Une Choppine, *f.* half Pintje.
Pas, *m.* Schreed.
Liëue, *f.* Mijl.
Une Paume, *f.* een Handbreedt.
Un Doigt, *m.* een Vingerbreedt.
Une Poignée, *f.* een Handvol.
Une Journée, *f.* een Dagh reyſens.

Digitized by Google

De l'Eſcriture, vande Schrijvery.

UN Livre, m. een Boek.
Papier, m. Pampier.
Encre, m. Inkt.
Coton, m. Katoen.
Plumes, f. Pennen.
Tranche Plume, m. Penne-mes.
Pierre á eſguiſer, f. Wetſteen.
Regle, m. Liniaal.
Rame de Papier, f. Riem Pampier.
Papier Reglé, m. Gelinieert Pampier.
Une main de Papier, f. een Boek Pampier.
Feuille de Papier, f. Blad Pampier.
Tablette, f. Memorie-Boek.
Ardoiſe, f. Leye.
Touche, f. Grift.
Eſponge, f. Spons.
Eſcritoire, f. Schrijf-koker.
Sable, m. Sant.
Cire, f. Was.
Cire d'eſpagne, f. Lak.
Gazette, f. de Kourant.
Chanſon, f. Liedje.
Cachet, m. Signet.
Pulpitre, m. Leſſenaar.
Parchemin, m. Francijn.

Habillements d'homme, Mans klederen.

LE Manteau, m. de Mantel.
Le Pourpoint, m. het Wambas.
Le hault de chauſſes, m. de Broek.
Les bas de chauſſes, m. de Kouſſen.
Bas de Soye, m. Sijde Kouſſen.
Jarretieres, f. Kouſſebanden.
Bottes, f. Laerſen.
Un Valet, m. Knecht of een houtje om de Laers uyt te trecken.
Les Souliers, m. de Schoenen.
Souliers de Marroquin, m. Spaans leere Schoenen.
Pantouſles, f. Muylen.
Les Eguillettes, f. de Neſtelingen.
La fourniture d'un habit, f. al wat dient om een kleet te ſtofferen.
Toile cirée, f. Gewaſcht Linnen.
Drap, m. Wolle laken.
Drap de Soye, m. Sijde laken.

Serge,

Digitized by Google

Serge, *f.* Sarsje.
Une cazaque a manches pendantes, *f.* een rok met hangende mouwen.
Une Houpelande, *f.* een Rok met knoopen.
Innocente, *f.* een Innocent.
Doublure, *f.* Voeyeringh.
Bouttons, *m.* Knopen.
Robbe de Chambre, *f.* Nagt-Tabbert.
Collet de buffle, *m.* een Buffelsche Kolder.
Escharpe, *f.* Sluyer.
Habit a la mode, *m.* Kleet op de mode.
Rabat, *m.* Bef of Kraag.
Rabat a dentelle, *m.* Bef met Kant.
Manchettes, *f.* Poveretten of Ponjetten.
Gands, *m.* Handschoenen
Baudrier, *m.* Draagbandt.
Chappeau de castor, *m.* Kastoor-hoedt.
Chappeau, *m.* Hoet.
Cordon, *m.* Hoed-band.

Habilements de Femme
Vrouwe-klederen.

UNe Robe, *f.* een Tabbart.
Une Robe de soye, *f.* een Sijde Tabbart.
Cottillon de dessus, *m.* Bovenrok.
Cottillon de dessous, *m.* Onderrok.
Corps piqué, *m.* Gestikt Lijf.
Pendans d'oreille, *m.* Pendanten aan 't Oor.
Anneau, *m.* Ringh.
Toile, *f.* Lijnwaat.
Coton, *m.* Boomwol.
Chemise, *f.* Hemt.
Mouchoir de col, *m.* Neusdoek om den Hals.
Mouchoir, *m.* Neusdoek.
Manchettes, *f.* Voormouwen.
Bonnet, *m.* Mutse.
Chapperon, *m.* Kap.
Du fil, *m.* Garen.
Aiguille, *f.* Naalde.
Espingles, *f.* Spelden.

Des Arbres & Fruicts,
Van Boomen en Vruchten.

ARbre, *m.* Boom.
Racine, *f.* Wortel.
Tige, *f.* Stam.
Branche, *f.* Tak.
Escorsse, *f.* Schorsse.
Moüelle, *f.* Pit.
Feuille, *f.* Bladt.
Bouton, *m.* een knop.

Digitized by Google

Fleurs, *f.* Bloeſſem.
Arbre en Fleurs, *m.* Boom die bloeyt.
Fruict, *m.* Vrucht.
Pommier, *m.* Appelboom.
Pomme, *f.* Appel.
Poirier, *m.* Peereboom.
Poire, *f.* Peer.
Poires de coin, *f.* Queepeeren.
Ceriſier, *m.* Karſſeboom.
Ceriſe, *f.* Kars.
Prunier, *m.* Pruymboom.
Prune, *f.* Pruym.
Freſne, *m.* Eſſeboom.
Fau, *m.* Beukeboom.
Peuplier, *m.* Popelboom.
Tillet, *teil*, *m.* Lindeboom.
Saule, *m.* Wilgeboom.
Sapin, *m.* Sparreboom, Denneboom.
Ciprés, *m.* Cipreſſeboom.
Vigne, *f.* Wijngaart.
Oranger, *m.* Orangeboom.
Orange, *f.* Orange-appel.
Neſſlier, *m.* Miſpelboom.
Neſſle, *f.* Miſpel.
Meurier, *m.* Moerbeſſeboom.
Meures, *f.* Moerbeſien.
Abricotier, *m.* Apricooſboom.
Abricot, *m.* Apricoos.
Peſcher, *m.* Perſickeboom.
Peſche, *f.* Perſik.
Figuier, *m.* Vijgeboom.
Figue, *f.* Vijg.
Noyer, *m.* Nooteboom.
Noix, *f.* Ockernoot.
Sureau, *m.* Vlierboom.
Noiſette, *f.* Haaſenoot.
Amandier, *m.* Amandelboom.
Amande, *f.* Amandel.
Groſellier, *m.* Doornbeſſenboom.
Groſelles, *f.* Kruys of Doornbeſien.
Gradelles, *f.* Aalbeſien.
Citron, *m.* Citroen.
Chataigne, *f.* Kaſtanien.
Marrons, *m.* Spaanſche kaſtanien.

Des Herbes & Fleurs, Van Kruyden en Bloemen.

Pois, *m.* Erten.
Febves, *f.* Boonen.
Febves de Rome ou d'Eſpaigne f. Roomſche Boonē.
Ail, *m.* Look.
Porreau, *m.* Bieſlook.
Oignon, *m.* Ajuyn.
Fraiſes, *f.* Aartbeſien.
Raves, *f.* Radijs.
Naveaux, *m.* Rapen, Knollen.
Chouſcabus, *m.* Buyskoolē.

Chous

Digitized by Google

Chous fleur, *m.* Blomkool.
Epinars, *m.* Spinagie.
Salade, *f.* Salaad.
Laitues, *f.* Latouw.
Laitues pommées, *f.* Kropſalade.
Artichaux, *m.* Artiſiocken.
Aſperges, *f.* Aſperge.
Carottes, *f.* Wortelen, Pëen.
Panets, *m.* Pijnſtenaken.
Renfort, *m.* Peperwortel.
Cichorée, *f.* Endivie.
Pourpier, *m.* Porſteleyn.
Rüe, *f.* Wijnruyt.
Cerfeüil, *m.* Kervel.
Perſil, *m.* Petercelie.
Bette, *f.* Beet.
Chanvre, *c.* Hennip.
Lin, *m.* Vlas.
Foin, *m.* Hooy.
Roſmarin, *m.* Roſmarijn.
Marjolaine, *f.* Marioleyn.
Concombre, *m.* Concommer.
Yſope, *f.* Yſop.
Houbelon, *m.* Hop.
Abſinthe, *c.* Alſem.
Anis, *m.* Anijs.
Fenoüil, *m.* Venckel.
Petun, *Tabac*, *m.* Toebak.
Champignon, *m.* Paddeſtoelen.
Chardon, *m.* Diſtel.
Melon, *m.* Meloen.

Fleurs, *f.* Bloemen.
Fleur de lis, *f.* Lelien.
Girofflées, *f.* Angeliers, Teſteblommen.
Roſes, *f.* Rooſen.
Marguerietes, *f.* Mateliefjens.
Baſſinets, *m.* Boterbloemen.
Soucis, *m.* Goutsbloemen.
Aubiſoin, *c.* Koornbloemen.
Bouquet, *m.* Ruykertje of bundeltje Bloemen.

De toutes ſortes de Couleurs, Van allerhande Kleuren.

Rouge, *c.* Rood.
Jaune, *c.* Geel.
Palle, *c.* Bleek.
Blanc, *m.* Wit.
Verd, *m.* Groen.
Verd gay, *m.* Licht groen.
Orangé, *m.* Oranjen.
Noir, *m.* Swart.
Gris, *m.* Grijs.
Bleu, *m.* Blaeu.
Violet, *m*, Paers.
Cramoiſy, *m.* Karmoſijn.
Incarnat, *m.* Incarnaat.
Couleur d'Aurore, *f.* koleur gelijk ſmorgens de Son begint op te gaan.

Digitized by Google

Couleur de Feu, f. Couleur als 't Vuur.
Teint en l'aine, in de Wolle geverft.
Azuré, Hemels-blaauw.
Pourpre, Purper.

Des gens de guerre, Van oorloghs Volk.

General de l'armée, m. Generaal van 't Leger.
Lieutenant General ou Mareſchal de Camp, m. Luytenant Generaal.
Major, ou Sergent de Bataille de l'armée, m. Majoor Generaal van 't Leger.
Le grand maiſtre de l' Artillerie, m. De groote meeſter van de Artillerie, geſchut.
Commis de munition de Guerre, m. Commijs vanden treyn van Oorlogh.
Commiſſaire des monſtres, m. Commiſſaris vande monſtering.
Grand Prevoſt de l'Armée, m. de Geweldige Generaal van 't Leger.
Colonel, m. Cornel.
Lieutenant Colonel, m. Luytenant Cornel.
Capitaine, m. Capiteyn.
Lieutenant, m. Luytenant.
Enſeigne, m, Vaandrager.
Sergent, m. Sergiant.
Quartier maiſtre, m. Quartier-meeſter.
Prevoſt du Regiment, m. Geweldiger van 't Regiment.
Scribe, m. Schrijver.
Corporal, m. Corperaal.
Appointé, m. Adelborſt.
l' Armée, f. 't Leger.
Combat, m. Gevecht.
Aſſaut, m. Storm, of Aanval.
Chirurgien, m. Barbier.
Mineur, m. Graver.
Tambour, m. Tromſlager.
Viandier, m. Soetelaar.
Vivres, m. Lijftogt.
Canonnier, m. Konſtapel.
Mouſquetaire, m. Muſquetier.
Picquier, m. Pieckenier.
Corcelet, m. Harnas.
Canon, m. Geſchut.
Boulet, m. Kogel.
Cartouches, f. Patronen of Kardoeſen.
Archers, m. Sergants of Hapſcheerders.
Infanterie, f. Voetvolk.

De

Digitized by Google

De la Cavalerie, van de Ruytery.

GEneral de la Cavalerie, m. General van de Ruytery.
Lieutenant de la Cavalerie, m. Luytenant van de Ruytery.
Commissaire de la Cavalerie, m. Commissaris van de Ruytery.
Colonel d'un Regiment de Cavalerie, m. Cornel van een Regiment Ruyters.
Cornette, m. Cornet, die de standaart voert.
Trompette, m. Trompetter.
Cuiraſſier, m. Ruyter in volle Harnas.
Harquebuſier, m. Ruyter met een langh roer.
Dragonnier, m. Licht gewapent Ruyter.
Cavalerie, f. Ruytery.

De la Navigation, van de Scheeps-vaart.

UN Navire de Guerre, m. Oorloghſchip.
Un Navire, m. een Schip.
Maiſtre de Navire, m. Schipper.
Capitaine de Navire, m. Capiteyn van 't Schip.
Lieutenant de Navire, m. Luytenant van 't Schip.
Les Matelots, m. de Bootſgeſellen.
Le Prevoſt, m. de Provoost.
Les Garçons, m. de Jongens.
Le Cuiſinier, m. de Kok.
Le fond de calle du Navire, m. de Kiel van 't Schip.
Les Voiles, f. de Seylen.
Les Cordages, m. de Touwen of het Want.
Trinquet, m. Fok.
Le Vent en pouppe, m. voor de Wind.
Le Vent contraire, m. tegens de Wind.
Bateau, m. 't ghemeen Schip.
Gouvernail, m. 't Roer van 't Schip.
Ancre, m. Anker.
Naviguer, Vaaren.
Havre, m. Haven.
Pilote, m. Piloot of Stierman.
Galere, f. Galeye.
Flotte, f. Vloot.
Les Poulies, f. de Blocken.
Le devant du Navire, m. het voorſte van 't Schip, of de Boeg.

Le

Digitized by Google

Le derriere du Navire, *m.* het achterſte van 't Schip.
Le pavillon ou Eſtendart, *m*, de Vlagge.
Compas, *m.* Kompas.
Les Canons, *m.* het Geſchut.
La chambre du Navire, *f* de Kajuyt.
Les Galleries, *f.* de Galderye.
Brigantin, *m.* Roof-ſchip.

Adverbes contraires.

Strijdige woordekens.

Bon, *m.* Goedt.
Mauvais, *m.* Quaadt.
Du meilleur, *m.* van 't beſt.
Le meilleur, *m.* alderbeſt.
De mal en pire, *m.* van quaat tot erger,
Sage, *c.* Wijs.
Sot, *fol*, *m.* Gek.
Grand, *m.* Groot.
Petit, *m.* Kleyn.
Vertueux, *m.* Deuchdelijk, Vroom.
Vicieux, *m.* Onvroom.
Gros, *m.* Dik, Grof.
Tendre, *c.* Teer.
Gras, *m.* Vet.
Maigre, *c.* Mager.
Ruſé, *m.* Loos.
Simple, *c.* Slecht.
Amy, *m.* Vriendt.
Ennemy, *m.* Vyandt.
Agreable, *c.* Aangenaam.
Deſagreable, *c.* Onaangenaam.
Long, *m.* Lang.
Court, *m.* Kort.
Proche, *c.* Naby.
De loin, Van verre.
Large, *c.* Breed, Wijd.
Eſtroit, *m.* Eng, Smal.
Humble, *c.* Nederigh.
Orgueilleux, *m.* Hovaerdigh.
Servil, *m.* Gedienſtigh.
Fidelle, *c.* Getrou.
Infidelle, *c.* Ontrou.
Beau, *m.* Schoon.
Laid, *m.* Leelyk.
Haut, *m.* Hoogh.
Bas, *m.* Laeg.
Sçavant, *m.* Verſtandigh.
Ignorant, *m.* onverſtandig.
Bois verd, *m.* Groen-hout.
Bois ſec, *m.* Droog-hout.
Plein, *m.* Vol.
Vuide, *c.* Ydel, Leegh.
Riche, *c.* Rijk.
Pauvre, *c.* Arm.
Fertil, *m.* Vruchtbaar.
Steril, *m.* Onvruchtbaar.
Heureux, *m.* Geluckigh.

Malheu-

Digitized by Google

Malheureux, *m.* Ongelucksigh.
Aiſe, *c.* Blijde.
Plaiſant, *m.* Genuchlijk.
Deplaiſant, *m.* Onghenuchlijk.
Alaigre, *c.* Vrolijk.
Triſte, *c.* Droevigh.
Sain, *m.* Geſondt.
Malade, *c.* Krank.

Verbes des Habitudes ordinaires & Actions en general, woorden van gewoonte en actien in 't generaal.

s' Eveiller, wacker worden.
Se Lever, opſtaan.
Se Peigner, ſich kemmen.
s' Habiller, ſich kleeden.
Boutonner, knoopen.
Parer, opſchicken.
Prier Dieu, Godt bidden.

Deshabiller, ontkleden.
Dechauſſer, kouſſen uyttrecken.
Tirer les bottes, laarſen uyttrecken.
Deboutonner, ontknoopen.
Repoſer, ruſten.
Coucher, te bedde gaan.
Dormir, ſlaapen.
Sommeiller, ſluymeren.
Ronfler, ſnorken.
Songer, droomen.

Faire la Chambre, de kamer opſchicken.
Faire le lict, 't bed maakẽ.
Nettoyer, ſchoon maaken.
Balayer, veegen.
Frotter, wryven.

Mettre le couvert ſur la table, tafel decken.
Laver les mains, de handen waſſchen.
Dreſſer les viandes, de koſt ſchicken.
Porter les viandes ſur la table, de koſt op de tafel brengen.
s' Aſſeoir, aan tafel ſitten.
Deſjuner, ontbijten.
Diſner, middagmaal houden.
Gouſter, na de middagh ontbijten.
Souper, avontmaal houdẽ.
Faire collation, collatie doen.
Verſer à boire, drinken ſchenken.
Trencher les viandes, de koſt ſnijden.

Man-

Digitized by Google

Manger, eeten.
Mordre, bijten.
Ronger, kluyven, knagen.
Boire, drinken.
Boire a un autre, een ander toe drinken.
Hummer, ſlorpen.
Se raſſaſier, ſich verſadigen.
Gourmander, opſlocken.
Gourmandiſe f. gulſicheyt of overdaat.
Curer les dents, de tanden ſchoonmaken.
Moucher la chandelle, de kaers ſnuyten.
Nourrir, voeden.
Jeuſner, vaſten.
Oſter le couvert, de tafel op nemen.

Allumer, ontſteken.
Eſteindre, uytdoen.
Cuire, kooken.
Bouillir, ſieden.
Roſtir, braden.
Bruſler, branden.
Fricaſſer, fruyten.
Graiſſer, droopen.
Farcir, vullen.
Eſcumer, ſchuymen.
Eſcumer la marmitte, de pot of ketel ſchuymen.
Vuider, leechmaken.
Larder, Lardeeren.
Laver, waſſchen.
Gaſter, vuyl maken, verderven.
Meſler, mengen.
Saler, ſouten.
Eſpicer, kruyden.
Couper, Trencher, ſnijden.
Rompre, breeken.
Moüiller, nat maaken.
Tremper, indoopen, of weyken.
Menager, Huys houden.

Baiſer, kuſſen.
Parler, ſpreeken.
Diſcourir, praaten.
Preſcher, prediken.
Raiſonner, redenkavelen.
Haranguer, oratie doen.
Appeller, noemen, roepen.
Crier, hart roepen.
Menacer, dreygen.
Begayer, ſtamelen.
Chanter, ſingen.
Taire, ſwijgen.
Devenir muet, ſtom worden.
Souffler, blaaſen.
Reſpirer, adem haalen.
Souſpirer, ſuchten.
Se plaindre, klaagen.
Cracher, ſpuwen.
Suer, ſweeten.
Se moucher, de neus ſnuyten.

Piſſer,

Digitized by Google

Piſſer, piſſen.
Decharger le ventre, kacken.

VOir, ſien.
Regarder, opmerken.
s'Appercevoir, ghewaar worden.
Faire ſigne de l'œil, wenkē.
Loucher, ſcheel ſien.
Regarder de travers, van ter ſijdē ſien.
Ebloüir, verblinden, verdonkeren.
Aveugler, blind maaken.
Aveugle, *c.* blind.
Rire, lacchen.
Eſclater de rire, ſchateren.
Pleurer, ſchreyen.
Grincer les dents, met de tanden knarſſen.

OUyr, hooren.
Eſcouter, luyſteren.
Preſter l'oreille, 't oor leenen.
Eſtourdir, verdooven.
Devenir ſourd, doof worden.

TOucher, raaken.
Taſtonner, taſten.
Manier, handelen.
Demanger, jeuken.
Frapper, *battre*, ſlaan.
Bleſſer, quetſen.
Donner des coups de baſton, met ſtocken ſlaan, baſtonneren.
Gratter, krabben.
Piquer, ſteeken.
Sentir, voelen.
Serrer, *preſſer*, klemmen.
Culbuter, tuymelen.
Sentir bon, wel ruyken.
Sentir mauvais, qualijk ruyken.

ALler, gaan.
Venir, komen.
Partir, vertrecken.
Voyager, reyſen.
Arriver, aankomen.
Pourmener, gaan wandelen.
Courir, loopen.
Dancer, danſſen.
Sauter, ſpringen.
Trembler, beeven.
Remuer, bewoegen.
Arreſter, ſtil ſtaan.
Avancer, voortgaan.
Tomber, vallen.
Gliſſer, ſtruykelen, glyen.
Mettre, ſtellen.
Se haſter, ſich haaſten.
Fuir, vluchten.
Demeurer, blijven.
Tourner, omkeeren.
Renverſer, 't onderſte boven keeren. *Ap-*

Digitized by Google

Approcher, aankomen, naarderen.
Joindre, voegen.
Assembler, vergaderen.
Esloigner, afwyken.
Separer, scheyden.
Demeurer, woonen.
Loüer une maison, een huys huuren.
Ouvrir, open doen.
Fermer, sluyten.
Entrer, ingaan.
Sortir, uytgaan.
Passer, heenen gaan, passeeren.
Cacher, verbergen.
Hausser, ophijssen.
Abbaisser, om leeg laten.
Lier, relier, binden.
Deslier, ontbinden.

Naistre, gheboren worden.
Vivre, leven.
Embellir, schoon maken.
Enlaidir, leelyk worden.
Engraisser, vèt maken.
Devenir gras, vet worden.
Amaigrir, mager worden.
Fiançer, ondertrouwen.
Espouser, trouwen.
Marier, hylicken.
Accoucher, inde kraam leggen.
Baptiser l'enfant, 't kint doopen.
Devenir vieux, out worden.
Trepasser, mourir, sterven.
Enterrer, ensevelir, begraven.

Aimer, beminnen.
Hair, haaten.
Se resjouir, sich verheugē.
Gayeté de cœur, f. vrolijkheyt des harten.
Se plaindre, sich beklagen.
Desirer, begeeren.
Loüer, prijsen.
Mespriser, laackēn.
Offencer, quaat maken.
Appaiser, te vrede stellen.
Flatter, pluymstrijken.
Ennuyer, verdrieten.
Se courroucer, quaat worden.

Regner, regeeren.
Commander, gebieden.
Obēir, gehoorsaamen.
Demander, vraagen.
Obtenir, verkrijgen.
Donner, geeven.
Prendre, neemen.
Oster, wech neemen.
Appartenir, toebehoren.
Refuser, weygeren.
Deffendre, verbieden.
Proteger, beschermen.

Per-

Digitized by Google

Permettre, toelaten.
Enſeigner, onderwijſen.
Apprendre, leeren.
Oublier, vergeeten.
Souvenir, gedencken.
Tacher, trachten.
Lire, leeſen.
Eſcrire, ſchrijven.
Recueillir, by een vergaderen.
Copier, uytſchrijven.
Cachetter, zegelen.
Depeſcher, afvaardigen.
Envoyer, ſenden.
Renvoyer, wederom ſenden.

Negocier, handelen.
Dilayer, uytſtellen.
Negliger, verſuymen.
Solliciter, verſoeken.
Accuſer, beſchuldigen.
Confeſſer, bekennen.
Nier, lochenen.
Juger, oordelen.
Condamner, veroordelen.
Chaſtier, kaſtijden.
Pardonner, vergeeven.

Attaquer, beſpringen.
Aſſieger, belegeren.
Prendre par force, met gewelt neemen.
Munir, verſterken.
Fortifier, ſterk maken.
Combattre, vechten.
Defendre, beſchermen.
Vaincre, winnen.
Eſpouventer, verſchricken.

Monter à cheval, te paerdt rijden.
Deſcendre de cheval, van 't paert klimmen.
Brider, op-toomen.
Seller, ſadelen.
Eſtriller, roſ-kammen.

Achepter, koopen.
Vendre, verkoopen.
Changer, mangelen.
Debiter, ſchuldigh blijven.
Negotier, koopmanſchap doen.
Marchander, dingen.
Diſtribuer, verſpreyden.
Fournir, beſtellen.
Emballer, in-packen.
Gaigner, winnen.
Eſpargner, ſpaaren.
Preſter, leenen.
Payer, betaalen.
Cautionner, borgh worden.
Compter, tellen.
Nombrer, nommeren.
Adjouſter, byvoegen.
Meſurer, meeten.

Digitized by Google

Peſer, weegen.
Charger, laaden.
Decharger, ontlaaden.
Porter, draagen.
Travailler, arbeyden.

Commencer, beginnen.
Achever, eyndigen.
Graver en cuivre, in koper ſnijden.
Peindre, ſchilderen.
Crayonner, met krijt teykenen.
Dorer, vergulden.
Argenter, verſilveren.
Imprimer, drucken.
Polir, effen en glat maken.
Baſtir, bouwen.
Blanchir, witten.
Rongner, affnijden.
Accourcir, verkorten.
Allonger, verlengen.
Chaſſer, jagen.
Peſcher, viſſchen.
Aiguiſer, wetten.
Ramonner la cheminée, de ſchoorſteen vegen.

Labourer, 't Landt bouwen.
Semer, ſaayen.
Planter, planten.
Arrouſer, nat maken.
Tailler la vigne, de wijngaart ſnoeyen.
Moiſonner, maayen.
Recueillir, by een vergaderen.

Jouer, ſpeelen.
Gaigner, winnen.
Perdre, verlieſen.
Meſler, mengen.
Couper, ſnijden.
Tromper, bedriegen.
Deſrober, ſteelen.
Foüetter, geeſſelen.
Eſtrangler, worgen.

Voler, vliegen.
Paiſtre, weyden.
Croitre, waſſen.
Germer, bloeyen.
Meurir, rijp worden.
Rougir, root worden.
Blanchir, wit worden.
Brunir, bruyn worden.
Adoucir, ſoet worden.
Aigrir, ſuur worden.
Amollir, ſacht worden.
Durcir, hart worden.
Pourrir, verrotten.
Secher, droogh worden.

Pleuvoir, regenen.
Greſler, hagelen.
Geler, vrieſen.
Devenir clair, klaar worden.
Paroiſtre, verſchijnen.

Soleil

Digitized by Google

Le Soleil ſe couche, de ſon gaat onder.
Eſclairer, weerlichten.
Tonner, donderen.
Luire, lichten.
Eſchauffer, warm maken.
Refroidir, kout maken.
Rafraichir, fris maken.
Venter, waayen.
Tempeſter, onweeren.
Devenir calme, weder ſtil worden.
s'Obſcucrir, duyſter worden.
Hauſſer, verhoogen.
Abbaiſſer, vernederen.

Bouquet de Proverbes.

Ayez en Dieu toute eſperance.
Hebt op God al uw hoope.
A baſtir ne faut platte Bourſe.
Om te timmeren moetmen geen platte beurs hebbē.
A bon beuveur bonne bouteille.
Voor een goet drinckebroer een goede fles.
A bon peſcheur ſouvent Eſchappe anguille.
Een goet viſſcher ontſnapt wel een Aal.
A bon droict ayder on doit.
Het goet recht moetmen helpen.
A bon vin ne faut point d'Enſeigne.
Goede wijn behoeft geen krans.
Abondance eſt voiſine d'arrogance.
Rijkdom is des hoogmoets naebuur.
Affection aveugle raiſon.
De genegentheyt verblint het verſtandt.
A fou conteur ſage eſcouteur.
Aan een gek vertelder een wijs toe hoorder.
A graſſe Cuiſine pauvreté voiſine.
Een vette keuken is armoeds nae-buur.
A l'avanture met on les œufs couver.
Op geluk leyt men de eyeren te broeden.
A l'ouvrage on connoit l'ouvrier.
Aan het werk kent men de meeſter.

Digitized by Google

A mechant chien court lien.
Aan een quaden hont een korten bant.
Arrogance & vanité tient Eſcorte a la beauté.
Hoveerdye en ydelheyt houd ſchoonheyt gheſelſchap.
C'eſt folie de ſe deſpouiller avant que d'aller coucher.
Het is ſottigheyt hem te ontkleden eermen te bedde gaat.
C'eſt une pauvre ſouris qui n'a qu'un pertuis.
't Is een armen muys, die maar een hol en heeft.
C'eſt une belle choſe que de beſoigne faite.
't Is een ſchoone ſaek gedaen werk.
Chacun eſt Roy en ſa maiſon.
Ieder is Koningh in ſyn huys.
Chaque demain apporte ſon Pain.
Een yeder morgen brenght ſyn broodt.
Où paix eſt, Dieu eſt.
Waar Vrede is, daar is God.
Où n'y a rien, le Roy perd ſon droict.
Waar niet is, daar verlieſt de Konink ſyn recht.
Où manque police, abonde malice.
Waar de Policye mangelt, neemt boosheyt de overhant.
Où l'or abonde, ne ſert Langue faconde. (heyt.
Waar goud genoch is, en helpt geen welſpreeken-
Paroles ſont femelles, & les faits ſont maſles.
Woorden ſyn vrouwelijk, ende daden manlijk.
Plus penſer que dire.
Meer denken, als seggen.
Pluſtoſt la main au bonnet qu'a la bourſe.
Eer de hand aan de hoedt, als in de beurs.
Innocence porte ſa Deffenſe.
De onſchuldige dragen haar verdedinge.
Il n'y a ſi fort; que la mort ne renverſe.
Daar is niet ſo ſtark, dat de doot niet omveer ſmijt.

Digitized by Google

Un grand mercy ne remplit pas la Bourſe.
Een groote dank-hebt en vult de beurs niet.
Il n'y a ſi Riche qui n'ait beſoin d'amis.
Daar en is niemandt ſo rijk, die geen vrienden van doen en heeft.
Il n'y a rien de ſi beau, que l'humilité.
Daar en is niet ſo ſchoon, als de ootmoedigheyt.
Il n'y à ſi vaillant, qui ne trouve ſon Maiſtre.
Niemand is ſoo dapper, of hy vind ſyn meeſter.
Joye au cœur fait un beau teint.
Een vrolijk hert, maakt ſchoone verwe.
Chacun a ſa mode.
Ieder naar ſyn wijſe.
Chacun le fait comme il l'entend.
Een yeder maakt, ſoo hy 't verſtaat.
Chacun porte ſon fardeau.
Een yeder draaght ſyn laſt.
Chacun ſe plaind, que ſon grenier n'eſt pas plein.
Een yeder klaagt, dat ſyn koornſolder niet vol en is.
Chacun ſent le mieux ou le ſoulier le bleſſe.
Een yeder voelt beſt, waar hem de ſchoen wringht.
Choſe trop veue n'eſt chere tenue.
Wat te veel geſien word, is niet hoogh geacht.
Cœur & Courage font l'Ovrage,
Hart en moet den arbeyd doet.
De ſçavoir vient avoir.
Van weeten komt hebben.
De tout gain eſt bon pain.
Van alle gewin is het brood goet.
De mauvais grain jamais bon pain.
Van quaat koorn nimmermeer goed brood.
De grande ſcience petite conſcience.
Van groote wetenſchap kleyne conſcientie.
Deux Loups mangent bien une brebis,
Twee wolven eeten wel een ſchaep.

Digitized by Google

Dieu ſçait bien ce qu'il nous faut.
Godt weet wel wat ons gebreekt.
Dieu ne charge perſonne outre ſa portée.
God leght niemant meer op, als hy kan dragen.
Dieu n'oublie pas les ſiens.
God vergeet de ſyne niet.
Dieu benit la main Laborieuſe.
God zegent de arbeidſame handt.
Dieu connoit, ſçait, & void tout.
God kent, weet, en ſiet alles.
Diligence paſſe ſcience.
Vlydt overtreft konſt.
d'Homme qui s'Enyvre bien toſt te delivre.
Van een verſopen menſche ontſlaat u haaſt.
D'oiſiveté vient tout peché.
Van ledigheyt komt alle ſonde.
Du premier coup ne chet pas l'arbre.
Vanden eerſten ſlagh valt de boom niet.
Du Cuir d'autruy Large courroye.
Uyt ander mans leer is 't goet riem ſnyen.
Du petit on vient au grand.
Van kleyn komt men tot groot.
En bien faiſant ne craint perſonne.
Met wel doen behoeftmen niemant te vreſen.
En apprenant on devient Maiſtre.
Al leerende word men Meeſter.
En demandant on va a Rome.
Met vragen gaet men na Romen.
En chomant on apprend a malfaire.
Met niet te doen leertmen quaet doen.
En maiſon neuve, qui rien n'y porte rien n'y treuve.
In een nieuw huys ſal men niet vinden, ſo men daer niet in brengt.
En chaque maiſon ſa Croix, & paſſion.
Een yeder huys, heeft ſyn lyden en kruys.

Fait

Digitized by Google

Fait bien & laiſſe dire le monde.
Doet wel, en laet de werelt praten.
Femme de bien eſt un grand bien.
Een vrome vrouw is en groot goet.
Femme bonne vaut une couronne.
Een goede vrouw is een kroon waerd.
Femme ſotte ſe connoit a la cotte.
Een ſotte vrouw kentmen aen haer rock.
Femmes & melons a grand peine les connoit on.
Wyven en meloenen kan men qualyck kennen.
Fille qui trop ſe mire peu fille.
Een vryſter, die veel ſpiegelt, weynigh ſpind.
Il faut hurler avec les loups.
Men moet met de wolf huylen.
Il faut apprendre, qui veut Sçavoir.
Hy moet leeren, die wat weeten wil.
Il n'a pas fait qui commence.
Hy heeft niet gedaen, die eerſt begint.
Il n'eſt jamais tard a bien faire.
Het is nimmermeer te laet om goet te doen.
Il n'eſt que d'avoir la clef des champs.
Daer is niet beter, als vryheyt.
Il n'eſt pas tousjours temps de brebis tondre.
't En is altijt niet goet ſchapen te ſcheeren.
Il n'eſt ſi bien ferré qui ne gliſſe.
Niemant is ſoo wel beſlagen, die niet glyt.
Le couſt fait perdre le gouſt.
De koſten doen de ſmaack verlieſen.
Les plus courtes folies ſont les meilleures.
De kortſte malligheden ſijn de beſte.
Les grands poiſſons mangent les petits.
De groote viſſchen eeten de kleyne.
Nouveau Roy Nouvelle loy.
Nieuwe Koninck nieuwe wetten.

Peu

Peu de bien, peu de ſoucy.
Weynigh goet, weynigh ſorgh.
Pour pauvres perſonnes gueres on ne ſonne.
Voor arme luyden, luydtmen weynich.
Premier levé, premier chauſſé.
Eerſt op, eerſt gekleet.
Pres de l'Egliſe, & loin de Dieu.
Na by de Kerck, en wyd van God.
Qui au jeu s'amuſe ſe trompe & abuſe.
Wie hem met ſpelen op hout, bedriegt ſigh ſelfs.
Qui aime le labeur parvient a honneur.
Wien den arbeyt lief heeft die komt tot eere.
Qui bien vit bien le ſuit.
Wie wel leeft, dien volght het goet.
Car il faut une fois mourir.
Want men moet een mael ſterven.

FINIS.

2940.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google